

Editör

Prof. Dr. H. Ercüment ERDEM

GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
TİCARET HUKUKU ANABİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ

HUKUK POSTASI

2010

ERDEM-ERDEM - 01
Hukuk Dizisi - 01

HUKUK POSTASI 2010
Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

Kapak Tasarım: Gülgonca Çarpık
Dizgi: Beta Basım A.Ş.

Bu kitabın Türkiye ve diğer ülkelerdeki yayın hakları Erdem-Erdem Ortak Avukatlık Bürosuna aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Bu kitapta yayımlanan makaleler ve diğer veriler tamamıyla bilgilendirme amaçlıdır ve herhangi bir yasal ya da profesyonel tavsiye veya hukukî görüş niteliği taşımaz. Kitapta yer alan bilgiler herhangi bir avukat/müvekkil ilişkisi kurmaz. Bu nedenle, okuyuculara profesyonel anlamda yardım almadan sadece bu kitapta verilen bilgilere göre hareket etmeleri önerilmez.

Baskı - Cilt
YAYLACIK MATBAACILIK
Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No: 12 197-203 Topkapı/İst.
(Sertifika No: 11931)
Tel: (0212) 612 58 60 - (0212) 567 80 03

1. Baskı – Mart 2011 - İSTANBUL

ISBN 978 - 605 - 61961 - 0 - 2

ERDEM & ERDEM Ortak Avukatlık Bürosu
Valikonağı Caddesi Başaran Apartmanı No: 21/1
Nişantaşı 34367 İstanbul

ÖNSÖZ

Erdem-Erdem Ortak Avukatlık Bürosu kurulduğu günden bu yana akademik çalışmalara önem verdi ve destekledi. Gerek Büro'nun kurucu ortaklarının akademik geçmişleri gerekse çalışanların akademik çalışmaları, Büromuzun bu yönüyle de ayırt edilmesini sağladı. Hukuku sadece pratik yönüyle değil, bilimsel yönüyle de ele almak çalışmalarımızı geliştirdi.

Büromuz 2009 yılından itibaren müvekkillerini ve iş ortaklarını bilgilendirmek amacıyla her ay düzenli olarak "Hukuk Postası" adı altında bir yayını İngilizce ve Türkçe olarak web sitesinde yayınlıyor. Bu yayınlara bir yandan o aya ait güncel konularda Erdem-Erdem avukatlarının yazdığı makaleleri, diğer yandan da ayın önemli hukukî gelişmelerini özet olarak paylaşıyor. Geçtiğimiz iki yılda bu yayının uyandırdığı ilgi ve gördüğü teveccüh yayınladığımız makaleleri daha sistematik olarak bir kitapta toplamak konusunda bizleri cesaretlendirdi. Elinizdeki kitap 2010 yılında web sitemizde yayınlanan Hukuk Postasında yer alan makalelerin konulara göre tasnif edilmesinden oluşuyor. Konuları sistematik açıdan ele alan böyle bir kitabın okuyucuya daha kolaylık sağlayacağını düşündük.

Bu kitabı hazırlarken halen web sitemizde de bulunan makaleleri aynen kullandık. Hukuki gelişmeleri de bütün bir yılı kapsayacak şekilde bir araya getirdik. Arama kolaylığı sağlamak açısından ayrıntılı bir konu dizini ekledik.

Bu çalışma sadece makale yazarlık katkısında bulunan değil, tercüme yapılarak gerçekleştirilerek, mevzuat araştırması yürüterek, düzeltmeleri yaparak ve web sitesinde yayınlarken destek olan tüm Erdem-Erdem ekibinin özveri, inançlı ve azimli çalışmaları olmasaydı asla gün yüzüne çıkamazdı. Bu nedenle bu projeye inanan ve emek veren tüm avukatlarımıza, stajyerlerimize, asistanlarımıza, bilgi işlem ve halka ilişkiler danışmanlarımıza içtenlikle teşekkür ederiz.

Bu yayında yer alan bilgilerin müvekkillerimize ve iş ortaklarımıza yararlı olmasını umar, hepinize sağlık, mutluluk ve başarı dolu bir Yeni Yıl dileriz.

Nişantaşı, Ocak 2011

Av. Piraye Erdem
Kurucu ve Yönetici Ortak

Prof. Dr. H. Ercüment Erdem
Kurucu Ortak

KATKIDA BULUNANLAR

Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

Av. Özgür Kocabaşoğlu

Av. Süleyman Sevinç

Av. Pelin Baydar

Av. Sedef Üstüner

Av. Begüm Taner Huntürk, LLM

Dr. Ceyda Sural, LLM

Av. Ceyda Büyükoral

Av. Dr. Meltem Küçükayhan Aşçıoğlu, DEA

Av. Damla Öğünç

Av. Nilay Çelebi, LLM

Av. Alper Uzun

Av. Zeynep Tuncer, LLM

Staj. Av. Ezgi Babur

Staj. Av. Naciye Yılmaz

Staj. Av. Fatih Işık

Derya Akyuz

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
KATKIDA BULUNANLAR	V
KISALTMALAR	XIII
MİLLETLERARASI TİCARET HUKUKU	1
Milletlerarası Ticari Terimler Yenilendi: Incoterms ® 2010	3
Hava Yoluyla Uluslararası Taşımacılığa İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Sözleşme	9
Talep Garantilerine İlişkin Birörnek Kurallar	12
Vesikalı Krediler için Yeknesak Teamül ve Uygulamalar	15
Yabancı Mahkeme ve Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi	21
Yabancı Mahkemeyi Yetkili Kılan Yetki Anlaşmalarının ve Taraflarca Seçilen Yabancı Hukukun Yargıtay Tarafından Uygulanması	26
Yabancıların Çalışma İzni Konusunda Son Gelişmeler	30
İhracata Yönelik Devlet Yardımları	32
Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi	41
TİCARET HUKUKU	43
Anonim Şirketlere Kayyum Atanması	45
Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Görev Süresinin Dolması	50
Altyapı Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	53
Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Birleşme ve Devralmalar	57
Finansal Kiralama, Faktöring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik Taslağı	62
Faturaya Konan Vade Farkı Kaydı	65
Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Aynî Hak Edinimi	67

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Yabancı İşler Dairesi Başkanlığı'nın Yabancı Sermayeli Şirketlerin Türkiye'de Taşınmaz Mal ve Sınırlı Aynı Hak Edinimlerine İlişkin 2010/24 Sayılı Genelgesi	72
Ticari İşletme Rehninde Güncel Sorunlar.....	74
REKABET HUKUKU	79
Türk Rekabet Hukuku Açısından Birleşmelerde Taahhütler	81
Burgaz'ın Mey Tarafından Devralınması İşlemine Şartlı İzin.....	87
Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında 1997/1 Sayılı Tebliğin Yerine Geçmek Üzere Taslak Tebliğ Hazırlandı.....	92
Birleşme ve Devralmalar Hakkında Yeni Tebliğ	96
Yeni Birleşmeler ve Devralmalar Tebliği 1 Ocak 2011 Tarihi İtibariyle Yürürlüğe Girecek	99
Rekabet Hukukunda Dosyaya Giriş Hakkı ve Ticari Sırların Korunması	102
Sözlü Savunma Toplantıları İçin Yeni bir Tebliğ.....	105
Rekabet Hukuku Açısından Kartel Kavramı	108
Rekabet Kurulu, Bazı Beyaz Et Üreticileri ve Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçılar Birliği Derneği'nin Kartel Oluşturarak Rekabeti İhlal Ettikleri Gerekçesiyle Para Cezası ile Cezalandırılmalarına Karar Verdi	112
Rekabet Hukukunda Tarafsızlık İlkesi.....	116
2010 Yılı Elektrik Özelleştirmeleri ve Rekabet Kurulu Onayı.....	118
Akaryakıt Dağıtım Sektöründe Milat Doluyor: 18 Eylül 2010.....	123
Avrupa Komisyonu Cadbury'nin Kraft Foods Tarafından Devralınmasına İzin Verdi.....	126
Komisyon Microsoft Tarafından Uygulanan Taahhütleri Onayladı.....	128
Komisyon, British Airlines, American Airlines Ve Iberia'nın Atlantik Ötesi Güzergâhlardaki Uçuşlara İlişkin Taahhütlerini Kabul Etti.....	131
Komisyon Sara Lee Air Care'ın Procter&Gamble Tarafından Devralınması İşlemini Onayladı ve Şirketin Vücut ve Çamaşır Bakımı İşlerinin Unilever Tarafından Devralınması İşleminin Kapsamlı Soruşturmaya Alınmasına Karar Verdi.....	134
Adalet Divanı Rekabet Hukukunda Meslekî Sırrın Sınırlarını Yeniden Belirledi	136
Komisyon LCD Panel Üreticilerini Fiyat Karteli Nedeniyle Cezalandırdı....	140

ENERJİ HUKUKU	143
Türk Enerji Hukuku	145
Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi (RES) Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliği 22 Eylül 2010 Tarihinde Yürürlüğe Girdi.....	150
Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı	153
Türkiye'ye Karşı Açılan Davalar	157
SERMAYE PİYASASI HUKUKU	161
Birleşme İşlemlerinde Değişiklik	163
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği'ne Seri: VI No:28 Sayılı Tebliğ ile Getirilen Değişiklikler.....	165
Yabancı Sermaye Piyasası Araçlarının ve Depo Sertifikalarının Türkiye Sermaye Piyasalarında Satışı	168
Teknoloji Sayesinde Bilgi, Belge ve Açıklamalar Şimdi Daha Yakında!	172
Halka Arz İşlemlerine Yeni Bakış	174
İŞ HUKUKU	177
İş Hukuku Açısından İşyeri Disiplin Yönetmeliği.....	179
İş Hukukunda Eşit İşlem İlkesi	182
Yabancıların Çalışma İzin Kriterleri 02.08.2010 Tarihi İtibariyle Uygulanmaya Başlanacaktır	184
Türk İş Hukukunda İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)	186
Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma	189
Ücret Kesme Cezası.....	191
4857 Sayılı İş Kanunu m. 22 Uyarınca Çalışma Koşullarında Değişiklik ve İş Sözleşmesinin Feshi.....	192
İş Hukukunda İbra Sözleşmeleri	195
İşe İade Davalarında İşletmesel Kararlar ve İşverenin İspat Yükümlülüğü... ..	198
Sosyal Sigorta Kapsamında İş Kazası.....	201
Toplu İşçi Çıkarmada Bildirim Yükümlülüğü	204
Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği	207

<i>FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU</i>	211
Marka Karar Kriterleri	213
Markanın Haczi.....	218
Fikri Haklar Ortak Veri Tabanı Yönetmeliği	220
<i>USUL HUKUKU</i>	223
Kısmi Dava	225
Nispi Karar ve İlam Harcı	227
Adli Tatil	232
<i>VERGİ HUKUKU</i>	235
Beyana Dayanan Vergilerde Düzeltme Başvurusu ve Dava	237
Vergi Yargısında Yürütmenin Durdurulması	239
Yatırım İndiriminde Süre Sınırlamasının Anayasa Mahkemesince İptali.....	243
<i>SAĞLIK HUKUKU</i>	247
Tütün Ürünlerinin Tüketilmesine ve Satışına İlişkin Yasal Uyarılar Hakkında Yönetmelik Yayınlandı	249
Danıştay, Kahvehanelerde Sigara İçilmesine İlişkin Yasağı Anayasa'ya Aykırı Bularak, bu Konuda Yasak Getiren Yasa Hükmünün İptali İçin Anayasa Mahkemesi'ne Başvurdu.....	251
Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik Yürürlüğe Girdi.....	254
<i>AYLIK HUKUKİ GELİŞMELER</i>	259
Önemli Milletlerarası Antlaşmalar	261
Önemli Bakanlar Kurulu Kararları	270
Kanunlardaki Önemli Değişiklik ve Gelişmeler	274
Yönetmeliklerdeki Önemli Değişiklik ve Yenilikler	278
Tebliğlerdeki Önemli Değişiklik ve Gelişmeler	294
Genel Tebliğlerdeki Önemli Değişiklik ve Yenilikler	300

Diğer Mevzuattaki Önemli Değişiklik ve Gelişmeler.....	303
Rekabet Hukuku'nda Önemli Mevzuat ve Kararlar	305
Birleşme ve Devralmalar'da Önemli Mevzuat ve Kararlar	328
Özelleştirme'de Önemli İlan ve Kararlar.....	340
Enerji Hukuku'nda Önemli Değişiklik ve Gelişmeler.....	345
Önemli İçtihatlar	351
Avrupa Birliği Hukuku'nda Önemli Değişiklik ve Gelişmeler.....	354
Kavram Dizini.....	355

KISALTMALAR¹

AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
c.	: cümle
C.	: Cilt
dn.	: dipnot
E.	: Esas
HD.	: Hukuk Dairesi
ICC	: International Chamber of Commerce
K.	: Karar
m.	: madde
no.	: numara
RK	: Rekabet Kurulu
s.	: sayfa
S.	: Sayı
SPK	: Sermaye Piyasası Hukuku
vd.	: ve devamı
Yarg.	: Yargıtay

1 Bu bölümde yer alan kısaltmalar genel kısaltmalardır. Kullanılan diğer kısaltmalar her bir makalede ayrıca belirtilmiştir.

MİLLETLERARASI TİCARET HUKUKU

Milletlerarası Ticari Terimler Yenilendi: Incoterms ® 2010*

1. Incoterms'in Amaç ve Kapsamı

a) *Amaç*

ICC (Milletlerarası Ticaret Odası) tarafından ifade edildiği üzere, Incoterms'in amacı *“dış ticaret alanında en yaygın kullanılan terimlerin yorumu için bir dizi uluslararası kural oluşturmaktır. Böylelikle, bu tür terimlerin değişik ülkelerde yapılan farklı yorumlarının oluşturduğu belirsizlikler ortadan kalkacak veya en azından büyük ölçüde azalacaktır”*.

Milletlerarası satım sözleşmeleri, genellikle sözleşme sırasında farklı ülkelerde bulunan taraflar arasında akdedildiğinden; ilgili tarafların, dış ticaret alanında yaygın olarak kullanılan terim ve kısaltmaları ne şekilde yorumladıkları önem kazanır. Bu nedenle, Incoterms'in düzenlenmeleri, ortaya çıkabilecek karışıklıkları ve yorum farklılıklarını giderir, uluslararası ticaret kaynaklı uyuşmazlıkların sayısını azaltır.

b) *Kapsamı*

Incoterms'in kapsamı, tarafların satılan malların teslimine dair hak ve borçları ile sınırlıdır. Incoterms “mal” kavramının tanımını yapmamakla birlikte, Incoterms tarafından kullanılan “mal” terimi emtia, yani ticarete konu menkul mal, olarak anlaşılmalıdır.

Incoterms, satım sözleşmesi dışında herhangi bir diğer sözleşme tipini düzenlemez. Ancak Incoterms, satım sözleşmesine ilişkin olsa dahi her konuyu kapsamaz. Incoterms'in düzenlediği konular dört grupta toplanabilir: (i) malların teslimi, (ii) hasarın geçişi, (iii) masrafların bölüşümü ve (iv) belgelere dair yükümlülükler. Bununla birlikte, Incoterms, (i) ödeme ve ödeme şekillerine, (ii) mülkiyetin geçişine, (iii) değişkenlere (varyantlar), (iv) uyuşmazlık çözümüne ve (v) sözleşmenin ifasına bağlı diğer meselelere dair kurallar getirmez.

* *Ekim 2010 tarihli Makale – Prof. Dr. H. Ercüment Erdem*

2. Incoterms® 2010

a) Değişiklik ihtiyacı

Incoterms® 2010'un Önsöz'ünde belirtildiği üzere, ICC tarafından Incoterms® kurallarının düzenlendiği 1936 yılından beri, dünya çapında kabul gören sözleşmesel standart olarak Incoterms®, uluslararası ticaretteki gelişmelere ayak uydurmak amacıyla sürekli olarak güncellenir.

Serbest bölgelerin yaygınlaşması, ticari işlemlerde elektronik iletişimin kullanım alanının genişlemesi, malların dolaşımında güvenlik kaygısının giderek artması ve taşımacılık uygulamalarındaki değişiklikler ICC'nin Incoterms 2000'i gözden geçirmesini gerektirdi.

Ayrıca, bir yandan tacirlerin ülke sınırları içinde veya Avrupa Birliği gibi ticaret bloklarında, bütünüyle ulusal satım sözleşmelerinde yaygın olarak Incoterms kurallarını kullanması, diğer yandan Amerika Birleşik Devletleri'nde, iç ticarete, Incoterms kurallarının Yeknesak Ticaret Kanunu'nun taşıma ve teslimat dair kurallarına nazaran büyüyen bir eğilimle daha sık kullanılması da Incoterms'lerin gözden geçirilmesinde ve ulusal satımları da kapsar şekilde yeniden düzenlenmelerinde etken oldu.

b) Temel Yenilikler

i) Yeni Incoterms Kuralları

Incoterms kurallarına dair ilk yenilik kuralların sayısının 13'ten 11'e indirilmesidir.

Bunun yanında, iki yeni Incoterms kuralı oluşturuldu. Bunlar, taraflarca kararlaştırılan taşıma şekline bağımsız kullanılabilir. Oluşturulan kurallar, (1) DAT (Terminalde Teslim) ve (2) DAP (Belirlenen Yerde Teslim) olarak adlandırıldı ve Incoterms 2000'de yer alan DAF, DES, DEQ ve DDU kurallarının yerini aldı. Söz konusu iki yeni kural uyarınca, teslim, sözleşmede belirtilen varma yerinde gerçekleşir. DAT kuralında, teslim, malların gelen taşıma aracından boşaltılarak alıcının tasarrufuna bırakmakla; DAP kuralında ise, malları boşaltılmaya hazır şekilde alıcının tasarrufuna bırakmakla gerçekleşir. Bu iki yeni kural, selefleri gibi, satıcının, ithalat için gerekli gümrük işlemlerine dair masraflar hariç olmak üzere bütün masrafları ve malların belirlenen varma yerine kadar taşınmasından doğan hasar risklerini üstlenerek, malları "teslim etmesini" öngörür.

ii) Incoterms'in Sınıflandırılması

1990 ve 2000 Incoterms versiyonlarında, kurallar dört grupta toplanmaktaydı. Bu gruplar şöyleydi:

- Grup “E”; “Ex Works: EXW” kuralından oluşur,
- Grup “F”; “FCA, FAS ve FOB” kurallarından oluşur,
- Grup “C”; “CFR, CIF, CPT ve CIP” kurallarından oluşur, ve
- Grup “D”; “DAF, DES, DEQ, DDU ve DDP” kurallarından oluşur.

Incoterms® 2010 tamamen farklı bir ayırım ve sınıflandırma sistemi benimser. Bu sistem, her Incoterms'in kullanılabilceği taşıma türleri esas alınarak yapılandırıldı. Yeni ayırımında iki grup bulunur:

- Grup 1: EXW, FCA, CPT, CIP, DAT, DAP ve DDP'den oluşur ve tüm taşıma türleri için kullanılabilir.
- Grup 2: FAS, FOB, CFR ve CIF'den oluşur ve sadece deniz ve içsu taşımalarında kullanılır.

İlk grupta yedi Incoterms® 2010 kuralı bulunur. Bu kurallar, seçilen taşıma türünden ve bir veya birden fazla taşıma türünün kullanılmış olmasından bağımsız olarak kullanılabilir.

İkinci grupta ise, malların teslim yeri ve malların alıcıya teslim edilmek üzere taşındıkları yer birer limandır. FOB, CFR ve CIF kuralları uyarınca, teslim noktasını geminin küpeştesi olarak belirten bütün atıflar terk edilerek, malların “gemide” teslim edileceği ilkesi benimsendi. ICC bu yaklaşımın bugünkü ticari gerçekleri daha iyi yansıttığını ve hasarın geçiş anının varsayımsal bir çizgi üzerinde bir o tarafa bir bu tarafa sallandığına dair modası geçmiş bakış açısının terk edildiğini belirtir.

iii) Elektronik İletişim

Incoterms® 2010 kurallarının A1/B1 hükümleri ile taraflar bu konuda anlaşığı takdirde veya mutad olduğu ölçüde, elektronik kayıtlar, kâğıt belgelerle aynı etkiyi sağlar. ICC, söz konusu düzenlemenin, Incoterms® 2010'un yürürlük süresince, elektronik kayıtların gelişimini kolaylaştıracağı vurgular.

iv) Sigorta Kapsamı

Taraflar açısından sigorta yükümlülüğü getiren yalnızca iki kural var-

dır. CIP ve CIF kuralları, sigorta kapsamı açısından Enstitü Kargo Klotlarına atıfta bulunur. Söz konusu Enstitü Kargo Klotları 2006 yılında başlayan ve 2009 yılında sona eren bir güncellemeye tabi tutuldu. Incoterms® 2010 kuralları 2009 Enstitü Kargo Klotlarını esas alır.

v) Güvenlikle İlgili Gümrük İşlemleri

Malların dolaşımına ilişkin artan güvenlik kaygıları, satım konusu malların, kendi doğalarından kaynaklanan sebepler dışındaki sebeplerle yaşam veya mülkiyet açısından tehdit oluşturmadığına dair bir kontrol mekanizması gerektirdi ve ICC bu konuyu Incoterms® 2010 versiyonunda dikkate aldı¹. Bu nedenle, ICC farklı Incoterms kuralları altında yer alan A2/B2 ve A10/B10 hükümleriyle, alıcı ve satıcı için, gözetim zincirine dair bilgi sağlama yükümlülüğünde olduğu gibi, güvenlikle ilgili gümrük işlemlerinin yerine getirilebilmesi açısından, gerekli belgelerin alınmasında yardımda bulunma veya söz konusu belgeleri bizzat alma yükümlülükleri öngördü.

vi) Terminal Elleçleme Masrafları

Incoterms® 2010 terminal elleçleme masraflarının alıcı tarafından birden çok defa ödenmesini önlemeyi amaçlar. Incoterms 2000 kuralları CPT, CIP, CFR, CIF, DAT, DAP ve DDP uyarınca, satıcı, malların taraflarca kararlaştırılan varma yerine kadar taşınması için gerekli düzenlemeleri yapmak zorundadır. Burada, navlun satıcı tarafından ödenmekle birlikte, navlun masrafları satıcı tarafından toplam satış bedeline dâhil edildiğinden aslında alıcı adına bir ödeme yapılır.

Taşıma masrafları bazen malların elleçlenmesi ile liman içinde veya konteyner terminalleri arasında taşınması masraflarını da kapsar ve taşıyıcı veya terminal işletmecisi, bu masrafları ayrıca malları teslim alan alıcıdan da talep edebilir.

Bu gibi durumlarda, alıcı aynı bedeli iki kere, yani bir kere toplam satış bedeli içinde satıcıya, bir kere de bundan bağımsız olarak taşıyıcıya veya terminal işletmecisine, ödemek istemez. Incoterms® 2010, ilgili kurallar altında A6/B6 hükmü ile terminal elleçleme masraflarının taraflar arasındaki dağılımını açıkça tahsis etmek suretiyle, böyle bir durumun oluşmasını önlemeyi amaçlar.

1 Incoterms 2010 s. 8

vii) Zincirleme Satışlar

Emtia satışında mallar transit haldeyken birbirini takip eden bir zincir halinde birkaç kere satılır. ICC, zincirin ortasında bulunan bir satıcının malları göndermediğini, çünkü malların hâlihazırda ilk satıcı tarafından gönderildiğini belirtir². Bu nedenle, zincirin ortasında bulunan bir satıcı, alıcıya karşı olan borcunu malları göndererek değil, ilk satıcı tarafından gönderilmiş malları “tedarik ederek” yerine getirir.

Incoterms® 2010, malların gönderilmesi yükümlülüğüne alternatif olarak “gönderilmiş malların tedarik edilmesi” yükümlülüğüne de ilgili Incoterms kurallarında yer verir.

c. Incoterms® 2010 kuralları kullanılırken dikkate alınması gereken hususlar

Incoterms’in yeknesak olarak yorumlanmasının önemli olmasının yanında, Incoterms hakkında iyi bilgilenmiş olmak da tarafların ilgili işleme dair uygun Incoterms kurallarını seçebilmesi açısından önem taşır. Bu nedenle, taraflar, Incoterms 2010 kurallarını sözleşmelerine dahil ederken, kuralları ve her Incoterms kuralından önce yer alan rehber açıklamaları dikkatle okumalıdır. Bu rehber açıklamalar, her bir Incoterms kuralının esasını ortaya koyar ve kullanıcılara doğru ve başarılı bir şekilde ilgili işleme uygun Incoterms kuralını seçmeleri konusunda yardımcı olur.

Ayrıca, tarafların yer veya limanı mümkün olduğunca açık olarak belirtmesi, seçilen Incoterms kuralının işlevini etkin şekilde yerine getirebilmesi ve taraflar açısından beklenmeyen vergilerin doğmasını önlemek açısından önemlidir.

Son olarak, daha önce de belirtildiği üzere, Incoterms kurallarının bir ticari ilişkinin her yönünü düzenlemediği ve taraflara tam bir satım sözleşmesi sunmadığı belirtilmelidir. Bu nedenle, taraflar, satım sözleşmesinde yer verilecek açık hükümlerle veya sözleşmeye uygulanacak hukuk ile Incoterms’in kapsamadığı konuların düzenleneceğini dikkate almalıdırlar. Taraflar ayrıca, Incoterms kuralları da dâhil olmak üzere, satım sözleşmesinin herhangi bir hükmünün, yerel hukukun emredici kuralları gereğince geçersiz kılınabileceğini de göz önünde bulundurmalıdır.

Incoterms® 2010 kuralları Eylül 2010 tarihinde kamuoyu ile paylaşıldı.

dı ve resmen 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir. Incoterms® 2010 kuralları yürürlüğe girinceye kadar taraflar dilerse Incoterms 2000, dilerse Incoterms® 2010 kurallarını kullanabilir. 1 Ocak 2011 tarihinden sonra taraflar aksini belirtmedikçe Incoterms kurallarına yapılan atıflar Incoterms® 2010 kurallarına yapılmış sayılır. Incoterms'in yeni versiyonlarının eski versiyonları yürürlükten kaldırmadığı dikkate alındığında, taraflara hangi Incoterms kurallarına atıf yaptıklarını sözleşmelerinde açıkça belirtmeleri önerilir.

Sonuç

Incoterms® 2010 kurallarındaki yeni düzenlemeler ticaret hayatındaki güncel gelişmeleri ve yenilikleri yansıtır. Incoterms® 2010 kuralların sunumunda bir değişikliğe gitmese de, artık güncelliğini kaybeden ve az kullanılan DAF, DES, DEQ ve DDU kurallarını iptal edip yerlerine DAT ve DAP kurallarını getirmekle önemli bir reform yaptı. Ayrıca kurarlarda Incoterms® 2010'nun sadece milletlerarası satımlarda değil ve fakat iç satımlarda da kullanılacağı açıkça belirterek Incoterms'lerin kullanım alanı çok genişletildi.

Hava Yoluyla Uluslararası Taşımacılığa İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Sözleşme*

Montreal Sözleşmesi'nin İmzalanması ve Yürürlüğe Girmesi

Hava Yoluyla Uluslararası Taşımacılığa İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Sözleşme (bundan böyle “Montreal Sözleşmesi” olarak anılacaktır), Varşova Sözleşmesi'nin günümüz koşullarıyla uyumlaştırılması amacıyla 10-28 Mayıs 1999 tarihleri arasında Montreal'de yapılan Uluslararası Hava Hukuku Konferansına katılan devletler tarafından imzaya açılmıştır. Sözleşmeyi ülkemiz de imzalamıştır. 02.04.2009 tarihli ve 5866 sayılı ‘Hava Yoluyla Uluslararası Taşımacılığa İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Sözleşme'nin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun’, 14.04.2009 tarihli ve 27200 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bu Kanun uyarınca Bakanlar Kurulu'nun Montreal Sözleşmesi'nin onaylanmasına dair kararı 01.10.2010 tarihli ve 27716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Montreal Sözleşmesi Öncesi

Montreal Sözleşmesi'nin yerini aldığı Varşova Sözleşmesi, pek çok devletin taraf olduğu, yaygın olarak kabul edilmiş bir sözleşme olmasına rağmen, yürürlüğe girdiği 1929 yılından itibaren, özellikle kaza mağdurlarına ödenecek tazminatlara getirdiği sınırların düşük olması nedeniyle havayolu işletmecilerinin çıkarlarına odaklı olarak görülmüş ve yolcu çıkarlarını yeteri kadar korumadığı eleştirisi getirilmiştir. Bu eleştiriler üzerine 1955 Lahey, 1971 Montreal ve 1975 Guatemala Protokolleri başta olmak üzere belirli tarihlerde birtakım güncelleştirme faaliyetlerinde bulunulmuştur. Ancak, bu sayılan sözleşmeler yeterli etkinliği oluşturacak oranda taraf sayılarına ulaşamadıkları için sistemde ayrışmalara sebep olmuşlardır. Bu ayrışmalar sonucu oluşan olumsuz durumun önlenmesi amacıyla bazı devletlerin havayolu şirketleri kendi aralarında Varşova Sözleşmesi'nin limitlerinden daha yüksek sınırlar koyan anlaşmalar imzalamışlardır. Montreal Sözleşmesi, Varşova Sözleşmesi ve Ek Protokollerin hükümlerini tüketici/yolcu menfaatlerini daha etkin koruyacak şekilde harmanlayarak tek bir belge haline getirmiştir.

* Eylül 2010 tarihli Makale

Montreal Sözleşmesi'nin Belirli Hükümlerinin İncelenmesi

Montreal Sözleşmesi, ücret karşılığında hava aracı ile yapılan bütün uluslararası yolcu, bagaj ya da kargo taşımacılığı için geçerlidir.

Montreal Sözleşmesi uyarınca:

- Kargo taşımacılığında kontratın tarafları taşıyıcı sorumluluklarına ilişkin ihtilafların tahkim yoluyla çözülmesini şart koşabilirler ancak bu anlaşmanın yazılı olması koşulu vardır.
- Bu Sözleşme'den doğan dava hakları varış yerine ulaşma tarihinden ya da hava aracının ulaşmış olması gereken ya da taşımanın durdurulduğu tarihten itibaren iki (2) yıl içerisinde düşer.
- Taşıyıcı, bir yolcunun ölümü ya da bedensel yaralanması durumunda sadece; ölüm ya da yaralanmaya sebebiyet veren kazanın hava aracının içinde ya da herhangi bir yükleme veya boşaltma faaliyeti sırasında meydana gelmiş olması halinde sorumludur. Yine taşıyıcı, kontrol edilmiş bagajın tahrip olması, kaybolması veya bagaja zarar gelmesi durumunda uğranmış hasara karşı sadece, bu duruma sebep veren olayın hava aracı içinde ya da kontrol edilmiş bagajın taşıyıcının sorumluluğu altında bulunduğu bir esnada meydana gelmiş olması halinde sorumludur.
- Sözleşme yapma özgürlüğü kapsamında taşıyıcının, herhangi bir taşıma kontratına taraf olmasının, Montreal Sözleşmesi ile getirilen herhangi bir korumadan feragat etmesinin ya da Montreal Sözleşmesi hükümlerine zıt koşullar koymayı reddetmesinin önünde Montreal Sözleşmesi'nden doğan hiçbir engel bulunmamaktadır.
- Muhtelif müteselsil taşıyıcılar tarafından gerçekleştirilecek taşıma durumunda; yolcu, bagaj ve kargo kabul eden her taşıyıcı Montreal Sözleşmesi'nde yer alan kurallara tabidir. Ayrıca her taşıyıcı, taşıma kontratı kendi nezaretinde gerçekleştirilen taşımanın o kısmı ile ilgili olduğu oranda taşıma kontratının taraflarından biri sayılacaktır. Tazminat hakkına sahip olan kişi, kaza ya da gecikmenin meydana geldiği anda taşımayı gerçekleştiren taşıyıcıya karşı dava açabilecektir. Ancak, taşıyıcılardan birinin yolculuğun tamamına ait sorumluluğu üstlendiği durumlarda dava üstlenen taşıyıcıya karşı açılacaktır.

Montreal Sözleşmesi'nin Getirdiği Yenilikler

Montreal Sözleşmesi 'hava yolu taşıyıcısının sınırsız sorumluluğu' kavramını getirmiştir. İki aşamalı bir tazminat sistemi öngören Montreal Sözleşmesi'ne göre ilk aşama, taşıyıcının kusuruna bağlı olmayan 100.000 ÖÇH¹'na kadar mutlak bir sorumluluk getirmektedir. İkinci aşama ise, taşıyıcının kusuru karinesine dayanmakta olup sorumluluk sınırı içermemektedir.

Montreal Sözleşmesi ayrıca:

- Hava taşıyıcılarına, uçak kazaları sonucunda dava açmaya yetkili olan kişilere acil ekonomik gereksinimlerini karşılamak üzere gecikmeksizin ön ödeme yükümlülüğü getirmektedir. Bu ödemenin miktarı konusunda yerel hukuk yetkili kılınmakta ve bu tutarın, sonuçta hükmedilecek tazminattan mahsup edilmesi öngörülmektedir.
- Hava taşıyıcıları, tazminatların ödenmesini olanaklı kılacak sigortanın sağlanmış olduğuna ilişkin kanıt belgesini sunmaya mecbur tutulmaktadır.
- Tazminatların kısa sürede ödenmesini sağlayan hızlı bir yargılama yöntemi getirilmektedir.
- Tazminat davalarının, belli koşulların varlığına bağlı olarak, kazanın meydana geldiği ülkenin mahkemelerinde veya yolcunun daimi ikametgâhının bulunduğu ülke mahkemelerinde açılabilmesine olanak tanınmaktadır.
- Tazminat davalarında önemli kanıt nitelikleri bulunan standart yolcu, bagaj ve kargo belgelerinin basitleştirilmesi ve yenilenmesi sağlanmaktadır.

Türkiye bakımından değerlendirdiğimizde, taraf devletler arasında gerçekleşecek olan hava taşımalarında gerçekleşmesi muhtemel kazalarda Montreal Sözleşmesi'nin yolcu/tüketiciyi maddi açıdan koruması beklenmektedir.

1 Özel Çekme Hakkı bağlamında bu Sözleşmede bahsedilen miktarlar. Uluslararası Para Fonu tarafından tanımlanan özel Çekme Hakkına atıfta bulunuyor sayılacaktır. Adli yargılama durumunda, bu toplamların ulusal para birimlerine çevirimi, yargılamanın yapıldığı tarih itibarıyla bu tür ulusal para birimlerinin Özel Çekme Hakkı bakımından değerine göre yapılacaktır. Uluslararası Para Fonu'nun üyesi olan bir taraf devletin ulusal para biriminin özel Çekme Hakkı açısından değeri. Uluslararası Para Fonu tarafından yargılamanın yapıldığı tarihte o devletin işlem ve para hareketi için tatbik ettiği değerlendirme yöntemine uygun olarak hesaplanacaktır. Uluslararası Para Fonu'nun üyesi olmayan bir taraf devletin ulusal para biriminin özel Çekme Hakkı açısından değeri, o devlet tarafından tayin edilen bir usule göre hesaplanacaktır.

Talep Garantilerine İlişkin Birörnek Kurallar*

Uluslararası Ticaret Odası'nın (bundan böyle "ICC" olarak anılacaktır) tarafından revize edilen Talep Garantilerine İlişkin Birörnek Kuralları (bundan böyle "URDG" olarak anılacaktır) 1 Temmuz 2010 tarihinde yürürlüğe girecek.

ICC tarafından ilk kez 1991'de kabul edilen kurallar, amirin, lehtarın ve garantörün yasal çıkarlarını en makul biçimde dengelemeyi amaçlamaktadır. Kurallar talep garantilerinin oluşturulmasını basitleştirerek garantiler alanında dünya çapında bir model sunmaktadır.

Talep garantileri, bir amirin talimatları doğrultusunda, lehara, garantiye belirlenen maksimum tutara kadar talep edilebilecek herhangi bir mblağı ödemek üzere garantör tarafından verilen gayrikabili rücu taahhütler olup asıl sözleşmesel ilişkilerden bağımsızdırlar. Belgeli krediler, ihracatçıyı yüklemenin yapıldığına ilişkin uygun belgelerin ibrazı ile ödeme alınmasını temin ederken bir talep garantisi ithalatçıya, ihracatçının geç veya aylıplı ifası veya hiç ifa etmemesine karşı koruma sağlar.

Son yıllarda URDG, artan oranda dünya çapında kabul görmüştür. Uluslararası Danışman Mühendisler Federasyonu (bundan böyle "FIDIC" olarak anılacaktır) ve daha sonra Dünya Bankası URDG'yi model garanti olarak uygulanmak üzere kabul etmiştir. Ulusal yasa koyucular yasalar oluştururken URDG'yi örnek olarak kullanmışlardır. Resmi olarak URDG 758 olarak anılan yeni kurallar URDG 458'in yerine geçmek üzere iki buçuk yıl süren ve 52 ülkeden gelen 600 yoruma dayanan beş kapsamlı taslak oluşturan bir revizyon işlemi ile oluşturulmuştur.

Revize kurallar, açıklık ve daha çok kesinlik sağlayacak yeni tanımlar ve yorum kuralları yanında belgeli olmayan şartlar, asimetrik garantiler ve kontrgarantiler hakkında çözümler içermektedir.

Bu özet çalışmada, URDG 758, seçilen dört ana konuda müteahhit bakış açısından URDG 458 ile karşılaştırılmıştır.

1. URDG 458 Madde 2 (a)'da talep garantisi şu şekilde tanımlanmıştır: *"ödemeye talebinin ve garantiye belirtilecek diğer bir belge veya belgelerin (örneğin bir mimar veya mühendis tarafından düzenlenen bir sertifika, bir mahkeme veya tahkim kararı) ibrazında para*

* Nisan 2010 tarihli Makale

ödenmesi ...”. Maddede “mahkeme veya tahkim kararı” na yapılan atıf, uluslararası inşaat sözleşmelerinde geliştirilmiş olan “*birlikli taraftan tespit*” veya FIDIC uluslararası inşaat sözleşmelerine ilişkin şartlarda geliştirilen uyuşmazlıkların öncelikle “Uyuşmazlık Çözüm Kurulu”nda çözümlenmesi gibi atıfta bulunabilecek yeni uyuşmazlık halli yöntemleri bulunması nedeniyle eleştirilmiştir.

URDG 758 tanımlar kısmında sadeleştirme yaparak yukarıda bahsi geçen soruna çözüm üretmiştir. URDG 758 Madde 2’de bulunan “doküman” tanımı şu şekildedir: “*imzalı veya imzasız, verilen kişi tarafından maddi olarak yeniden üretilebilir şekilde kağıt üzerinde veya elektronik bir formda olan bilgi kaydı. Bu kurallarda doküman terimi talep ve destekleyici beyanı da kapsar.*” URDG 758’de herhangi bir mahkeme kararı veya hakem heyeti kararına atıf bulunmamaktadır. URDG 758 Madde 15 (Talep şartları) (a) alt paragrafında “*garanti tahtında yapılacak bir talep garantide belirtilecek diğer dokümanlarla desteklenir*” düzenlemesi talep ile birlikte tarafların kararlaştıracığı mahkeme kararı, hakem heyeti kararı veya Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararı veya diğer bir dokümanın ödeme talep etmek için istenebileceği şekilde düzenlenmiştir.

2. URDG 458 Madde 4 düzenlemesi şu şekildedir: “*Garantide veya garantiye ilişkin bir değişiklikte açıkça belirtilmediği sürece Leh-tarın bir Garanti altında ödeme talebinde bulunma hakkı devredilemez. Bununla birlikte, bu Madde Lehtarın Garanti altında hak edebileceği veya elde edebileceği paraları temlik etme hakkını etkilemeyecektir.*” Bu düzenleme müteahhit bir talep garantisi verirken iş sahibi veya lehtarın şahsi özelliklerini dikkate aldığından müteahhitler için önem arz etmektedir. Bu nedenle müteahhit için lehtarın müteahhidin onayı olmaksızın talep hakkını üçüncü bir kişiye devredememesi çok önemlidir.

URDG 758 bu hususlara ilişkin olarak Madde 33’te garantinin devri ve gelirlerin temlik hususunda URDG 458’in sessiz kaldığı konuları da içeren yeni bir hüküm düzenlemiştir. Öncelikle URDG 758 Madde 33 (a) şu şekilde düzenlenmiştir: “*bir garanti ancak içinde ‘devredilebilir’ ibaresi bulunması halinde devri kabildir, bu durumda devir anında mevcut tüm tutar için birden fazla kez devredilebilir. Kontrgaranti devredilemez*” URDG 758 Madde 33 (b) garantinin devredilebilirliğine bir istisna getirmektedir. Bu paragrafa

göre devir ancak garantörün onaylaması halinde geçerli olacaktır. URDG 758 Madde 33 (d)'de özel olarak devrin kapsamı tanımlanmış olup 33 (e)'de ise devir masraflarının kime ait olacağı özel olarak düzenlemiştir.

3. URDG 458 Madde 13 garantörün sorumluluk sınırını düzenlemektedir. Maddede yer alan garantörün “*grevler, lokavtlar veya doğası ne olursa olsun endüstriyel eylemler*” nedeniyle sorumluluktan kurtulmaması gerektiği, bu tür durumların garantörün (bankanın) kontrolü altında olduğu gerekçesiyle müteahhitler tarafından eleştirilmektedir. URDG 758 Madde 26'da özel bir force majeure (mücbir sebep) maddesi düzenlemiş ve force majeure'ü “*doğal afetler, isyan, ayaklanma, iç karışıklık, savaş hali, terörist eylemler veya garantörün veya kontrgarantörün kontrolü dışında işbu kurallara konu eylem veya işlerini aksatan haller...*” olarak tanımlamıştır. Yeni kurallar ayrıca garanti veya kontrgarantinin süresinin ödeme veya sunulması anında force majeure hali nedeniyle sona ermesi halinde garanti süresinin 30 gün daha uzatılacağına ilişkin yeni bir düzenleme getirmektedir.
4. URDG 458 Madde 20 uyarınca ödeme talebi, en azından, bir yazılı beyan ile desteklenmelidir. Bu beyanda (i) müteahhidin “*Garantinin ilişkili olduğu sözleşme(ler) altındaki yükümlülüğünü/yükümlülüklerini ihlal ettiğini veya garantinin geçici teminat mektubu olması halinde ihale şartlarını ihlal ettiğini*”; ve (ii) müteahhidin “*ihlal ettiği hususların neler olduğu*” yer almalıdır. Müteahhitler tarafından en çok eleştiri yöneltilen husus, ödeme talebinin daha çok detay içermesi gerektiği, asıl sözleşme ilişkisinin ihlali nedeniyle talep edilen zararın miktarsal olarak ortaya konması veya en azından zarar tutarına ilişkin bir tahminde bulunulması gibi bir talep şartı getirilerek haksız ödeme taleplerinin zorlaştırılması veya önüne geçilmesidir.

Diğer yanda URDG 758, Madde 15'te (talep için gereklilikler) garantöre yapılacak talep sunumunun garantide belirlenen diğer dokümanlarla destekleneceğini ve bunlara ek olarak lehtarın hangi açılardan altta yatan sözleşmesel ilişkideki yükümlülüklerini ihlal ettiğine ilişkin yazılı bir beyan vermesini düzenlemektedir. URDG 758'in ilgili hükümleri URDG 458'de yer alan düzenlemeyi genel olarak tekrar etmekte bu konuda yeni bir düzenleme getirmemektedir.

Vesikalı Krediler için Yeknesak Teamül ve Uygulamalar*

Uluslararası ticaretin finansmanında kullanılan akreditif muamelelerindeki teknikler ve metodlar Uluslararası Ticaret Odası (bundan böyle “ICC” olarak anılacaktır) tarafından 1933 yılında Vesikalı Krediler için Yeknesak Teamül ve Uygulamalar (bundan böyle “UCP” olarak anılacaktır) yayınlanarak standart hale getirilmiştir. ICC, UCP’yi düzenli olarak revize ederek geliştirmiştir, UCP’nin güncel versiyonu ise UCP600’dür. UCP’nin küresel bir etkisi olduğundan, bunun sonucu kuralların yeknesaklaştırılmasına dair en başarılı uluslararası girişim olarak görülmüştür. UCP600 olarak adlandırılan son revizyon 1 Temmuz 2007’de başlamış olup kuralların yürürlüğe girme tarihi olan 1933 yılından beri altıncı revizyondur.

Akreditifin uygulanacak kurallar açısından hüküm içermemesi halinde, UCP600 akreditife kendiliğinden uygulanmaz.

Aşağıda UCP500 ve UCP600 nezdinde önemli bazı değişikliklere dair bir karşılaştırma sunulmuştur.

Önemli değişiklikler

UCP500’ün altı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır:

Madde – 5 – Akreditif Açmaya/Değiştirmeye dair Talimatlar; Madde – 6 – Dönülebilir ve Dönülemez Akreditifler; Madde 8 – Akreditifin İptali; Madde – 12 – Eksik veya Belirsiz Talimatlar; Madde – 30 - Navlun Komisyoncuları Tarafından Düzenlenen Taşıma Belgeleri; Madde – 38 – Diğer Belgeler.

Birçok madde birleştirilmiştir:

UCP500’ün 2, 6, 9, 10, 20, 21, 22, 30, 31, 33, 35, 36, 46 ve 47 maddelerinin içeriği birleştirilmiş veya revizyon metni içinde başka şekillerde düzenlenmiştir.

Yeni tanım “İbrahim karşılanması”

UCP600, UCP500’ün aksine tanımlar maddesi içermektedir. Bununla birlikte, İhbar Bankası, Amir, Lehtar, Amir Banka gibi terimlerin tanımları UCP500’deki gibidir. UCP600’de “İbrahim karşılanması” ve “İştira” gibi

* Kasım 2010 tarihli Makale

yeni tanımlar da bulunmaktadır. “İbrazın karşılanması” tanımı yalnızca “ibrazın karşılanması” kelimesini getirir ve hangi ödemelerin “ibrazın karşılanması” olarak kabul edilebileceğini gösterir. Belirtilen hükmü düzenleyen 2. madde üç tür ödeme şekli sayar; (i) akreditif belgelerin ibrazı üzerine ödeme yöntemiyle kullanımda ise ibrazda ödeme, (ii) akreditif vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda ise vadeli ödeme yükümlülüğüne girmek ve ödeme vadesinde ödeme, (iii) akreditif poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda ise lehtar tarafından çekilen poliçeyi kabul etmek ve poliçenin ödeme vadesinde ödeme. İştirah akreditifi altında gerçekleştirilen ödeme, amir banka ve varsa teyit bankası için ibrazın karşılanması değildir. Ancak, “iştirah” teriminin tanımına göre, iştirah, iştirah akreditifi ile çerçevelenmiş olmalıdır. Görevli banka tarafından yapılan her alım iştirah olarak kabul edilebilir ve amir banka tarafından gerçekleştirilen ibrazda veya vadesinde ödeme iştirah olarak değerlendirilemez.

İştirah, iştirah akreditifi dışındaki akreditifler aracılığıyla da oluşturulabilir

UCP500, amir banka tarafından iştirah için görevlendirilen bankanın iştirah edebileceğini öngörmüş ve “iştirah” terimini “dikkate alma” olarak tanımlamıştır. Bunun anlamı, iştirahın sadece iştirah akreditifi altında gerçekleştirilebileceğidir. Bununla birlikte, UCP600 tarafından yapılan yeni “iştirah” tanımı şu şekildedir; “*uygun bir ibraz altında poliçelerin (görevli bankadan başka bir banka üzerine çekilen poliçelerin) velveya belgelerin, görevli bankanın ramburse edilmesi gereken banka iş gününde veya daha önce görevli banka tarafından lehtara avans ödeme yapılarak veya avans ödeme yapılacağı kabul edilerek satın alınması*”. Görüldüğü üzere, akreditifin iştirah akreditifi olmasına dair bir koşul bulunmamaktadır. Güncel tanım nezdinde, görevli bir bankanın ön ödemesi iştirah olarak kabul edilebilir ve görevli banka tanımına göre, akreditifin kullanıma müsait olduğu banka görevli bankadır. Dolayısıyla, akreditifin amir banka nezdinde poliçe kabulü yoluyla kullanımda olmasını öngörmesi halinde, amir bir banka görevli banka olabilir. Amir banka ön ödeme yapar ise, iştirah eder. UCP600’ün 12. maddesinin (b) hükmüne göre, “*bir poliçe kabul etmesi veya vadeli ödeme yükümlülüğüne girmesi için bir bankayı görevlendirmekle, amir banka o görevli bankanın kabul ettiği bir poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme yükümlülüğünü satın alması veya ön ödeme yapması için o görevli bankayı yetkili kılar*”. Bunun anlamı, poliçenin kabulüne veya vadeli ödemeye bağlı akreditifin iştirah akreditifi olabileceğidir. UCP600 nezdinde iştirah “satın alma” anlamını taşır.

Amir bankanın görevli bankaya ayrı bir geri ödeme yükümlülüğü

UCP600, amir bankanın, lehtara karşı yükümlülüğünden farklı olarak görevli banka için ayrı bir yükümlülük öngörmektedir. Dolayısıyla, akreditifin görevli banka öngördüğü durumlarda iki yükümlülüğü içerdiği anlaşılabilir: biri lehtara, diğeri görevli bankaya. Her iki yükümlülük birbirinden bağımsızdır.

İhbar bankası alınan akreditifin koşul ve şartlarına görüş verme yükümlülüğü altındadır

Bu durum standart akreditif uygulamasının bir sonucu olup, ISP98'in 2.05 (a) (ii) ve gözden geçirilmiş UCC'nin 5-107 (c) kuralları ile uyum halindedir.

Görevli banka ön ödeme yapmaya ve yükümlülüğünü satın almaya yetkilidir

UCP 600'e eklenen "bir poliçe kabul etmesi veya vadeli ödeme yükümlülüğüne girmesi için bir bankayı görevlendirmekle, amir banka o görevli bankanın kabul ettiği bir poliçeyi veya girdiği vadeli ödeme yükümlülüğünü satın alması veya ön ödeme yapması için o görevli bankayı yetkili kılar." ifadesi, vadeden önce yapılan indirimle ilgili olarak meydana gelen olayların yarattığı karışıklığı gidermek amacıyla getirildi. Bu yenilik ile, tartışmalı olan, görevli bankanın kabul veya vadeli ödeme yöntemiyle akreditifte ön ödeme yapması UCP600'de düzenlenmiştir.

Lehtarın ve amirin farklı adreslerine, bunlar konişmentoda alıcı bilgisinin bir parçası olmadıkça izin verilmektedir

Lehtarın ve amirin farklı adreslerde bulunması, amir ve lehtarın tanımlanması ve altında yatan işlemin birbirini etkilememesine rağmen, bankalar tarafından daima bir red sebebi olarak kullanılmıştır. Akreditifin bankalar tarafından bir ödeme aracı olarak kabul edilmesini öngören ICC, bu tarz asgari tutarsızlıklara red sebebi olarak itibar etmemektedir. Ancak UCP600'da iki istisnadan bahsedilmektedir; ilki akreditifin olduğu ülkeden farklı bir ülkenin belirtilmesi, diğeri ise konişmentoda alan veya ihbar edilen taraf alanına ilişkin farklı adreslerin belirtilmesidir. Dikkat çekilmesi gereken bir diğer husus, akreditifin, akreditifte öngörülen lehtar veya amir adreslerinin bir belgede bulunmasını, bu belgede gösterilen adresin akreditifte gösterilen ile aynı olmasını özellikle gerektirip gerektirmediğidir.

Makul süre şartı, beş iş günü olan belirli süre ile kaldırılmıştır

UCP600 uyarınca, reddin zamanı konusunda akreditifte sarıh ve zımnî bir anlaşma bulunmadığı zamanlarda, “makulluk testi” kaçınılmaz olmakta ve esnek bir yorum ve tekil olaylarda uygulama gerektirmekte ve bu durum da bankaların uygulamasında karışıklık ve belirsizlik yaratmaktadır. UCP600, “makulluk testi”nden kaçınmak üzere bankaların incelemesi ve belgelerin reddi için “makul süre” kelimeleri yerine 5 iş günü olan belirli bir süre kullanmıştır.

Red Bildirimi

İki nokta önemlidir ve bu iki noktaya dikkat edilmelidir:

(i) UCP500 sadece zımnî gerektirmesine rağmen UCP600 red bildirimini “*bankanın iştirayı veya ibrazı reddettiğini*” belirtmek zorunda olduğunu öngörmektedir.

(ii) UCP600, red bildirimini “*amir bankanın akreditif amirinden rezerv kaldırma talimatı alıp bunu kabul etmeyi uygun görünceye kadar veya rezerv kaldırma talimatını kabul etmeyi uygun görmeden önce ibraz edenden yeni talimat alıncaya kadar belgeleri elde tutmakta olduğunu*” belirtmesine cevaz verirken UCP500’de buna izin verilmemekteydi. Zira, bu tarz şarta bağlı bir bildirim, sadece amir banka tarafından dayatılan fakat lehtar tarafından kabul edilmemiş olarak UCP’nin d(ii) maddesinin sadece tek taraflı değişimi olması sebebiyle, hukuken lehtar için bağlayıcı olmayacaktır. UCP600 bu tarz şarta bağlı bildirim lehtara sunarak bildiri mi tek taraflı olmaktan çıkarmaktadır.

Buna rağmen lehdar, belgeler karşılığında kendisine herhangi bir ödeme yapılmadığı sürece belgelerin kendisine ait olduğunu göz önünde tutmalı, yukarıda tartışılan tasarruf hükmünün akreditif kapsamına dâhil edilmesi veya UCP’de yer alması durumunda, bunun lehdarı malları 3. kişilere satma hakkından mahrum bırakabileceğini; lehdarın kendisine red bildiriminde bulunulmasının ardından yeni bir alıcıyı tercih etmesinin, özellikle bazı mallarda (örneğin, çabuk bozulan mallar) sürastarya ücretinin yüksek olması nedeniyle, sık görülen bir durum olduğuna dikkat etmelidir. Böylece, yukarıda UCP kapsamında tartışılan yeni şartların kabul edilmesi ile, lehdar veya ibraz eden, amir bankanın çelişkili noktalardan feragat etmesi ve söz konusu belgeleri kabul etmesi halinde, redde konu belgelerden tasarruf hakkından otomatik olarak feragat etmiş olacaktır. Bu bağlamda,

hükmün UCP'ye veya akreditife dâhil edilmesi, ibraz eden veya lehdar bakımından haksız ve aleyhe bir durum yaratacaktır. Bu nedenle, ibraz eden veya lehdar, bu tür bir hükmün dâhil edilmesinin etkisini ve sonuçlarını tamamen özümsemelidir.

Multimodal Taşıma

ICC, uluslararası ticaretteki multimodal taşımaya gittikçe artan ilgiyi göz önünde tutmuş, multimodal taşıma şartlarını UCP600'de ilk sıraya taşıyarak, taşıma şartlarının konumunu ve sırasını değiştirmiştir.

Teslim alma yerinin yükleme limanından farklı olması durumunda yükleme kaydı

UCP600 uyarınca, sunulan konişmentolarda "yükleme limanı" kısmının akreditifte kararlaştırılan yükleme limanını açıkça işaret etmesi durumunda, teslim alma yeri söz konusu limandan başka bir yeri işaret etse dahi, yükleme kaydının akreditifte kararlaştırılan yükleme limanını ve malların yüklendiği geminin adını içermesi zorunlu değildir.

Kaptanın adının belirtilmesinin zorunlu olmaması

Konişmentonun kaptanın vekili tarafından imzalanması durumunda, mevcut taşımacılık uygulaması uyarınca, kaptanın adının belirtilmesi zorunlu değildir.

Havayolu Taşıma Belgesinin (AWB) düzenlenme ve uçuş tarihi

UCP600, AWB'de düzenlenme tarihinin belirtilmesi gerektiğini hüküm altına alır. Uçuş/sefer tarihine dair özel bir kayıt bulunmaktaysa; akreditifte, AWB'de gözüken uçuş/sefer tarihi şart koşulması dikkate alınmaksızın, kayıttaki tarih yükleme tarihi olarak kabul edilecektir. UCP600, taşıma belgeleri ve özellikle konişmento açısından bu tarz bir zorunluluk öngörmemektedir. Bu sonucusu, UCP500 Madde 27(a) (iii) hükmünü ve ICC'nin önceki görüşlerini nakzetmektedir.

Sigorta belgeleri sigorta şirketi, sigortacı adına veya lehine acentenin yanı sıra vekil tarafından da imzalanabilir

Söz konusu durum ICC Resmi Görüş Belgelerinin sigorta uygulamasını dikkate almasının sonucudur.

Bir sigorta belgesi herhangi bir risk muafiyeti klozuna atıf yapan bir kayıt içerebilir

Öngörülen özel muafiyet klozlarının listelenmesi, ICC Resmi Görüş Belgelerinin bir sonucudur. Ancak, belirtilen listeleme sınırlı bir sayım olmaması, bankaların hangi muafiyetlerin kabul edilebilir, hangilerinin ise kabul edilemez olduğunu değerlendirmelerinde belirsizlik sorunu yaratmaktadır. Dolayısıyla, bazı bankalar, yukarıda belirtilen hükümde sayılmayan bir muafiyet klozu içeren sigorta belgelerini reddedebilir. Bu tür bir uygulama ise, sigorta uygulamasına karşıt olur; çünkü sigorta uygulamasında, sigortacı açısından muafiyet klozları konulması genel bir uygulamadır.

Yabancı Mahkeme ve Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi*

Hakem kararlarının tanınması ve tenfizi

Uluslararası ticarî tahkimde haklı bulunan taraf, kararın zaman geçmeksizin uygulanmasını bekler. Tahkimin amacı, arabuluculuk veya diğer alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının aksine, uyuşmazlık hakkında bağlayıcı bir karara ulaşmaktır. Kararın gereğinin haksız çıkan tarafça yerine getirilmemesinin yaptırımını, ulusal icra takip usulleri sonucunda kararın icra edilmesidir.

Farklı kıtalarda bulunan 144 ülkede uygulanan 1958 tarihli Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (bundan böyle “New York Sözleşmesi” veya “Sözleşme” olarak anılacaktır) yabancı hakem kararlarının tenfizini düzenlemektedir. Türkiye de New York Sözleşmesi’ne taraftır.

Türkiye’de yabancı hakem kararlarının tenfizine ilişkin ana mevzuat 5718 sayılı ve 12 Aralık 2007 tarihli Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (bundan böyle “MÖHUK” olarak anılacaktır) ve 2 Temmuz 1992 tarihinde Türkiye tarafından onaylanan ve 30 Eylül 1992 tarihinde yürürlüğe giren New York Sözleşmesidir.

New York Sözleşmesi

New York Sözleşmesi çerçevesinde, yabancı bir hakem kararı Sözleşme’yi imzalayan bir Devlette tenfiz edilir; meğer ki davalı New York Sözleşmesi Madde V’de belirlenen şartların varlığını ispatlasın. Bu şartlar şöyledir:

1. Tahkim sözleşmesinin taraflarının sözleşme akdetmeye ehliyeti olmaması veya sözleşmenin herhangi bir şekilde geçersiz olması;
2. Aleyhine karar verilen tarafın usulüne uygun olarak tahkim bildirimini almaması veya davada hazır bulunmaması;
3. Kararın tahkim sözleşmesinin kapsamını aşması;
4. Tahkim heyetinin oluşumun veya tahkim prosedürünün tarafların sözleşmesine veya tahkim yeri hukukuna aykırı olması;
5. Kararın tahkim yeri hukuku çerçevesinde iptal edilmiş olması;

* Mart 2010 tarihli Makale – Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

6. Uyuşmazlık konusunun tahkime elverişli olmaması veya
7. Kararın uygulanmasının kamu düzenine aykırı olması.

Öncelikle New York Sözleşmesi, Sözleşme'nin uygulandığı kararlarda esastan inceleme yapılmasına izin vermez. *Esastan inceleme* (“*revision au fond*”) yasağına dayanan bu prensip, kararı uygulayan ulusal hâkimlerin uyuşmazlık konusu olayı yeniden değerlendirmelerini yasaklar.

İkinci olarak, New York Sözleşmesi'nde kararların tanınması ve tenfizinin reddine sebep olacak haller sınırlı sayıdadır. Ancak bunlara dayanılarak kararın tanınması ve tenfizi reddedilebilir.

Üçüncü olarak, New York Sözleşmesi, aleyhine karar verilmiş olan tarafın talebi üzerine, kararının tanınmasının veya tenfizinin reddedilebileceği beş ayrı hal belirtir. Sözleşme kapsamında ispat yükünün tanıma ve tenfizi talep eden tarafa düşmesi önemlidir. Tenfiz ülkesinin kamu düzenine ilişkin diğer iki red sebebi re'sen ulusal mahkeme tarafından dikkate alınabilir.

Dördüncü olarak, bir kararın tanınması ve tenfizinin reddine ilişkin hukukî temellerin varlığı ispatlansa bile, mahkeme tenfizi reddetmeye mecbur değildir. Zira Sözleşmede kararın tenfizinin “reddedileceğinden” söz edilmemektedir.

Beşinci olarak, New York Sözleşmesi'nin amacı, bir kararın tanınması ve tenfizine dair red sebeplerinin sınırlı şekilde uygulanmasıdır.

Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (“MÖHUK”)

MÖHUK'da yer alan tenfiz kuralları ile New York Sözleşmesi hükümleri arasında önemli farklılıklar yoktur.

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde, Türkiye'de yabancı hakem kararlarının tenfizine ilişkin olarak, MÖHUK hükümlerinin ancak kararın New York Sözleşmesi'ne taraf olmayan (imzalamayan) bir Devlet tarafından verilmiş olması durumunda uygulanacağını belirtmekle yetineceğiz.

Yabancı Mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi

MÖHUK kanunlar ihtilafı kuralları, milletlerarası usul hukuku ve yabancı mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizini düzenler.

Türkiye, yabancı mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizinde karşılıklılık hakkında aşağıdaki ülkelerle iki taraflı anlaşmalar imzalamış ve onaylamıştır:

İtalya, Romanya, Türkiye Cumhuriyeti Tunus, Kuzey Kıbrıs, Polonya, Avusturya, Irak, Azerbaycan, Çin, Gürcistan, Arnavutluk, Kazakistan, Makedonya, Mısır, Moldova, Hırvatistan, Kuveyt, Tacikistan.

Türkiye ayrıca aşağıda yer alan Sözleşmelere de taraftır:

- 1975 tarihli Evlilik Bağına İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşme
- 1958 tarihli Çocuklara Karşı Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizine İlişkin Sözleşme
- 1973 tarihli Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşme
- 1980 tarihli Çocukların Velayetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi İle Çocukların Velayetinin Yeniden Tesisine İlişkin Avrupa Sözleşmesi

Yabancı mahkeme kararlarının Türkiye’de tenfizi

“Basit Yargılama Usulü”nüün uygulanması. Verildiği ülke kanunları uyarınca kesin olan yabancı bir mahkeme kararı duruşma yapılmaksızın Türk hâkim tarafından tenfiz edilemez. Duruşma esnasında, uyuşmazlığa konu olaylar yeniden incelenmez, hâkim sadece tenfiz için gerekli tüm kanunî önkoşulların var olup olmadığını inceler.

Tanıma ve tenfize ilişkin davalar basit yargılama usulü kuralları uyarınca ele alınır. Davalı taraf ancak ilgili MÖHUK hükümleri çerçevesinde kararın tenfizine dair koşulların gerçekleşmediğine veya yabancı mahkeme kararının kısmen veya tamamen yerine getirildiğine veya kararın tenfize engel olan bir olayın gerçekleştiğine dair itirazda bulunabilir.

Türk Mahkemesi kararın tamamen veya kısmen tenfize karar verebileceği gibi, kararın tenfizini reddedebilir.

Cautio Judicatum Solvi. Türk Mahkemelerinde dava açan, görülmekte olan bir davaya katılan veya bir kararın tenfizini talep eden yabancı gerçek veya tüzel kişiler, karşı tarafın mahkeme, icra masrafları ve zararlarının karşılanabilmesi için, mahkeme tarafından belirlenecek teminat miktarını yatırmalıdır.

Karşılıklılık temelinde, mahkeme yabancı kişiyi teminat yatırma yükümlülüğünden muaf tutabilir.

Tanıma ve tenfiz şartları

Hukuk davalarına ilişkin yabancı mahkeme kararları (istisnaî olarak, ödeme kararı içeren ceza ilamları da dâhildir) tanıma ve tenfize tâbi olur.

▪ ***Karşılıklılık***

MÖHUK, yetkili ve görevli mahkemenin kararların tenfizine Türkiye Cumhuriyeti ile ilâmın verildiği devlet arasında karşılıklılık esasına dayanan bir anlaşma yahut o devlette Türk mahkemelerinden verilmiş ilâmların tenfizini mümkün kılan bir kanun hükmünün veya fiilî uygulamanın bulunması halinde karar verileceğini düzenler.

Türkiye bazı ülkelerle karşılıklılık esasına dayanan anlaşmalar imzalamıştır. Ancak uluslararası bir anlaşmayla kurulan karşılıklılık yabancı mahkeme kararlarının tenfizi için bir önşart değildir. *Fiilî (de facto)* karşılıklılık da yeterlidir. Fiili (*de facto*) karşılıklılık, Almanya, Hollanda, İngiltere ve İsviçre gibi bazı Batı Avrupa Ülkelerinde verilmiş olan mahkeme kararları ile de kabul edilmiştir.

▪ ***Münhasır yetki***

Türk Mahkemelerinin münhasır yetkisi bulunan konulardaki yabancı mahkeme kararları Türkiye’de tenfiz edilemez. Türk hukuku çerçevesinde, bazı yetki kuralları kamu düzenine ilişkindir ve Türk Mahkemelerinin münhasır yetkisi içinde kabul edilir. Bunlar özellikle gayrimenkullerin aynına ilişkin talepler, İcra ve İflas Kanunu çerçevesinde yöneltilen talepler, Türkiye’de fikrî haklar veya endüstriyel tasarımların tescili, tescilinin terkini veya iptaline ilişkin taleplerdir.

▪ ***Türk kamu düzeni***

Türk *kamu düzenine* açıkça aykırı olan yabancı bir mahkeme kararı tenfiz edilmez. Türk hukukunun temel değerlerinin zarar görüp görmediğinin belirlenmesi Türk hâkiminin takdir yetkisindedir. *Kamu düzenine* aykırılığa ilişkin örnekler hukuki dinlenilme hakkının ihlâli, gerekçesiz kararlar, ahlâk ve adaba aykırı kararlar, yabancı sermaye mevzuatını, gümrük mevzuatını veya vergi mevzuatını ihlal eden kararlardır.

▪ *Davalının savunma hakkına ilişkin olarak*

Yabancı bir mahkeme kararı, o yer kanunları uyarınca, kendisine karşı tenfiz istenen kişinin hükmü veren mahkemeye usulüne uygun bir şekilde çağrılmamış veya o mahkemede temsil edilmemiş yahut bu kanunlara aykırı bir şekilde gıyabında veya yokluğunda hüküm verilmiş olması hallerinde tenfiz edilmez. Bu hallerde kişinin tenfiz istemine karşı Türk Mahkemesinde itiraz etmesi halinde tenfiz reddedilir.

Tenfiz kararının sonuçları

Türk mahkemesi kararıyla tenfiz edilen yabancı mahkeme kararı Türk mahkemesi tarafından karar verilmiş gibi işlem görür ve Türk mahkemesi kararları gibi icra edilir.

Sonuç

Türkiye, New York Sözleşmesi'ne taraf olduğundan, yabancı hakem kararlarının tenfizi çoğunlukla bu Sözleşme'ye tâbidir.

Yabancı mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi MÖHUK'da düzenlenmiştir. Bununla beraber, Türkiye bu konuya ilişkin çeşitli uluslararası antlaşmalar ile iki taraflı antlaşmalara taraftır. Türk mahkemelerinin olayın esasına dair yeni bir inceleme yapmaya yetkisi yoktur ve tenfizin reddi sebepleri MÖHUK'da sınırlı sayıda sayılmıştır.

Yabancı Mahkemeyi Yetkili Kılan Yetki Anlaşmalarının ve Tarafarca Seçilen Yabancı Hukukun Yargıtay Tarafından Uygulanması*

I. Türk Mahkemelerinin Yetkisi

Tarafların, aralarındaki yabancılık unsuru taşıyan ve borç ilişkilerinden doğan uyuşmazlığın yabancı bir devletin mahkemesinde görülmesi konusunda anlaşabileceklerine dair düzenleme 12 Aralık 2007 tarihinde yürürlüğe giren 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk Ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un 47. maddesinde yer almaktadır. Anılan maddenin 1. fıkrası,

Yetki anlaşması ve sınırları

MADDE 47- (1) Yer itibariyle yetkinin münhasır yetki esasına göre tayin edilmediği hallerde, taraflar, aralarındaki yabancılık unsuru taşıyan ve borç ilişkilerinden doğan uyuşmazlığın yabancı bir devletin mahkemesinde görülmesi konusunda anlaşabilirler. Anlaşma, yazılı delille ispat edilmesi halinde geçerli olur. Dava, ancak yabancı mahkemenin kendisini yetkisiz sayması veya Türk mahkemelerinde yetki itirazında bulunulmaması halinde yetkili Türk mahkemesinde görülür.

hükmüne amirdir.

Sözleşmede yetki şartı bulunduğu halde Türk Mahkemelerinde dava açılması durumunda, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi tarafından birbiri ile çelişen kararlar verilmiştir.

5718 sayılı yasa ile ilga edilen 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk Ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun yürürlükte olduğu dönemde verdiği bir kararda Yargıtay 11. Hukuk Dairesi; "...*Dosya kapsamından davacının yabancı olduğu, uyuşmazlığın yabancılık unsuru taşıdığı anlaşılmaktadır. Yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklarda münhasır yetki ve kamu düzeyine ilişkin olmayan hallerde yetki sözleşmesi geçerlidir. Taraflar arasındaki sözleşmede yabancı mahkeme yetkili olarak belirlenmiştir. Bu durum karşısında yetkisizlik kararı verilmesi usul ve yasaya uygundur.*" demek suretiyle genel yetkili Türk Mahkemesinde açılan davada verilen yetkisizlik kararını onamıştır.

* Şubat 2010 tarihli Makale

Aynı daire yine aynı dönemde verdiği bir başka kararında ise; “... *olay, Büyük Okyanus'ta meydana gelmiş olsa dahi, yabancı bir mahkemeyi yetkili kılan yetki sözleşmesinin kanunen genel ve özel yetkili olan Türk Mahkemeleri'nin uluslararası yetkisini kaldırmayacağı, Türkiye'nin Londra Konvansiyonu'na âkit ülke durumuna gelmediği, işbu davanın da MÖHUK.nun 22, 23 ve HUMK.nun 9 ve 10 ncu maddeleri gereğince ifa yeri olan yetkili Türk Mahkemelerinde açıldığı*”ndan bahisle yerel mahkemenin yetki itirazının reddine dair kararını onamıştır.

Aynı Dairenin birbiri ile çelişen kararları nedeniyle 5718 No'lu Yasa da bu konuda açık bir düzenleme yapılmış ve ancak iki halde Türk mahkemesinin kendisini yetkili sayabileceği düzenlenerek bu konudaki tartışma sona erdirilmiştir. Bu haller, yetkili yabancı mahkemenin herhangi bir nedenle kendisini yetkisiz sayması veya Türk mahkemesinde açılan davaya davalının yetki itirazında bulunmamasıdır.

Buna uygun olarak, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 5718 sayılı yasa yürürlüğe girdikten sonra verdiği yakın tarihli bir başka kararında; “*Dava-ya konu konişmentoda ihtilafların Napoli mahkemesinde çözümleneceği ve hallinde İtalyan hukukunun uygulanacağına kararlaştırıldığı, davada münhasır yetki ve kamu düzeni söz konusu olmadığı, yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklarda yabancı mahkemenin yetkili kılınabileceği gerekçesiyle, dava dilekçesinin yetki yönünden reddine, yetkili mahkemenin Napoli mahkemeleri olduğuna dair verilen kararın onanması gerekmektedir.*” demek suretiyle yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklarda münhasır yetki ve kamu düzenine ilişkin olmayan hallerde yetki sözleşmesinin geçerli olduğunu kabul etmiştir.

II. Uygulanacak Hukuk

Tarafların, aralarındaki yabancılık unsuru taşıyan ve borç ilişkilerinden doğan uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak hukuk konusunda anlaşabileceklerine dair düzenleme 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk Ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un 24 maddesinde yer almaktadır.

Anılan madde;

Sözleşmeden doğan borç ilişkilerinde uygulanacak hukuk

MADDE 24- (1) Sözleşmeden doğan borç ilişkileri tarafların açık olarak seçtikleri hukuka tabidir. Sözleşme hükümlerinden veya halin şartlarından tereddüde yer

vermeyecek biçimde anlaşılabilen hukuk seçimi de geçerlidir.

(2) Taraflar, seçilen hukukun sözleşmenin tamamına veya bir kısmına uygulanacağını kararlaştırabilirler.

(3) Hukuk seçimi taraflarca her zaman yapılabilir veya değiştirilebilir. Sözleşmenin kurulmasından sonraki hukuk seçimi, üçüncü kişilerin hakları saklı kalmak kaydıyla, geriye etkili olarak geçerlidir.

(4) Tarafların hukuk seçimi yapmamış olmaları halinde sözleşmeden doğan ilişkiye, o sözleşmeyle en sıkı ilişkili olan hukuk uygulanır. Bu hukuk, karakteristik edim borçlusunun, sözleşmenin kuruluşu sırasındaki mutad meskeni hukuku, ticari veya mesleki faaliyetler gereği kurulan sözleşmelerde karakteristik edim borçlusunun işyeri, bulunmadığı takdirde yerleşim yeri hukuku, karakteristik edim borçlusunun birden çok işyeri varsa söz konusu sözleşmeyle en sıkı ilişki içinde bulunan işyeri hukuku olarak kabul edilir. Ancak halin bütün şartlarına göre sözleşmeyle daha sıkı ilişkili bir hukukun bulunması halinde sözleşme, bu hukuka tabi olur.

hükmüne amirdir.

Uygulanacak hukuk konusunda, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi tarafından 5718 sayılı yasa ile ilga edilen 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk Ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun yürürlükte olduğu dönemde verilen kararlarda istikrarlı biçimde; “..*Hakim, MÖHUK.nun 2. maddesi hükmüne göre, bir davada yabancı kanunun uygulanıp uygulanmayacağını kendiliğinden araştırmakla yükümlüdür. MÖHUK.nun 24/1. maddesi hükmüne göre ise, sözleşmeden doğan borç ilişkileri, tarafların açık olarak seçtikleri kanuna tabidir. Taraflar arasındaki sözleşme hükmü sayılan teminat mektubunda yer alan hüküm gereğince, dava konusu uyuşmazlığa İsviçre yasalarının uygulanması gerekmektedir. Bu durumda mahkemece, işbu davada uygulanması gereken İsviçre yasalarını veya ilgili mevzuatı sunması için taraflardan yardım istemesi ve TC. Adalet Bakanlığı aracılığıyla ilgili yasa hükümlerinin celbi ile, bilirkişi raporunun, getirtilen yabancı yasa hükümlerine uygun olup olmadığının denetlenmesi gerekir*” demek suretiyle sözleşmede kararlaştırılan hukukun uyuşmazlığın çözümünde dikkate alınacağını belirtmiştir.

Kanun'un açık düzenlemesi karşısında dava Türk Mahkemelerinde görülecek olsa dahi, uygulanacak hukuk tarafların sözleşme ile kararlaştırdıkları yabancı ülke hukuku olacaktır. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin müstakar içtihatları Kanun'a uygundur.

Yabancıların Çalışma İzni Konusunda Son Gelişmeler*

5 Şubat 2010 Tarihli ve 27484 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5951 sayılı Yasa, 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunda bir kısım değişiklikler yapılmasını düzenliyor. Bununla birlikte, Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun’un 22. maddesine dayanılarak çıkarılan Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği’nin bazı önemli maddeleri, 21 Ocak 2010 tarih ve 27469 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile değiştirildi.

1) 5951 sayılı Kanun ile Yabancılar için Gelen Yenilikler

- Usulüne uygun olarak yapılan başvurular, belgelerin tam ve eksiksiz olması kaydıyla Bakanlık tarafından en geç 30 gün içinde sonuçlanacaktır.
- “Mesleki hizmetler” (Mimar, mühendis, şehir ve çevre planlamacıları vs.) kapsamında çalışacak yabancılar “akademik ve mesleki yeterlilik” ile ilgili işlemleri tamamlanıncaya kadar, ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir yılı geçmemek üzere ön izin verilebilmesi mümkün hale gelmiştir.
- Mesleki eğitim alanı dışında çalışacak yabancıların akademik ve mesleki yeterlilik ile lisans talep ve yeterlilik uygulamaları dışında tutulmuştur. Ayrıca, bu gibiler için Kanunda belirtilen diğer kurumlardan istenecek görüş talep edilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

2) Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği’nde Yapılan En Önemli Değişiklikler

- Teknolojik Başvuru: Elektronik ortamda da başvuru yapılabilecektir. Çalışma Bakanlığı da istenirse elektronik ortamda çalışma iznini verebilecektir.
- İkamet İzninin İşlenmesi: Yurtiçinden yapılan çalışma izin başvurularında çalışma izni verilmesi halinde izin belgesinin tebliğ tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde çalışma meşruhatlı ikamet tezkeresi almak için emniyet makamlarına başvuruda bulunulması zorunludur. Aksi halde çalışma izni geçerlilik kazanmaz.

* Ocak 2010 tarihli Makale

- İlgili Mercilerin Zamanlı Görüş Verme Zorunluluğu: İlgili mercilerden görüş, bilgi ve belge talepleri günlü olarak yapılır. Kamu kurum ve kuruluşlarına belge taleplerinde en geç beş, bilgi ve görüş taleplerinde ise en fazla on beş gün süre verilir. İlgili merciler görüşlerini en geç on beş gün içinde Bakanlığa bildirirler. İlgili merciler, zorunluluk halinde, on beş günü geçmemek üzere ek süre talebinde bulunabilirler.
- Yabancı İstihdamının Milli Ekonomi Açısından Yararı: Bakanlık, ülke içinden istihdam yerine yabancı istihdamını haklı kılacak gerekçeleri değerlendirirken, işin özel niteliğini gösterir bilgiler ile yabancıya eğitim durumu, çalışacağı işyerinin ulusal ekonomiye katkısı ve bu niteliklere uygun ücret düzeyi ile istihdam durumunu da dikkate alır.

İhracata Yönelik Devlet Yardımları*

Kalkınma planları ve yıllık programlardaki toplumsal ve ekonomik hedeflerin gerçekleştirilmesi için yapılacak faaliyetlerin desteklenmesi amacıyla Bakanlar Kurulu tarafından alınan 94/6401 sayılı İhracata Yönelik Devlet Yardımları Hakkında Karara¹ (bundan böyle “Bakanlar Kurulu Kararı” olarak anılacaktır) istinaden T.C. Başbakanlığı Dış Ticaret Müsteşarlığı (bundan böyle “Müsteşarlık” olarak anılacaktır) Para- Kredi ve Koordinasyon Kurulu (bundan böyle “Kurul” olarak anılacaktır) tarafından Avrupa Birliği ve GATT normları çerçevesinde pek çok tebliğ yayınlanarak ilgili desteğin sağlanması için uygun araçlar yaratılmaya çalışılmıştır.

1. Yurtdışında Gerçekleşecek Fuar Katılımlarının Desteklenmesi

Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca çıkarılan en yeni tarihli tebliğ Yurtdışında Gerçekleşecek Fuar Katılımlarının Desteklenmesine ilişkin 2009/5 sayılı Tebliğdir² (bundan böyle “Tebliğ” olarak anılacaktır).

Bu Tebliğin amacı aşağıda sayılan yollarla ihracatın desteklenmesidir:

- Türk şirketlerinin yurt dışı fuarlara katılımı ve sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara bireysel katılımlarının sağlanması,
- Türk ihraç ürünlerinin tanıtılması ve pazarlanması

Anılan ihracat desteği;

- yurt dışı fuar organizasyonu gerçekleştiren organizatörler
- fuar organizasyonlarına iştirak eden şirket ve kuruluşlar
- sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara bireysel katılım sağlayan şirket ve kuruluşlar

tarafından yapılan harcamaların kısmen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu’ndan karşılanmasını kapsamaktadır.

Tebliğ kapsamında uygulanan destek tutarı, fuarın ve katılımcının niteliğine göre ödenecek toplam fuar bedelinin %50’si ile %75’i arasında bir miktara tekabül etmektedir. Ayrıca, ödenecek fuar desteğinin miktarı Tebliğ’de belirlenen üst sınırları aşmayacaktır.

* Ocak 2010 tarihli Makale

1 İlgili karar, 11.01.1995 tarihi ve 22168 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.
2 İlgili tebliğ, 30 Aralık 2009 tarihli ve 27448 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yurtdışı fuarlara katılım desteğinden yararlanmak için uluslararası fuarın başlama tarihinden en az 15 gün önce İhracatçı Birliği Genel Sekreterliği'ne başvurulması gereklidir.

2. Tasarım Desteği

Tasarım Desteği Hakkında 2008/2 sayılı Tebliğ³ ile amaçlanan Türkiye'de tasarım kültürünün oluşturulması ve yaygınlaştırılmasını teminen tasarımcı şirketleri, tasarım ofisleri ile Birlikler, tasarım dernekleri-birliklerinin gerçekleştireceği tanıtım, reklam, pazarlama, istihdam, danışmanlık ve yurt dışında açacakları birimlere ilişkin giderlerinin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan karşılanmasıdır.

Bu bağlamda, tasarımcı şirketlerin ve tasarım ofislerinin yukarıda bahsedilen giderlerinin %50'si destek kapsamında olacaktır.

Destekten yararlanmak için patent, faydalı model ve endüstriyel tasarımların tesciline ilişkin harcama belgelerinin tarihinden itibaren 18 ay içerisinde, diğer harcama belgelerinin tarihinden itibaren ise 6 ay içerisinde başvuruda bulunulması gereklidir.

3. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımı

Tarımsal ürünlerimizin uluslararası piyasalarda rekabet gücünün ve ihracat potansiyelinin artırılması amacıyla Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımı'na ilişkin 2008/1 sayılı Tebliğ⁴ hazırlanmıştır.

İhracat iadesi ödemelerinde Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşmaları uyarınca öngörülen üst sınırlar çerçevesinde destek sağlanmaktadır.

Destekten yararlanmak için tarımsal ürünlerin fiili ihrac tarihinden itibaren en geç 1 yıl içerisinde doğrudan bağlı bulunulan ihracatçı birliğine başvurulması gerekmektedir.

4. Eğitim ve Danışmanlık Yardımı

Eğitim ve Danışmanlık Yardımı Hakkında 2007/3 sayılı Tebliğ⁵ çerçevesinde:

3 İlgili Tebliğ 18 Nisan 2008 tarihli ve 26851 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

4 İlgili tebliğ, 19 Mart 2008 tarihli ve 26821 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5 İlgili Tebliğ 28 Temmuz 2007 tarihli ve 26596 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- Türkiye’de sınai ve/veya ticari faaliyette bulunan şirketler ile yazılım sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin çalışanlarının kalite, verimlilik, yönetim teknikleri, tasarım, uluslararası pazarlama vb. giderleri,
- Söz konusu şirketlerin dış ticaret işlemleri konusundaki eğitim giderleri ile bu konularda alınacak danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderleri ve
- Ülkemizde düzenlenen tasarım yarışmalarında dereceye giren tasarımcıların, tasarım konusunda yurt dışı eğitim giderlerinin

Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu’ndan karşılanması amaçlanmaktadır.

Şirketlerin program bazında süresi 6 ayı geçmeyen yurtiçi eğitim giderlerinin %70’i, Tebliğ’de belirlenen üst sınırı aşmayacak şekilde destek kapsamında olacaktır. Başvuruların, harcama belgeleri tarihinden itibaren 6 ay içerisinde yapılması gereklidir.

5. Pazar Araştırması ve Pazarlamanın Desteklenmesi

Pazar Araştırması ve Pazarlama Desteği Hakkında 2006/6 sayılı Tebliğ⁶ ile Türkiye’de sınai ve/veya ticari faaliyette bulunan şirketler ve yazılım sektöründe işigal eden şirketlerin;

- potansiyel pazarlar hakkında sistematik ve objektif bilgi sağlanmasına ilişkin giderleri ile
- yeni ihraç pazarları yaratılması ve geleneksel pazarlarda pazar payının artırılmasına yönelik olarak gerçekleştirecekleri faaliyetlere ilişkin giderlerinin

belirli bir bölümünün Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu’ndan karşılanması amaçlanmaktadır.

Şirketlerin ürün ve/veya sektörleriyle ilgili olarak gerçekleştirilen pazar araştırması projelerine ilişkin giderlerinin %70’i - %80’i, yurtdışına yönelik pazarlama stratejileri ve eylem planlarının oluşturulabilmesi amacıyla kurum ve/veya kuruluşlardan satın alacakları pazar araştırması raporları ve istatistiklere ilişkin giderlerin %50’si - %60’ı, Müsteşarlık tarafından

6 İlgili Tebliğ 21 Ekim 2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

koordine edilen ve tek bir sektör bazında gerçekleştirilen sektörel nitelikli ticaret heyeti programlarına katılım giderlerinin %50'si - %60'ı, ürünlerinin yurtdışına yönelik olarak elektronik ortamda pazarlanabilmesi amacıyla Müsteşarlıkça uygun görülen ve nihai tüketiciye yönelik olmayan e-ticaret sitelerine üyelik giderlerinin %50'si - %60'ı Tebliğ'de belirlenen üst sınırı aşmayacak şekilde destek kapsamında olacaktır.

Destekten yararlanmak isteyen şirketlerin harcama belgeleri tarihinden itibaren 6 ay içerisinde üyesi oldukları İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'ne veya İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi'ne başvurmaları gereklidir.

6. Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi Ve Turquality'nin Desteklenmesi

Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality'nin Desteklenmesi Hakkında 2006/4 sayılı Tebliğ⁷ çerçevesinde:

- İhracatçı Birlikleri, Üretici Dernekleri ve Üretici Birliklerinin sektörlerinin yurtdışında tanıtımı amacıyla gerçekleştirecekleri harcamalara ilişkin giderlerinin,
- Türkiye'de ticari ve/veya sınai faaliyette bulunan şirketlerin ürünlerinin markalaşması amacıyla gerçekleştirecekleri faaliyetlere ilişkin giderlerinin,
- İhracatçı Birliklerinin TURQUALITY® Programı kapsamında firmalara yurt içinde ve yurt dışında markalaşma sürecinde vereceği desteklere ilişkin harcamalarının,
- Türk markalarının pazara giriş ve tutunmalarına yönelik gerçekleştireceği her türlü faaliyet ve organizasyonlara ilişkin giderleri ile
- olumlu Türk malı imajının oluşturulması ve yerleştirilmesi için yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştireceği her türlü harcamalarının

uluslararası kurallara göre Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan karşılanması amaçlanmaktadır.

Destekten yararlanmak isteyen şirketlerin, markaların tescili ve korunması ile patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tesciline ilişkin harcama

7 İlgili Tebliğ 24 Mayıs 2006 tarihli ve 26177 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

belgeleri tarihinden itibaren 18 ay içerisinde ve diğer giderlere ilişkin harcamaya belgeleri tarihinden itibaren 6 ay içerisinde üyesi oldukları İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'ne, Kuruluşların ise bu süreler içerisinde doğrudan Müsteşarlı'ğa başvurmaları gereklidir. Destek oranı giderlerin %50'si - %80'i oranında olacak ve her halükarda Tebliğ'de belirlenen üst sınırı aşmayacaktır.

7. Yurtdışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Yurtdışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında 2005/4 sayılı Tebliğ⁸ Türkiye'de faaliyette bulunan şirketlerin yurtdışı pazarlarda ürünlerinin tanıtımının yapılması için gerçekleştirecekleri tanıtım ve/veya marka tescil faaliyetlerine ilişkin giderleri ve yurt dışında mal ticaretine yönelik faaliyette bulunmak için açmış oldukları veya açacakları birimlerle ilgili giderlerinin uluslararası kurallara göre Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan karşılanmasını amaçlamaktadır.

Söz konusu Tebliğ kapsamındaki desteklerden, Türkiye'de ticari, sınai/ticari faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe işte çalışmakta olan şirketler, Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ile Sektörel Dış Ticaret Şirketleri farklı oranlarda yararlandırılacaktır.

Yukarıda sayılan şirketler yurtdışında mağaza açmaları halinde, demirbaş ve dekorasyon giderleri ile kira giderlerinin %50'si - %60'ı oranında; yurtdışında ofis ve showroom açmaları halinde, demirbaş ve dekorasyon giderleri ile kira giderlerinin %50'si - %60'ı oranında; yurtdışında depo açmaları halinde, demirbaş giderleri ile kira ve/veya hizmet giderlerinin %50'si - %60'ı oranında; yurtdışında gerçekleştirecekleri reklam, tanıtım ve pazarlama giderlerinin %50'si oranında; yurtdışında marka tescili ve korunmasına ilişkin giderlerinin %50'si oranında ve her halükarda Tebliğ'de belirlenen üst sınırı aşmayacak şekilde destekleneceklerdir.

Destekten yararlanmak isteyen şirketlerin yurtdışında marka tescili ve korunmasına ilişkin giderlerin ödeme tarihinden itibaren 18 ay içerisinde diğer giderlerin ise ödeme tarihinden itibaren 6 ay içerisinde üyesi oldukları İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'ne başvurmaları gereklidir.

8 İlgili Tebliğ 25 Kasım 2005 tarihli ve 26004 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

8. Teknik Müşavirlik Firmalarının Yurt Dışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları

Teknik Müşavirlik Firmalarının Yurt Dışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Hakkında 2004/5 sayılı Tebliğ⁹ ile ülkemizin mal ve hizmet ihracını artırmak amacıyla;

- teknik müşavirlik,
- müteahhitlik firmaları,
- Firma Grupları,
- Sektörel Özel Sektör Kuruluşları,
- Fuar Organizatörleri ile
- Seminer, Konferans Organizatörlerinin

yurtdışı ve yurtiçindeki bazı faaliyetlerinin desteklenmesine yönelik devlet yardımları belirlenmiştir.

Bu bağlamda, değişen oranlarda ve Tebliğ’de yer alan sınırları aşmamak kaydıyla yurtdışı-ofis desteği, pazar araştırması desteği, fuar, konferans, seminer vb tanıtım faaliyetlerine katılım desteği, fizibilite etüdü hazırlanması desteği ve sözleşme desteği sağlanacaktır.

9. İstihdam Desteği

İstihdam Yardımı Hakkında 2000/1 sayılı Tebliğ¹⁰in amacı, sektörel dış ticaret şirketi statüsünü haiz şirketlerin münhasıran dış ticarete ilişkin işlemlerini yürütmek üzere, konusunda tecrübeli ve yüksek öğrenimli yönetici ve eleman istihdamının sağlanmasıdır.

Bu kapsamda, sektörel dış ticaret şirketlerinin ilk defa istihdam edecekleri tecrübeli ve yüksek öğrenimli bir yönetici ve iki elemanın maaşlarının %75’i, Tebliğ’de belirlenen üst sınırları aşmamak kaydıyla ve en fazla bir yıl süre ile Destekleme ve Fiyat İstikrara Fonundan karşılanır.

Anılan destekten yararlanmak için doğrudan Müsteşarlık İhracat Genel Müdürlüğüne başvurulması gereklidir.

9 İlgili Tebliğ 9 Haziran 2004 tarihli ve 25487 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

10 İlgili tebliğ, 29 Ocak 2000 tarihli ve 23948 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

10. Araştırma-Geliştirme (“AR-GE”) Yardımı

AR-GE Yardımına İlişkin 98/10 sayılı Tebliğ¹¹ ile Müsteşarlık tarafından, sanayi kuruluşlarının sadece AR-GE projeleri kapsamında izlenip değerlendirilebilen giderlerinin belirli bir oranının karşılanması veya bu projelere sermaye desteği sağlanması amaçlanmaktadır.

Desteğin Kapsamı Aşağıda Açıklanmaktadır:

- AR-GE Faaliyetlerinin Proje Bazında Desteklenmesi

Kuruluşların kendi bünyelerinde veya Türkiye’de olmak kaydıyla bünyeleri dışında gerçekleştirdikleri AR-GE faaliyetleriyle ilgili giderlerinin belli bir kısmının karşılanmasına yöneliktir. Anılan yardım kapsamında, desteği onaylayacak kuruluş Müsteşarlık olmakla beraber, AR-GE faaliyetlerini değerlendiren kuruluş ise Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumudur (bundan böyle “TÜBİTAK” olarak anılacaktır).

- Projelere Sermaye Desteği Sağlanması

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (bundan böyle “TTGV” olarak anılacaktır) ile proje sahibi kuruluş arasında bir sözleşme imzalanması esasına dayanmaktadır. Desteği onaylayacak kuruluş Müsteşarlıktır. Sermaye desteği iki şekilde sağlanmaktadır: (i) ürün geliştirme projelerine sermaye desteği ve (ii) stratejik odak konuları projelerine sermaye desteği

- Diğer Projelerin Desteklenmesi

EUREKA projeleri ile birden çok sanayi kuruluşunun TÜBİTAK/TTGV ile birlikte kurdukları şirketlerin AR-GE harcamalarına da destek olunması öngörülmüştür.

11. Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi

İhracata yönelik devlet yardımları kapsamında çıkarılan 97/5 sayılı Tebliğ¹² çerçevesinde, Türkiye’de ticari ve sınai faaliyette bulunan veya tarım ya da yazılım sektörlerinde faaliyet gösteren şirketler tarafından çevre,

11 İlgili tebliğ, 4 Kasım 1998 tarihli ve 23513 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

12 İlgili tebliğ, 31 Temmuz 1997 tarihli ve 23066 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

kalite ve insan sağlığına yönelik teknik mevzuata uyum sağlanabilmesi için akredite edilmiş kurum ve/veya kuruluşlardan alınacak kalite, çevre belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretler ile tarım ürünlerine ilişkin laboratuvar analizleri ve belgelendirme işlemleriyle ilgili harcamaların belirli bir bölümünün Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan karşılanması amaçlanmaktadır.

Anılan destek kapsamında,

- ISO 9000 Serisi kalite güvence sistemi belgeleri
- ISO 14000 çevre yönetim sistemi belgeleri
- CE İşareti
- Uluslararası nitelikteki diğer kalite ve çevre belgeleri
- ISO 22000 gıda güvenliği yönetimi sistemi belgeleri
- Tarım ürünlerine ilişkin belgelendirme işlemleri ve olumlu sonuçlanmak kaydıyla laboratuvar analiz raporlarının

alımına yönelik olarak yapılan harcamalarının belge ve/veya analiz başına % 50 oranında ve en fazla 25.000 ABD Doları'na kadar ödenmesi öngörülmüştür.

Destekten yararlanmak isteyen şirketlerin destek kapsamındaki belgelerin düzenlenme tarihinden itibaren en geç 6 ay içerisinde üyesi oldukları İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine başvurmaları gereklidir.

12. Uluslararası Nitelikteki Yurtiçi İhtisas Fuarlarının Desteklenmesi

Uluslararası nitelikteki yurtiçi ihtisas fuarlarının dış dünyaya tanıtımının yapılması ve söz konusu fuarlara uluslararası düzeyde katılımın artırılması amacıyla yönelik olarak Uluslararası Nitelikteki Yurtiçi İhtisas Fuarlarının Desteklenmesine ilişkin 95/7 sayılı Tebliğ¹³ çıkartılmıştır.

İlgili Tebliğ uyarınca, yerli organizatörlerin fuar öncesinde ve esnasında gerçekleştirecekleri tanıtım ve promosyon faaliyetlerine ilişkin giderleri belli bir oranda Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan karşılanmaktadır.

13 İlgili tebliğ, 1 Haziran 1995 tarihli ve 22300 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğ kapsamında, fuar giderinin %50'si oranında bir destek uygulanmaktadır. Ayrıca, ödenecek fuar desteğinin miktarı Tebliğ'de belirlenen üst sınırları aşmayacaktır.

Uluslararası nitelikli yurtiçi fuarlara katılım desteğinden yararlanmak için fuarın başlangıcından en geç 2 ay önce İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine başvurulması gereklidir.

Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi*

Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi'nin onaylanması, 30 Kasım 2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan 6066 sayılı Kanunla uygun bulunmuştur.

Çocuklarla kişisel ilişki kurulması ve buna getirilebilecek sınırlamalar, çocuğun menfaati için gerekli olduğunda, Avrupa Konseyi'ne üye ülkelerin önemli sorumluluklarından biridir. Sözleşme, Avrupa Konseyi'ne üye olmayan devletlerin de katılımına açıktır.

Kişisel ilişkinin kurulmasına ilişkin problemler birçok ülkede ciddi uyuşmazlıklara neden olmaktadır. Bazı ebeveynler çocukla kişisel ilişki kurma imkânı vermek istemezken, diğerleri çocuğuyla kişisel ilişki kurma imkanını hiç elde edememekte veya kişisel ilişkisini sürdürememektedir. Kişisel ilişki kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar genellikle uzun süre almakta ve ilgili taraflar için yıpratıcı olmaktadır. Kişisel ilişki kurulmasına ilişkin mahkeme kararlarının alınması, değiştirilmesi ve icrası da problemler doğurmaktadır. Ayrıca, aile ilişkilerinin uluslararası aşması ve coğrafi ayrımların getirdiği zorluklar beraberinde farklı hukuk sistemlerini, farklı dilleri ve farklı kültürleri devreye sokmaktadır. Bunlar sınırötesi kişisel ilişki kurulması söz konusu olduğunda ortaya çıkan problemlerin bazılarıdır.

Sözleşmenin konusu, ulusal ve sınırötesi kişisel ilişki hakkının belirli yönlerini geliştirmek ve özellikle çocuk ve ebeveynlerinin düzenli kişisel ilişkilerini devam ettirmek yönündeki temel hakkını belirlemek ve pekiştirmektir. Bu hak, gerektiğinde, özellikle çocuk ile akrabalık ilişkisi bulunan ebeveynleri dışında bir başka kişi ile kişisel ilişki kurulması olarak da genişletilebilir.

Kişisel ilişki kararı, yetkili bir adli makam tarafından onaylanmış veya resmi şekilde düzenlenmiş veya asıl belge olarak kaydedilmiş ve icra edilebilir olan kişisel ilişki kurulmasına dair bir anlaşma da dâhil olmak üzere kişisel ilişki kurulması hakkında bir adli makam kararı olarak tanımlanmıştır.

Bu anlamda, Sözleşmenin amacı kişisel ilişkilere dair kararlara uygulayacak genel ilkeleri belirlemek; kişisel ilişkinin düzgün şekilde kullanılması

* Kasım 2010 tarihli Makale

ve kişisel ilişki süresinin sonunda çocuğun derhal geri dönmesini sağlamaya yönelik uygun koruma tedbirlerini ve garantileri tespit etmektir. Merkezi makamlar, adli makamlar ve diğer kurumlar arasında çocuklar ile ana babalarının ve çocuklarla aile bağları bulunan diğer şahıslar arasında kişisel ilişkiyi ilerletmek ve geliştirmek için işbirliği oluşturulmuştur.

Taraf Devletler, diğer Taraf Devletlerde kişisel ilişki veya velayet haklarıyla ilgili olarak verilmiş kararların tanınması ve tenfizi için bir sistem; ve Taraf Devletlerde kişisel ilişki ve velayetle ilgili olarak verilen kararların, muhatap Devlette kişisel ilişki tesis edilmeden önce tanınmasını ve tenfiz edilebilirliğini bildiren bir usul getirecektir.

Başka bir Taraf Devlette verilen sınırötesi kişisel ilişki kararının uygulanacağı Taraf Devletin adli makamı, böyle bir kişisel ilişki kararının tanınmasında veya tenfiz edilebilirliğinin bildirilmesinde veya daha sonraki herhangi bir aşamada, kararın esaslı unsurlarına uyulması koşuluyla ve özellikle, şartlardaki bir değişikliği ve ilgili kişilerce yapılan düzenlemeleri dikkate alarak, bu kişisel ilişkinin kurulmasını kolaylaştırmak için gerekli ise, kararın icrası için şartların yanı sıra bu karara ekli her türlü koruma tedbirleri ve garantileri uyarlayabilir veya tespit edebilir. Yabancı karar hiç bir koşulda esastan incelenemez.

Bir kişisel ilişki kararına dayanan sınırötesi kişisel ilişki süresinin sonunda çocuk iade edilmezse, yetkili makamlar, talep üzerine, gerektiğinde, uluslararası belgelerin ve iç hukukun ilgili hükümlerini uygulamak ve uygun olduğu takdirde kişisel ilişki kararında öngörülebilecek söz konusu koruma tedbirlerini ve garantileri uygulamak suretiyle çocuğun derhal iadesini sağlayacaktır. Çocuğun iadesi hakkında bir karar, mümkün olduğu ölçüde bir iade başvurusunun yapıldığı tarihten itibaren altı hafta içinde verilecektir.

Sözleşme, uygulamada birçok soruna yol açan ve sonuçta en çok maaş küçük çocuklara zarar veren bir konuya ilişkindir ve bu konudaki her türlü uluslararası işbirliği sevindiricidir.

TİCARET HUKUKU

Anonim Şirketlere Kayyum Atanması*

Uygulamada gerek ortaklar arasında çıkan anlaşmazlıklar nedeniyle anonim şirket organlarının iş göremez hale gelmesi, gerekse şirketin organsız kalması durumlarında mahkemelerden şirket için kayyum atanması istendiğine sıklıkla rastlanır.

Uygulanacak Hükümler

Türk Ticaret Kanununda (TTK) anonim şirketlere kayyum atanmasına ilişkin özel bir düzenleme yoktur. Bu nedenle Türk Medenî Kanunu (MK) m.403, m.426/3 ve m.427/4 hükümleri uygulanır.

- MK m. 403 uyarınca kayyum belirli işleri görmek ve malvarlığını yönetmek için atanır.
- MK m. 426/3 hükmü “yasal temsilcinin görevini yerine getirmesine bir engel varsa ilgilinin isteği üzerine veya re’sen temsil kayyumu” atanmasını öngörür.
- MK m. 427/4 hükmü ise “bir tüzel kişi gerekli organlarından yoksun kalırsa ve yönetim başka yoldan sağlanamazsa...” diyerek, tüzel kişinin organsız kalması yani, iş göremez hale gelmesini düzenler.

Belirli İşlerin Görülmesi

MK m. 403 belirli işlerin görülmesi için kayyum atanmasına izin verir. Anonim şirketlerde şirket işleri organlar tarafından görüldüğünden, organlar iş başında oldukları sürece bu hükmün uygulanmasına yer yoktur. Organ eksikliğinde ise aşağıda ele alacağımız, MK m. 427/4 hükmü uygulanır.

Uygulamada bir dönem yönetim kurulu ve denetçilerin görev süreleri dolduğu için genel kurulu toplantıya çağıramadığı durumlarda, genel ku-

* Şubat 2010 tarihli Makale - Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

rulu toplantıya davet etmek ve bu toplantıyı gerçekleştirmek için kayyum atıldığı görüldü. Ancak, daha sonra Yargıtay organın görev süresi sona erse dahi yeni organ seçimi için yapılan genel kurul çağrılarını ve bu çağrı üzerine toplanıp karar alan ve seçim yapan genel kurulları hukuka uygun buldu. Bu nedenle başka şartlar olmadıkça sırf organın görev süresi dolması, MK. M. 403 anlamında, belli işlerin görülmesi için kayyum tayinini gerektirmez. Zira organın süresi dolsa dahi, o organın görevi kural olarak, yeni üyelerin seçilmesi amacına yönelik olarak ve varolan işlerle sınırlı olacak şekilde devam eder.

Bununla birlikte anonim şirket organlarından birinin eksikliği nedeniyle TTK m. 435 uyarınca mahkemeden şirketin feshi istendiğinde, mahkeme organ boşluğunu doldurmak ve belli işlerin görülmesini sağlamak üzere kayyum atayabilir. Yargıtay uygulaması da bu yöndedir.

Yasal Temsilcinin Görevini Yerine Getirememesi

Anonim şirketlerin yasal organları, genel kurul, yönetim kurulu ve denetçilerdir. Nasıl gerçek kişilerde organlar kişinin birer parçasıysa, tüzel kişilerde de organlar, tüzel kişinin bir parçasıdır. Bilindiği gibi tüzel kişi olan anonim şirketler ancak organları aracılığıyla haklarını kullanır ve borçlarını yükümlenir. Böylece organların yaptıkları eylemler ve giriştikleri işlemler tüzel kişinin eylemi ve işlemi kabul edilir. Bu nedenle anonim şirketlerin organları, anonim şirketin temsilcisi değildir. Zira organ, temsilci gibi üçüncü bir kişinin iradesini değil, bir parçası olduğu anonim şirketin iradesini açıklar.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, anonim şirketin organları MK m. 426/3 kapsamında değerlendirilmez ve bu hüküm anonim şirket organlarını kapsamaz. Zira anonim şirket organları yasal temsilci değildir.

Organlardan Yoksun Kalmak

MK m. 427/4'de düzenlenen organlardan yoksunluk, anonim şirketin yukarıda değindiğimiz zorunlu organlardan yoksun kalmasını vurgular. Organ eksikliği aynı zamanda TTK m. 435 çerçevesinde bir fesih nedenidir. Bu konuda çeşitli olasılıklar düşünülebilir.

- Genel Kurulun toplantıya çağrılmaması;
- Genel kurulun yönetim kurulunu veya denetçileri seçememesi;

- Yönetim kurulu veya denetçilerde açılan üyeliklere atama yapılamaması ve bu nedenle nisap oluşmaması;
- Nisap yokluğu nedeniyle organın devamlı bir şekilde çalışmaması;

Yönetim kurulu düzenli olarak toplandıktan sonra, toplantıda karar nisabı oluşmaması veya karara bazı üyelerin muhalif kalması “organsızlık” olarak nitelendirilmez.

Yönetim kurulunun hiç toplanamaması veya toplanıp da karar alamamasına uygulamada “kilitlenme” denir. Kilitlenme konusunda genellikle şirket ana sözleşmesinde veya ortaklar sözleşmesinde özel düzenlemeler bulunur. Emredici hükümlere aykırı olmadıkları sürece, sözleşme özgürlüğü ilkesi çerçevesinde tarafların ortak iradelerini yansıtan bu hükümlere üstünlük tanınır. Kilitlenme konusunda tarafların bir düzenlemesi yoksa, kilitlenmenin “organsızlık” seviyesine ulaşabilmesi için uzunca bir süre devam etmesi ve şirketin çalışamaz duruma gelmesi gerekir. Hangi sürenin “uzunca” sayılacağı somut olayın özellikleri dikkate alınarak belirlenir.

Ortaklar Arası Uyuşmazlıklar Kayyum Atanmasını Gerektirmez

Ortaklar arası uyuşmazlıklar veya farklı ilişkilerden doğan anlaşmazlıklar hiçbir şekilde kayyum tayinini gerektirmez. Ortakların her konuda aynı fikirde olmaları beklenemez. Kimisi bir yatırımı desteklerken, kimisi de karşı çıkabilir. Ancak bu tür fikir ayrılıkları kayyum atanmasını haklı göstermez.

Anonim şirketin temsil ve yönetiminde bir zafiyet olsa dahi durum böyledir. Örneğin yönetim kurulunun şirketi iyi yönetemediği, temsil edemediği, ortaklığı zarara uğrattığı veya şirketin beklenen kârlılığa ulaşamadığı iddialarında da kayyum tayin edilemez. Şirketin yönetim ve temsili yönetim kuruluna aittir. Ortaklar bu yönetim ve temsilden mutlu olmadıklarında TTK gerekli çareleri öngörür. Yönetim kurulu üyeleri azledilerek yerlerine yenileri seçilebilir ve koşulları varsa yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna gidilebilir. Ancak “yönetim beceriksizliği” kayyum atanması için haklı neden oluşturmaz.

Yönetimin devamlılığını sağlayamayan ortakların şirketin feshi veya denetim kurullarının işletilerek şirketin çıkarlarına en uygun yönetim biçiminin temini yerine, kamusal müdahale ile şirketin kayyum tarafından idare edilmesini istemeleri doğru değildir.

Ticarî faaliyeti bulunmayan ancak tasfiye sürecine girmemiş bir şirket için de, organları iş başında olduktan sonra, kayyum tayini istenemez.

Kayyumun Görev ve Yetkileri

Kayyumun görev ve yetkileri mahkemece sınırları çok iyi çizilerek belirlenir. Kayyumun görevi her halde geçici olduğundan, süresi, yetkileri, ücreti kararda açıkça belirtilmelidir. Unutulmaması gereken nokta, kayyumun atanmasına yol açan durumlarla sınırlı yetkili olduğudur. Eğer kayyum atanması belli bir işin görülmesi için istenirse, yetki, görev ve süre de bu işe göre belirlenir. Eğer organ yokluğu nedeniyle atanırsa, kayyumun görevi bu organın seçimini sağlamak olmalıdır. Yoksa kayyum organın yerine geçecek şekilde atanamaz. Örneğin, yönetim kurulu, genel kurul toplantıya çağırılmadığı için seçilemiyorsa, kayyum genel kurulu toplamak ve yönetim kurulu seçimini gerçekleştirmek üzere yetkilendirilir. Yoksa kayyum yönetim kurulu yerine geçemez. Eğer kayyum genel kurulun toplanmasını da sağlayamazsa bu durum zaten TTK m. 435 çerçevesinde bir fesih nedenidir ve kayyumun görevi de yukarıda belirtildiği gibi bu çerçevede belirlenir.

Usul Hukukuna İlişkin Konular

Kayyum atanmasına ilişkin dava, anonim şirketi ilgilendirdiği için mutlak ticarî davadır. Asliye ticaret mahkemelerinde veya onların yokluğunda bu sıfatla hareket edecek asliye hukuk mahkemesinde açılır.

Görevli mahkeme şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesidir.

Kayyum atanması davasında husumet diğer ortaklar yanında mutlaka şirkete karşı da yönetilmelidir. Yargıtay kararları da bu yöndedir.

Uygulamada kayyum atanması davalarında tedbir olarak dava sonuçlanmadan da kayyum atanması talep edildiği görülür. Burada hükümlerle aynı sonuca ulaşacak şekilde tedbir kararı verilmemesi gerektiği vurgulanmalıdır. Tedbir yoluyla ancak kayyuma, yapılmasında aciliyet ve zorunluluk olan bir görev için yetki verilebilir. Örneğin yönetim kurulu üyelerinin hepsi bir kazada ölmüştür, şirket yönetim organsız kalmıştır, bu nedenle kayyum atanması için dava açılmıştır. Ancak dava sırasında, örneğin süreli imza sirkülerinin süresi dolmuştur. Bu halde yeni bir imza sirküleri hazırlanması amacıyla tedbiren kayyum atanabilir.

Sonuç

Anonim Şirketlere kayyum atanması istisnaî bir çözümdür ve aslında Şirketi, başta organsız kalması nedeniyle sona ermekten kurtaran geçici bir çaredir. Bu nedenle mahkemeler kayyum tayini davalarında asıl amacın Şirketin devamlılığını sağlamak olduğunu gözden uzak tutmamalıdır. Mahkemeler ortaklar arası çekiŐmelere alet olmamalı ve bu sorunları çözmek amacıyla da kayyum atamamalıdır.

Kayyum atanması gereken hallerde de kayyumun görevi, yetkileri, süresi ve ücreti ayrıntılı olarak belirlenmelidir. Kayyumun organın yerini alarak Şirketi sürekli Şekilde yönetmesine ve temsil etmesine yol açmamalıdır.

Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Görev Süresinin Dolması*

Anonim şirketlerde yönetim kurulunun görev süresi; Türk Ticaret Kanunu'nun "Görev Süresi" başlıklı 314. maddesinde yer aldığı üzere üç yıl ile sınırlandırılmıştır. Belirtilen süre geçirilmemek şartıyla esas sözleşme ile kısaltılabilir, ayrıca genel kurul tarafından da, yönetim kurulu üyelerinin görev süreleri belirlenebilir.

Bir anonim şirkette süresi biten yönetim kurulu üyelerinin yerine yenilerinin seçilmesi için yapılan genel kurulda yeni yönetim kurulu üyelerinin seçilememesi veya genel kurulun toplanamaması nedeniyle seçim yapılamaması hallerinde; eski yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin devam mı ettiği, yoksa anonim şirketin TTK'nın 435. maddesinde belirtildiği üzere organsız mı kaldığı hususu, tartışmalara neden olmaktadır.

Kanun'da öngörülen üç yıllık görev süresinin dolmasına rağmen, yeni yönetim kurulunun seçilememesi durumunda, görev süresi dolan yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin devam edip etmediğine dair TTK'da bir düzenleme bulunmadığı gibi, konu doktrinde ve yargı kararları bağlamında da tartışmalıdır. Konuyla ilgili olarak Yargıtay kararlarında da farklı görüşlere rastlamak mümkündür.

Örneğin; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 24.11.1981 tarihli, 1981/4751 E., 1981/5019 K. sayılı kararında,

"Süresi bitmiş yönetim kurulu üyelerinin, yenileri seçilmeye kadar görevlerinin hiç olmazsa yani yönetim kurulu seçilmesi amacına yönelik ve mevcut işler ve hizmetlerle sınırlı olmak üzere, devam ettiğinin kabulü de mümkündür. Ancak bu yolun kabulünde bazı sakıncalar vardır. Eski yönetim kurulu üyelerinin yetkilerinin tam olarak devam ettiğini kabul etmek, şirket genel kurulunun seçemediği ve görev veremediği ve vermek de istemediği kişilere dolaylı olarak bu yetkiyi vermek olacaktır ki, bu halde şirket ortaklarının irade ve arzularının dışına çıkılmış bulunacaktır. Bu yetkinin süresi ne olacaktır. Bir sene için seçilmiş yönetim kurulu üyelerinin, yenileri seçilemediği takdirde 3 yıla kadar (TTK. m. 314/1) görev yapmalarına olanak

* Arahk 2010 tarihli Makale

verilmiş olacaktır ki bu da vekalet hükümlerini ve BK. m. 397/2`deki amacı aşmak sonucunu doğuracaktır. Süreli olarak veya TTK. m. 34/4. maddesi gereğince muvakkat tescil yoluyla 3 ay müddetle bir yetkinin verilmesi halinde de, süre sonunda yeni üyelerin seçilememiş olması durumunda sonuç değişmeyecek, aynı boşluk devam edecektir. Sınırlı yetki vermek de, TTK.nun 321/1 ve 2. maddeleri gereğince hüküm ifade edemeyeceği gibi yukarıdaki mahzurları bünyesinde taşıyacaktı. Kaldı ki yenilerinin seçilmelerine kadar eski yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin devam ettiğini kabul etmek, eski üyelere, yenilerinin seçilmesini mümkün olduğu kadar geciktirmek olanağını vereceği gibi, geçici olarak görev yaptıkları cihetle şirket işlerini gerektiği kadar ciddiye almamak sonucunu da tespit edecektir.

Bu durumda TTK.nun 435/1. maddesi gereğince şirketin organsız kaldığını kabul etmek daha doğru bir yol olacaktır. Filhakika bu halde, mahkemece verilecek süre sonunda yeni yönetim kurulu üyelerinin seçilememiş olmaları sonucu şirketin feshine karar verilmesi gibi bir tehlikeye mevcut ise de mahkemenin, en çok uzun ve münasip bir süre vermesi ile bu mahzur giderilebilir.”

şeklinde belirtilmek suretiyle, görev süresi dolan yönetim kurulu üyelerinin görevlerine devam etmesinin doğuracağı zararlar belirtilmiştir.

Ancak Yargıtay’ın bu konuya ilişkin olarak istikrar kazanan kararları ise, Türk Ticaret Kanunu’nda, yönetim kurulu üyelerinin bu sıfatlarının kendiliğinden düşeceğine ilişkin bir hüküm olmamasına göre görev süreleri dolsa bile önceki yönetim kurulunun, yeni yönetim kurulu seçilinceye kadar görevine devam edeceğinin kabulü gerekeceği ve yönetim kurulu üyelerinin görev süresinin bitmesiyle şirketin kendiliğinden organsız kaldığından söz edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Yargıtay’ın bu yöndeki görüşünü göstermek adına, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 01.06.2009 tarihli, 2009/5463 E., 2009/6666 K. sayılı kararı örnek verilebilir:

“Anonim şirketlerde görev süresi biten yönetim kurulu üyelerinin bu sıfatlarının kendiliğinden düşeceğine dair

bir hüküm bulunmaması nedeniyle yönetim kurulunun yeni yönetim seçilene kadar zorunlu görevlerine devam edeceklerinin kabulü gerekir.

Bu durumda yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerinin görev süresinin bitmesiyle, şirketin kendiliğinden organ-sız kaldığından söz edilemez.

Bu cümleden olarak ve Dairemizin emsal uygulamaların-da, yönetim kurulunun görev süresi bitmiş olsa bile genel kurulu toplantıya davet edebilir.”

Konu ile ilgili olarak; Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmelik’in 9. maddesinin (g) bendi “İstifa, görev süresinin dolması veya her hangi bir nedenle organsız kalan şirketlerde, genel kurul; mahkemece atanmış kayımlar veya davet konusunda yetki verilmiş azlık pay sahipleri tarafından toplantıya çağırılır. Şirket organlarının genel ku-rulu toplantıya davet yetkisinin devam edip etmediğinin tespitinde, şir-ket organlarının görev süresinin bittiği yılı takip eden yılın altıncı ayının son günü esas alınır.” kuralını getirmiştir.

Bu düzenleme ile de; görev süresi dolan yönetim kurulu üyelerinin belli bir tarihe kadar genel kurulu toplantıya davet edebileceği kabul edilmiş; ancak, şirketin başka iş ve işlemlerini yapıp yapamayacakları hususunda herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Yönetmelikte yapılan değişiklik ve son yıllara ait istikrar kazanmış yargı kararları ışığında, süresi dolan yönetim kurulu üyelerinin görev ve yetkilerinin, şirkete ait mevcut iş ve hizmetlerin yürütülmesi amacıyla sınırlı olmak üzere devam edeceğini kabul etmek mümkün olacaktır.

Belirtilen süre içerisinde de genel kurulun toplanamaması ve yeni yö-netim kurulu üyelerinin seçilememesi halinde, şirketin organsız kaldığının kabulü gerekecektir. Dolayısıyla; pay sahiplerinden veya şirket alacaklıla-rından birinin ya da Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın talebi üzerine asliye ticaret mahkemesi, şirketin durumunu kanuna uygun hale getirmesi için uygun bir süre tayin edecek (uygulamada genellikle altı ay süre verilmektedir) ve buna rağmen durum düzeltilmezse şirketin feshine karar verecektir. Davanın açılmasını müteakip mahkeme, taraflardan birinin talebi üzerine tedbir olarak şirkete kayyım ataması da yapabilecektir.

Altyapı Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*

Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı (bundan böyle “GYO” olarak anılacaktır), çeşitli gayrimenkulleri almak (veya bunların alınması için finansman sağlamak) amacıyla birçok yatırımcı tarafından sağlanan sermaye ile oluşturulan bir işletme veya iş ortaklığı bütünüdür. GYO 1994 yılında, yatırımcılara büyük ölçekli ticari gayrimenkullerin veya ipotek karşılığı borç verme işlemlerinin getirilerinden malik olarak faydalanmak ve GYO işletmesi vergiden muaf olduğu için yükseltilmiş bir getiri elde etmek amacıyla bunlara katılma fırsatı vermek üzere Türk hukuk sistemine dâhil olmuştur. GYO’lar yatırımcılara sabit bir gelir, hisseleri halka arz edilmiş GYO’ların hisseleri istenilen zamanda paraya çevrilebildiğinden likidite, profesyonel yönetim ve performans denetimi sağlarlar.

2009 yılında Sermaye Piyasası Kurulu (bundan böyle “Kurul” olarak anılacaktır) altyapı gayrimenkul yatırım ortaklıklarını, yayınladığı Altyapı Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: VI, No: 24) (bundan böyle “Tebliğ” olarak anılacaktır) ile sisteme tanıtmıştır. Tebliğ’in amacı altyapı gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kurucularına ve kuruluş usullerine, portföy işletmeciliği faaliyet izinlerine, organizasyon yapılarına, ihraç edecekleri sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasına, yatırım faaliyetlerine, kamuyu aydınlatma ve yatırımcıların bilgilendirilmesi yükümlülüklerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Altyapı gayrimenkul yatırım ortaklığı özel tür bir gayrimenkul yatırım ortaklığı olup Tebliğ’de altyapı yatırım ve hizmetleri, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları, mahalli idareler ve kamu iktisadi teşebbüsü tarafından yürütülen tarım, sulama, madencilik, imalat, enerji, ulaştırma, haberleşme, bilgi teknolojileri, turizm, konut, kültür, kentsel ve kırsal altyapı hizmetleri yanında belediye hizmetleri, kentsel dönüşüm, çevre, araştırma-geliştirme hizmetleri ile eğitim, sağlık, adalet, güvenlik ve genel idare altyapısı yatırım ve hizmetleri olarak tanımlanmıştır. Altyapı gayrimenkul yatırım ortaklıkları (bundan böyle “AYO” olarak anılacaktır) kapsam ve amacı Tebliğ m.19’da sayılan varlıklardan oluşacak yatırım portföyünün yönetilmesi olan işletmelerdir.

AYO’lar ani usulde veya Tebliğ m.4 son paragrafta sayılan sınırlamalar dikkate alınmak suretiyle Tebliğ’de Altyapı Şirketleri olarak tanımlanan,

* Şubat 2010 tarihli Makale

08.06.1994 tarihli ve 3996 sayılı “Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun”da tanımlanan sermaye şirketleri veya yabancı şirketler, altyapı yatırım hizmetlerini ilgili mevzuatta düzenlenen diğer kamu-özel işbirliği modelleri çerçevesinde yürütecek şirketler veya merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları, mahalli idareler ve kamu iktisadi teşebbüsü tarafından yürütülen altyapı yatırım ve hizmetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan şirketlerin kanun ve Tebliğ’de yer alan düzenlemeler uyarınca ana sözleşmelerini tadil etmesi ve dönüşmesi yoluyla kurulabilirler. Kurulacak AYO’nun asgari %10’u nakit karşılığı olmak üzere başlangıç sermayesinin 100.000.000 TL olması gerekmektedir. Başlangıç sermayesi miktarı, ortaklardan birisinin kamu kuruluşu veya belediye olması ve AYO’nun en az %80 sermayesine sahip olması halinde 5.000.000 TL’ye indirilebilir ancak halka arz halinde çıkarılmış sermayenin 100.000.000 TL’ye ulaşması zorunludur.

AYO kurucu ortaklardan birisinin “lider sermayedar” olarak tanımlanması ve AYO’nun Ticaret Sicilinde yapılacak kuruluş tescilini takip eden iki yıl içinde Kurul’a başvuruda bulunarak portföy işletmeciliği faaliyet izin alınması zorunludur. Lider sermayedar ortaklıkta tek başına veya bir araya gelmek suretiyle AYO’nun sermayesinin asgari %20’si oranında pay sahibi olan ortak ya da ortakları ifade etmektedir. AYO kuruluş işlemleri açısından lider sermayedarların veya sermayede doğrudan %10 ve daha fazla paya sahip olacak gerçek ve tüzel kişi kurucuların, ortaklık kuruluşu için gerekli kaynağı kendi ticari, sınai ve sair yasal faaliyetleri sonucunda her türlü muvazaadan arı olarak sağlamaları ve taahhüt ettikleri sermaye miktarını karşılayabilecek mali güce sahip olmaları gerekmektedir. Ayrıca lider sermayedarların veya AYO sermayesinde doğrudan %10 ve daha fazla paya sahip olacak gerçek ve tüzel kişi kurucuların sermaye piyasası kuruluşlarına hissedar olanlarda aranan mali ve hukuki itibara sahip olmaları gerekmektedir. Tebliğ’in 6. maddesinde lider sermayedara ilişkin, gerçek kişi lider sermayedarın toplam menkul ve gayrimenkul varlıklarının rayiç değerinin en az 100 milyon TL olması (birden fazla gerçek kişinin lider sermayedar olması halinde en az 150 milyon TL), tüzel kişi lider sermayedarların en az 3 yıllık faaliyet geçmişinin olması, son hesap dönemine ait konsolide ve konsolide olmayan mali tablolarının bağımsız denetimden geçmiş olması, mali tablolarında yer alan özsermayesinin; kuruluşta, en az kurulacak ortaklığın çıkarılmış sermayesi tutarında, aktif toplamının ise kurulacak ortaklığın çıkarılmış sermayesinin en az 2 katı olması; dönü-

şümde ise, en az dönüşecek ortaklığın özsermayesi tutarında, aktif toplamının ise dönüşecek ortaklığın özsermayesinin en az 2 katı olması şartlarının lider sermayedarı oluşturan her bir gerçek veya tüzel kişi için aranacağı düzenlenmiştir. Kamu kurum ve tüzel kişileri ile kamu yararına faaliyet gösteren tüzel kişilerde kendi özel mevzuatlarında aranan şartlar dışında lider sermayedara ilişkin mali yeterlilik şartları aranmayabilecektir.

AYO'nun kuruluşun ticaret siciline tescilini takip eden 2 yıl içinde ortaklık paylarının kayda alınması için başvuruda bulunması ve çıkarılmış sermayesinin asgari %49'u oranındaki payların nitelikli yatırımcılara veya önceden belirlenmiş yatırımcılara veya halka arz edilmesi zorunludur.

AYO esas sözleşmesinde hüküm bulunmak kaydıyla, izahname ve sirkülerde belirtilerek ortaklıkların payları, belirli bir altyapı şirketine veya projesine, işletme döneminden önce yatırım yapılması veya işletme dönemine geçilmiş altyapı şirket ve projelerinin, portföy değerinin yüzde altmışından az olması hallerinde sadece nitelikli yatırımcılara veya önceden belirlenmiş yatırımcılara tahsisli olarak arz edilebilir.

Halka arz öncesinde AYO hisselerinin devri Kurul onayına tabiidir. Tebliğ Kurul tarafından yayımlanan GYO mevzuatındakine paralel olarak kurumsal yönetim ilkelerini burada da benimsediğinden AYO yönetim kurulu üyelerinin en az üçte birisinin bağımsız nitelikte olması gerekmektedir.

AYO'lar altyapı yatırım ve hizmetlerine, altyapı yatırım ve hizmetlerine ilişkin projelere, altyapı yatırım ve hizmetlerine dayalı hak ve sermaye piyasası araçlarına, diğer altyapı şirketlerine, diğer AYO'lara ve portföylerinin %25'ini aşmamak kaydıyla işletmeciler şirketlere, bunlar dışında kalan para ve sermaye piyasası araçlarına ve Kurulca uygun görülecek diğer varlıklara yatırım yapabilirler.

AYO'lar yapacakları yatırımlarda aşağıdaki ilkelere uygun davranmakla mükelleftirler:

- Tek bir şirketin ihraç etmiş olduğu menkul kıymetlere portföy değerinin %10'undan fazlasını yatıramazlar.

- Tek bir şirketin sermayesi veya oy haklarının %5'inden fazlasına sahip olamazlar.

- Ortaklık sermayesinin ya da tüm oy haklarının %10'dan fazlasına sahip olan ortakların, yönetim kurulu üyelerinin ve genel müdürün ayrı ayrı

ya da birlikte sermayelerinin ya da tüm oy haklarının %10'undan fazlasına sahip oldukları şirketlere yatırım yapamazlar. Ortaklık tarafından finanse edilen ve ayrı bir proje şirketi kurulması gerektiren durumlarda, ortaklık tarafından kurulan altyapı şirketleri ya da altyapı gayrimenkul yatırım ortaklıkları bu kapsamda değerlendirilmez.

- Ortaklıklar herhangi bir şekilde, devredilebilmesi konusunda bir sınırlamaya tabi olan varlıklara ve haklara yatırım yapamazlar.

- Ortaklıklar finansman ihtiyacını karşılamak üzere menkul kıymetler, sermaye piyasası araçları yahut Kurulca uygun görülme koşuluyla diğer yapılandırılmış araçları çıkarabilirler ve bu nitelikte araçlara yatırım yapabilirler.

- Altyapı yatırımı veya hizmeti kapsamındaki tesislerin işletmeciliğini yürütmek üzere işletmecisi şirket kurabilirler, kurulmuş olanlara iştirak edebilirler.

- Sermaye piyasası araçlarını alabilir ve satabilir, borsa para piyasası ve ters repo işlemi yapabilir, portföy değerinin %10 unu aşmamak kaydıyla Türk Lirası veya yabancı para cinsinden vadesiz ve vadeli mevduat ve katılım fonu hesabı açtırabilirler.

- Özel mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla; özelleştirme, Yap-İşlet-Devret modeli veya diğer kamu-özel işbirliği modelleri kapsamındaki altyapı yatırım ve hizmetlerine yatırım yapabilirler.

- Özel mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları, mahalli idareler ve kamu iktisadi teşebbüsü tarafından yürütülen altyapı yatırım ve hizmetlerine yatırım yapabilirler.

- Döviz, faiz ve piyasa riskleri gibi risklere karşı korunması amacıyla, esas sözleşmede ve izahnamede hüküm bulunmak ve Kurulca uygun görülme koşuluyla, yatırım amacına uygun portföy yönetim teknikleri ile para ve sermaye piyasası araçlarını kullanabilirler, bu amaçla Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde opsiyon sözleşmeleri, forward, finansal vadeli işlemler ve vadeli işlemlere dayalı opsiyon işlemlerine taraf olabilirler.

Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Birleşme ve Devralmalar*

Mevcut Türk Ticaret Kanunu (bundan böyle “TTK” olarak anılacaktır) birleşme ve devralmalar konusunda fevkalade yetersiz, uygulamaya ışık tutmayan, hatta neredeyse şirket birleşmelerini zorlaştıran, baltalayan hükümler içerir. Ancak, Türk Ticaret Kanunu Tasarısında (bundan böyle “Tasarı” olarak anılacaktır) birleşme ve devralmalar meselesi çok ayrıntılı olarak düzenlenir.

Tasarı, kaynak olarak temeli veya yola çıkış noktası Avrupa Birliği'ndeki yönergeler olan İsviçre Birleşmeler Kanunu'nu dikkate alır.

Tasarı, özel kanunların birleşme ve devralmaya ilişkin hükümlerini saklı tutar. Bu, özellikle bankaların birleşmesi ve devralmasında öngörülen özel düzenleme ve sistem açısından önemlidir.

Tasarı ile yeni gelen pek çok kavram bulunur. Bu yazıda, özellikle bu yeni kavramlara değinilir.

Birleşme Türleri

Birleşme türleri bakımından Tasarı bir farklılık getirmez. İki tür birleşme vardır: devralma şeklinde birleşme ve yeni kuruluş şeklinde birleşme.

Geçerli Birleşmeler

Tasarı, TTK'nın aksine farklı türlerin birleşmesine cevaz verir. Şirketlerin birleşmesinde üç ana model olarak, sermaye şirketleri, şahıs şirketleri ve kooperatiflerin ayrı ayrı, kiminle devreden şirket veya devralan şirket olarak ve nasıl birleşecekleri düzenlenir. TTK uyarınca, eğer bir şirket tasfiye halindeyse veya borca batıksa veya sermaye kaybına uğramışsa birleşmeye izin verilmez. Tasarı uyarınca, belli koşullarla birleşmeye katılan şirketlerden birinin tasfiye halinde olması veya sermaye kaybına uğramış ya da borca batık olması halinde dahi birleşme mümkündür. İsviçre Birleşmeler Kanununda yer alıp Tasarı'da yer almayan hüküm ise şudur: Ticaret şirketleriyle dernek, vakıf ve şahıs işletmelerinin birleşmesi düzenlenmez. Bu bilinçli bir tercihtir. Bir yandan bu birleşmelerin sayısal azlığı, diğer yandan TTK sistemi içinde hepsini düzenlemenin zorluğu bu tercihin nedenidir.

* Nisan 2010 tarihli Makale - Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

Hakların Korunması

Tasarı'da hakların korunması çok ayrıntılı düzenlemelerle güvence altına alınır. Denkleştirme akçesi denilen yeni bir düzenleme getirilir. Denkleştirme akçesi şudur: birleşme bir değişim oranına göre olacağı için, bu değişim oranında çoğu kez payların küsuratları olur. Meselâ, 1 TL 1 kuruş, 1 TL 2 kuruş gibi. Bu kuruşları her zaman senede bağlamak, hesaplamak kolay değildir. Bu nedenle, bunların yerine geçmek için bir miktar para ödenir. Buna denkleştirme akçesi denir. Bu ödeme sınırsız değildir, % 10'u veya 1/10'u aşamaz.

Çıkma-çıkarma

TTK uyarınca, şirketler birleşmeye karar verdiğinde, ortağın bu birleşme kararına karşı bir oyu vardır. Ama sonunda şirketler birleşiyorsa ortak buna uymak zorundadır. Bu da, uygulamada, çoğu zaman, ortakların çeşitli davalar açarak birleşmeyi baltalamasına imkan veren bir süreçtir. Tasarı hem ortak açısından bu birleşmeden mutlu değilse ayrılma imkanı sağlar hem de şirkete sürekli sorun yaratan, şirket işlerini baltalayan, şirketin menfaatine aykırı hareket eden birtakım ortakları bu birleşme sırasında şirketten çıkarma olanağı verir. Böylece, anonim ortaklıkların bünyesine çok yabancı olan çıkma ve çıkarma kabul edilir.

Çıkma ve çıkarılma hakkı birleşme sözleşmesinde tanınır. Birleşme sözleşmesinde ortaklara çıkma hakkı verilebilir ve yine çıkarılacaksa aynı şey birleşme sözleşmesinde öngörülür. Bunun için bir miktar para veya başka bir şeyden oluşan bir ayrılma akçesi verilir. Bunun sebebi şudur; ortaklar birleşmeye katılsalardı yeni şirkette mevcut şirketteki paylarına eşdeğer paylara ve haklara sahip olacaklardı; ayrılmaları halinde mahrum kaldıkları paylara ve haklara denk oranda bir karşılık almaları gerekir. Ayrılma akçesinin nakit olması şart değildir, başka bir şey de olabilir. Örneğin, başka bir şirketin hisseleri olabilir. Dikkat etmek gerekir ki, ayrılma akçesi öngörülmüşse, birleşmede karar nisapları daha ağırlaşır ve daha ağırlaştırılmış yeter sayılarla karar almak gerekir.

Birleşme Belgeleri

Birleşmeyi gerçekleştirmek için iki temel metin vardır. Bunlardan birisi birleşme sözleşmesi, diğeri de birleşme raporudur. Birleşme sözleşmesi Tasarıda ayrıntılı olarak düzenlenir; hangi hükümlerin yer alması gerektiği, asgari zorunlu unsurlarının neler olduğu belirtilir. Birleşme sözleşmesi

yazılı olarak yapılır. Yönetim organı tarafından imzalanır ve genel kurullarda karara bağlanır. Birleşme raporunda ise birleşmenin amacı, ekonomik ve hukuki sonuçları, pay sahiplerine neler sağlandığı ve alacaklıların nasıl güvence altına alındığı anlatılır. Bir anlamda, birleşme raporunda birleşmenin gerekçesi açıklanır. Orta ve küçük ölçekli şirketlerde bundan vazgeçmek mümkündür.

Denetim

Denetim, Tasarının çok önem verdiği unsurlardan biridir. Birleşme sözleşmesi, birleşme raporu, birleşmeye esas bilanço işlem denetçisi tarafından denetlenir. İşlem denetçisi bir denetleme raporu hazırlar. Yine küçük ölçekli ortaklıklarda bu denetimden vazgeçilebilir. Denetleme yanında, ortaklığın alacaklılarının ve birleşme nedeniyle menfaat sahibi olanların da inceleme hakkı vardır. Birleşmeye esas olan, dayanak olan tüm belgeler ve bilgiler sadece ortakların değil -özellik burada- intifa senedi sahiplerinin, menkul kıymet sahiplerinin, menfaat sahiplerinin, diğer ilgililerin, yani alacaklıların, herkesin incelemesine sunulur. Yine küçük ölçekli şirketlerde inceleme hakkının kullanılmasından vazgeçilebilir.

Birleşme Kararı

Birleşme kararı birleşen şirketlerin genel kurullarında ayrı ayrı alınır. Farklı şirket türleri için farklı yeter sayılar vardır. Belirtmek gerekir ki; eğer ayrılma akçesi varsa her şirket açısından ağırlaştırılmış bir karar yetersayısı söz konusudur; kararın oyların yüzde 90'ıyla alınması gerekir.

Sermaye Artırımı

Birleşme sonunda tabii ki, devralan şirketin bazı istisnalar dışında sermayesini artırması gerekir. Böylece, devraldığı şirketin pay sahiplerine artırdığı sermayeden pay verebilir ve onları tatmin edebilir. Dolayısıyla, bu sermaye artırımının birleşme sonucunda ödenmesi gereken denkleştirme bedeline uygun olması gerekir. Bu kural mutlak değildir. Çünkü sermaye artırımının gerekli olmadığı bazı birleşmeler de olabilir. Ana şirket, yavru şirket birleşmesi gibi.

Kolaylaştırılmış Birleşme

Birleşmede hem hazırlık, hem denetim, hem inceleme açısından öngörülen bu kadar çok aşama basitleştirilebilir. Örneğin, yavru şirket, ana

şirketle birleşiyor veya bir şirket paylarının tamamına veya çoğunluk hissesine sahip olduğu bir şirketi devralıyorsa bu kadar formaliteye katlanmak gerekmez. Bu çerçevede öngörülen önemli bir yenilik kolaylaştırılmış birleşmedir. Buna göre, eğer birleşen şirketlerin, yani devrolunan şirketle devralan şirketin pay sahipliği yapıları bir birlik gösteriyorsa, o zaman bazı işlemlerden vazgeçilebilir. Bu nedenle birleşme raporu düzenlenmeyebilir; denetleme ve inceleme haklarından feragat edilebilir; birleşme sözleşmeleri genel kurullarda oylanmayabilir.

Tescil

Birleşme kararlarının ticaret siciline tescil edilmesi gerekir. Şirketin sermaye artırımı kararı ve varsa diğer esas sözleşme değişiklikleri ticaret siciline tescil edilir. Tescille birleşme geçerlilik kazanır, külli intikal gerçekleşir, devrolunan şirket infisah eder, devrolunan şirketin ortakları devralan şirketin ortakları olur. Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklıdır. Bir kontrol değişikliği söz konusu oluyorsa ve birleşmede belli eşikler aşıyorsa Rekabet Kurulundan ayrıca bir onay almak da gerekir.

Alacaklıların Korunması

Tasarı'da alacaklıların korunmasına ilişkin ayrıntılı hükümler getirilir. Alacaklıların teminat isteme hakları vardır; ama işlem denetçisinin raporu böyle bir teminat verilmesini gerekli görmeyebilir. Gerekli görse bile şirket teminat vermek yerine borcu ödeyebilir. Bir başka deyişle, alacaklıların alacakları için teminat vererek veya borcu ödeyerek birleşme işlemini devam ettirmek mümkündür. Bunun amacı, alacaklılar veya ortakların haklarını kullanmaları yoluyla birleşmenin sekteye uğraması veya birleşme sürecinin gecikmesinin önlenmesidir.

Şirket Payının ve Haklarının İncelenmesi Davası

Birleşmede genel kurul kararı için bir iptal davası açmak mümkündür. Ancak, bu dava farklıdır. Burada iddia edilen hakların çiğnendiği, ihlal edildiğidir. Bu iddia karşısında birleşme durmaz; denkleştirme talep etmek mümkündür. Dolayısıyla, bu davanın birleşmeyi geciktirici bir etkisi yoktur.

Birleşmeden Doğan Sorumluluk

Birleşmeye işlem denetçisi, yönetim organları dahil birçok kişi müdahale eder ve bunların hepsinin sorumluluğu vardır. Bu bir kusur sorumluluğudur.

Sonuç

Birleşmenin ana yapısında, kurgusunda çok şey değişmediği söylenebilir, ama uygulamada sorun yaratan örneğin, birleşen şirketlerin nevelerinin aynı olması koşulu gibi konular ayıklanır. TTK'daki boşluklar doldurulur. Birleşme sözleşmesi ayrıntılı şekilde düzenlenir. Birleşmedeki usul ve aşamalar açıklığa kavuşturulur. Birleşmeye ilişkin hükümlere baktığımız zaman, önümüzde gayet açık bir yol haritası vardır. Hangi organın birleşmede nasıl bir rolü var, nasıl bir görevi var, bu da açıklığa kavuşturulur. Birleşme işlemlerinde bir şeffaflık sağlanır, çünkü pek çok yerde rapor, pek çok yerde denetim, pek çok yerde bunların ilanı, açıklanması, incelemeye tabi tutulması söz konusudur. Kanımca, bu birleşmeye ilişkin hükümlere bir slogan bulmak veya bir manşet atmak gerekse şu söylenebilir: birleşmeyi teşvik eden bir sistem kabul edilir. Alacaklıların ve ortakların hakları korunur, ama onların birleşmeyi bloke etmesine, birleşmeye mani olmasına da fırsat verilmez; denge sağlanır.

Finansal Kiralama, Faktöring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik Taslağı*

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca (bundan böyle “BDDK” olarak anılacaktır) 10/10/2006 tarihli ve 26315 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Finansal Kiralama, Faktöring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmeliğin (bundan böyle “Yönetmelik” olarak anılacaktır) bazı maddelerinde değişiklik ve ilave yapılması öngörülmüştür. Bu değişiklikler taslak halinde ve henüz yürürlüğe girmemiş olup, BDDK’nın internet sayfasında yer almaktadır. Buna göre, Yönetmelik’in 4. maddesi 1. fıkrasının (b) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi öngörülmüştür.

“b) Ödenmiş sermayelerinin faktöring ve finansman şirketleri için yedi milyon beş yüz bin Türk Lirasından, finansal kiralama şirketleri için 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen tutardan az olmaması,”

Böylece, faktöring ve finansman şirketleri için ödenmiş sermayelerinin beş milyon TL’den yedi milyon beş yüz bin TL’ye çıkarılması hükmü getirilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 7. maddesinin 1. fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“e) Şirket kurucularınca taahhüt edilen sermayenin, asgari sermaye tutarına kadar olan kısmının tamamen ve nakden ödenmiş olması”

Yapılan ilave ile BDDK tarafından kuruluş başvurusunun uygun görülmesi halinde, faaliyet izni alabilmek için kuruluş işlemlerinin tamamlanmasını müteakip diğer şartlar yanında şirket kurucularınca taahhüt edilen sermayenin, asgari sermaye tutarına kadar olan kısmının tamamen ve nakden ödenmiş olması şartı da aranmaktadır.

Aynı Yönetmeliğin 20. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

* Haziran 2010 tarihli Makale

“(1) Finansman şirketleri, kredilendirecekleri mal ve hizmetleri temin eden satıcılarla önceden genel bir sözleşme yaparlar. Finansman şirketlerince açılan krediler, genel sözleşmedeki esaslara göre tüketicinin nam ve hesabına mal veya hizmetin teslim veya temini ile birlikte doğrudan satıcıya ödenir. Ancak kredi geri ödemeleri adına kredi açılanlar tarafından finansman şirketlerine yapılır.”

Anılan maddede, finansman şirketlerince açılan kredilerin tüketicinin nam ve hesabına mal veya hizmetin “*teslim ve temini*” ile birlikte satıcıya ödenmesi hükmü mevcutken, “*teslim veya temini*” demek suretiyle değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin 23. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Faktöring ve finansman şirketlerinin asgari özkaynak tutarı Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen asgari ödenmiş sermaye tutarından az olamaz. Asgari özkaynak tutarı bu tutarın altına düşen şirketler, 1 yıl içinde özkaynaklarını bu tutara yükseltirler.”

Aynı Yönetmeliğin 26. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Şirketlerin genel kurullarına sunulacak yıllık bilançoları ve gelir tablolarının, “Bankalarda Bağımsız Denetim Gerçekleştirecek Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik” te öngörülen ilke ve esaslar çerçevesinde ve bankalarda bağımsız denetim yapmaya yetkili kuruluşlarca denetlenmesi şarttır. Şirketlerin yılsonu bağımsız denetim sözleşmelerinin ilgili yılın Ekim ayının sonuna kadar, bağımsız denetim raporlarının ise takip eden yılın 15 Nisan tarihine kadar Kuruma gönderilmesi zorunludur.”

Bu değişiklik ile denetimin Bankalarda Bağımsız Denetim Gerçekleştirecek Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik’te öngörülen ilke ve esaslar çerçevesinde ve bankalarda bağımsız denetim yapmaya yetkili kuruluşlarca yapılması öngörülmüştür.

Ayrıca, anılan maddeye aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiştir.

“(2) Bağımsız denetim kuruluşları bağımsız denetim raporlarında, şirketlerin finansal tablolarının ve istatistikî verilerinin bu Yönetmeliğin 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen şekil ve kapsam çerçevesinde düzenlendiği ve şirket kayıtlarıyla tutarlı olduğuna dair görüş belirtirler. Bağımsız denetim kuruluşları, bağımsız denetim raporları eki finansal tablolar ile Yönetmeliğin 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Kuruma raporlanan finansal tablolar arasında farklılık oluşması durumunda, söz konusu farklılıkları ayrı bir başlık altında açıklarlar.”

Yönetmeliğin 29. maddesinin 6. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(6) Faaliyet izni iptal edilenler bu Yönetmelikte belirtilen faaliyetlerle iştigal edemez, ticaret unvanlarında, ilan ve reklâmlarında veya işyerlerinde söz konusu işlerle iştigal ettikleri izlenimini yaratacak hiçbir kelime, deyim ve işaret kullanamazlar.”

Yukarıda değişiklik ile Yönetmelik maddesinden “faaliyet izni bulunmayanlar” ibaresi hükümden çıkarılmıştır.

Yönetmeliğin geçici 2. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Şirketler durumlarını 31.12.2011 tarihine kadar, bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine uygun hale getirmek zorundadır.”

Buna göre, şirketler 31.12.2011 tarihine kadar ödenmiş sermayelerini beş milyon TL’den yedi milyon beş yüz bin TL’ye çıkarmak ve asgari özkaynak tutarını asgari ödenmiş sermaye tutarından az olmamak üzere yükseltmekle yükümlüdür.

Faturaya Konan Vade Farkı Kaydı*

Günlük ticari yaşamda, bir mal satımı veya hizmet karşılığında verilen belge olarak karşımıza çıkan fatura, gerek taraflar arasındaki ticari ilişkinin, gerekse mal veya hizmet bedelinin ortaya konması açısından önemli bir belge olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türk Ticaret Kanunu (bundan böyle “TTK” olarak anılacaktır)’nda faturanın tanımı yapılmamış olmakla birlikte, Vergi Usul Kanunu m.229’da fatura tanımı yer almaktadır. Buna göre, “*Fatura satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere fatura, taraflar arasında daha önceden kararlaştırılmış bir sözleşmenin yerine getirilmesine ilişkin bir belge niteliğindedir. Dolayısıyla öncelikle taraflar arasında kurulmuş geçerli bir sözleşme ilişkisinin varlığı gerekmektedir.

Her ne kadar TTK’da faturanın tanımına ilişkin bir düzenleme yer almasa dahi, “*Fatura ve Teyit Mektubu*” başlığı ile yer alan m.23’de bir mal satın alan veya hizmet gördüren kişinin, bu malı satan veya hizmeti ifa eden tacirden fatura isteyebileceği ve bu faturada bedelin ödendiğinin yer almasını isteyebileceği düzenlenmiştir.

Aynı maddenin devamında ise, “*Bir faturayı alan kimse aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde münderecatı hakkındaki bir itirazda bulunmamışsa münderecatını kabul etmiş sayılır.*” ifadesi yer almaktadır. Bu madde, faturanın taraflar arasında bir ispat vasıtası olduğunu ve itiraz edilmemekle içeriğinde yer alan hususların faturayı düzenleyen lehine, fatura verilen kişinin ise aleyhine bir karine teşkil ettiğini ortaya koymaktadır. Bu maddenin uygulamasında en sık rastlanan durum ise, faturaya konan vade farkının geçerli olup olmayacağı yönündedir. Bu konuya ilişkin olarak Yargıtay Daireleri arasında oluşan görüş ayrılığını gidermek amacıyla Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu tarafından 27.06.2003 tarih, 2001/1 E. ve 2003/1 sayılı kararlarla içtihadı birleştirme yoluna gidilmiştir.

İçtihadı Birleştirme Kararı

Yargıtay Hukuk Daireleri arasında, yazılı bir sözleşme ile vade farkı istenebileceğinin düzenlenmesi, ya da bu doğrultuda oluşmuş bir teamülün

* *Haziran 2010 tarihli Makale*

bulunması halinde vade farkı istenebileceğine dair tam bir görüş birliği bulunmaktadır.

Ancak taraflar arasında, vade farkı uygulanacağına dair yazılı bir sözleşme veya oluşmuş bir teamül bulunmadığı ve TTK m.23/2’de belirtilen sekiz günlük süre içerisinde de faturaya itiraz edilmediği durumda vade farkı alacağına doğup doğmadığı yönünde Hukuk Daireleri arasında görüş ayrılığı sonucunda farklı kararlar ortaya çıkmıştır. Bu sebeple Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu tarafından 27.06.2003 tarih, 2001/1 E. ve 2003/1 sayılı kararlar ile içtihadın birleştirilmesi yoluna gidilmiştir. Böylece vade farkı uygulaması konusunda aşağıdaki tespitlere varılmıştır.

1. Taraflar arasında mevcut yazılı sözleşmede vade farkı uygulanacağı kararlaştırılmış ise, gönderilen vade farkı faturası sadece karşı tarafa ihbar niteliğinde olup, süresi içerisinde itiraz edilmemesi hukuki sonuç doğurmayacak ve vade farkı istenebilecektir.
2. Taraflar arasındaki yazılı sözleşmeye vade farkı uygulanacağı yönünde bir kayıt konmamış ise, gönderilen vade farkı faturasına sekiz gün içerisinde itiraz edilmese dahi, yazılı sözleşmenin asli unsuru olan bedelin tek taraflı iradeyle değiştirilmesi mümkün bulunmadığından bu durumda da yine vade farkı istenemeyecektir.
3. Taraflar arasında vade farkı uygulanacağına dair sözleşme olmamasına rağmen, bu hususta taraflar arasında bir ticari teamül oluşmuş ise, karşı tarafa faturanın tebliği ile faturaya sekiz gün içerisinde itiraz edilmemesi halinde, vade farkı uygulanabilecektir.
4. Taraflar arasında yazılı sözleşme yapılmamış veya teamül oluşmamış olmakla birlikte geçerli sözleşme ilişkisinde, faturaya vade farkına ilişkin ibare konularak karşı tarafa tebliği ve karşı tarafın bu faturaya sekiz gün içerisinde itiraz etmemesi halinde, bu durum sadece fatura içeriğinin kesinleşmesi sonucunu doğurup, vade farkının diğer tarafça istenebileceği sonucunu doğurmayacaktır.

Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Aynî Hak Edinimi*

Yabancı yatırımcıların Türkiye’de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin taşınmaz ve sınırlı ayni hak edinimine ve kullanımına ilişkin usul ve esaslar Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Edinimine İlişkin Yönetmelik (RG, 12 Kasım 2008, S. 27052) ile düzenlenmekteydi. Yabancı sermayeli şirketlerin taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı aynî hak edinimi Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Ayni Hak Edinimine İlişkin Yönetmelik (RG, 6 Ekim 2010, S. 27721) ile yeniden düzenlendi ve 2008 tarihli Yönetmelik yürürlükten kaldırıldı.

Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Ayni Hak Edinimini Mümkün Kılan Hukuki Dayanaklar

Yabancı yatırımcılar tarafından kurulan veya yabancı yatırımcıların iştirakçisi olduğu tüzel kişilerin Türkiye’de taşınmaz edinimleri, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu (bundan böyle “DYYK” olarak anılacaktır) m. 3/d’de düzenleniyordu. Bu hüküm uyarınca yabancı yatırımcıların Türkiye’de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin, Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı aynî hak edinimleri serbestti. Ancak, söz konusu düzenleme, Anayasa Mahkemesi’nin 11 Mart 2008 tarihli kararı uyarınca iptal edildi.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı nedeniyle oluşan boşluk, Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Edinimine İlişkin Yönetmelik (bundan böyle “Eski Yönetmelik” olarak anılacaktır) ile dolduruldu. Eski Yönetmelik Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Ayni Hak Edinimine İlişkin Yönetmelik’in (bundan böyle “Yeni Yönetmelik” olarak anılacaktır) yürürlüğe girdiği 6 Ekim 2010 tarihine kadar uygulanmaya devam edildi.

Yurt Dışında İkamet Eden Türk Vatandaşlarına Uygulanacak Hükümler

Eski Yönetmelik m. 1’de Yönetmeliğin amacının yabancı yatırımcıların Türkiye’de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirket-

* Eylül 2010 tarihli Makale – Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

lerin taşınmaz ve sınırlı ayni hak edinimine ve kullanımına ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtiliyordu. Yeni Yönetmelikte, bu maddeye yeni bir fıkra eklenerek yurtdışında ikamet eden Türk vatandaşlarına yönelik bir düzenleme de getirildi. Yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve kendileri ile birlikte işlem gören çocukları tarafından Türkiye’de kurulan veya iştirak edilen şirketleri, şirkette yabancı ortak olmaması kaydıyla, Türk vatandaşlarının tabi olduğu hükümler çerçevesinde taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı ayni hak edinebilir. Böylece uygulamada sorun yaratan bir konu da açıklığa kavuşturuldu.

Kimler Yabancı Yatırımcıdır?

Eski Yönetmelikte, yabancı yatırımcı kavramı tanımlanmıyordu. Bu eksiklik, Yeni Yönetmelikte giderildi. Yeni Yönetmelik m. 3 uyarına yabancı yatırımcı, Türkiye’de yeni şirket kuran ya da menkul kıymet borsaları dışında hisse edinimi veya menkul kıymet borsalarından en az %10 hisse oranı veya aynı oranda oy hakkı sağlayan edinimler yoluyla mevcut bir şirkete ortak olan yabancı ülke vatandaşlığına sahip gerçek kişiyi, yabancı ülkelerin kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiyi ve uluslararası kuruluşu ifade eder.

Başvuru Usulü ve Başvuruların Değerlendirilmesi

Yeni Yönetmelik m. 4 uyarınca, taşınmaz mülkiyeti edinmek isteyen şirketler, maddede sayılan belgelerle, taşınmazın bulunduğu yerdeki Valilik İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğüne başvurur. Yeni Yönetmelik, mülkiyet edinimi talebinin şirketin ana sözleşmesinde belirtilen faaliyet konusu çerçevesinde olup olmadığının, Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğüne incelenmesi usulünü kaldırdı. Artık tüm inceleme Koordinasyon Müdürlüğüne yürütülür. Yeni Yönetmelik m. 4’te sayılan belgeler sınırlı sayıdadır. Yatırımcıdan bundan başka belge istenemez. Bu hüküm çeşitli kamu kuruluşlarının keyfi uygulamalarının önüne geçmesi açısından yerindedir. Ancak başvuru belgelerinin tam ve eksiksiz olması gerekir. Başvuruya ilişkin işlemler bu şartla başlatılır.

Başvuru sadece ipotek tesisine yönelikse, başvuru taşınmazın bulunduğu yerdeki tapu sicil müdürlüğüne yapılır.

Taşınmazın Bulunduğu Bölgenin Belirlenmesi

Yeni Yönetmelik, Eski Yönetmeliğe paralel olarak, askeri yasak bölge, askeri güvenlik bölgesi, Genelkurmay Başkanlığı'nın teklifi üzerine askerî yasak bölgelere yakınlığı veya diğer stratejik nedenlerle tespit edilecek bölgeler ve özel güvenlik bölgelerini, farklı hükümlere bağlar. Yeni Yönetmelik m. 6 uyarınca, taşınmazın bu bölgelerde yer alması durumunda Valilik, diğer başvuru belgelerinin birer suretini Genelkurmay Başkanlığı veya yetkilendireceği komutanlıklara göndererek, mülkiyet edinimi talebinin ülke güvenliği açısından uygun olup olmadığını, on beş gün içinde bildirmesini talep eder. Bu süre içinde cevap verilmediği takdirde mülkiyet edinimi talebinin ülke güvenliği açısından uygun olduğuna hükmedilerek işlem yapılır.

Eğer taşınmaz yasak kapsamında değilse, Valilik tarafından tescil işleminin yapılması için şirkete ve tapu sicil müdürlüğüne yazılı bilgi verilir. Tescil talebi de, bu bildirimden şirkete ulaşmasından itibaren üç ay içinde yapılır. Süre aşılsa, başvuru yenilenir. Süre aşımının bu kadar ağır bir yaptırıma bağlanması gereksizdir. En azından mücbir nedenlerin varlığı halinde bir istisna getirilmesi uygun olurdu.

Sınırlı aynî hak edinimlerinde de aynı usul uygulanır. İpotek tesisi için talep valiliğe başvurulmasının doğrudan taşınmazın bulunduğu yerdeki tapu sicil müdürlüğüne yapılır.

Başvuru sonucu olumsuz çıkarsa, Valilik tarafından şirkete, işleme karşı kanun yolları ve süreleri de belirtilerek, bilgi verilir.

Yerli Sermayeli Şirketlerin Yabancı Sermayeli Hale Gelmesi

Bir şirketin yabancı sermayeli şirket haline geldiği, Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Uygulama Yönetmeliği (RG, 20 Ağustos 2003, S. 25205) uyarınca Hazine Müsteşarlığına bildirilir. Hazine Müsteşarlığı bu bilgileri aylık olarak Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne gönderir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, bu şirketlerin Eski Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra edindikleri taşınmazlarla ilgili bilgileri valiliklere gönderir. Valilikler de taşınmaza ilişkin bilgileri Genelkurmay Başkanlığı veya yetkilendireceği komutanlıklara göndererek taşınmazın yasak bölge kapsamında bulunup bulunmadığını araştırır. Taşınmaz yasak bölge kapsamında değilse, şirketten Yeni Yönetmelik m. 4 (c)'de düzenlenen taahhütname istenir. Taşınmaz yasak bölge kapsamındaysa Yeni Yönetmelik

m. 4 (c) ve (d)/(e)'de sayılan belgeler istenir ve ilgili birimler konuyu ülke güvenliği açısından inceler. Değerlendirme sonucunda mülkiyet edinimi ülke güvenliği açısından sakıncalı bulunursa, şirketin de görüşü alınarak konu valilik bünyesinde oluşturulan Komisyona iletilir. Komisyon, şirkete, sakıncaları gidermesi için 45 gün süre verebilir. Yeniden yapılan inceleme sonucunda sonuç olumsuz olursa, Komisyon Yeni Yönetmelik m. 14 uyarınca taşınmazın tasfiyesi için valiliğe bildirimde bulunur.

Edinilen Taşınmazların Kullanımı

Yeni Yönetmelik kapsamında edinilen taşınmazların veya sınırlı aynî hakların şirketin ana sözleşmesinde belirtilen faaliyet konuları çerçevesinde kullanılıp kullanılmadığı Komisyon tarafından değerlendirilir. İncelemeler öncelikle dosya üzerinden gerçekleşir. Gerekli görülürse yerinde inceleme de yapılır.

Taşınmazın veya sınırlı aynî hakkın Yeni Yönetmelik hükümlerine aykırı kullanıldığı anlaşılırsa, durum şirkete bildirilir ve şirketten 30 gün içinde cevap istenir. Komisyon tarafından şirkete bir defaya mahsus olmak üzere 6 aylık bir süre verilerek, kullanımın ana sözleşme hükümlerine uygun hale getirilmesi istenir. Eğer yapılan değerlendirme sonucunda sonuç olumsuz çıkarsa, taşınmazın Yeni Yönetmelik m. 14 uyarınca tasfiye edilmesi amacıyla valiliğe bildirimde bulunulur.

Taşınmazın Tasfiyesi

Taşınmaz veya sınırlı aynî hakların Tapu Kanunu ve Yeni Yönetmelik hükümlerine aykırı kullanıldığının saptanması durumunda valilik tarafından Maliye Bakanlığına bildirimde bulunulur. Maliye Bakanlığı da şirkete tasfiyeyi gerçekleştirmesi için 6 aylık süre verir. Bu süre haklı sebeplerin varlığı halinde bir defaya mahsus uzatılabilir. Bu süre içinde tasfiyenin gerçekleştirilememesi durumunda tasfiye, genel hükümler uyarınca Maliye Bakanlığı tarafından gerçekleştirilir. Tasfiyeden elde edilen gelir, masraflar düşüldükten sonra, hak sahibi adına açılacak bir banka hesabına yatırılır.

Geçiş Hükümleri

Yeni Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 6 Ekim 2010 tarihinden önce başlamış ve henüz sonuçlandırılmamış işlemler hakkında Yeni Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Yeni Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce edilen taşınmazların ve sınırlı aynî hakların şirket ana sözleşmesinde belirtilen faaliyet konuları çerçevesinde kullanılıp kullanılmadığı Yeni Yönetmelik uyarınca değerlendirilir.

Sonuç

Eski Yönetmeliğin eleştirilen pek çok yönünün yapılan değişikliklerle düzeltildiği görülüyor. Öncelikle, yabancı yatırımcı kavramının tanımı verilerek, doğabilecek karışıklıklar önlendi. Taşınmaz mal ediniminin şirket ana sözleşmesinde belirtilen faaliyet konularına uygunluğunun denetlenmesi sisteminden vazgeçildi, şirketten bu yönde alınan taahhüt yeterli görüldü. Başvurunun herhangi bir basamağında inceleme yapması öngörülen kurumlara bir süre sınırı getirildi ve böylece işlemlerin keyfi uzamasının önüne geçildi. Ayrıca başvuru sırasında istenecek belgelerin sınırlı olarak sayılmasıyla farklı uygulamalar önlendi. Bu yeni hükümlerin, farklı Valiliklerin uygulamasında bir yeknesaklık sağlanması kaydıyla, yabancı yatırımcıların taşınmaz mal ve sınırlı aynî hak kazanımlarını önemli ölçüde kolaylaştıracağını ve hızlandıracağını düşünüyorum. Ancak, konunun önemi ve özellikle tasfiyeye ilişkin hüküm ve sonuçları dikkate alındığında Kanunla düzenlenmesi daha uygun ve hukuk güvenliği açısından daha yerinde olurdu. Sonuç olarak Anayasa Mahkemesinin DYYK m. 3/d'yi iptal kararı üzerine doğan bir boşluğun kanun yapma tekniği açısından Yönetmelikle değil yine bir kanun hükmüyle doldurulması gerekirdi.

**Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Yabancı İşler Dairesi
Başkanlığı'nın Yabancı Sermayeli Şirketlerin Türkiye'de
Taşınmaz Mal ve Sınırlı Ayni Hak Edinimlerine İlişkin
2010/24 Sayılı Genelgesi***

Yabancı sermayeli şirketlerin Türkiye'de taşınmaz mal ve sınırlı ayni hak edinimleri, 12.11.2008 tarihli ve 27052 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan “Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Edinimine İlişkin Yönetmelik” kapsamında 20.11.2008 tarih ve 2008/18 sayılı genelge ve 02.12.2008 tarih ve 2008/21 sayılı genelgede belirtilen esaslara göre değerlendirilerek işlemler sonuçlandırılmaktadır.

Ancak, Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Ayni Hak Edinimlerine İlişkin Yönetmelik yeniden düzenlenerek 06.10.2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Yabancı İşler Dairesi Başkanlığı 2010/24 sayılı Genelgesinde (bundan böyle “Genelge” olarak anılacaktır), yabancı sermayeli şirketlerin taşınmaz ve sınırlı ayni hak (ipotek hariç) edinim taleplerinin Tapu Sicil Müdürlüklerince ilgili valiliğe yönlendirilmesi ve Valilikçe yapılacak değerlendirme sonucuna göre işlemlere yön verilmesi uygulamasının devam edeceği belirtilmektedir. İpotek işlemlerinde ise; ipotek alacaklısının alacağından dolayı ipotekli taşınmazı kullanma ve yararlanma hakkı bulunmadığından, şirketin 2644 sayılı Tapu Kanunu m. 2 gereğince ibraz edeceği yetki belgesinde ipotek işlemi yapmaya veya kredi vermeye ehil olması kaydıyla, imza sirkülerinin yapılacak talebe eklenmesi yeterli olacak ve doğrudan Tapu Sicil Müdürlüklerine başvurulabilecektir. Tescil talebinin ise yazılı bilginin şirkete ulaşmasından itibaren üç ay içinde yapılması gerekmektedir. Başvuru sırasında bu sürenin aşılması halinde, taşınmaz ve sınırlı ayni hak edinim başvurusunun yenilenmesi gerekecek ve şirket valiliğe yönlendirilecektir.

Başvuru yapan şirketin 2644 Sayılı Tapu Kanunu'nun 2. maddesi gereğince ibraz edeceği yetki belgesinde yabancı sermayeli olduğu yolunda bir ibare bulunmaması halinde düzenlenen resmi senede “taşınmazı edinen şirketin yabancı sermayeli olmadığı, aksi halde edinilen taşınmazın 2644

* *Aralık 2010 tarihli Makale*

sayılı Tapu Kanunu'nun 36. maddesi gereğince tasfiyeye tabi tutulacağını bildikleri ve kabul ettikleri" hususu yazılarak, taraflara imzalatılacaktır.

Genelge'de 20.11.2008 tarih ve 2008/18 sayılı ve 02.12.2008 tarih ve 2008/21 sayılı genelgelerin iptal edilerek yürürlükten kaldırıldığı belirtilmektedir.

Ticari İşletme Rehninde Güncel Sorunlar*

Giriş

Teşebbüslerin artan finansman gereksiniminin teminat altına alınmasında, teşebbüsün makine, araç ve motorlu taşıma araçları gibi menkul mal varlığının ve marka, model veya lisans gibi sınaî mülkiyet haklarının rehni önemlidir. Ancak bu unsurlardan menkul malların rehin için teslim edilmesi, işletmenin faaliyet gösterememesi ve dolayısıyla finansmanın işlevsiz kalması sonucunu doğurur. Ticari işletme rehni bu sakıncayı gidermek üzere yaratıldı. Ticari işletme rehninde teslimli rehne tabi olan malvarlığı unsurları bir bütün halinde ve tek bir rehin sözleşmesiyle, teslimsiz olarak rehnedilir. Bu rehin türü 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu (bundan böyle “TİRK” olarak anılacaktır) ve kanunun uygulanmasına ilişkin tüzük ve yönetmelik ile düzenlenir.

Rehnin Konusuna ve Kapsamına İlişkin Temel Kurallar

Ticari işletme rehni, ticari işletme veya esnaf işletmesine özgülenen malvarlığı unsurları üzerinde kurulur. Kapsama dâhil unsurlar “zorunlu unsurlar” ve “ihtiyari unsurlar” olarak gruplandırılabilir.

Kural olarak rehnin zorunlu unsurları, ticaret unvanı, işletme adı ve menkul işletme tesisatıdır. Ticari işletmeye özgülenen ihtira beratları, markalar, modeller, resimler ve lisanslar gibi sınaî haklar ise ihtiyari unsurlardır; zira bunların biri veya birkaçı rehnin kapsamı dışında bırakılabilir. Bu unsurlar dışında kalan ve rehin sözleşmesinde belirtilmeyen tüm malvarlığı unsurları, rehin sözleşmesinin kapsamı dışındadır. İşletmeye ithal edilen yeni unsurların rehni kapsamına alınması için ise bu unsurların listeye alınması ve ayrıca Ticaret veya Esnaf ve Sanatkârlar Siciline tescili gerekir.

Ticari işletmeye ilişkin taşınmazlar rehni kapsamında değildir. Bunların üzerinde ayrıca ipotek kurulması gerekir. Gemi ipotegine ilişkin hükümler de saklıdır.

TİRK’de 4952 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda, sanayi işletmelerinin taraf olduğu ticari işletme rehni sözleşmelerinde, sadece ilgili krediyle satın alınan menkul işletme tesisatı da rehnedilebilir. Ancak sadece bu unsurların rehnedilmesinin kredi verenin gereksinimini karşıla-

* Kasım 2010 tarihli Makale - Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

madığı durumlarda rehin, sözleşme özgürlüğüne dayanarak, bundan fazlasını da kapsayabilir.

Rehin Sözleşmesinin Kuruluşu

Ticari işletme rehni sözleşmesinin tarafları, bir tarafta kredi alan tacir veya esnaf; diğer tarafta da kredi verendir.

Kredi verenler ise TİRK’de (i) kredi müesseseleri, (ii) kredili satış yapan müesseseler ve (iii) kooperatifler ile sınırlıdır. Bu sınırlamanın amacı, istisnai nitelikteki bu rehmin ancak belirli kişiler arasında kurulmasını sağlamaktır.

Kredili satış yapan müesseseler, vadeli satış esasına göre taşınır eşya satan işletmelerdir ve sadece yaptıkları vadeli satışa konu olan menkul işletme tesisatı üzerinde rehin hakkını kazanabilirler.

Ticari işletme rehni sözleşmesi, şekil açısından ticari işletmenin sicil çevresindeki noter tarafından düzenleme yoluyla yapılır. Bu şekil rehin açısından bir geçerlilik koşuludur. Yargıtay da bu şekil şartını geçerlilik koşulu olarak yorumlar ve şekle uyulmadığı hallerde rehin sözleşmelerini geçersiz sayar.

Rehin sözleşmesine ayrıca rehne dâhil tüm unsurları ve bunların ayırt edici özelliklerini gösteren bir liste eklenir.

Rehinin Tescili ve Hükümleri

Rehin hakkının doğumu için ticari işletme rehni sözleşmesinin 10 gün içinde tescili gerekir. Tescil, ticari işletmeler için ticaret siciline, esnaf işletmeleri içinse Esnaf ve Sanatkârlar Siciline yapılır. Tescil, bir geçerlilik şartıdır ve rehin için kurucu niteliktedir. Tescil için gerekli olan sürenin hukuki niteliği ise öğretilerde tartışmalıdır. Yargıtay’ın da kabul ettiği bir görüşe göre hüküm emredicidir; 10 günlük sürenin kaçırılması halinde yapılacak tescil geçersizdir ve geçerli bir rehin işlemi için rehin sözleşmesinin baştan yapılması gerekir. Bizim de katıldığımız diğer görüşe göre ise bu sürenin emredici niteliğinin hukuki dayanağı yoktur ve süre geçtikten sonra dahi rehin tescil edilebilir. Önemli olan rehmin tescilidir.

Rehne konu unsurlar üzerinde rehin hakkı tescille doğar. Ticari işletme rehni, bir teslimsiz rehin modeli olduğundan, rehmin kurulması için rehinli malların rehin alana teslimi gerekmez. İşletme sahibi zilyetliğinde

kalan rehinli malları, sadece olağan bir biçimde, ticari faaliyetinin yürütülmesinde kullanmaya yetkilidir. Rehın konusu malların devredilmesi, aynı hakla sınırlandırılması, başka bir yere nakledilmesi veya başkaları ile değiştirilmesi gibi olağan olmayan işlemler için rehin alanın rızası alınır. İşletme sahibinin rehinli mallar üzerindeki tasarruf yetkisi bu şekilde ciddi anlamda kısıtlandığı gibi, tacire, rehin konusu malvarlığı unsurlarının değerini koruma yükümlülüğü de getirilir. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi ise ayrıca cezai yaptırıma bağlanmıştır.

Ticari işletme rehninin sicile kaydedilmesinin bir diğer etkisi, rehin hakkının üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesidir. Rehın hakkı, ticari işletmeyi devralan herkese karşı ileri sürülebilir. Bu hak sadece ticari işletmeyi devralanlara karşı değil, rehinli malvarlığı unsurlarını sicil bölgesi içinde edinen kimselere karşı da kullanılabilir. Buna karşılık, münferit rehinli malvarlığı unsurlarını sicil bölgesi dışında edinen iyiniyetli üçüncü kişilerin edinimleri korunur.

Ticaret veya esnaf siciline tescil edilen rehin ilgili diğer sicillere de bildirilir. Rehne dâhil unsurlar arasında motorlu taşıt araçları varsa trafik siciline, markalar için marka siciline, patentler için patent siciline, maden cevherleri için maden siciline ve şubenin tescil edildiği ticaret siciline bildirim yapılır. İşletmenin üzerinde kurulduğu taşınmaz işletme sahibine aitse, ticari işletme rehni, taşınmazın tescil edildiği tapu siciline de bildirilir.

Ticari İşletme Rehni ile İlgili Bazı Sorunlar

Sicil bölgesindeki noter. TİRK, rehin sözleşmesinin işletmenin sicil bölgesi içindeki bir noter tarafından yapılmasını öngörür. Yargıtay da bu konuyu bir geçerlilik koşulu olarak kabul eder. Sicil bölgesindeki noter tarafından yapılmayan sözleşmeyi geçersiz sayar. Bu görüşün haklı gerekçesi yoktur. Önemli olan rehnin noter tarafından yapılmasıdır. Noterin sicil bölgesi içinde veya dışında olması önemsizdir. Zira Türkiye'deki tüm noterler aynı yetki ve sorumluluklara sahiptir. Sözleşmenin herhangi bir noter tarafından düzenleme şeklinde yapılması yeterli olmalıdır.

Listede yer almayan unsurlar. Rehın sözleşmesinin yapıldığı sırada mevcut olan menkul işletme tesisatının tamamının listede yer almaması halinde ne olacaktır? Bu konuda öğretide hâkim olan yaklaşıma göre bu eksiklik bir ihmalden kaynaklanıyorsa rehin sözleşmesi sakatlanmaz; ancak tarafların bilinçli olarak menkul işletme tesisatının bir kısmını rehin sözleşmesinin kapsamı dışında bırakmaları halinde, rehin sözleşmesi ge-

çersiz olur.

Ticari işletmeye rehlin kurulmasından sonra dâhil edilen unsurların rehlin kapsamına girebilmesi için ise bunların listeye alınması ve sicile kaydedilmesi zorunludur.

Merkez veya şube üzerinde rehin. Kanımızca ticari işletmenin sadece merkezinde veya şubesinde bulunan malvarlığı unsurlarının rehnedilmesi de mümkündür. Şubenin bu işlemi gerçekleştirebilmesi için ise bu konuda şubeye özel bir yetki verilmelidir.

Üçüncü kişi lehine rehin. Kanunda, rehin alan tarafların sınırlı sayıda olarak sayılması sebebiyle, rehlin üçüncü kişi lehine kurulup kurulamayacağı da öğretilerde tartışılır. Kanımızca üçüncü kişi lehine ticari işletme rehni kurulabilir. Bir başka ifadeyle, işletme sahibi, bir başkasının borcu için işletmesine dâhil unsurları ticari işletme rehnine konu edebilir. Rehin hukukunda temel kural, üçüncü kişi lehine rehin kurulabilmesidir. TÜRK’da üçüncü kişi lehine rehin kurmayı yasaklayan bir hüküm yoktur. Konu *ultra vires* açısından incelendiğinde de tüzel kişi tacirin ticari işletmesini rehnetmesi için ana sözleşmesinde bir hüküm bulunması gerekmeyeceği kabul edilmelidir. Tüm bu sebeplerle ticari işletme rehlinin üçüncü kişi lehine kurulabileceği sonucuna varılmalıdır.

Rehlinli alacağın devri. Rehin alan tarafların kanunda sınırlı sayılmasından kaynaklanan bir diğer tartışma konusu rehlinli alacağın devri halinde rehlin akıbetidir. Öğretilerdeki baskın görüş, rehin alan tarafa ilişkin bu sınırlamanın sadece rehlin kurulması anında geçerli olduğunu kabul eder. Dolayısıyla rehlinli alacağın devrinin rehlin akıbeti üzerinde bir etkisi yoktur. Öğretilerdeki bir diğer görüş ise, rehin hakkının serbestçe geçeceği kabulü halinde ticari işletme rehlinin konuluş amacına aykırı biçimde yaygınlaşacağını da gerekçe göstererek, alacağın temlik edilebileceğini, ancak rehin hakkının bu takdirde sona ereceğini savunur. Kanaatimizce, ticari işletme rehni, bir kez kanunun öngördüğü taraflar arasında akdedildiği zaman, bu ihtiyaç karşılanmış olur. Rehin asıl alacağa bağlı, ferî bir hak olduğundan, asıl alacak devredilebildiği ölçüde, ferî nitelikteki ticari işletme rehni de devredilebilir.

Yabancı para üzerinden rehin. Rehlin kurulması sırasında, rehlin sözleşmesinde “Türk Lirası olarak alacak miktarının” belirtilmesi koşulu aranır. Bu koşul nedeniyle ticari işletme rehlinin yabancı para üzerinden kurulup kurulamayacağı da tartışmalıdır. Bu konudaki farklı görüşlere rağmen

men, TİRK m. 20 hükmü aracılığıyla MK m. 851/II hükmünün uygulama alanı bulacağı ve bu hükmün aradığı koşulların varlığı halinde yabancı para üzerinden ticari işletme rehni kurulabileceği görüşündeyiz.

Sonuç

Görüldüğü üzere ticari işletme rehni, tacir ve esnafların finansman ihtiyacının karşılanması için oluşturulan bir kurumdur. Ancak hukuki esasların düzenlenmesindeki özensizlikler ve eksiklikler, pek çok tartışmalı konuya neden olur. Düzenlemelerdeki ifade tarzlarının düzeltilmesi ve eksikliklerin tamamlanması, öğretilerde tartışmalı konuları açığa kavuşturacak şekilde yeni hükümler getirilmesi kurumun daha sağlıklı bir şekilde işlemlerini sağlar.

REKABET HUKUKU

Türk Rekabet Hukuku Açısından Birleşmelerde Taahhütler*

Taahhütler, birleşme işlemlerinde ortaya çıkan rekabet endişelerini ortadan kaldırmak için taraflarca önerilen tedbirlerdir.

Rekabet Kurulu (bundan böyle “Kurul” olarak anılacaktır), uzun zamandır, rekabet kurallarına göre normalde izin verilmesi mümkün olmayan yoğunlaşma işlemlerini, taraflara dayattığı bazı şartlar altında onaylıyor. Bu uygulama, günümüzde, rekabet mevzuatında özel bir hüküm bulunmasına rağmen, birleşmeye taraflarca teklif edilen taahhütler çerçevesinde izin verilmesi sistemine dönüştü.

Yasal Dayanak

Taahhütler, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’da (bundan böyle “Kanun”) olarak anılacaktır) açıkça düzenlenmez. Bu sisteme atıf yapan tek düzenleme, 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ’in (bundan böyle “Tebliğ” olarak anılacaktır) 6. maddesinin 3. fıkrasıdır.

Taahhüt Çeşitleri

Kararlarda yapısal ve davranışsal tedbirlere yer verilmesine rağmen, Kurul, Avrupa Rekabet Hukukunda olduğu gibi, önceliği yapısal tedbirlere verir. Nitekim Komisyon’un Konsey Tüzüğü Uyarınca Kabul Edilebilir Tedbirlere İlişkin Duyurusu, yapısal tedbirlerin orta veya uzun dönemde denetim önlemleri gerektirmediği için, davranışsal tedbirlere nazaran daha tercih edilir olduklarını belirtir¹. Bu uygulama çerçevesinde, Kurul kararlarında özellikle iki tip yapısal tedbir öngörülür:

- **Ayrıştırma:** Kurul, bugüne kadar sayısız ayrıştırma kararı verdi. Örneğin, Kurul 2003 tarihli *Roche* kararında, işlem taraflarından birinin yem enzimleri faaliyetinin devri şartı ile işlemi kabul etti.

* Ocak 2010 tarihli Makale – Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

1 Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, 2008/C – 267/01.

Anılan karar, herhangi bir bölge sınırlaması getirmedi². Kurul, bu kararı takiben, 2004 tarihli *Syngenta* kararında³ ise, bir yoğunlaşma işlemine belirli bir bölgedeki ayçiçeği tohumu faaliyetinin devri şartı ile izin verdi. Kurul, daha yakın zamanda, 2008 tarihli *Vatan Gazetesi* kararında ise, yoğunlaşma işlemi iki yıl içerisinde devir şartı ile uygun gördü.

- **Lisans Devri:** Kurul, bugüne kadar bu konuya ilişkin üç karar verdi. Kurul, 2000 tarihli *Glaxo Wellcome* kararında, iki ilaç şirketi arasında gerçekleşecek olan birleşmeyi, Türkiye'deki bazı ilaç markalarının lisansının üçüncü kişilere devredilmesi şartı ile kabul etti⁴. Bu karardan sonra, Kurul 2007 tarihli *Nazar Markası* kararında, iki sakız şirketine ilişkin yoğunlaşma işlemine, arka arkaya iki sakız markasının devri taahhüdü ile izin verdi⁵. Kurul, son olarak, 2008 tarihli bir kararında iki margarin şirketi arasındaki yoğunlaşma işlemi, bazı ticari markaların devri taahhüdü üzerine kabul etti⁶.

Kurul kararlarında yer verilen davranışsal taahhütler ise şunlardır:

- **Belirli markaların giriş çıkışlarının süreli olarak sınırlanması:** Kurul *P&G* kararında, iki dış macunu şirketi arasındaki yoğunlaşma işlemine Avrupa Ekonomik Bölgesi'nde uygulanması öngörülen bu nitelikte bir taahhülle izin verdi⁷.
- **Uçuş sayılarının dondurulması:** Kurul *Lufthansa* kararında, iki havayolu şirketi arasındaki yoğunlaşma işlemine uçuş sayılarını dondurmaları şartı ile bireysel muafiyet tanıdı⁸.
- **Kapasite sınırlaması:** Kurul 2008 tarihli *Toros Gübre* kararında, yoğunlaşma işlemine izin vermek için taraflardan birinin üretim kapasitesinin üç yıl süre ile sınırlandırılması koşulunu getirdi⁹.

2 DSM N.V – Roche Holding AG, Kararı, 11.09.2003, 03-60/730-342.

3 Syngenta Crop Protecton AG – Astazenece Holdings B.V – Koninklijke Venderhave Groep B.V. Kararı, 29.07.2004, 04-49/673-171.

4 Glaxo Wellcome / SmithKline Kararı, 03.08.2000, 00-29/308-175.

5 *Greencastle Drinks Limited – Jak AMRAM – Leon AMRAM – Filip AMRAM – Lolita AMRAM Kararı*, 23.08.2007, 07-67/836-314.

6 Marmara Gıda / GıdaSa Kararı, 07.02.2008, 08-12/130-46.

7 P&G Kararı, 08.09.2005, 05-55/836-228.

8 Deutsche Lufthansa AG – Condor Flugdienst GmbH Kararı, 11.04.2007, 07-31/323-119.

9 Toros Tarım / Sümer Holding Kararı, 21.02.2008, 08-16/189-62.

Taahhütlerin Sunulması

Türk rekabet hukukunda taahhütlerin sunulma kuralları, diğer bir deyişle taahhütlerin ne zaman ve kimin tarafından sunulabileceği henüz düzenlenmedi. Kanımca, Avrupa hukukunda olduğu gibi, taahhütler ancak taraflarca sunulabilir. Nitekim Kurul'un kendiliğinden taraflara taahhüt dayatamamasının iki önemli nedeni bulunur:

- **“Uygun Taahhütler”**: Olay ve ilgili pazara ilişkin derin bilgileri nedeniyle, ancak taraflar uygun taahhütleri sunabilir. Tebliğ, Kurul'un birleşmelerin denetimi açısından şartlar getirebileceğini öngörür. Hâlbuki birleşmelerin kontrolünde öngörülen şartlar, taahhütler ile aynı sonuçları sağlayamaz. Kurul'un pazara ve teşebbüslere ilişkin yetersiz bilgileri, başarısız sonuçlara ve istenen hedefe ulaşılamamasına neden olur. Kurul'un taraflarca önerilen herhangi bir taahhüt bulunmamasına rağmen, şartlı izin verdiği bazı kararları da bulunur¹⁰.
- **“Uygun Önlemler”**: Taahhütler, taraflara orantılılık ilkesi uyarınca gerekli olandan daha fazla yük getirmemelidir. Sonuç olarak, kendileri için en uygun taahhütleri en iyi taraflar bilebilecekleri için, Kurul taraflara taahhüt dayatmamalıdır¹¹.

Taahhütlerin İçerikleri

Taahhütler, mutlaka ilgili pazara ilişkin rekabet endişelerini ortadan kaldırmalıdır¹²:

- **Eksiksiz taahhütler**: Taahhütler, uygun alıcı veya ayrıştırılacak varlıklar gibi rekabet endişelerini ortadan kaldırmaya yetecek tüm unsurları içermelidir¹³.

10 Metro / Migros Kararı, 19.03.1998, 57/424-52; POAŞ Kararı, 18.02.1999, 99-8/66-23, Glaxo Wellcome / SmithKline Kararı (dn. 5), Toros Tarım / Sümer Holding Kararı (dn. 10) ve Doğan Gazetecilik / Vatan Gazetesi Kararı (dn. 4)

11 Kurul, Toros Tarım / Sümer Holding Kararında (dn. 10), taraflarca sunulan bir taahhüt bulunmamasına rağmen kapasite kısıtlaması öngörmüştür. Hâlbuki bu taahhüt taraflara gereğinden fazla yük getirmiştir. Nitekim tarafların ihraç faaliyetlerinde sözkonusu olabilecek artışları da engellemiştir.

12 Kurul kararları genellikle sunulan taahhütlerin rekabet endişelerini nasıl ortadan kaldıracığını açıklamamaktadır: TÜPRAŞ Kararı, 21.10.2005, 05-71/981-270.

13 Kurul, kararlarında bu unsurların tamamına yer verilmemektedir. Örneğin, Glaxo Wellcome / SmithKline Kararı (dn. 5) uygun alıcıya ilişkin herhangi bir hüküm içermemektedir.

- **Ad Hoc taahhütler:** Tüm taahhütler, hedeflenen amaca ulaşabilmek ve tüm rekabet endişelerini ortadan kaldırmak için, olaya uygun olarak saptanır. Kurul bazı kararlarında, hiçbir ek inceleme yapmaksızın, Komisyon kararını aynen kabul eder¹⁴.

Taahhütlerin Uygulanması

Uygulama aşaması, birleşme denetiminin uygulamaya konulmasına imkân tanıdığı için, en önemli aşamadır:

- **Uygulama esasları:** Taahhütlerin doğru uygulanması, denetim için kayyımlar atanması veya süre sınırı getirilmesi gibi göreceli olarak kısa süre içinde uygulamayı temin eden belirli unsurlar ile sağlanır.
- **Uygulama Esaslarının Bulunmaması:** Kurul kararlarında uygulama esaslarına yer verilmemesi, yetersiz uygulama nedeniyle rekabet endişelerinin ortadan kaldırılmasında başarısızlığa yol açar¹⁵. Örneğin bazı Kurul kararları, taahhütlerin doğru uygulamasının denetimi için bir kayyım atamasını öngörmez.

Taahhütlerin Doğru Uygulanmaması

Kurul, rekabet mevzuatımızdaki açığı kapatmak amacıyla, Kanun'un 4. maddesine dayanarak taahhütlerin doğru uygulanıp uygulanmadığına ilişkin re'sen soruşturma açar¹⁶.

Sonuç

Türk birleşme denetimi sistemi, hem düzenleme hem de uygulama bakımından, bazı aksaklıklar içerir. Bu aksaklıklar, gerek rekabet mevzuatında özel bir hüküm bulunmaması gerekse Kurul'un eksik kararlarından kaynaklanır.

Bu düzenleme eksikliğini gidermek için, taahhütler ve şartlı izin müessesesi Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı'nda ele alınır. Ancak bu düzenleme ayrıntılara

14 DSM N.V – Roche Holding AG Kararı (dn. 2) ve Syngenta Crop Protecton AG – Astazenece Holdings B.V – Koninklijke Venderhave Groep B.V. Kararı (dn. 3)

15 Toros Tarım / Sümer Holding Kararı (dn. 10); Deutsche Lufthansa AG – Condor Flugdienst GmbH Kararı (dn. 3) ve TÜPRAŞ Kararı (dn. 13)

16 Metro / Migros Kararı (dn. 11); Glaxo Wellcome / SmithKline Kararı (dn. 5) ve Bankar / Fiba Bank Kararı, 18.09.2001, 01-44/433-111.

girmeksizin yalnızca ana hatları belirler. Bu nedenle, eksik konuların tamamlanması için, taahhütlerin sunulmasından uygulanmasına kadar tüm aşamaları içerecek bir tebliğ çıkarılması uygun olur. Hazırlanacak tebliğde özellikle şu konuların ele alınmasında yarar vardır:

- **Taahhütlerin amacı ve etkinliği:** Taahhütlerin sunulmasının asıl amacı, yoğunlaşma işlemi sonucunda ilgili pazarda oluşacak tüm rekabet endişelerini gidermektir. Taraflar sundukları taahhütlerin, bu amaca nasıl hizmet ettiğini açıkça ortaya koymalıdır.
- **Taahhütlerin taraflarca sunulması:** Kurul'un ilgili pazarda rekabet endişeleri bulunmakta ise, ancak taraflar taahhüt sunarak bu endişeleri giderebilir. Tarafların taahhüt sunmaktan kaçınmaları veya sundukları taahhütlerin rekabet endişelerini ortadan kaldıramaması halinde ise Kurul, tarafların yerine geçerek, onların vermek istemediği taahhütleri yükümlülük şeklinde buyurmak suretiyle, işleme izin veremez.
- **Taahhütlerin türleri:** Sunulacak yapısal ve davranışsal taahhütler açıkça belirtilmeli ve yapısal taahhütlere ilişkin olarak aşağıdaki konular ayrıntılı olarak düzenlenmelidir:
 - **Uygun alıcının belirlenmesi:** Alıcının nitelikleri ve rekabeti en az devraldığı teşebbüsle aynı seviyede götürebilecek gücü açıkça ortaya konmalıdır.
 - **Ayrıştırılacak faaliyetin nitelikleri:** Maddî ve gayri maddî varlıkların içeriğinin ayrıntılı şekilde açıklanması gerekir.
 - **Geri almama şartı:** Önlemin yapısal etkilerinin korunması için, birleşen teşebbüsler, ayrıştırılan işin tamamı veya bir kısmı üzerinde daha sonra etkin bir duruma gelmeyeceklerini taahhüt etmelidir. Bu süre, özellikle yeni pazarlar sözkonusu olduğunda, 10 yıldan uzun da olabilir.
- **Orantılılık:** Tedbirler, rekabetçi endişeleri gidermek için gerekli olandan daha fazla bir yük getirmemelidir.
- **Taahhütler konusundaki bilgi ve belgelerin doğruluğu:** Sistemin kilit taşı budur. Nitekim Kurul, sunulan taahhütler çerçevesinde birleşmeye izin verir.

- **Uygulanma süresi:** İstenen amacın sağlanması için, taahhütlerin belirli bir süre için öngörölmüş olması gerekir.
- **Denetim:** Taahhütlerin düzgün bir şekilde hayata geçirildiğini denetleyecek bir kayyım atanmalıdır. Bu kayyımın nitelikleri, görevleri, görev süresi ve atanma şekli ayrıntılı şekilde açıklanmalıdır.

Burgaz’ın Mey Tarafından Devralınması İşlemine Şartlı İzin*

Rekabet Kurulu (bundan böyle “Kurul” olarak anılacaktır), Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satışa sunulan Burgaz Alkollü İçecekler Ticari ve İktisadi Bütünlüğü’nün (bundan böyle “Burgaz” olarak anılacaktır) Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. (bundan böyle “Mey İçki” olarak anılacaktır) tarafından devralınması işlemine bazı şartlar ile izin verdi. Kısa karar (bundan böyle “Karar” olarak anılacaktır) 12 Temmuz 2010 tarihinde Rekabet Kurumu’nun resmî internet sayfasında yayımlandı¹.

Karar öncesi

Kurul, 18.11.2009 tarihli ve 09-56/1325-331 sayılı kararında, Mey İçki tarafından Burgaz’ın devralınması işlemini 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un (bundan böyle “Kanun” olarak anılacaktır) 7. maddesi çerçevesinde oybirliğiyle reddetti². Kurul, kararını, söz konusu devralma işleminin gerçekleşmesi halinde:

- Rekabetin önemli ölçüde azalacak olması,
- Rakı pazarında hâkim durumda bulunan Mey İçki’nin hakim durumunun güçlenecek olması, ve
- Rakı hariç diğer alkollü içkiler pazarında ise, Mey İçki’nin hâkim duruma gelecek olması

gerekçelerine dayandırdı.

Ancak, söz konusu bu kararda, Kurul, devralma işlemini doğrudan reddetmiş, taraflardan taahhüt sunmalarını istememiştir. Oysa Kurul’un, toplumsal refahın yükselmesini ve ekonominin hareketlenmesini sağlamak amacıyla, devralma işlemini doğrudan reddetmek yerine, taraflardan taahhüt sunmalarını istemesi daha isabetli olurdu. 22 Ekim 2008 tarihli ve 2008/C 267/01 sayılı (AB) Konsey Tüzüğü ile 802/2004 sayılı (AB) Komisyon Tüzüğü uyarınca Kabul Edilebilir Tedbirler Hakkındaki 139/2004 sayılı Komisyon Duyurusu’nun (bundan böyle “Duyuru” olarak anılacaktır) 6. maddesinde de, Komisyon’un, tarafların taahhüt sunabilmeleri için,

* *Temmuz 2010 tarihli Makale*

1 Kurul’un gerekçeli kararı daha yayımlanmadı. Kısa karara ulaşmak için bkz. <http://www.rekabet.gov.tr/index.php>.

2 Karara ulaşmak için bkz. <http://www.rekabet.gov.tr/dosyalar/kararlar/karar3183.pdf>.

kendilerine ilgili işlemin rekabet üzerindeki olumsuz etkileri bildireceği yer alıyor³.

Kurul'a sunulan taahhütler

Mey İçki, 25 Haziran 2010 tarihinde, söz konusu devralma işlemi ile ilgili olarak Kurul'a esasen Votka 1967 markasına yönelik elden çıkarma şartı içeren taahhütler sundu⁴. Mey İçki tarafından sunulan bu taahhütler yapısal nitelikte olup, devralmaya taraf teşebbüslerin malvarlığı üzerinde bir mülkiyet değişikliği içeriyor. Duyuru'nun 15. maddesinde de belirtildiği üzere, yapısal taahhütler, denetleme sürelerinin kısa olması ve ayrıca rekabetçi ortamın muhafazasını daha etkin bir şekilde sağlamaları sebebiyle tercih sebebidir.

Şartlı izin kararı⁵

Kurul, Mey İçki tarafından sunulan taahhütlerin, kendisini devir sonrası votka pazarında hakim duruma geçmesini önleyici nitelik taşıdığını, ancak, taahhütlerin yan hükümlerinin, varlıkların değerini kaybettirmeyecek ve rekabeti kısıtlamayacak şekilde zamanında gerçekleştirilmesi hususunda endişe yarattığı gerekçesiyle, Kanun'un 7. maddesinin ihlalinin ortadan kaldırmakta yetersiz olduğuna karar verdi. Duyuru'nun 9. maddesinde de belirtildiği üzere, sunulan taahhütler her açıdan rekabetçi endişeleri tamamen ortadan kaldıracak nitelikte olmalıdır⁶. En ufak şüphe halinde, Komisyon sunulan taahhütleri reddedip, ilgili işleme izin vermeyecektir. Bu bakımdan, Kurul'un bu tutumu doğrudur.

Ancak Kurul, Mey İçki tarafından sunulan taahhüdün diğer koşulları saklı kalmakla birlikte, aşağıda yer alan şartların yerine getirilmesi koşuluyla, Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin

3 Duyuru'ya ulaşmak için bkz. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:267:0001:0027:FR:PDF>.

4 Gerekçeli kararın daha yayımlanmamış olması sebebiyle, sunulmuş olan diğer taahhütlere bu çalışma kapsamında yer verilememiştir.

5 Gerekçeli karar henüz yayımlanmamış olduğundan, taahhütlerin içerikleri tam olarak görülmemektedir. Bu sebeple, yorumlarımız genellikle taahhütlerin içeriklerine değil, kendilerine yöneliktir.

6 İlk Derece Mahkemesi'nin 23 Şubat 2006 tarihli ve T-282/2 sayılı Cementbouw / Komisyon kararının 307. paragrafında belirtmiş olduğu üzere, taahhütlerin "tam ve etkin" olması gerekiyor.

önemli ölçüde azaltılması sonucu doğmayacağından, söz konusu devralma işlemine izin verilmesine karar verdi:

- Mey İçki'nin “İstanblue ibaresi ile ilgili her türlü marka, patent ve logoları güvence altına alamaması halinde, Votka 1967 markasının ayrıştırılmayacağı, bunun yerine İstanblue markalarının ayrıştırmaya dâhil edileceği” ifadesinin taahhütten çıkarılması. Kurul, tüm rekabetçi endişelerin ortadan kalkmasını gözeterek taahhütler hakkında karar verir. Bu bağlamda, Kurul'un vermiş olduğu karar isabetlidir. Zira Kurul rekabetçi endişelerin tamamen ortadan kalkmasını gözeterek taahhütte değişiklik yapmıştır. Ancak Kurul'un bu kararının dayanağını gerekçeli kararında açıklaması gerekiyor. Zira EDP kararında, taahhütlerin pazardaki etkin rekabeti sürdürecektir nitelikte olmadığı ispatı Komisyon'a yüklenmiştir⁷.
- Taahhütte yer alan birinci elden çıkarma döneminin (...) süre ile uzmanla ayrıştırma döneminin de (...)süre ile sınırlandırılması. Duyuru'nun 9. maddesinde de belirtildiği üzere, taahhütlerin “pazardaki rekabet şartları taahhütler tamamlanmadan sürdürülemez” gerekçesiyle kısa sürede gerçekleştirilmesi gerekiyor. Bu sebeple, Kurul'un getirdiği süre kısıtlamaları yerindedir.
- Taahhüdün 4.1 maddesinde yer alan ve alıcı koşullarını belirleyen maddenin alıcının yöneticileri, memurları, çalışanları, danışmanları, pay sahipleri, dağıtıcıları ve sermaye sahiplerine yönelik maddenin taahhütten çıkarılması ve bu değişikliğin aynı şekilde “Ayrıştırma Uzmanı Sözleşmesi”nin 1.3. maddesinde de yapılması⁸.
- “Ayrıştırma Uzmanı Sözleşmesi” 1.3. maddesinin son bendinin sözleşmeden çıkarılması⁹.
- Birinci elden çıkarma süresi içerisinde Votka 1967 markası altında yapılan üretimin Burgaz tesislerine, İstanblue markası altında yapılan üretimin Mey İçki tesislerine aktarılması. İlk taahhütte yer alan açıklamalarımız burada da geçerlidir.
- Votka 1967'nin de denetim uzmanının denetimine tâbi olması. Kurul'un, tarafların geçiş döneminde ve ayrıştırma sırasında sundukları

7 T-87/05, EDP/Komisyon kararı, 21 Eylül 2005, par. 64.

8 Taahhüt maddesi görülemediği için, bir yorum yapılmamıştır.

9 Taahhüt maddesi görülemediği için, bir yorum yapılmamıştır.

taahhütleri yerine getirip getirmediğini her an kontrol edemeyeceği için, onun yerine bir denetim uzmanının tüm bu aşamaları denetlemesi gerekir. Duyuru'nun 117 vd. maddelerinde de denetleyici uzmanın atanması gerektiği öngörülmüştür. Bu bakımdan, Kurul'un bu kararı isabetlidir.

- Taahhütte bulunan aylık raporlama görevinin “Denetleyici Uzman Sözleşmesi”nde yer alması. Duyuru'nun 118. maddesinde de belirtildiği üzere, denetleyici uzman Komisyon'un “gözü ve kulağı” olacaktır. Bu bakımdan denetleyici uzmanın aylık rapor vermesine dair Kurul kararı isabetlidir.
- “Ayrıştırma Uzmanı Sözleşmesi”nde yer verilen “ayrıştırma uzmanı, varlıkların satışı ile Mey İçki'yi herhangi bir zarara uğratmayacaktır” ifadesinin, asgari fiyat gözetilmesi şeklinde anlaşılması. Duyuru'nun 121 ve 122. maddelerinde de ifade edildiği üzere, denetleyici uzmanın yanı sıra bir de ayrıştırma uzmanının olması gereklidir. Bu uzman da taraflarca önerilir ki söz konusu taahhütte taraflarca önerilmiştir.
- Gözden geçirme hükmünde yer alan sürelerin uzatılabileceği ifadesinin çıkartılması. Gözden geçirme hükmü Duyuru ile yeni getirilmiştir. Bu hüküm ile amaçlanan Komisyon'un, tarafların gerekçeli talepleri üzerine, taahhütleri değiştirebilmesi veya süreleri uzatabilmesidir. Bu bakımdan, taahhütlerde bu hükmün yer alması Kurul'un Komisyon ile paralel bir tutum izlediğini ortaya koyuyor.
- Mey İçki bünyesinde Burgaz işi için belirlenecek bütçenin, Burgaz'ın faaliyetlerini kısıtlamayacak ve gerekli yatırımı içerecek şekilde objektif olarak yapılması. İlk taahhütte yer alan açıklamalarımız burada da geçerlidir.

Kurul ayrıca taahhüt ile şart arasındaki farkı gözeterek, taahhüdün ve yukarıda belirtilen koşulların rakı, cin, likör işlerinin ve Votka 1967 markasının (...) sürede ayrıştırılmasına ilişkin hükümlerinin şart; diğer hükümlerinin yükümlülük olarak tanımlanmasına ve ayrıca, şartların süresi içinde yerine getirilmemesi ve/veya ilgili sözleşme hükümlerinin uygulanmaması halinde, verilen izin geçersiz sayılacağına karar verdi. Kurul'un bu kararı çok isabetlidir. Zira Duyuru'nun 20. maddesinde açıkça şarta uyulmamasının sonucunun yoğunlaşma işlemine hiç izin verilmemiş hükmünde olduğu belirtilirken, taahhüde uyulmamasının, izin geri alınmasına ve para cezasına sebep olacağı belirtmiştir.

Sonuç

Karar Komisyon kararları ile paraleldir. Zira hem taahhütte bulunan taraf olarak Mey İçki, hem de Kurul, Duyuru'da yer alan hükümlerin birçoğunu uygulamıştır. Nitekim taraflar doğru ve etkin taahhütler sunmuşlar ve taahhütlerin yerine getirilmesini sağlayacak denetçilere karar vermişlerdir. Kurul ise, rekabetçi ortamın muhafazasını sağlamak için, taahhütlerin etkin olmalarına yönelik düzenlemeler getirmiş, süreleri kısaltmış ve taahhüt ile şartı birbirinden ayırmıştır.

Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında 1997/1 Sayılı Tebliğin Yerine Geçmek Üzere Taslak Tebliğ Hazırlandı*

Aralık 1989 tarihli ve 4064/89 sayılı AT Tüzüğü (bundan böyle “4064/89 sayılı Tüzük” olarak anılacaktır) temel alınarak hazırlanmış olan 12.08.1997 tarihli ve 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in¹ (bundan böyle “1997/1 sayılı Tebliğ” veya “Tebliğ” olarak anılacaktır) yerine geçmek üzere, Taslak Tebliğ (bundan böyle “Taslak” olarak anılacaktır) hazırlandı. Taslak, kamuoyunun görüşünü bildirebilmesi için², 15 Şubat 2010 tarihinde Rekabet Kurumu'nun resmi internet sayfasında yayımlandı.

Neden Yeni Bir Tebliğ?

Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde, Avrupa Birliği Müktesebatı ile Türk Hukukunun uyumlaştırılması çalışmaları yoğun şekilde devam etmektedir. Bu kapsamda, Avrupa Birliği'nde 4064/89 sayılı Tebliğini yürürlükten kaldıran ve 01.04.2004 tarihinden beri yürürlükte olan Teşebbüslerin Yoğunlaşma İşlemlerinin Denetlenmesine İlişkin 20 Ocak 2004 tarihli ve 139/2004 sayılı AT Konsey Tüzüğü'yle³ (bundan böyle “139/2004 sayılı Tüzük” veya “Tüzük”) getirilen yenilikler de Türk Hukuku'na yansıtılmak istenmiştir. Taslak'ın hazırlanmasında Rekabet Kurumu'nun on iki yılı aşkın uygulama tecrübesi ile doktrinde Tebliğ'e yönelik yapılan eleştiriler de dikkate alınmıştır.

Taslak ile Getirilen Yenilikler Nelerdir?

Amaç ve Kapsam. 1997/1 sayılı Tebliğ'den farklı olarak, Tebliğ'in amaç ve kapsamı farklı iki maddede düzenleniyor. “Amaç” maddesi Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un⁴ (bundan böyle “Kanun” veya

* *Şubat 2010 tarihli Makale*

- 1 1997/1 sayılı Tebliğ 12.08.1997 tarihli ve 23078 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ'e ulaşmak için bkz. <http://www.rekabet.gov.tr/dosyalar/teblig/teblig29.doc>.
- 2 Kamuoyu Taslak hakkında görüşlerini 5 Mart 2010 tarihine kadar bildirebilecektir.
- 3 139/2004 sayılı Tüzük 20.01.2004 tarihli ve L 24 sayılı Avrupa Birliği Resmî Gazetesi'nde yayımlanmıştır. Tüzüğe ulaşmak için bkz. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R0139:en:HTML>.
- 4 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun 13.12.1994 tarihli ve 22140 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Kanun'a ulaşmak için bkz. <http://www.rekabet.gov.tr/dosyalar/belgeler/belge7/kanun.pdf>.

“RKHK” olarak anılacaktır) 7’nci maddesine atıfta bulunmak suretiyle Tebliğ’in amacının Rekabet Kurulu’na (bundan böyle “RK” veya “Kurul” olarak anılacaktır) bildirilecek birleşme ve devralmaları tespit etmek olduğunu ifade ederken, “Kapsam” maddesi bu amaca nasıl ulaşılabileceğini ortaya koyuyor. Bu bağlamda, bu madde birleşme ve devralma sayılan ve sayılmayan hallerin neler olduğunu (1), hangilerinin izne tâbi olduğunu (2) ve bunların nasıl bildirimde bulunacaklarını (3) belirtiyor ancak bildirim yapılmaması halinde yaptırımların neler olacağını belirtmiyor. Oysa bu husus hem Taslak’ın 10’uncu maddesinde, hem de Kanun’un çeşitli maddelerinde (m. 11-16-17 ve 27) yer almaktadır.

Dayanak. 1997/1 sayılı Tebliğ’de yer almayan bu hüküm, Taslak’ın, Kanun’un birleşme ve devralmaları düzenleyen 7’nci, bildirim tam ve eksiksiz olması gerektiğini öngören 12’nci ve Rekabet Kurulu’nun görev ve yetkilerini düzenleyen 27’nci maddelerine dayanarak hazırlandığını ifade ediyor. Atıfta bulunulan bu hükümler, Taslak’ın “amaç” ve “kapsam” başlıklı maddelerinin ana hatları ile uyum içindedir. Ancak, hukuk mantığı gereği, Taslak’ın dayandığı hukuki metinleri işaret eden bu hükmün, Taslak’ın ilk maddesi olarak düzenlenmesi daha uygun olacaktır.

Tanımlar. Taslak kapsamında düzenlenmiş olan “Tanımlar” başlıklı 4. madde, Taslak’ta sıkça kullanılan rekabet hukuku terimlerinin tanımına yer veriyor. Ancak hükümde, Taslak’ın “Birleşme ve Devralma Sayılan Haller” başlıklı 5. madde, “Birleşme ve Devralmaların Bildirilmesi” başlıklı 10’uncu ve “Ticari Sır ve Gizlilik” başlıklı 15’nci maddelerinde geçen “ortak girişim”, “taahhüt” ve “ticari sır” terimlerinin tanımına yer vermiyor. Oysa bu tanımların da eklenmesi gerekiyor.

Eşik Sistemi. Taslak’ın “İzne Tabi Birleşme veya Devralmalar” başlıklı 7’nci maddesi, 139/2004 sayılı Tüzük’e uygun olarak, birleşme veya devralmaya taraf teşebbüslerin toplam ve ayrı ayrı cirolarını dikkate alan ikili eşik sisteminden farklı yeni bir sistem getiriyor.

Bildirim. Taslak’ın “Birleşme ve Devralmaların Bildirilmesi” başlıklı 10’uncu maddesi bildirimlerin elektronik yolla yapılmasına imkân tanıyor ve ayrıca birleşme ve devralma işlemlerinde taahhütlere yer verilebileceğinin altını çiziyor.

Birleşme ve Devralmaların Duyurulması. Rekabet Kurumu’nun değerlendirmeye aldığı birleşme veya devralmayı, işlem tarafları ve faaliyet alanlarını da içerecek şekilde resmî internet sayfasında duyurmasını ön-

gören “Birleşme ve Devralmaların Duyurulması” başlıklı 11’inci madde, kamuoyu için şeffaflık getirerek hukuk güvenliğini sağlıyor.

Ticari sır ve Gizlilik. Taslak’ın 15’inci maddesinde Kurul’a iletilen belgelerin gizliliğinin korunmasına yönelik yeni bir düzenleme içeriyor ancak ticari sırn tanımını vermiyor.

Taslak’ta Nelerin Değiştirilmesi Gerekliyor?

Ortak Girişim. 1997/1 sayılı Tebliğ, ortak girişimlere ilişkin ayrıntılı bir düzenleme içermemesi nedeniyle doktrinde yoğun şekilde eleştiriliyor. Ancak buna rağmen, Taslak’ın 5’inci maddesinin 3’üncü fıkrası, bu eleştirileri dikkate almayarak 1997/1 sayılı Tebliğ ile paralel bir düzenleme getiriyor. Oysa Taslak’ta öncelikle RKHK’nın 4’üncü maddesi kapsamında rekabetin koordinasyonunu sağlayıcı bir ortak girişime yol açılmaması gerektiğinin ifade edilmesi ve ayrıca ortak kontrol kavramına yer verilmesi gerekiyor. Özetle, Taslak’ta tam işlevsel (“full-function”) ortak girişimlerden söz edilmesi gerekiyor.

Sürekli Kontrol. Her ne kadar Taslak’ın 5’inci maddesinin 4’üncü fıkrasında “kontrol” kavramına yer verilmiş ise de, “sürekli kontrol”den söz edilmiyor. 139/2004 sayılı Tüzük ile uyum halinde olabilmek için, Taslak’ta da “kontrolün sürekli olarak devri” kıstasına yer verilmesi gerekiyor.

Ön Bildirim. Taslak’ta, tarafların bildirimleriyle beraber Kurul’a imzalı bir sözleşme de vermeleri gerektiği öngörülüyor. Dolayısıyla, taraflar, bir ön görüş almak için Kurul’a taslak bir sözleşme ile bildirimde bulunamayacaklar. Oysa 139/2004 sayılı Tüzük’ün 4’üncü maddesi, ön bildirim usulünü düzenliyor. Bu düzenlemenin, Rekabet Kurumu’nun işlemlerini kolaylaştırması ve taraflara bağlayıcı bir yükümlülük altına girmeden önce ilgili sözleşme hükümlerinin RKHK’ya aykırı olup olmadığını öğrenme imkânı vermesi sebebiyle Taslak kapsamına da alınması gerekiyor.

Taahhütler. Taslak taahhütlere basit bir atıf yapmakla yetiniyor. Taslak’ın 10’uncu maddesine göre, taraflarca taahhüt sunulması halinde, bildirim taahhüt metninin Kurul’a tebliğ edildiği tarihte yapılmış sayılacaktır. Ancak Taslak’ın, 139/2004 sayılı Tüzük’te olduğu gibi, taahhüdün ne olduğu, ne amaçla verildiği, vb. ayrıntıları içermesi gerekiyor⁵.

5 Taahhütlere ilişkin verilmesi önerilen ayrıntılı bilgi yeterli olmayıp, bu konunun ayrıca, Avrupa Birliği Hukuku’nda olduğu gibi, özel bir Duyuru ile de düzenlenmesi gerekiyor. Bkz. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:267:0001:0027:EN:PDF>.

İdarî Para Cezaları. İdarî para cezalarının, istenilen amaca ulaşması ve caydırıcı olması için, 139/2004 sayılı Tüzük'te düzenlendiği gibi hem normal para cezası hem de günlük para cezası olarak daha ayrıntılı olarak düzenlenmesi gerekiyor.

Etkin Rekabetin Önemli Ölçüde Kısıtlanması Testi. 1997/1 sayılı Tebliğ'in 6'ncı maddesi birleşme ve devralmaların değerlendirilmesinde hâkim durum testine yer verdiği için doktrinde yoğun olarak eleştirilmesine rağmen, Taslak bu konuda bir yenilik getirmiyor. Oysa tıpkı 139/2004 sayılı Tüzük'te olduğu gibi, yasak birleşme ve devralmaların saptanması açısından "etkin rekabetin önemli ölçüde kısıtlanması" kıstası uygulanması gerekiyor.

Sonuç

Görüldüğü üzere, 1997/1 sayılı Tebliğ'in yerine geçmek üzere hazırlanmış olan Taslak Tebliğ bildirim elektronik ortamda yapılması gibi birçok önemli ve güncel yenilikler getiriyor. Ancak bununla beraber, 1997/1 sayılı Tebliğ'de özellikle çok yoğun şekilde eleştirilen ortak girişim ve hâkim durum testine herhangi bir değişiklik getirmiyor, uygulanmakta olan sistemi aynen devam ettiriyor. Bu sebeple, bu iki unsur başta olmak üzere, yukarıda belirtilmiş olan değişikliklerin yapılması gerekiyor.

Bununla beraber, hem 139/2004 sayılı Tüzük ile tam bir uyum içerisinde olmak, hem de birleşme ve devralma kavramlarının Türk Ticaret Kanunu'ndaki kadar geniş anlaşılmasını engellemek için, Taslak'ta "birleşme ve devralma" terimi yerine "yoğunlaşma" kavramının kullanılması gerekiyor.

Birleşme ve Devralmalar Hakkında Yeni Tebliğ*

Uzun zamandır üzerinde çalışılan¹ 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (bundan böyle “Yeni Tebliğ” olarak anılacaktır) 7 Ekim 2010 tarihli ve 27722 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı². Ancak Yeni Tebliğ, 1 Ocak 2011 tarihinde yürürlüğe girecek. Böylece 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ’e (bundan böyle “1997/1 sayılı Tebliğ” olarak anılacaktır) göre oldukça önemli değişiklikler getiren Yeni Tebliğ’e uyum sağlayabilmeleri için şirket ile rekabet uygulayıcılarına yaklaşık üç aylık bir geçiş süreci tanındı.

Neden yeni bir Tebliğ?

Halen yürürlükte olan 1997/1 sayılı Tebliğ izne tabi birleşme ve devralmaların belirlenmesi açısından pazar payını da içeren bir eşik sistemi öngörüyor. Ancak bu sistem yeterince hukuki belirlilik sağlayamıyor. Bu hukuki belirsizliğin yanında bir de 2008 yılında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun değiştirilerek izne tabi birleşme ve devralma işlemlerinin izin alınmaksızın gerçekleştirilmesi halinde verilen para cezaları önemli oranda arttırıldı. Bu zincirleme gelişmeler 1997/1 sayılı Tebliğ yerine yeni bir Tebliğ’in çıkarılmasını zorunlu kıldı.

Bununla beraber, Avrupa Birliği’ne uyum sürecinde, 4064/89 sayılı AT Tüzüğü’nü yürürlükten kaldıran ve 1 Nisan 2004 tarihinden beri yürürlükte olan Teşebbüslerin Yoğunlaşma İşlemlerinin Denetlenmesine İlişkin 20 Ocak 2004 tarihli ve 139/2004 sayılı AT Konsey Tüzüğü³ ile (bundan böyle “139/2004 sayılı Tüzük” olarak anılacak) getirilen yenilikler de Türk Hukuku’na yansıtılmak istendi.

Yeni Tebliğ ile Getirilen Önemli Değişiklikler

Tam İşlevsel Ortak Girişim. Kanun koyucu “bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin

* *Ekim 2010 tarihli Makale*

- 1 Yeni Tebliğ’in ilk taslağı 15 Şubat 2010 tarihinde kamuoyunun görüşüne sunuldu. İlk Tebliğ Şubat 2010 Hukuk Postamızda değerlendirdi, makale için bkz. http://www.erdem-erdem.av.tr/erdem-erdem.php?katid=12110&id=14456&main_kat=12211. İkinci taslak ise, 7 Mayıs 2010 tarihinde Rekabet Derneği’nin toplantısında rekabet uygulayıcılarının dikkatine sunuldu.
- 2 Yeni Tebliğ’e ulaşmak için bkz. <http://www.rekabet.gov.tr/dosyalar/teblig/teblig83.pdf>.
- 3 Tüzük için bkz. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R0139;en:HTML>.

oluşturulması” demek suretiyle tam işlevsel (“full-function”) ortak girişiminin tanımını veriyor. Böylece, Yeni Tebliğ, Rekabet Kurulu ile (bundan böyle “Kurul” olarak anılacak) Avrupa Komisyon kararlarına ve 139/2004 sayılı Tüzük’e uygun olarak, tam işlevsel ortak girişimi bünyesine alıyor.

Sürekli Kontrol. Yeni Tebliğ, birleşme veya devralma işlemlerinin tanımında, “*kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirecek*” demek suretiyle, “sürekli kontrol” kavramına yer veriyor. Bu kavramın Yeni Tebliğ kapsamına alınması çok isabetlidir. Zira 139/2004 sayılı Tüzük’te de ifade edildiği üzere, birleşme veya devralma işlemleri ancak “*sürekli bir kontrol değişimi*” nin mevcut olması şartıyla yoğunlaşma oluşturur.

Bildirim Zorunluluğu Getiren Eşikler. Eşikler Türkiye ve dünya bazında olmak üzere sadece ciro eşğine bağlandı. Buna göre bildirim zorunluluğu için (i) tarafların Türkiye ciroları toplamının 100 milyon TL’yi ve taraflardan en az ikisinin Türkiye cirolarının ayrı ayrı 30 milyon TL’yi geçmesi veya (ii) taraflardan birinin dünya cirosunun 500 milyon TL’yi ve diğer işlem taraflarından en az birinin Türkiye cirosunun 5 milyon TL’yi geçmesi gerekiyor. Yeni Tebliğ ile getirilen bu yeni eşik sistemi sayesinde bildirim tarafları artık ilgili pazarı tanımlamak ve bildirim zorunluluğunu ortaya koymak zorunda kalmayacak.

Etkilenen Pazar. Yeni Tebliğ, bildirim zorunluluğunu ortadan kaldıran istisnai bir yol da öngörüyor. Buna göre, ortak girişimler hariç olmak üzere, yukarıdaki eşikler aşılsa bile, herhangi bir etkilenen pazar yoksa Kurul’dan izin almaya gerek olmayacak.

Etkilenen bir pazarın söz konusu olması için ise, hem bildirim konusu işlemde etkilenme ihtimali olması, hem de taraflardan iki veya daha fazlasının aynı ürün pazarında ticari faaliyette bulunması (yatay ilişki) veya taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyet gösterdiği herhangi bir ürün pazarının alt veya üst pazarında ticari faaliyette bulunması (dikey ilişki) gerekiyor.

Bu eşikler Yeni Tebliğ’in yürürlük tarihi itibarıyla Kurul tarafından her iki yılda bir yeniden değerlendirilecek.

Taahhütler. Bildirim tarafları, bildirim konusu işlemde doğabilecek rekabet sorunlarını ortadan kaldırmaya yönelik taahhüt sunabilecek. Taahhütler ön veya nihai inceleme safhasında sunulacak ve rekabet sorunlarını tamamen ortadan kaldırıncı nitelikte olacak. Böylece, Kurul’un 1998 yılından beri kararlarında yer verdiği taahhüt ve şartlı izin kurumuna yasal

dayanak getirildi. Ancak bu hükmün yeterli olmadığı açıktır. Tıpkı Avrupa Birliği'nde olduğu gibi taahhüt ve şartlı izin kurumunu açıklayan bir Duyuru'nun da yayımlanması gerekiyor.

Yeni Bildirim Formu

Yeni Tebliğ'in ekinde yer alan yeni bildirim formu da mevcut bildirim formuna göre oldukça önemli değişiklikler içeriyor.

Uzun / Kısa Form. Yeni Tebliğ, istisnai bir ayırım yaparak (i) taraflardan birinin ortak kontrole sahip olduğu bir teşebbüsün tam kontrolünü elde edecek olması veya (ii) Türkiye ve ilgili coğrafi pazarlar açısından herhangi bir etkilenen pazarda; yatay ilişkiler için tarafların pazar paylarını toplamının %20'den, dikey ilişkiler için taraflardan birinin pazar payının %25'den az olması halinde, söz konusu etkilenen pazar için yeni bildirim formunun 6, 7 ve 8 numaralı maddelerinde istenen bilgilerin verilmesine gerek olmadığını öngörüyor.

Ancak kısa form için öngörülen koşulların karşılanmadığı ortaya çıkarsa veya bu koşullar karşılanıyor olsa bile, rekabet endişelerinin tam olarak incelenmesi için Rekabet Kurumu (bundan böyle "Kurum" olarak anılacaktır), yeni bildirim formunun tamamının doldurulmasını isteyebilir.

Elektronik Form. Bildirim ve ekindeki belgeler iki nüsha ve ayrıca elektronik ortamda hazırlanarak Ankara'da bulunan Kurum merkezine iletilir.

Mevcut Anlaşma. Bildirime konu olan birleşme veya devralmaya ilişkin anlaşmanın nihai veya mevcut halinin bir kopyası yeni bildirim formuna eklenir. Böylece şimdi olduğu gibi taraflar arasındaki birleşme veya devralmayı düzenleyen anlaşmanın mutlaka imzalı nihai halinin eklenmesine gerek yok. Bildirim sözleşmenin mevcut halinin bir kopyası ile de yapılabilir. Bu düzenleme taraflara bağlayıcı bir sözleşme yapmadan Kurul'un ön fikrini alma olanağını tanıyor.

Sonuç

Yeni Tebliğ ile Avrupa Birliği'ne paralel bir yol izlenmiş ve Türk Hukuku'ndaki açıklar kapatılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda tam işlevsel ortak girişim, sürekli kontrol gibi kavramlara yer verilmiş, taahhüt ve şartlı izin gibi kuruma yasal dayanak getirilmiş ve bildirim formu baştan hazırlanarak kısa ve uzun olarak doldurulmasına imkân tanınmıştır.

Yeni Birleşmeler ve Devralmalar Tebliği 1 Ocak 2011 Tarihi İtibariyle Yürürlüğe Girecek*

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun m. 7/1, bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsü devralmalarını yasaklamaktadır. Aynı maddenin 2. paragrafı uyarınca hangi tür birleşme ve devralmaların hukukî geçerlilik kazanabilmesi için Rekabet Kuruluna bildirilerek izin alınması gerektiğini Rekabet Kurulu, çıkaracağı tebliğlerle ilan eder.

Bu çerçevede, Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşmeler ve Devralmalar Tebliği No.1997/1 ("Önceki Tebliğ") kabul edilmiştir. Tebliğ yaklaşık 13 yıldır yürürlüktedir. AB Birleşme ve Devralma mevzuatındaki gelişmeler ve Önceki Tebliğ'in uygulanmasından kaynaklanan gereklilikler nedeniyle 7 Ekim 2010 tarihinde Rekabet Kurumu'nu Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşmeler ve Devralmalar Tebliği No.2010/4'u (bundan böyle "Yeni Tebliğ" olarak anılacaktır) çıkartmıştır. Yeni Tebliğ 1 Ocak 2011 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Yeni Tebliğ ile getirilen bazı temel yeniliklerden bahsetmek isteriz.

- Kontrol kavramı Yeni Tebliğ m.5 altında daha detaylı bir şekilde düzenlenmiştir. Bir birleşme veya devralmanın Rekabet Kurumu'nun iznine tabi bir işlem sayılabilmesi için öncelikle "*kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirmesi*" gerekeceği düzenlenmiştir. Bu yeni düzenleme AB birleşme ve devralma mevzuatı altında ve Rekabet Kurulu kararlarında yer alan "sürekli kontrol" kavramını yansıtmaktadır.
- Yeni Tebliğ m. 5/4 uyarınca şarta bağlanan ya da kısa bir zaman dilimi içerisinde menkul kıymetlerle seri bir şekilde gerçekleşen yakın ilişkili işlemler, bu madde kapsamında tek bir işlem olarak kabul edilir
- Diğer bir önemli yenilik bildirimle ilişkin eşikler hakkındadır. Önceki Tebliğ, Rekabet Kurulu'na yapılması gerekli bildirimlerin tespiti için hem pazar payı hem de ciroya ilişkin eşikler öngörmekteydi.

* Aralık 2010 tarihli Makale

Yeni Tebliğ, pazar payına ilişkin eşikleri ortadan kaldırmakta ve cirolara ilişkin eşik sistemini şöyle değiştirmektedir:

- (a) İşlem taraflarının Türkiye ciroları toplamının yüz milyon TL'yi ve işlem taraflarından en az ikisinin Türkiye cirolarının ayrı ayrı otuz milyon TL'yi veya
 - (b) İşlem taraflarından birinin dünya cirosunun beş yüz milyon TL'yi ve diğer işlem taraflarından en az birinin Türkiye cirosunun beş milyon TL'yi, aşması halinde söz konusu işlemin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kuruldan izin alınması zorunludur.
- Eşik sistemine ilişkin bir başka önemli değişiklik daha vardır. Ortak girişimler hariç olmak üzere, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan eşikler aşılsa dahi, herhangi bir etkilenen pazarın bulunmadığı işlemler için Kuruldan izin alınması gerekmez.
 - B&D işlemlerini basitleştirecek ve tarafları Rekabet Kurulu'ndan alınması gereken izni taraflar arasındaki sözleşmelerde ön şart olarak düzenlemekten kurtaracak diğer bir yenilik ise önceden bildirim prosedürüdür. Bu prosedür, kesin ve bağlayıcı sözleşmenin yapılmasından önce taraflara işlemi bildirme imkanı tanımaktadır. Önden bildirilen istem, Önceki Tebliğ kapsamında düzenlenmemiş idi.
 - Yeni Tebliğ m. 12, Rekabet Kurumu'nun bildirilen birleşme ve devralmaları, ilgili teşebbüsler ile faaliyet alanlarını içerecek şekilde internet sayfasında duyurmasını öngörmektedir. Bu duyuru ilgili kişilere değerlendirme altındaki işlemle ilgili endişe ve itirazlarını Rekabet Kurumu'na bildirme imkânı sağlamaktadır.
 - Rekabet Kurumu, kararlarında nadir olarak, tarafların ilgili işlem-den kaynaklanabilecek rekabet kısıtlamalarını gidermek için taahhütler vermesini kabul etmiştir. Ancak, "taahhüt" kavramı Türk Rekabet Hukuku çevresinde doğrudan düzenlenmemektedir.

Yeni Tebliğ m. 14 uyarınca ortaya çıkabilecek rekabet sorunlarının giderilmesi amacıyla, birleşme veya devralmaya ilişkin taahhüt verebilirler. Teşebbüsler tarafından verilen taahhütler, rekabetçi sorunları tamamen ortadan kaldırmalıdır. Ayrıca Rekabet Kurulu, izin kararında, taahhütlerin yerine getirilmesini sağlamaya yönelik şart ve yükümlülük öngörebilir.

- “Yan sınırlamalar” da Türk Rekabet mevzuatı çerçevesinde önceden doğrudan düzenlenmeyen konulardan biri olmasına rağmen, Rekabet Kurulu kararlarında ve AB Rekabet Mevzuatında kendine yer bulmuş bir kavram idi. Yeni Tebliğ bu kavramı m. 13/5 altında düzenlemiştir. Buna göre, birleşme veya devralmaya ilişkin olarak Kurul tarafından verilen izin, işlemin uygulanmasıyla doğrudan ilgili ve gerekli sınırlamaları da kapsar. Birleşme veya devralma ile getirilen sınırlamaların bu kapsamı aşıp aşmadığının tespitini işlem taraflarının yapması esastır.
- En büyük değişikliklerden biri de Tebliğlerin ekinde yer alan Bildirim Formlarında yapılmıştır. Yeni tebliğ uzun ve kısa formlarda bildirim içerir. İşlem taraflarından biri, ortak kontrole sahip olduğu bir teşebbüsün tam kontrolünü elde edecekse veya Türkiye ve ilgili coğrafi pazarlar açısından her hangi bir etkilenen pazarda; yatay ilişkiler için işlem taraflarının pazar payları toplamı yüzde yirmiden, dikey ilişkiler için işlem taraflarından birinin pazar payı yüzde yirmi beşten azsa, söz konusu etkilenen pazar için kısa formun doldurulması yeterlidir.
- Son bir nokta olarak, “etkilenen pazar” tanımının Bildirim Formu altında yer aldığına değinmek gerekir.

Yeni Tebliğ kapsamında ilk bakışta yer alan önemli değişiklikler yukarıda özetlenmeye çalışılmıştır. Yeni Tebliğ ile getirilen başka değişiklikler de bulunmaktadır.

Rekabet Hukukunda Dosyaya Giriş Hakkı ve Ticari Sırların Korunması*

Rekabet Kurumu Başkanlığı, Komisyon'un Dosyasına Giriş Hakkını Düzenleyen 22 Aralık 2005 tarihli ve 2005/C 325/7 sayılı (AB) Konsey Tüzüğü'nü (bundan böyle "Tüzük" olarak anılacaktır) dikkate alarak, 2010/3 sayılı Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesi ve Ticari sırların Korunmasına İlişkin Tebliğ'i (bundan böyle "Tebliğ" olarak anılacaktır) yayımladı¹. Tebliğ, 18 Nisan 2010 tarihli ve 27556 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi. Yeni düzenleme sadece bu tarihten sonra açılacak soruşturmaları kapsıyor.

Tebliğ, bir yandan, tarafların dosyaya giriş haklarını kullanmalarına dair usul ve esasları, diğer yandan ise, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (bundan böyle "Kanun" olarak anılacaktır) uygulanması sırasında elde edilen bilgilerin ticari sır niteliklerinin tespiti ve ticari sır olarak tasnif edilen bilgi ve belgelerin korunmasına yönelik usul ve esasları belirler.

Dosyaya Giriş Hakkı

Hakkın amaç ve tanımı. Tebliğ'in Genel Gerekçesi'nde, dosyaya giriş hakkının, savunma hakkının etkin şekilde kullanılabilmesini sağlamak amacıyla düzenlendiği ifade edilir ("silahların eşitliği"). Bununla beraber, bu hakkın tanımı, ne Tebliğ ne de Tebliğ'in Genel Gerekçesi'nde yer alır. Bu sebeple, bu hak, Tüzük'te açıkça ifade edildiği üzere, kimlerin dosyaya giriş hakkı olduğu şeklinde anlaşılmalıdır (Tüzük §3).

Hakkın kullanılması. Soruşturmanın tarafları veya haklarında idari para cezası istenen teşebbüs veya teşebbüs birliği yöneticileri ya da çalışanları, haklarında soruşturma başlatıldığını öğrendikleri andan son yazılı savunma süresinin dolmasına kadar, yazılı talepte bulunmak suretiyle, dosyaya giriş haklarını kullanabilir. Taraflar bu haklarını, soruşturma kapsamında yeni deliller elde edilmediği müddetçe, bir kez kullanır. Tarafların bu talebi, soruşturma heyeti tarafından değerlendirilecek olup, soruşturmanın sağlıklı ve güvenli bir şekilde yürütülmesini sağlamak için ertelenebilir veya uygun bulunmazsa reddedilebilir. Talebin kabul edilmesi halinde,

* *Nisan 2010 tarihli Makale*

1 Tebliğ'e ulaşmak için bkz. http://www.rekabet.gov.tr/dosyalar/belgeler/belge504/2010_3.pdf

ilgililere dosya mevcudunda bulunan evrak fotokopi yolu ile çoğaltılarak veya elektronik ortama aktarılarak verilir ya da gönderilir.

Bu düzenleme Tüzük ile iki noktada farklılık gösterir. Gerçekten, Tüzük'te öncelikle, dosyaya giriş hakkının, anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliklerinin her türlü karar ve eylemleri için, kural olarak bir kere (Tüzük §27), birleşme ve devralma işlemleri için ise, prosedürün her aşamasında kullanılabileceği yer alır (Tüzük §28). Buna karşın, Tebliğ'de, her ne kadar anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliklerinin her türlü karar ve eylemleri için öngörölmüş olan kuralların, uygun düştüğü ölçüde, kıyasen birleşme ve devralma işlemleri için de uygulanacağı yazılmış olsa da, kullanım sıklığı açısından böyle bir fark görülmez. Bunun yanında, Tüzük'te şikâyette bulunan ile diğer ilgili taraflar arasında da bir ayırım yapılmış olup, şikâyette bulunana, kural olarak, dosyaya giriş hakkı tanınmaz (Tüzük §30 vd). Ancak Tebliğ'de böyle bir ayırım da yoktur.

Hak kapsamındaki bilgi ve belgeler. Tebliğ'de, soruşturmanın taraflarının veya haklarında idari para cezası istenen teşebbüs veya teşebbüs birliği yöneticileri ya da çalışanlarının Rekabet Kurumu (bundan böyle "Kurum" olarak anılacaktır) bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş her türlü evraka ve elde edilmiş her türlü delile erişebilecekleri öngörölmüştür. Ancak bu kapsamdan Kurum içi yazışmalar ve başka teşebbüs, teşebbüs birliği ve kişilere ilişkin ticari sır ve diğer gizli bilgiler içeren bilgi ve belgeler hariç tutulur. Tebliğ'de, "iç yazışma" ile "ticari sır"ın tanımı verilmişse de, "diğer gizli bilgiler" in tanımı yoktur. Oysa Tüzük'te "diğer gizli bilgiler" de tanımlıdır (Tüzük §19 ve 20).

Ticari sırlar

Ticari sırların tanımı. Tebliğ'de öncelikle ticari sırrın genel bir tanımı verilir ve temel olarak, öğrenilmesi halinde teşebbüse zarar verebilecek bilgi ve belgelerin ticari sır olduğu ifade edilir. Genel tanımdan sonra, örnekleme yoluyla, olayın ve teşebbüsün özelliklerine göre nelerin ticari sır olduğu sayılır ve bu kapsamda teşebbüslerin iç kuruluş yapısı, organizasyonu, malî, iktisadî, kredi ve nakit durumu gibi kriterlere yer verilir. Bunu takiben, ticari sır olarak kabul edilebilecek bilgi ve belgelerin neler olduğu açıklanır ve bilgi ve belgelerin bir şekilde kamuya duyurulmuş olması veya bilgi veya belgenin üzerinden çok fazla zaman geçmiş olması temel alınır. Son olarak, rekabet hukuku mevzuatı temel gösterilerek, bu mev-

zuatı ihlal eden anlaşma, uzlaşma ve eylemlere ilişkin bilgi ve belgelerin ticari sır olmadığı belirtilir.

Gizlilik talebi. Tebliğ’de teşebbüslerin de ayrıca gizlilik talebinde bulunabilecekleri öngörülür. Teşebbüsler bu taleplerini gerekçeleriyle beraber yazılı olarak Kurum’a iletir. Kurum, teşebbüslerin taleplerini kabul ettiği takdirde, bilgileri açıklamaz. Bununla beraber, Kurum, rekabet ihlalinin ispat edilebilmesi için delil olarak kullanılması kaçınılmaz olan bilgi ve belgelere yönelik gizlilik taleplerini dikkate almayabilir.

Teşebbüsün herhangi bir gizlilik talebinde bulunmaması halinde, Kurum, ilgili bilgi ve belgeleri re’sen de değerlendirebilir veya ilgili teşebbüslerden değerlendirme talep edebilir.

Sonuç

Tebliğ, kimlerin ne şekilde dosyadan bilgi edinebileceklerini ve ticari sırların neler olduğunu ve nasıl korunduğunu düzenler. Ancak Tebliğ, Tüzük’e göre “gizli bilgi”nin tanımı gibi bazı önemli noktaları ele almaz. Bu eksiklerin tamamlanması ve ayrıca, savunma hakkının en etkin şekilde kullanılabilmesini sağlamak için, dosyaya giriş hakkında anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliklerinin karar ve eylemleriyle birleşme ve devralmalar arasında fark yaratılarak Avrupa Birliği düzenine daha yakın bir düzenlemeye gidilmesi gerekir.

Sözlü Savunma Toplantıları İçin Yeni bir Tebliğ*

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (bundan böyle "Kanun" olarak anılacaktır) 46 ve 47. maddelerinde yer alan Rekabet Kurulu'ndaki (bundan böyle "Kurul" olarak anılacaktır) sözlü savunma toplantılarına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 2010/2 sayılı Rekabet Kurulu Nezdinde Yapılan Sözlü Savunma Toplantıları Hakkında Tebliğ (bundan böyle "Tebliğ" olarak anılacaktır) çıkarıldı.

Sözlü savunma toplantılarının yanı sıra, uygun düştüğü ölçüde, Kurul tarafından gerçekleştirilecek diğer tüm sözlü görüş/bilgi alma toplantılarına da uygulanacağı öngörülen Tebliğ, 24 Nisan 2010 tarihli ve 27561 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi

Tebliğ, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşmanın 101 ve 102. maddelerine İlişkin İşlemlerde Sözlü Savunma Toplantı Memurlarının Davranış Usulleri Kılavuzu (bundan böyle "Kılavuz" olarak anılacaktır) ile büyük benzerlik göstermektedir¹. Tebliğ'in, Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde, Avrupa Birliği Müktesebatı ile Türk Hukuku'nun uyumlaştırılması çalışmalarının önemli bir yansıması olduğu şüphesizdir.

Sözlü Savunma Toplantısının Amacı

Sözlü savunma toplantısı ile Tebliğ'in asıl amacı Kurul'un nihaî kararını oluşturmaya yardımcı olmaktır. Bu bağlamda, Tebliğ, tarafların dilekçelerinde öne sürmüş oldukları önemli iddiaları Kurul önünde tekrarlamalarını ve Kurul'un da bu noktalar ile ilgili kendilerine soru sormasını sağlamaktadır.

Sözlü Savunma Toplantısının Tarafları / Katılımcıları

Tebliğ, haklarında soruşturma veya nihaî inceleme yürütülen tarafların sözlü savunma haklarının olduğunu öngörmektedir. Sözlü savunma hakkını kullanmak isteyen taraf, bu talebini savunma veya cevap dilekçesinde dile getirir. Fakat Kurul, gerek olduğunu düşündüğü durumlarda, kendiliğinden de sözlü savunma toplantısı yapılmasına karar verebilir.

Bununla beraber, şikâyetçiyle üçüncü kişilerin de sözlü savunma top-

* *Mayıs 2010 tarihli Makale*

1 Kılavuz'a ulaşmak için bkz. http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_best_practices/hearing_officers.pdf

lantısına katılmalarını sağlamak için, Kurul, toplantı tarihini, yerini, saatini ve toplantıya katılım için başvuru süresini, şeffaflık ilkesinden hareketle, Rekabet Kurumu'nun (bundan böyle "Kurum" olarak anılacaktır) resmî internet sayfasında yayımlar. Bu ilân itibariyle toplantıya katılmak isteyen şikâyetçi, yazılı talepte bulunur, üçüncü kişi ise, toplantı konusu ile ilgili menfaat ilişkisini ortaya koyan bilgi ve belgeleri içeren bir dilekçe ile Kurul'a başvurur.

Kurul ayrıca, kendiliğinden veya soruşturma heyetinin talebi üzerine, toplantı konusu ile ilgili bilgi alabileceği diğer gerçek veya tüzel kişileri de toplantıya davet edebilir. Tebliğ'de, Kılavuz'un aksine dernekler ayrı olarak sayılmamıştır. Ancak Medenî Kanun uyarınca dernekler de birer tüzel kişi olduğundan, bunun bir önemi yoktur².

Toplantıya ayrıca, salonun fizikî durumuna göre, dinleyiciler de alınır.

Sözlü Savunma Toplantısının Bildirilmesi

Kurum'un resmî internet sayfasında yayımlanan toplantı bilgilerinin önemi olmaksızın, Kurul, ayrıca taraflar ile katılımcılara, toplantı gününden en az otuz gün önce, sözlü savunma toplantısının davetiyesini gönderir.

Sözlü Savunma Toplantısı

Zamanı ve Süresi. Sözlü savunma toplantısı, birbirini izleyen en fazla beş oturum³ olarak, soruşturma safhasının bitiminden en az otuz gün, en çok da altmış gün içinde yapılır.

Salonunun Donanımı. Daha önceden bildirilmiş olmak koşuluyla, Kurum, tercüman, işaret dili tercümanı ve tekerlekli sandalye gibi özel ekipman ve imkânlar sağlar. Salonda ayrıca, toplantıları kayda almak için bir kamera sistemi mevcuttur.

Taraf ile Katılımcıların Temsili. Taraflar, Kuruma sözlü savunma toplantısından yedi gün önce bildirmiş olmak ve yetki belgesi sunmuş olmak kaydıyla, toplantıya temsilcileri vasıtasıyla katılabilirler. Temsilcilerin avukat olması gerekli değildir.

2 Medenî Kanun'un 56. maddesinin birinci fıkrası şöyledir: "Dernekler, en az yedi gerçek kişinin kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, **tüzel kişiliğe sahip** kişi topluluklarıdır."

3 Bir gün içinde yapılan çeşitli toplantılar bir oturum sayılır.

İspat Vasıtaları. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenmiş delil ve ispat vasıtalarından yararlanan taraflar ve katılımcılar, kullanacakları delil ve ispat vasıtalarını, gizli olanların üzerine “gizlidir” veya “ticari sır içermektedir” ifadeleriyle beraber, toplantıdan en geç yedi gün önce Kurul'a bildirirler. Taraflar ile katılımcılar ayrıca Kurum'a tanık listesi sunarak tanık da dinletebilirler. Bununla beraber, taraflar ile katılımcıların uzmana başvurarak bilimsel görüş de alabilirler.

Alenilik İlkesi. Kılavuz'un aksine, Tebliğ'de sözlü savunma toplantılarının aleniliği kabul edilmiştir. Ancak, ticari sırların korunmasını gerektiren bir durum olması halinde, Kurul tarafından re'sen veya en geç ispat vasıtalarının sunulmasına ilişkin sürenin sonuna kadar tarafların yazılı başvuruları ile toplantının kısmen veya tamamen gizli yapılmasına karar verilebilir. Burada öngörülmüş olan alenilik ilkesi, Anayasa'da yer alması sebebiyle, uygundur⁴.

Toplantının Yönetimi ve Düzeni. Toplantı Başkan yönetiminde açılır, yoklama alınır, sonra da, iddialar ile dosya içeriğini kısaca özetlemesi için soruşturma heyetine söz verilir. Soruşturma heyetinin sunumundan sonra ise, sırasıyla şikâyetçilere, üçüncü kişilere, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve taraflara söz hakkı verilir. Tüm bu aşamalarda toplantı düzeninde Başkan sorumludur. Başkan, oturumların sükûnet içerisinde, sağlıklı, tarafsız ve eksiksiz olarak tamamlanabilmesi için gerekli tüm tedbirleri alır. Bu bağlamda, Başkanın toplantıdaki kişileri uyarma ve hatta salonun dışına çıkartmaya hakkı vardır.

Sonuç

Etkinlik, şeffaflık ve hukukî belirlilik ilkelerine dayanılarak çıkarılmış olan bu Tebliğ sözlü savunma toplantılarının hazırlanması ve yapılması aşamalarının usul ve esaslarını belirlemektedir. Kılavuz ile büyük benzerlikler içeren bu Tebliğ, taraflar ve katılımcılar ile toplantı heyetinin önceden sunulmuş olan dilekçelerdeki en önemli noktaları hep beraber tartışmalarını sağlayarak, Kurul tarafından sağlıklı ve doğru kararlar alınmasını sağlamaktadır.

4 Anayasa'nın 141. maddesinin birinci şöyledir: “Mahkemelerde duruşmalar **herkese açıktır**. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir.”

Rekabet Hukuku Açısından Kartel Kavramı*

Giriş

Rekabet Hukukunun amacı en genel anlamda rekabetin korunmasıdır. Bu kapsamda, Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (bundan böyle “Rekabet Kanunu” olarak anılacaktır) m. 4 uyarınca rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamalar yasaklanmıştır. Teşebbüsler arasında bir anlaşmanın varlığı tespit edilemese bile teşebbüsler arasında kendi bağımsız davranışları yerine geçen bir koordinasyon veya pratik bir işbirliği sağlayan doğrudan veya dolaylı ilişkiler de eğer aynı sonucu doğuruyorsa bunlar da aynı hüküm gereğince yasaklanmıştır.

Çoğu zaman teşebbüsler ortak sorunlarıyla ilgilenmek üzere aralarında tüzel kişiliği olan veya olmayan birlikler oluştururlar. Bu birlikler, zaman zaman üyeleri arasında rekabeti önleyerek üyelerinin daha fazla kazançlar elde etmelerine hizmet edici kararlar alabilirler. Bu gibi kararlar da rekabet sistemine aykırıdır ve yasaklanmıştır.

Rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar dikey veya yatay anlaşmalar şeklinde olabilmektedir. Aynı seviyede doğrudan rakipler arasında yapılan anlaşmalar yatay anlaşmalardır ve bu tür anlaşmaların *per se* rekabeti bozucu etkilerinin olduğu kabul edilmektedir. Karteller de yatay anlaşma çerçevesinde ortaya çıkmaktadır.

I. Kartel Kavramı

Kartel kavramı ise, rekabeti sınırlandıran anlaşmaların ortaya çıkma biçimlerinden biridir. Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (bundan böyle “Para Cezaları Yönetmeliği” olarak anılacaktır) m. 3/ç ve Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik (bundan böyle “Pişmanlık Yönetmeliği” olarak anılacaktır) m.3/c uyarınca “*kartel*” kavramı;

- fiyat tespiti,
- müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması,

* Şubat 2010 tarihli Makale

- arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması,
- ihalelerde danışıklı hareket konularında,

rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler olarak tanımlanmıştır.

Karteller, üye teşebbüslerin irade beyanlarını açık bir biçimde ortaya koymalarıyla oluşmaktadırlar. Ancak bazı durumlarda teşebbüsler, kartel kurma iradelerini birbirleriyle herhangi bir şekilde haberleşmeden, açık olmayan bir şekilde gerçekleştirebilmektedir. Bu durum uyumlu eylem olarak adlandırılmaktadır.

Bununla birlikte, kartellerin piyasalarda hiçbir şekilde olumlu etki doğurmayan ve bu nedenden dolayı da kesinlikle yasak olan türlerine “*hard-core*” kartel denmektedir.

II. Kartellere İlişkin Para Cezaları

Para Cezaları Yönetmeliği m.5 uyarınca kartele üye olan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerine, nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde ikisi ile yüzde dördü arasında bir oranda para cezası tayin edilir.

Ayrıca yukarıda bahsedilen Yönetmelik uyarınca kartelle ilişkili olmak bazı durumlarda ilgili para cezasının ağırlaştırılmasına sebebiyet verebilmektedir. Yönetmelik m. 6’da soruşturma kararının tebliğinden sonra kartele devam edilmesi halinde, ilgili para cezasının yarısından bir katına kadar arttırılacağı düzenlenmiştir. Aynı şekilde, m.8/1’e göre kartelde belirleyici etkisi saptanan teşebbüs yöneticileri ve çalışanlarının her birine ayrı ayrı teşebbüse verilen cezanın yüzde üçü ile yüzde beşi arasında bir oranda para cezası verilecektir.

III. Aktif İşbirliği (Pişmanlık)

Kartellerin en ciddi rekabet hukuku ihlali olduğu düşünülmektedir. Kartellerin yarattığı fiyat artışı neticesinde, bazı tüketiciler ilgili ürünü artık satın alamayarak, bu mal veya hizmetten mahrum kalarak zarara uğramaktadır. Diğer yandan kartele üye olan teşebbüsler etkin rekabet ortamında yapmaları gereken şekilde maliyetleri düşürmemekte ve teknolojik yeniliklere açık olmamaktadırlar. Kartel oluşumu fiyatları arttırmakta, etkinliği

ortadan kaldırmakta, girişimciliği azaltmakta ve daha kaliteli ürünün, daha düşük fiyatla, daha geniş bir tüketici kitlesi tarafından satın alınamamasına sebebiyet vermektedir.

Diğer rekabet ihlallerine kıyasla, doğası gereği gizli olan kartellerin ortaya çıkarılması ve soruşturulması çok zordur. Bu nedenle kartellerin ortaya çıkarılması ve soruşturulmasının kolaylaştırılması amacıyla Rekabet Kurumu'yla aktif işbirliği yapan teşebbüsler ile teşebbüs yöneticileri ve çalışanlarına para cezası verilmemesine veya verilecek cezalarda indirim yapılmasına ilişkin Pişmanlık Yönetmeliği getirilmiştir.

Kimlerin ne ölçüde cezadan kurtulacağı veya ceza indiriminden yararlanacağı Yönetmelik m. 5'te düzenlenmektedir. Bu çerçevede,

- İlk teşebbüse verilecek ceza üçte bir ile yarısı arasında indirilir. Bu durumda teşebbüsün ihlali kabul eden ve aktif işbirliğinde bulunan yöneticileri ve çalışanlarına verilecek cezalar da üçte birden az olmamak kaydıyla indirilir veya ceza verilmeyebilir.
- İkinci teşebbüse verilecek ceza dörtte bir ile üçte bir arasında indirilir. Bu durumda teşebbüsün ihlali kabul eden ve aktif işbirliğinde bulunan yöneticileri ve çalışanlarına verilecek cezalar da dörtte birden az olmamak kaydıyla indirilir veya ceza verilmeyebilir.
- Diğer teşebbüslere verilecek cezalar altıda bir ile dörtte bir arasında indirilir. Bu durumda teşebbüsün ihlali kabul eden ve aktif işbirliğinde bulunan yöneticileri ve çalışanlarına verilecek cezalar da altıda birden az olmamak kaydıyla indirilir veya ceza verilmeyebilir.
- Sunulan deliller neticesinde, ihlalin suresinin uzaması ve benzeri nedenlerle para cezasının arttırılması gerekirse, bu artıştan, ilgili delilleri ilk olarak sunan teşebbüs ve bu teşebbüsün ihlali kabul eden ve aktif işbirliğinde bulunan yöneticileri ve çalışanları etkilenmez.

Yönetmelik m.6 teşebbüslere para cezası verilmemesi veya verilecek para cezalarında indirim uygulanması için gerekli koşul ve usulleri düzenlemektedir. Yönetmelik m.8 ise yöneticilere ve çalışanlara para cezası verilmemesi veya verilecek cezalarda indirim yapılmasını düzenlemektedir. Bu maddelere göre gerekli koşullar şöyledir:

- Başvuru konusu kartelin etkilediği ürünler, kartelin süresi, kartele taraf olan teşebbüslerin isimleri, kartelle ilişkili görüşmelerin ta-

rihleri, yerleri, katılımcıları ve kartelle ilgili sahip olunan bilgi ve belgeler Rekabet Kurumu'na verilmelidir.

- Başvuru konusu kartelle ilgili bilgi ve belgeler gizlenmemeli veya ortadan kaldırılmamalıdır.
- Görevli birim tarafından kartelin ortaya çıkarılmasını zorlaştıracığı gerekçesiyle aksi belirtilmedikçe ilgili karteğe taraf olunmaya son verilir,
- Görevli birim tarafından aksi belirtilmedikçe, başvuru soruşturma raporunun tebliğine kadar gizli tutulmalıdır.
- Kurulun soruşturmanın tamamlanmasından sonra vereceği nihai karara kadar aktif işbirliği sürdürülmelidir.

Böylece kartele taraf olan diğer teşebbüsler ile bu teşebbüslerin yöneticileri ve çalışanlarından bağımsız olarak Kurum ile aktif işbirliği yapanlara ceza verilmemesi veya verilecek cezalarda indirim yapılması fayda sağlayacaktır.

Sonuç

Rekabet Hukuku'nun kartel oluşumuna ilişkin yukarıda yer alan yasal düzenlemeleri ışığında, tüm teşebbüs ve teşebbüs birliklerinin bilinçlenerek kartel oluşumuna yol açmamaları veya kartel oluşumunu önlemeleri hem etkin rekabetin gelişimini sağlayacak, hem de teşebbüslerin astronomik cezalar ile yaptırımlara maruz kalmasını önleyecektir.

Rekabet Kurulu, Bazı Beyaz Et Üreticileri ve Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçılar Birliği Derneği'nin Kartel Oluşturarak Rekabeti İhlal Ettikleri Gerekçesiyle Para Cezası ile Cezalandırılmalarına Karar Verdi*

Rekabet Kurulu (bundan böyle “Kurul” olarak anılacaktır) 25.11.2009 tarihli ve 2009-57/1393-62 sayılı kararı ile, Abaloğlu, Banvit, Beypi, CP, Erpiliç, Keskinoglu, Pak Tavuk, Şeker Piliç ve Şen Piliç olmak üzere, sektörün ana aktörü olan dokuz teşebbüsü 2008 mali yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin takdiren %8’i oranında para cezasına çarptırdı. Kurul, ayrıca Pak Tavuk Yönetim Kurulu Başkanı ve Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçılar Birliği Derneği (bundan böyle “Besd-Bir” olarak anılacaktır) Başkanı Zuhal Daştan’ın ihlalin oluşmasında belirleyici etkisi olması sebebiyle Pak Tavuk’a verilen cezanın takdiren %3 oranında olmak üzere artırılmasına ve Besd-Bir’in rekabeti kısıtlayıcı eylemleri kolaylaştırıcı davranışlardan kaçınması yönünde görüş bildirilmesine karar verdi.

I. İddialar

Rekabet Kurulu piliç eti sektöründe faaliyet gösteren 27 teşebbüsün aralarında anlaşarak arzı kısıtıkları ve piliç eti fiyatlarını tespit ettikleri, Besd-Bir’in de söz konusu rekabeti kısıtlayıcı eylemleri kolaylaştırıcı faaliyetlerde bulunduğu iddialarına binaen resen soruşturma yapmıştır.

II. Kartel incelemesi

Kurul, anılan soruşturma sonucunda yerinde incelemede bulunan belgeler ile teşebbüslerden elde edilen bilgiler ışığında, bu teşebbüslerden bazılarının (i) piliç eti fiyatını yükseltmek için aralarında anlaşmaları, (ii) piliç eti arzının kısılması için faaliyetlerde buldukları, (iii) gizli şirket bilgilerini ve ileri tarihli liste fiyatlarını birbirleriyle paylaşarak piliç eti piyasasındaki şeffaflığı artırmaya çalıştıkları ve (iv) bayilerine diğer üreticilerin bayileriyle anlaşmalarını telkin ederek diğer piliç eti üreticilerinin fazla mal üretmesini engellemeye çalıştıklarını tespit etmiştir. Ayrıca, Besd-Bir’in de anılan bu eylemler ile teşebbüsler arasında koordinasyonu kolaylaştırıcı rol oynadığına kanaat etmiştir.

Kurul, yukarıda yer verilen fiillerin Rekabet Hukuku açısından “kartel”e örnek teşkil ettiğini belirtmiştir. Kartellerin rekabeti kısıtlamak

* Nisan 2010 tarihli Makale

veya azaltmak için kullandığı yöntemler olarak ise (i) üyeler tarafından satışa sunulan ürünlerin fiyatlarının birlikte belirlenmesi, (ii) pazarların üyeler arasında paylaşımı, (iii) üye teşebbüslerin üretimlerinin sınırlandırılması (arz miktarının kontrolü) ve (iv) ihalelerde danışıklı hareket edilmesini göstermiştir. Bu noktalardan hareketle kartellerin Rekabet Kanunu m.4 uyarınca yasaklandığı açıklanmıştır.

Yapılan incelemelerde soruşturma konusu teşebbüsler arasında kurulan kartelin zaman zaman ihracat karteline büründüğü belirtilmiştir. Anılan ihracat karteli ile iç piyasadaki piliç eti arzının kısılmasının hedeflendiği bu nedenle de piliç eti üreticileri arasında kurulan ihracat kartelinin Rekabet Kanunu m. 4 kapsamına girdiği tespit edilmiştir.

III. Bireysel muafiyet değerlendirmesi

Kurul, yaptığı bireysel muafiyet değerlendirmesi sonucunda, piliç eti üreticileri arasında yapılan anlaşmaların fiili ve muhtemel etkileri dikkate alınarak Rekabet Kanunu m.5’de öngörülen şartları sağlamadığı gerekçeyle bireysel muafiyet alamayacaklarına karar vermiştir.

IV. Genel değerlendirme

Yapılan genel değerlendirmede, uzun bir dönemi kapsayan anlaşmalarda ilgili teşebbüslerin işbirliklerini tek tek göstermenin imkânsız olduğu, uzun dönemi kapsayan anlaşmalarda statik bir yaklaşım yerine rekabetin ihlal edildiği bütün süreci kapsayan “*devam eden tek bir uzlaşma, birliktelik*” kavramının göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilmiştir. Tek bir uzlaşma kavramının daha önce kullanıldığı Yonga Levha 1, Yonga Levha 2, Seramik ve Demirçelik kararlarına atıfta bulunulmuştur. Olayda ise, 2003-2008 yılları arasında zaman zaman oluşturulduğu tespit edilen birlikteliğe bütüncül bir yaklaşımla bakılarak arzın kısılması ve fiyat tespiti çalışmalarının içinde Abaloğlu, Banvit, Beypi, CP, Erpiliç, Keskinoğlu, Pak Piliç, Şeker Piliç ve Şen Piliç’in aktif olarak yer aldığı ifade edilmiştir. Teşebbüs birliği olan Besd-Bir’in ise piliç eti pazarına ilişkin önemli bir rolü olduğu, gerçekleştirdiği toplantılar ve üye teşebbüslerden gelen bilgiler aracılığıyla piliç eti pazarına ilişkin istatistikler oluşturduğu ve bu istatistikleri talep edenlerle ve kamuoyuyla paylaştığı belirtilmiştir. Bu yapı Besd-Bir’i piliç eti üreticisi şirketlerin belli aralıklarda toplanıp rekabete duyarlı konularda da bilgi değişiminde bulunduğu bir ortam konumuna getirmiştir. Toplantılarda sezon değerlendirmesi, satış politikaları, fiyatlar,

maliyetler, satış sistemleri gibi pazara ilişkin ve şirketlere yönelik konularda görüşmeler yapılmaktadır. Kurul elde ettiği belgeleri incelediğinde Besd-Bir toplantılarının amacının sadece sektör sorunlarını ele almak değil, piyasa mekanizması içerisinde dengeye gelmesi beklenen üretimin kısılması yollarını aramak olduğuna kanaat etmiştir. Ayrıca Besd-Bir'in sektörün sıkıntıya girdiği dönemlerde üyelerine arzın kısılması yönünde telkinlerde bulunduğu da tespit edilmiştir.

Kurul, soruşturma konusu anlaşmaların piyasadaki etkilerini incelemiştir. Buna göre, fiyat tespitine ilişkin anlaşmaların uygulandığının piyasa verileriyle tespit edildiğini, diğer yandan arzın kısılmasına ilişkin anlaşmaların hayata geçirilip geçirilmediğinin tespit edilemediğini, ancak taraflar arasındaki yazışmalarda piliç eti arzının kısılmasına ilişkin çalışmaların 2005 yılında başarılı olduğuna ilişkin ifadelerin yer aldığı belirtilmiştir.

Piliç eti piyasasında çok sayıda teşebbüsün varlığına rağmen rekabeti kısıtlayıcı çalışmaların içinde yer alan dokuz teşebbüsün toplam pazar payları anlaşmaların hayata geçirilip piyasada ciddi etkiler doğurması bakımından yeterince yüksek olduğu Kurulca belirtilmiştir.

Fiyat analizi ve teşebbüslerin ifadeleri ışığında piliç eti pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler arasında fiyat artışı ve arzın azaltılması için oluşturulan birlikteliğin zaman zaman başarılı olmakla birlikte devamlı bir şekilde sürdürülemediği ve bu nedenle piliç eti pazarına olan etkisinin sınırlı kaldığı tespit edilmiştir.

Elde edilen belgelerin bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda Abaloğlu, Banvit, Beypi, CP, Erpiliç, Keskinoğlu, Pak Piliç, Şeker Piliç ve Şen Piliç'in aktif bir şekilde iletişim halinde oldukları, anlaşmaların bu dokuz firma çevresinde şekillendiği ve pazar payı küçük olan teşebbüslerin alınan kararlardan anılan dokuz teşebbüs tarafından zaman zaman haberdar edildiği kanaatine varılmıştır.

V. Para cezası

Kurul, rekabeti kısıtlayıcı eylem içerisinde yer alan dokuz teşebbüsün rekabeti azaltmak için 2003-2008 yılları arasında oluşturulan birlikteliğe zaman zaman dâhil olduğu ve bu birlikteliğe dâhil olduğu toplam sürenin bir yıldan kısa olduğu tespiti ile, Para Cezaları Yönetmeliği (bundan böyle "Yönetmelik" olarak anılacaktır) m.5 uyarınca bu teşebbüsler için hesaplanacak temel para cezası oranını %2 olarak belirlemiştir. Anılan temel

para cezasında herhangi bir artırıma gidilmemiş olup, piliç eti pazarında son beş yıl içinde dışsal kaynaklı pek çok şok yaşandığı göz önüne alınarak belirlenen temel para cezası oranında Yönetmelik m.7 uyarınca 3/5 oranında indirimle gidilmiştir.

VI. Karşı oy

Kurul üyelerinden Reşit Gürpınar karşı oy gerekçesinde kısaca beyaz et sektörünün çeşitli sorunları nedeniyle teşebbüslerin zor durumdan kurtulmak için toplantılar ve karşılıklı iletişim aracılığıyla anlaşma içerisine girdikleri, ancak eylemlerinin sadece teşebbüs aşamasında kaldığı ve sonuçlarının gerçekleşmediği, kartelin asli unsuru olan üretimin kısıldığına ilişkin kesin ve yeterli bulgu olmadığı ve yine kartelin bir unsuru olan kartele uyulmaması halinde ne gibi bir yaptırım uygulanacağına ilişkin hiçbir bilginin olmaması karşısında haklarında soruşturma yapılan teşebbüslerden dokuzunun kartel oluşturduğu yönündeki saptamaya katılmadığı, ancak yine de dokuz piliç üreticisinin anlaşmaya teşebbüs aşamasında kalan eylemlerinin Rekabet Kanunu m.4'ü ihlal ettiği kanısında olduğunu belirtmiştir.

Rekabet Hukukunda Tarafsızlık İlkesi*

Rekabet Kurulu (bundan böyle “Kurul” olarak anılacaktır), 2000’li yıllardan itibaren yaptığı uygulamalarda Kurul üyelerinden birinin başkanlığında yapılan soruşturma sonucunda, soruşturma konusu taraflar hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunu (bundan böyle “Rekabet Kanunu” olarak anılacaktır)’nun ihlal edilip edilmediğine dair raporlar hazırlamakta ve soruşturmacı kurul üyesi de bu raporu “Soruşturma Heyeti Başkanı” sıfatıyla imzalamakta idi.

Kurul kararlarına karşı Danıştay 10 ve 13.Daireleri’nde açılan pek çok davada ilgili kişileri önemli ölçüde etkileyecek idari yaptırımlar uygulayan Kurul’un “bağımsızlık ve tarafsızlık” ilkelerine uygun hareket etmediği taraflarca iddia edilmiştir¹. Buna ilaveten dava konusu edilen Kurul kararlarında soruşturmayı yürüten üyenin imzasının yer almasının “tarafsızlık” ilkesinin ihlaline yol açtığı ileri sürülerek ilgili kararın iptali talep edilmiştir.

Gerek Danıştay 13.Dairesi, gerekse Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, yukarıda anılan iddiaları inceleyerek 2005 yılından günümüze kadar verdiği kararlarla yerleşik bir içtihat oluşturmuştur.

Buna göre Danıştay öncelikle Rekabet Kurumu (bundan böyle “Kurum” olarak anılacaktır)’nun Rekabet Kanunu m.20 uyarınca mal ve hizmet piyasalarının serbest ve sağlıklı bir rekabet ortamı içinde oluşmasının ve gelişmesinin sağlanması ile yine kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirmek üzere kurulmuş kamu tüzel kişiliğini haiz idari ve mali özerkliğe sahip bir kurum olduğunu belirtmiştir. Buna göre Kurum’un görevini yaparken bağımsız olduğu ve hiçbir organ, makam ve kişinin Kurum’un nihai kararını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremeyeceği ifade edilmiştir.

Danıştay Rekabet Kanunu’nun ilgili hükümlerini değerlendirerek Kurul’un ilgili mal ve hizmet piyasasında Rekabet Kanunu’nda öngörülen kurallara göre hem rekabetin ihlal edilip edilmediğini belirleyen hem de bu belirlemeye göre kişiler üzerinde önemli sonuçlara yol açan idari yaptı-

* *Eylül 2010 tarihli Makale*

1 Danıştay 13.Dairesi’nin 2005/1703E.-2005/3396K.; 2005/5534E.-2005/3339K.; 2005/5535E.-2005/3340K. sayılı kararları, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu’nun 2008/275E.-2010/590K.; 2007/724E.-2010/591K.; 2008/329E.-2010/593K. sayılı kararları, Danıştay 13.Dairesi’nin 2009/4592E.-2010/5125K.; 2009/4593E.-2010/5126K.;2010/310E.-2010/5128K. sayılı kararları.

rımlar uygulayan bir kurul olduğunu tespit etmiştir. Dolayısıyla Kurul'un yerine getirdiği görev ve kullandığı yetkilerle orantılı olarak “bağımsızlık ve tarafsızlık” ilkelerine uygun faaliyette bulunmasının gerek Rekabet Kanunu'nun gerekse hukukun genel ilkelerinin gereği olduğu vurgulanmıştır.

Bilindiği üzere Kurul'un 2005 yılından önceki uygulamalarında soruşturma aşamasında görevlendirilen Kurul üyesi ve raportörlerden oluşan heyet tarafından Rekabet Kanunu ihlali iddiasıyla ilgili her türlü bilgi ve belge toplanıp değerlendirilerek soruşturma raporu hazırlanmakta idi. Ayrıca tarafların bu rapora karşı gönderecekleri savunma üzerine ek yazılı görüş hazırlanarak Kurul üyelerine ve ilgili taraflara bildirilmekte idi.

Danıştay bu uygulamayı inceleyerek, soruşturmayı yürüten Kurul üyesinin davacıya verilmesi gereken cezayı içeren raporu imzalamak suretiyle görüşünü önceden oluşturduğu ve açıkladığını dikkate almış ve aynı üyenin raporun objektif bir şekilde tartışılıp değerlendirilmesinin gerekli olduğu nihai kararın verileceği toplantıya katılıp oy kullanmasının “tarafsızlık” ilkesine aykırı olduğu sonucuna varmıştır. Dolayısıyla Danıştay bu şekilde verilen Kurul kararlarında hukuka uyarlık bulunmadığını belirtmiş olup bu gerekçeyle pek çok Kurul kararının iptaline hükmetmiştir². Ayrıca Danıştay bu durumu hukuka açıkça bir aykırılık olarak görmüş ve pek çok durumda bu nedenle yapılan “Yürütmenin Durdurulması” taleplerini kabul etmiştir³.

13 Temmuz 2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 5388 No’lu Kanun uyarınca Rekabet Kanunu’nun 43.maddesi değiştirilmiş olup, buna göre 2005’den bu yana verilen kararlarda Kurul kararlarının uygulaması da Danıştay’ın bu konudaki yerleşik içtihadı ile uyumlu hale getirilmiştir.

2 Danıştay 13.Dairesi’nin 2005/1703E.-2005/3396K.; 2005/5534E.-2005/3339K.; 2005/5535E.-2005/3340K. sayılı kararları, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu’nun 2008/275E.-2010/590K.; 2007/724E.-2010/591K.; 2008/329E.-2010/593K. sayılı kararları, Danıştay 13.Dairesi’nin 2009/4592E.-2010/5125K.; 2009/4593E.-2010/5126K.;2010/310E.-2010/5128K. sayılı kararları.

3 Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu’nun YD itiraz no 2005/65, 2005/75, 2005/130, 2005/131, 2005/163, 2005/165, 2005/166, 2005/167, 2005/170, 2005/271, 2005/272, 2005/278, 2005/281, 2005/305,2005/307, 2005/324 sayılı yürütmenin durdurulması talebinin kabulüne ilişkin kararlar.

2010 Yılı Elektrik Özelleştirmeleri ve Rekabet Kurulu Onayı*

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından 2004 yılında hazırlanan Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Strateji Belgesi, elektrik enerjisi sektörünün, Avrupa Birliği müktesebatına uyumlulaştırılması ile beraber, kamu mülkiyetindeki elektrik işletmelerinin yeniden yapılandırılmaları suretiyle elektrik enerjisi üretim ve dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesini de öngörüyordu. Anılan düzenleme çerçevesinde 2010 yılı içerisinde yürütülen özelleştirme işlemlerinden en önemlileri arasında, hiç kuşkusuz, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin (“TEDAŞ”), Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş. (bundan böyle “BEDAŞ” olarak anılacaktır), Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş. (bundan böyle “Dicle Elektrik” olarak anılacaktır), Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş. (bundan böyle “Gediz Elektrik” olarak anılacaktır) ve Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş.’deki (bundan böyle “Trakya Elektrik” olarak anılacaktır) % 100 oranındaki hisselerin özelleştirilmesi yer alır.

Hatırlanacağı üzere, bu özelleştirmelere pek çok şirket ve ortak girişim grubu katıldı. Çekişmeli bir ihale süreci yaşandı¹.

Özelleştirme Sürecinde Rekabet Kurulu’nun Rolü

Özelleştirme yoluyla gerçekleşen birleşme ve devralmalarda Rekabet Kurulu’na iki aşamalı bildirim yapılır. Bu bildirimler 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ’de düzenlenir (bundan böyle “Özelleştirme Tebliği” olarak anılacaktır).

- **Ön Bildirim:** Özelleştirme Tebliği m. 3 ihale şartlarının kamuoyuna duyurulmasından önce Rekabet Kurumu’na bir ön bildirim yapı-

* *Aralık 2010 tarihli Makale – Prof. Dr. H. Ercüment Erdem*

1 Boğaziçi Elektrik ihalesine, Cengiz Elektrik, Kolin İnşaat, Park Holding, Limak İnşaat, Enerjisa, Eti Gümüş-Söğütsen OG, İş-Kaya-MMEKA OG, KCETAŞ-AYEN OG, Aksa Elektrik, IC İctaş; Dicle Elektrik ihalesine, Karavil-Ceylan OG, Cengiz Elektrik, Kolin İnşaat, Çalık Enerji, Limak İnşaat, Eti Gümüş-Söğütsen OG, İş-Kaya-MMEKA-Rosse OG, Aksa Elektrik ve IC İctaş katıldı. Gediz Elektrik ihalesinde, Park Holding, Cengiz Elektrik, Kolin İnşaat, Limak İnşaat, Enerjisa Eti Gümüş-Söğütsen OG, İş-Kaya-MMEKA OG, KCETAŞ-AYEN-REL-PETCO OG, Aksa Elektrik ile IC İctaş; Trakya Elektrik ihalesinde ise, Park Holding, Cengiz Elektrik, Kolin İnşaat, Limak İnşaat, Eti Gümüş-Söğütsen OG, İş-Kaya-MMEKA OG, KCETAŞ-AYEN-REL-PETCO OG, Aksa Elektrik, IC İctaş ve Palmet Enerji yer aldı.

arak Rekabet Kurulu görüşünün alınmasını öngörür. Özelleştirme yolu ile devralma işlemlerinde, (i) özelleştirilecek teşebbüs ya da mal veya hizmet üretimine yönelik birimin ilgili ürün piyasasındaki pazar payının % 20'yi veya cirosunun 20 milyon Türk Lirasını aşması ya da (ii) bu eşikler aşılmaya bile özelleştirilecek teşebbüsün imtiyazlara sahip olması halinde Rekabet Kurumuna ön bildirimde bulunulur. Bu bildirim sayesinde ilgili pazarda böyle bir özelleştirmenin ne gibi sonuçlar doğuracağı, özelleştirilecek teşebbüsün varsa sahip olduğu imtiyazların özelleştirme sonrası durumunun ne olacağı konuları değerlendirilir. Rekabet Kurulu'nun bu konudaki görüşü ihale şartları belgesinin hazırlığında da dikkate alınır.

- **Nihai Bildirim:** Özelleştirme Tebliği m. 5 ise, Rekabet Kurumuna ön bildirimde bulunulması zorunlu olan özelleştirme yolu ile devralma işlemlerinde ve ön bildirimde tabi olmamakla birlikte, teşebbüslerin ilgili ürün piyasasındaki toplam pazar paylarının % 25'i veya cirolarının 25 milyon Türk Lirasını aşması halinde, devralma işlemlerinin hukuki geçerlilik kazanabilmeleri için Rekabet Kurulundan izin alınmasının zorunlu olduğunu belirtir. Kurul'un izin vermediği birleşme ve devralmalar geçerlilik kazanmaz. Özelleştirme Tebliği m. 6 uyarınca, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ("ÖİB") Rekabet Kurumu'na ihale işleminin sonuçlanmasından sonra ve fakat nihai devir işlemine ilişkin kararını vermeden önce izin başvurusunda bulunur. Bu başvuru Özelleştirme Yüksek Kurulu'na sunacağı karar taslağında yer alacak her teklif sahibi için bağımsız dosyalar şeklinde hazırlanır. Tebliğ m. 7'de 1997/1 sayılı Tebliğ'in aykırı olmayan hükümlerinin özelleştirme yolu ile devralma işlemlerine uygulanacağı da belirtilir.

Rekabet Kurulunun Elektrik Özelleştirmelerine İlişkin Kararı

Geçtiğimiz aylarda tamamlanan TEDAŞ, BEDAŞ, Dicle Elektrik, Gediz Elektrik ve Trakya Elektrik özelleştirme ihaleleri sonucunda ÖİB, Özelleştirme Tebliği uyarınca ihaleyi kazanan teşebbüsleri izin için Rekabet Kurumu'na bildirdi. Rekabet Kurulu, ÖİB tarafından kendine yapılan bildirimlere ilişkin kararını (bundan böyle "Kısa Karar" olarak anılacaktır), 16 Aralık 2010 tarihli toplantısında verdi ve Kurum'un resmi internet sitesinde kamuoyuyla paylaştı. Ancak gerekçeli karar henüz yayınlanmadı.

Rekabet Kurulu Kısa Kararında, BEDAŞ, Gediz Elektrik, Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin özelleştirilmesine ilişkin olarak kendisine yapılan başvuruları her bir teşebbüs açısından ayrı ayrı değerlendirdi. Kurul bu değerlendirmelerinde her bir teşebbüsün teklif verdiği ihaleleri, ilgili pazardaki rekabet üzerindeki etkileri açısından bir arada ele aldı.

Kısa Kararda ilgili ürün pazarı belirtilmemiş olmakla beraber, Rekabet Kurulu’nun Çoruh Elektrik Dağıtım A.Ş., Yeşilirmak Elektrik Dağıtım A.Ş., Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., Fırat Elektrik Dağıtım A.Ş. kararlarından hareketle bu pazarın “elektrik dağıtım hizmetleri” ve “küçük ölçekli endüstriyel, ticari ve hane halkından oluşan tüketicilere yapılan perakende satışlar” pazarı olduğu görülür. İlgili ürün pazarı, birleşme veya devralma işlemine taraf teşebbüslerin iştigal konusuna giren mal ve hizmetlerine ilişkin pazardır. İlgili ürün pazarının saptanmasında, birleşme veya devralma konusu olan mal veya hizmetlerle, tüketicinin gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından aynı sayılan mal veya hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınır; saptanan pazarı etkileyebilecek diğer unsurlar da değerlendirilir.

İş - Kaya - MMEKA OG, İş-Kaya MMEKA - Rosse OG ve Aksa Elektrik Bakımından

Rekabet Kurulu, BEDAŞ, Gediz Elektrik ve Trakya Elektrik özelleştirmelerinde en yüksek teklif sahipleri olan İş – Kaya - MMEKA OG ile Aksa Elektrik’in 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (“Rekabet Kanunu”) m. 3 uyarınca aynı ekonomik birlik içinde yer aldıklarına ve bu nedenle iki ihale katılımcısının aynı ve tek bir teşebbüs olarak kabul edilmeleri gerektiğine karar verdi.

Kurul bu kararında gerekçe olarak MMEKA ortaklarından Mehmet Kazancı, Esin Kazancı, Begüm Kazancı ve Mustafa Kurnaz’ın Kazancı Holding A.Ş. ve dolayısıyla Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş. (bundan böyle “Aksa Elektrik” olarak anılacaktır) ile aynı ekonomik bütünlük içinde yer almasını gösterdi.

Kamuya açık bilgilerden elektrik üretim ve dağıtım pazarında Kazancı Holding A.Ş.’nin iştirakleri halka açık Aksa Elektrik Üretim A.Ş., Aksa Elektrik Toptan Satış A.Ş. ve Aksa Elektrik ile güçlü bir pazar payına sahip olduğu anlaşılır. Ayrıca Rekabet Kurulu’nun çeşitli kararlarından Kazancı Holding A.Ş.’nin doğalgaz dağıtım pazarında da güçlü bir pazar payı

olduğu görülür. Nitekim Rekabet Kurulu Çoruh Elektrik Dağıtım A.Ş., Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., Fırat Elektrik Dağıtım A.Ş., Vangözü Elektrik Dağıtım A.Ş. kararlarında, bu teşebbüslerin Aksa Elektrik'e ve Yeşilirmak Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Çamlıbel Elektrik Dağıtım A.Ş. kararlarında da bu teşebbüsün Aksa Elektrik'in iştiraki olan Anadolu Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'ye devrinde, aynı teşebbüslerin aynı bölgelerde hem elektrik dağıtım hem de doğalgaz dağıtımına sahip olmalarını "yakınsayan pazar bütünleşmesi" açısından tartıştı ve bu devralmalara oy çoğunluğuyla izin verdi. Kararlara muhalif kalan üyeler bir yandan yakınsayan pazarlardaki bu bütünleşmenin hakim durum yarattığını vurguladı diğer yandan da çakışmanın önlenmesi için gerekli önlemlerin alınmadığının altını çizdi. Bu nedenle ihaleleri kazanan OG'nin Kazancı Holding A.Ş. ile aynı ekonomik bütünlük içinde bulunup bulunmadığı önemlidir.

Rekabet Kurulu Kısa Kararda, aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan İş - Kaya - MMEKA OG ve Aksa Elektrik'e, BEDAŞ, Gediz Elektrik ve Trakya Elektrik'in üçünün birden devrinin elektrik pazarında Kazancı Holding A.Ş. bakımından Rekabet Kanunu m. 7 anlamında hâkim durum yaratacağı ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına neden olacağını vurguladı. Kurul, bu değerlendirmeleri sonucunda, BEDAŞ, Gediz Elektrik ve Trakya Elektrik'in üçünün birden İş - Kaya - MMEKA OG ve Aksa Elektrik'e devri işlemine Rekabet Kanunu m. 7 ve 1997/1 Sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ m. 6 uyarınca izin verilemeyeceğine, bununla beraber, bu üç teşebbüsten yalnızca, ikisinin taraflarca devralınması halinde işleme izin verilebileceğine karar verdi.

Kurul, Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin İş - Kaya - MMEKA - Rosse OG tarafından devralınması işlemine ilişkin olarak ise, ilgili pazarda hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumu güçlendirilmesine neden olmayacağı için izin verilmesinde sakınca bulunmadığını belirtti.

Eti Gümüş – Söğütsen OG Bakımından

Kurul, Eti Gümüş-Söğütsen OG'nin Boğaziçi Elektrik, Gediz Elektrik, Trakya Elektrik ve Dicle Elektrik'in dördünü devralması işlemine ilgili pazarda hâkim durum yaratılacağı ve rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracağı için izin verilemeyeceğine karar verdi. Kısa kararda, bu dört teşebbüsten yalnızca üçünün Eti Gümüş-Söğütsen OG tarafından devralınmasına izin verilmesinde herhangi bir sakınca bulunmayacağını

da ifade etti.

Diğer Teklif Sahipleri Bakımından

Kurul, diğer teklif sahipleri bakımından yaptığı değerlendirmesinde, Park Holding'in Boğaziçi Elektrik'i, Enerjisa'nın Gediz Elektrik'i, IC İçtaş veya KCETAŞ-AYEN-REL-PETCO OG'nin Trakya Elektrik, Karavil-Ceylan OG veya Çalık Enerji'nin Dicle Elektrik'i devralmasında herhangi bir sakınca bulunmayacağını belirtti.

Sonuç

Kurul'un Kısa Kararında İş - Kaya - MMEKA OG veya Aksa Elektrik'e ilişkin değerlendirmelerin dayandığı maddi delillerin neler olduğu belirsizdir. Kurul'un ihaleyi kazanan teşebbüsleri hangi gerekçelerle Aksa Elektrik ve dolayısıyla Kazancı Holding A.Ş. ile aynı ekonomik birlik içinde kabul ettiği önemlidir. Zira bu gerekçeyle Rekabet Kurulu Kazancı Holding A.Ş.'nin elektrik dağıtım pazarında hâkim durumda bulunacağına ve rekabetin önemli ölçüde kısıtlanacağını belirtti.

Bildirime bağlı bu devralma işlemleri Rekabet Kurulu tarafından izin verilmedikçe geçerlilik kazanmaz. Rekabet Kurulu ise İş - Kaya - MMEKA OG'nin BEDAŞ, Gediz Elektrik ve Trakya Elektrik'ten sadece ikisini devralmasına izin verdi. Bu nedenle, Rekabet Kurulu gerekçeli kararı yayımlandıktan sonra açılacak iptal davası sonucunda karar Danıştay tarafından iptal edilmedikçe veya verilecek taahhütler üzerine Rekabet Kurulu farklı bir karar vermedikçe İş - Kaya - MMEKA OG, BEDAŞ, Gediz Elektrik ve Trakya Elektrik'ten herhangi ikisini devralmak konusunda bir seçim yapacaktır.

Akaryakıt Dağıtım Sektöründe Milat Doluyor: 18 Eylül 2010*

Hatırlanacağı üzere Rekabet Kurulu 5.3.2009 tarih ve 09-09/186-56 sayılı Kararında, Pol-Pet Petrol Ürünleri Tur. Konaklama ve Din Tesisleri Ltd. Şti. (bundan böyle “Pol-Pet” olarak anılacaktır) ile M-Oil (bundan böyle “M-Oil” olarak anılacaktır) arasında imzalanan bayilik sözleşmesi ve buna bağlı intifa hakkı sözleşmesini Rekabet Hukuku kapsamında değerlendirerek, 2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nde (bundan böyle “Tebliğ” olarak anılacaktır) öngörülen grup muafiyetinden ancak 18.09.2010 tarihine kadar yararlanacaklarına bu tarihten sonra ise muafiyetten yararlanamayacaklarına karar verdi. Sektörde “intifa kararları” olarak adlandırılan Pol-Pet kararı ve aynı yöndeki 5.3.2009 tarih ve 09-09/187-57 sayılı Barbaros Akaryakıt kararı piyasada büyük yankı uyandırdı, hem olumlu hem de olumsuz eleştirilere hedef oldu. Pol-Pet kararı ve öncesindeki kararlar da Derginin Mayıs 2009 sayısında yayınlanan “Rekabet Kurulu Akaryakıt Sektörüne Yeni Düzen Getirdi” başlıklı makalemde incelendi.

Pol-Pet Kararı

Karara konu olayda da Pol-Pet ile M-Oil arasında bir bayilik sözleşmesi vardı ve bu sözleşmeye bağlı olarak, Pol-Pet’e ait taşınmaz üzerine bayilik karşılığı 15 yıl süre ile intifa hakkı kurulmuştu.

Bayilik sözleşmeleri açısından da uygulanan Tebliğ uyarınca, rekabet yasalarının Tebliğ kapsamında kalması için en fazla 5 yıl için öngörülmesi gerekir. Tebliğ m. 5/a uyarınca “Alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğü” bu Tebliğ kapsamında değerlendirilmez ve muafiyetten yararlanmaz.

Rekabet Kurulu, bayilik sözleşmesi kapsamında düzenlenen rekabet yasağı için öngörülen 5 yıllık süre sınırının aşılp aşılmadığını değerlendirirken bayilik sözleşmesi ile bağlantılı kredi sözleşmeleri, ekipman sözleşmeleri, uzun süreli kira sözleşmeleri ya da uzun süreli intifa hakkı tanınması gibi şahsî ya da aynî hakları da dikkate alır. Kurul’a göre bu sözleşmeler veya haklar rekabet yasağının süresini fiilen uzatacak şekilde kullanılamaz. Bu nedenle bu tür sözleşmelerin varlığı halinde beş yılı aşan süreler bakımından Tebliğ’de belirtilen muafiyet koşulları ortadan kalkar.

* Ağustos 2010 tarihli Makale – Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

Kurul, dikey anlaşmalarda yer alan rekabet yasağına ilişkin hükümlerin Tebliğ'in 5. maddesiyle uyumlu hale getirilmesine ilişkin geçiş sürecinin 18.9.2003 tarihinde başlayıp 18.9.2005 tarihinde sona erdiğini belirtti. Ancak 18.9.2005 tarihinden önce yapılmış olan ve süresi 5 yılı aşan sözleşmelerin, Rekabet Kurulu tarafından uygulanan “*azami hadde indirme*” ilkesi gereğince 18.9.2010 tarihine kadar Tebliğ’de yer alan muafiyetten yararlanabileceklerine karar verdi.

Kurul, Karara konu somut olayda Pol-Pet ile M-Oil arasında imzalanan bayilik sözleşmesinin ve buna bağlı olarak intifa hakkı sözleşmesinin 18.09.2005 tarihinden önce yapılmış ve süreleri 5 yılı aşan sözleşmeler olmaları bakımından, 18.09.2010 tarihine kadar Tebliğ uyarınca grup muafiyetinden yararlanabilecekleri sonucuna vardı. Bununla birlikte Kurul, bu tarihten itibaren intifa hakkı çerçevesinde bayilerin yeniden sözleşme yapmaya zorlanması halinde RKHK m. 4 uyarınca işlem başlatılacağını belirtti.

Kurul’un bu yönde karar almasında Danıştay’ın 2008 yılında verdiği Total-Akdağ kararındaki tespitleri etkili oldu. Danıştay bu kararında işletme sözleşmesi birer yıl süreli yapılırsa dahi, kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine olan etkisi nedeniyle işletme sözleşmesi de kira sözleşmesiyle birlikte sona ereceğinden, işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geleceğini belirtti. Bu durumda, Tebliğ hükümleri uyarınca, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için anlaşma yapılarak bayiye rekabet etmeme yükümlülüğünün getirilmesi, anlaşmayı Tebliğ dışına çıkarabileceğinden, işletme sözleşmesinin RKHK m. 4 açısından denetlenmesi gerektiğine hükmetti.

Yasal Süreç

Petrol Ofisi A.Ş. Rekabet Kurulu’nun Pol-Pet ve bu yöndeki 09-09/187-57 sayılı kararının, bu kararlar çerçevesinde Rekabet Kurulu tarafından yapılan duyurunun ve RKHK m.5/II hükmünün Anayasa’ya aykırı olduğu iddiasıyla Danıştay’da iptal davası açtı. Danıştay 13. Dairesi bu davada yürütmenin durdurulması talebini reddetti. Yürütmeyi durdurma talebinin reddine ilişkin itiraz da Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından kabul edilmedi. Danıştay 13. Dairesi 28.6.2010 tarih ve 2009/3044 E., 2010/5458 K. sayılı kararında Petrol Ofisi’nin Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi bulmadı ve Total-Akdağ kararındaki tespitlerini tekrar ederek iptal istemini reddetti.

Opet Petrolcülük A.Ş tarafından Petrol Ofisi A.Ş.'ye benzer gerekçelerle açılan iptal davası da Danıştay 13. Dairesinin 28.6.2010 tarih ve 2009/5164 E., 2010/5457 K. sayılı kararıyla ve aynı gerekçelerle reddedildi. Böylece Rekabet Kurulu'nun Pol-Pet kararında ortaya koyduğu ilkeler yargı denetiminden de geçti.

Shell & Turcas Petrol A.Ş. tarafından açılan davalarda ise Danıştay 13. Dairesi yürütmeyi durdurma taleplerini reddetti. Bu ret kararlarına karşı Danıştay İdari Dava Daireleri Genel kurulunda yapılan itirazlar da kabul edilmedi.

Bundan Sonra Ne Olacak?

Rekabet Kurulu'nun Pol-Pet kararında belirttiği gibi 18.09.2005 tarihinden önce imzalanan akaryakıt bayilik sözleşmeleri ile bunlarla bağlantılı intifa veya tapuya şerh edilmiş kira sözleşmelerinden oluşan dikey anlaşmaların, 5 yıldan uzun süreli rekabet yasağı, intifa hakkı veya kira sözleşmesi içermeleri halinde en geç 18.09.2010 tarihi itibarıyla sona erdirilmesi veya sözleşmelerde Tebliğ hükümlerine uygun değişikliklerin yapılması gereklidir.

Rekabet Kurumu Başkanı, Rekabet Kurumu sitesinde yayımlanan açıklamasında, Tebliğ'in kısmen veya tamamen değiştirilmesi yahut uygulamasının ertelenmesi yönünde bir çalışma bulunmadığını belirtmiştir. Bu nedenle 18.09.2010 tarihiyle ilgili bir erteleme de söz konusu değildir.

RKHK m. 56 uyarınca, muafiyet koşullarını taşımayan bir anlaşma geçersizdir. Buradaki geçersizlik sadece rekabet hukuku açısından sorun yaratan hükme değil, anlaşmanın tamamına ilişkindir. Bu nedenle 18.09.2010 tarihine kadar, 5 yıldan uzun süreli intifa veya kira sözleşmeleri içeren bayilik sözleşmeleri Tebliğ hükümlerine uygun hale getirilmezse, sadece bu intifa ve kira hükümleri değil bayilik sözleşmesinin tamamı geçersiz olur. Ancak, bu geçersizlik özellikle petrol piyasası mevzuatı hükümleri uyarınca geçerli bir bayilik sözleşmesi olmaksızın bayilik faaliyeti yapamayacağı hususu da dikkate alındığında, bayilerin bayilik faaliyetlerini sürdürememeleri anlamına gelir. Bu nedenle dağıtım şirketlerinin ve bayilerin gerek rekabet hukuku mevzuatı gerekse petrol piyasası mevzuatı bakımından mağdur olmamaları için, en geç 18.09.2010 tarihine kadar gerekli tedbirleri almaları gerekir.

Avrupa Komisyonu Cadbury'nin Kraft Foods Tarafından Devralınmasına İzin Verdi*

Avrupa Komisyonu, Birleşik Krallık merkezli Cadbury PLC'nin (bundan böyle "Cadbury" olarak anılacaktır) Birleşik Devletler merkezli Kraft Foods Inc. (bundan böyle "Kraft" olarak anılacaktır) tarafından devralınmasına, Cadbury'nin Polonya ve Romanya'daki çikolata şekerleme işlerinin elden çıkarılması şartı ile izin vermiştir.

Taraflar, İşlem ve Ön İnceleme

Kraft¹, dünya çapında bir yiyecek ve içecek şirketi olup, 150'nin üzerinde ülkede faaliyet göstermektedir. Komisyon, Kraft'ın Avrupa Birliği içinde Birleşik Krallık ve İrlanda hariç üye ülkelerde² önemli bir pazar payına sahip olduğunun altını çizmektedir. Komisyon, Birleşik Krallık ve İrlanda'da tüketici tercihlerinin hâlâ geleneksel çikolata lehine güçlü olup, Kraft markalarının tüketici tercihleri ile uyuşmadığını belirtmektedir.

Cadbury³ de dünya çapında bir çikolata ve şeker üreticisi ve satıcısı olup, 60'ın üzerinde ülkede faaliyet göstermektedir. Kraft'ın aksine Cadbury⁴, geleneksel markaları ile Birleşik Krallık ve İrlanda'da pazar lideri konumundadır.

Kraft, 9 Kasım 2009 tarihli bir ihale neticesinde Cadbury'nin kontrolünü devralmıştır. Komisyon kendisine yapılan izin başvurusu üzerine yaptığı ön inceleme neticesinde bildirim konusu devralmanın 139/2004 sayılı Tüzük⁵ kapsamına girdiğini tespit etmiştir.

İlgili Pazar

İşlem taraflarının faaliyet alanlarını dikkate alan Komisyon, ilgili ürün pazarını çikolata üretim ve satış pazarı olarak tespit etmiştir.

Komisyon, coğrafi pazarı Avrupa Birliği olarak belirlemiş olup, Birleşik Krallık ve İrlanda'daki tüketici tercihlerini de dikkate alarak bu pazarın "Bir-

* ***Ocak 2010 tarihli Makale***

- 1 Kraft'ın iş faaliyeti paketlenmiş yiyecek ve içecek üretimi ve satışı ve özellikle çikolata şekerleme dâhil olmak üzere, atıştırma ürünleri, içecekler, süt ürünleri, peynir, hazır ve çabuk yemeklerdir.
- 2 Özellikle asıl çikolata markası Milka, Côte d'Or ve Toblerone ile.
- 3 Cadbury'nin iş faaliyeti çikolata, şeker şekerleme ve sakız üretimi ve satışlarıdır.
- 4 Özellikle Dairy Milk markası ile. Cadbury, Fransa, Polonya, Romanya ve Portekiz'de de daha önce devraldığı yerel markalar vasıtasıyla faaliyet göstermektedir.
- 5 Yoğunlaşma ön bildirimi, Dava COMP/M.5644 — Kraft Foods/Cadbury, 2009/C 272/12.

leşik Krallık ve İrlanda” ile “Birleşik Krallık ve İrlanda hariç Avrupa Birliği” pazarları olmak üzere iki ayrı pazara ayırması gerektiğini ifade etmiştir.

Komisyon Soruşturması

Komisyon, Cadbury'nin Birleşik Krallık ve İrlanda'da önemli bir pazar payına sahip olmasına karşın, aynı coğrafi pazarda Kraft'ın önemsiz, çok küçük bir pazar payına sahip olduğunu tespit etmiştir. Bu bilgiler ışığında Komisyon, işlemin Birleşik Krallık ve İrlanda pazarlarında hâkim durumun güçlendirilmesine neden olmayacağına ve hiçbir rekabet endişesi yaratmayacağı kanaatine varmıştır. Birleşik Krallık ve İrlanda hariç Avrupa Birliği pazarına gelince, Komisyon işlemin, anılan pazar içerisinde her iki tarafın da oldukça yüksek pazar paylarına sahip olduğu Polonya ve Romanya'da çikolata üretim ve satış pazarlarında hâkim durum yaratacağını ifade etmiştir⁶.

İşlem Taraflarının Sunduğu Taahhütler

Taraflar, ilgili pazarlardaki rekabet endişelerini çözümlmek için aşağıdaki taahhütleri vermeyi teklif etmişlerdir:

- Cadbury'nin Wedel markası ile yürütülen Polonya'daki çikolata şekerleme işinin elden çıkarılması ve
- Cadbury'nin Romanya'daki çikolata şekerleme işinin elden çıkarılması.

Tarafların bu taahhütleri sunmaktaki amaçları anılan ilgili pazarlardaki pazar paylarının artmasını engellemektir⁷.

Sonuç

Komisyon, Polonya ve Romanya pazarlarına ilişkin olarak taraflarca önerilen taahhütleri inceledikten sonra, devralma işleminin Avrupa Ekonomik Alanında veya önemli bir bölümünde etkin rekabeti belirgin bir şekilde engellemeyeceğine karar vermiştir.

6 Komisyon Duyurusuna göre, taahhütlerin Rekabet endişelerini tamamen ortadan kaldırması ve her açıdan etkin ve anlaşılır olması gerekmektedir. Bkz. Komisyon'un 139/2004 sayılı Konsey Tüzüğü ve 802/2004 sayılı Komisyon Tüzüğü Çerçevesinde Kabul Edilebilir Sayılan Taahhütlere İlişkin 2008/C-267/01 sayılı ve 22 Ekim 2008 tarihli Duyurusu (bundan böyle Duyuru" olarak anılacaktır.

(<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:267:0001:0027:EN:PDF>)

7 Bkz. Duyuru.

Komisyon Microsoft Tarafından Uygulanan Taahhütleri Onayladı*

Avrupa Birliği Komisyonu, Microsoft'un Avrupalı tüketicilere internete girerken değişik internet tarayıcıları arasından seçim yapma imkânı tanıyan taahhütlerinin uygulanmasını onayladı.

Komisyon Soruşturma ve İddianame

Avrupa Komisyonu, 21 Aralık 2007 tarihinde Microsoft'a karşı COMP/C-3/39530 (Microsoft – Bağlama)¹ dosyası ile bir rekabet incelemesi² başlatmış ve Microsoft'a 15 Ocak 2009 tarihinde bir İddianame³ göndermiştir. Komisyon, İddianame'de⁴ Microsoft'un Internet Explorer'ı Windows işletim sistemine bağlama uygulamasının⁵ web tarayıcıları arasındaki rekabeti bozduğu, tüketici tercihlerini kısıtladığı ve AT Anlaşması'nın hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin 82. maddesi⁶ hükümlerini ihlâl ettiği ön görüşünde olduğunun altını çizmiştir.

Microsoft'un İddianame'ye Cevabı ve Komisyon'un Araştırması

Microsoft, 28 Nisan 2009 tarihinde İddianame'yi cevaplamış ve devam eden rekabet incelemesine ilişkin çözüm önerilerini beyan etmiştir. Microsoft'un önerisi, Internet Explorer içerecek olan Windows 7 işletim sisteminin tüketicilere diledikleri web tarayıcıyı seçmeleri imkânı tanıma-

* ***Mart 2010 tarihli Makale***

- 1 İnceleme, Microsoft'un hâkim durumda olan işletim sistemi ile çeşitli ürünlerinin bağlı satışı uygulamasının ATA m.82'nin ihlalini teşkil ettiği iddiasına dayanmaktadır.
- 2 İnceleme başlatılması, Komisyon'un ihlâlê ilişkin bir delile sahip olduğu anlamına gelmemektedir. Bu durum yalnızca Komisyon'un bu olayı öncelikli olarak soruşturacağı anlamına gelmektedir.
- 3 İddianame, Komisyon'un rekabete aykırılık soruşturmasının usule ilişkin bir aşaması olup, Komisyon'un ilgili taraflara kendilerine ilişkin iddiaları yazılı olarak bildirdiği bir metindir. Kendisine İddianame gönderilen taraf, işbu metne – Komisyon tarafından ileri sürülen iddialara karşılık savunmalarını oluşturan tüm olayları içeren - yazılı bir cevap verebilir.
- 4 İddianame, İlk Derece Mahkemesi'nin Microsoft'un Windows Media Player'ı Windows PC işletim sistemine bağlayarak, hâkim durumunu (PC işletim sistemleri pazarında) kötüye kullandığını tespit eden Komisyon Kararını onadığı 17 Eylül 2007 tarihli kararında (T-201/04) yer verilen ilkelere dayanmaktaydı.
- 5 Internet Explorer dünyadaki PC'lerin 90%'da kuruludur. Bu durum, rakip web tarayıcılar arasındaki rekabeti bozduğu gibi, Internet Explorer'a diğer web tarayıcıların asla erişemeyeceği suni bir dağıtım avantajı da sağlamaktadır.
- 6 ATA m.82'ye yapılan tüm referanslar Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Anlaşma (1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Anlaşması da denilmektedir) m. 102 olarak anlaşılmalıdır.

cak şekilde düzenlenmesidir. Buna ek olarak, Orijinal Ekipman Üreticilerinin ürünlerine diledikleri rakip web tarayıcıyı yükleyebilmeleri de önerilmiştir.

Komisyona, Microsoft'un taahhütlerini incelemiş ve Haziran 2009'da⁷ Windows 7 ile Internet Explorer'ın Windows işletim sisteminden ayrılmasına ilişkin öneriler hakkındaki kararını yakın zamanda vereceğini duyurmuştur. Bu arada Microsoft –önerilerinin uygulanabilirliği ve etkinliğine ilişkin Komisyona'da var olan endişelere cevap vermek için– üçüncü kişi teşebbüsler ile Windows ve Windows sunucusu arasında birlikte işlerlik sağlamak üzere ek taahhütler sunmuştur.

Komisyona'un Pazar Testi ve Kararı

9 Ekim 2009'da Komisyona⁸ tüketicileri, yazılım şirketlerini, bilgisayar üreticilerini ve diğer ilgili tarafları, Microsoft'un mevcut ve gelecekteki Windows PC işletim sistemi kullanıcılarına daha geniş web tarayıcı seçim imkânı sağlanmak amaçlı taahhütlerine ilişkin yorumlarını sunmaya davet etmiştir.

Komisyona 16 Aralık 2009 tarihinde Microsoft'un yukarıda bahsedilen taahhütlerini kabul etmiş ve bu taahhütlerin artık Microsoft için bağlayıcı hale geldiğini belirtmiştir. Komisyona kararında, bu taahhütlerin Microsoft açısından bağlayıcı hale gelmesi ile Komisyona'un bu konudaki soruşturmasının konusuz kaldığı da belirtilmiştir. Komisyona kararı, Microsoft için 5 yıl süre ile bağlayıcı olacaktır.

Komisyona, Microsoft'un taahhütlerini her 2 yılda bir gözden geçirebileceği gibi, Microsoft da Komisyona'a taahhütlerin uygulamasını düzenli olarak rapor edecektir.

Taahhütlerin Uygulanması ve Sonuç

Microsoft, Mart ayının başlangıcından itibaren, taahhütlerini uygulamaya koydu. Taahhütlerin uygulamaya konduğu, Komisyona'un 2 Mart 2010 tarihli bir basın duyurusu ilan edildi⁹.

7 Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Komisyona'un MEMO/09/272 sayılı duyurusu.

8 COMP/C-3/39.530 — Microsoft (Bağlama) kararında 1/2003 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 27/4. maddesine dayanılarak çıkarılan duyuru.

9 Ayrıntılı bilgi için bkz. Komisyona'un IP/10/216 sayılı ve 2 Mart 2010 tarihli duyurusu.

Web tarayıcı seçim ekranının, Avrupa’da Mayıs ayı ortalarına kadar 100 milyondan fazla kişisel bilgisayara gireceği tahmin edilmektedir¹⁰. Böylelikle, Windows PC kullanıcıları – web tarayıcı olarak Internet Explorer yüklü olanlar– web tarayıcı seçim ekranından yararlanmak ve Internet Explorer ile rakip web tarayıcılar arasında seçim yapmak imkânına kavuşmuştur¹¹.

10 Ekran Seçiminin ana sayfası, <http://www.browserchoice.eu> adresinde tüm internet kullanıcılarının erişimine sunulmuştur. Ekran Seçimi, Windows ile çalışan en yaygın 12 web tarayıcısına ilişkin bilgiler içermektedir. Ekran Seçimi, kullanıcıların kolaylıkla bir veya birden fazla web tarayıcı indirimlerine ve kullanmamalarına imkân tanımaktadır. Ekran Seçiminde yer verilen web tarayıcı listesi, her 6 ayda pek çok farklı bağımsız kaynaktan gelen pazar payı verilerine uygun olarak gözden geçirilecektir. Güncel liste: Apple Safari, Google Chrome, Microsoft Internet Explorer, Mozilla Firefox, Opera, AOL, Maxthon, K-Meleon, Flock, Avant Browser, Sleipnir ve Slim Browser tarayıcılarını içermektedir.

11 Bu yeni sisteme ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Avrupa Komisyonu’nun resmi internet sayfasında yer yayınlanan Vatandaş Özeti.

Komisyon, British Airlines, American Airlines ve Iberia'nın Atlantik Ötesi Güzergâhlardaki Uçuşlara İlişkin Taahhütlerini Kabul Etti*

Komisyon, Oneworld Alliance üyeleri British Airways, İberia ve American Airways tarafından sunulan taahhüt planını onayladı.

Olaylar

Rekabet Soruşturmaları

Komisyon, Nisan 2009'da, bazı havayolu şirketleri arasında kurulan ve Atlantik ötesi güzergâhlara ilişkin işbirliğini konu alan iki rekabet soruşturması başlattı. Bu soruşturmalardan ilki, Air Canada, Continental, Lufthansa, United¹ arasındaki, ikincisi ise, Oneworld Alliance'ın 3 üyesi, American Airlines, British Airways ve Iberia arasındaki işbirliğini konu almaktaydı.

Rekabete Aykırı Sözleşmeler

Havayolu şirketleri arasındaki anlaşmalar, Atlantik ötesi güzergâhlara ve özellikle Avrupa Birliği ve Kuzey Amerika güzergâhları için ticaret, pazarlama ve operasyonel işbirliği öngörmekteydi. Anılan işbirliği, bütün Avrupa ve Kuzey Amerika güzergâhlarında gelir paylaşımı, takvim planlaması, fiyat ve kazanç yönetimini de içermekteydi.

İddianame

Komisyon, Eylül 2009'da, American Airlines, British Airways ve İberia'ya bir iddianame göndermiştir². Anılan iddianame, havayolu şirketleri arasındaki yoğun işbirliğinin, Avrupa Birliği rekabet kurallarına aykırılık teşkil edebileceğini (ATA m. 101) öngörmektedir. Komisyon, havayolu şirketleri arasındaki anlaşmaların, Atlantik ötesi güzergâhlarda rekabeti kısıtlayıcı etkiler taşıyıp taşımadığını ele almış ve özellikle Londra-Dal-

* *Ağustos 2010 tarihli Makale*

1 Star Alliance'ın mevcut ve müstakbel üyeleri.

2 İddianame, Komisyon'un rekabet soruşturmalarında yer verdiği olağan bir aşamadır. Komisyon, bu aşamada, tarafları iddiaları konusunda yazılı olarak bilgilendirmektedir. İddianame, muhatabı da yazılı olarak cevap verebilir. Muhatap, Komisyon tarafından bildirilen iddialara ilişkin savunması kapsamında her türlü maddi vakıyı ortaya koyabilir. Muhatap ayrıca, olaya ilişkin yorumlarını dile getirmek üzere sözlü duruşma da talep edebilir.

las, Londra-Boston, Londra-Miami, Londra-Şikago, Londra-New York ve Madrid-Miami hatlarındaki tüketici zararı üzerinde yoğunlaşmıştır.

Sunulan taahhütler

Taraflar, soruşturma sırasında Komisyon'un endişelerini ortadan kaldırmak için, anılan altı Atlantik ötesi hata ilişkin sefer sınırlamaları öngören taahhütler sunmuşlardır. Ayrıca, American Airlines, British Airways ve Iberia havayolları, bu güzergâhlarda “sık uçan yolcu” programlarına erişim sağlamayı ve pazara yeni giren havayolu şirketlerinin müşterilerine de “sık uçan yolcu programları” aracılığıyla mil biriktirme ve toplama imkânı tanımayı taahhüt etmişlerdir.

Taraflar, işbirliklerinin pazar üzerindeki etkisinin değerlendirilmesini kolaylaştırmak için Komisyon'a düzenli aralıklarla veri sunmayı da yükümlenmiştir. İşbu taahhütler 10 yıl süreyle bağlayıcı olacak ve uygulanmalarını denetlemek üzere bir kayyım atanacaktır³.

İlgilileri Davet

Komisyon, havayolu şirketlerinin sunduğu taahhütlere ilişkin olarak ilgilileri yorumlarını iletmeye davet etmiştir.

Taahhütler, giriş engellerinin azaltılması bakımından olumlu karşılanmıştır. İlgililer, taahhütlerin kapsamı ve uygulanması konusunda Komisyon'a detaylı yorumlar da iletmışlerdir. Bu yorumların bir kısmı, pazar testi sonrasında hazırlanan son taahhüt paketinde, bazı değişikliklere yer verilmesinde de yol gösterici olmuştur.

Karar

Komisyon, havayolu şirketleri tarafından sunulan taahhütlerin, anılan güzergâhlardaki giriş engellerini azaltarak veya ortadan kaldırarak, rakip havayolu şirketlerinin bu güzergâhlarda faaliyete geçmelerine ve faaliyetlerini devama imkân sağladığına kanaat getirmiştir⁴.

3 Önerilen taahhütlerin bir özeti, 1/2003 sayılı Tüzüğün 27(4) sayılı hükmüne uygun olarak, 10 Mart 2010 tarihli ATRG'de yayımlanmıştır.

4 Komisyon kararında, Avrupa Birliği Rekabet Kurallarının Uygulanmasına İlişkin 1/2003 sayılı Tüzüğün 9. maddesine uygun olarak, 10 Mart 2010 tarihinde başlatılan pazar testinin sonuçları dikkate alınmıştır.

Amerikan makamları ile işbirliği

Komisyon, soruşturma sırasında, ABD Ulaştırma Bakanlığı ve ABD Adalet Bakanlığı başta olmak üzere, Amerikan makamları ile yakın bir işbirliği içinde çalışmıştır.

Komisyon Sara Lee Air Care'ın Procter&Gamble Tarafından Devralınması İşlemini Onayladı ve Şirketin Vücut ve Çamaşır Bakımı İşlerinin Unilever Tarafından Devralınması İşleminin Kapsamlı Soruşturmaya Alınmasına Karar Verdi*

Procter&Gamble/Sara Lee Devralması

Komisyon, beş AB üyesinin rekabet otoritelerinin Sara Lee Air Care'ın Procter&Gamble tarafından devralınmasının incelenmesi talebini kabul etti ve işleme izin verdi¹.

İşlem

İşlem, Sara Lee Corp'un oda kokusu biriminin Procter&Gamble tarafından devralınmasına ilişkindir. Anılan devralma, taraflarının toplam cirosu AB eşiklerine ulaşmadığı için, yalnızca Almanya ve diğer bazı Avrupa Birliği ülkelerinde izin başvurusuna konu olmuştur.

Taraflar

Procter&Gamble ev bakımı, güzellik, sağlık ve diğer tüketim maddelerinin üretimi, geliştirilmesi, dağıtımı ve pazarlama faaliyetlerini yürüten bir Amerikan şirkettir. Sara Lee Air Care ise çok çeşitli tipte hava kokularının üretim ve pazarlanmasını yapan bir Amerikan şirkettir.

Komisyon'un 22/1. madde Çerçevesindeki İncelemesi?

Almanya, Belçika, İspanya, Portekiz, Macaristan ve Birleşik Krallık ulusal rekabet otoriteleri Komisyon'a Birleşme Tüzüğü'nün 22/1. maddesi uyarınca gönderme başvurusu yapmış ve Komisyon'dan işlemin kendi ülkelerindeki etkilerini incelemesini talep etmiştir³.

Komisyon bu başvuruyu kabul etmiş ve Procter&Gamble'dan işlemi bildirmesini talep etmiştir.

* ***Haziran 2010 tarihli Makale***

1 The two procedures are independent of each other.

2 Teşebbüsler arasındaki yoğunlaşmaların kontrolü konusunda 139/2004 sayılı Konsey Tüzüğü.

3 Bu hüküm uyarınca, üye ülkeler Komisyon'dan Topluluk boyutu olmasa da üye ülkeler arasında ticareti etkileyen ve talepte bulunan üye ülke sınırları içinde rekabeti ciddi şekilde etkileyecek olan birleşmelerin incelenmesini talep edebilir.

Komisyon'un Kararı

Komisyon, işlemin, tarafların Belçika ve Birleşik Krallık'ta yüksek pazar payına sahip oldukları, oda kokuları pazarında ve özellikle elektrikli oda kokuları pazarında etkilerini incelemiştir. Komisyon, aynı zamanda işlemin araba kokuları veya bina kokuları pazarlarında potansiyel bir rakibi ortadan kaldırıp kaldırmayacağını da analiz etmiştir. Komisyon, işlem karşısında çok sayıda güçlü ve etkin rakip teşebbüslerin var olmaya devam edeceğini tespit etmiştir. Komisyon işlemin Avrupa Ekonomik Alanında (bundan böyle "AEA" olarak anılacaktır) veya önemli bir bölümünde etkili rekabeti hissedilir derecede engellemediğine kanaat getirmiş ve işleme AB Birleşme Tüzüğü çerçevesinde izin vermiştir.

Unilever/Sara Lee Devralması

İşlem

İşlem Sara Lee Household and Body Care International'ın Unilever NV ve Unilever Plc tarafından devralınmasına ilişkindir. İşlem, Komisyon'a 21 Nisan 2010 tarihinde bildirilmiştir.

Komisyon'un İlk İncelemesi

Komisyon ilk incelemesi sırasında işlemin kişisel bakım ve ev bakım pazarlarında önemli sayıda rakip markayı bir araya getireceğini belirlemiştir. Ayrıca, işlem bazı üye ülkelerde yüksek pazar payları ve hatta pazar lideri yaratacaktır. Komisyon, işlemin deodorant, banyo&duş ve bina bakım ürünleri pazarlarında güçlü alternatif bir sağlayıcıyı pazar dışına itebileceği kanaatindedir. İşte bu nedenle Komisyon, işlemin yukarıda sayılan ürün pazarlarında potansiyel rekabet sorunları yaratabileceğinin altını çizmiştir.

Komisyon işlemin yukarı anılan pazarlardaki rekabete aykırı etkilerini dikkatlice incelemek için kapsamlı soruşturma açmaya karar verdi⁴.

Kapsamlı Soruşturma Usulü

Komisyon'un, işlemin AEA içerisinde veya önemli bir bölümünde rekabeti hissedilir derecede engelleyip engellemediği hususunda kesin kararını vermek için 5 Kasım 2010 tarihine kadar 90 iş günü süresi bulunmaktadır.

4 Kapsamlı soruşturma açma kararı soruşturmanın sonucunu göstermez.

Adalet Divanı Rekabet Hukukunda Meslekî Sırrın Sınırlarını Yeniden Belirledi*

Avrupa Birliği Adalet Divanı (bundan böyle “Divan” olarak anılacaktır), 14 Eylül 2010 tarihinde *Akzo ve Akcors v Komisyon* davası kapsamında vermiş olduğu kararda¹, kurum içi avukatlar ile yapılan iç yazışmaların meslekî sır kapsamında olmadığına karar verdi.

Karar Öncesi

Komisyon görevlileri, soruşturma kararına dayanarak², Adil Ticaret Bürosu (“Office of Fair Trading”)³ temsilcilerinin yardımı ile 12 ve 13 Şubat 2003 tarihlerinde Akzo Nobel Chemicals Ltd (bundan böyle “Akzo” olarak anılacaktır) ve Akcros Chemicals Ltd’nin (bundan böyle “Akcros” olarak anılacaktır) İngiltere’de bulunan ofislerinde muhtemel rekabete aykırı uygulamalar tespit edebilmek için soruşturma gerçekleştirdi.

Soruşturma esnasında, Komisyon görevlileri, avukatlar ile müvekkilileri⁴ arasındaki yazışmalar da dâhil olmak üzere, birçok belgeye el koydu ve bu yazışmaların incelenmesi sonucunda, bunların kesinlikle meslekî sır dâhilinde olmadığına karar verdi⁵.

Genel Mahkeme Kararı

Akzo ve Akcros, Komisyon’un soruşturma kararının iptali ve ayrıca soruşturma esnasında el konulan yazışmaların iadesi için Genel Mahkeme’de dava açtı.

Genel Mahkeme, olayın incelenmesi kapsamında, avukatlar ile müvekkilileri arasında yapılan yazılı yazışmaların meslekî sır kapsamında de-

* *Eylül 2010 tarihli Makale*

1 Karar için bkz. <http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=EN&Submit=rechercher&numaff=C-550/07>.

2 30 Ocak 2003 tarihli ve C(2003) 85/4 sayılı Komisyon kararını değiştiren 10 Şubat 2003 tarihli ve C(2003) 5594 Komisyon kararı.

3 Adil Ticaret Bürosu (“Office of Fair Trading”) İngiliz Rekabet Otoritesi’dir.

4 Akcros’un genel müdürü ile Akzo’nun rekabet hukuku danışmanı, Sn. S. arasında gerçekleşmiş olan iki elektronik posta söz konusudur. Hollanda Barosu’na kayıtlı bir avukat olan Sn. S., olay esnasında Akzo’nun hukuk departmanında görev yapıyordu. Bu sebeple, şirket ile devam eden bir iş ilişkisi içindeydi.

5 8 Mayıs 2003 tarihli ve C(2003) 1533 sayılı Komisyon kararı.

ğerlendirilmesi için iki kümülatif koşul öngören *AM & S Europe v Komisyon* kararına atıfta bulundu⁶. Kararda yer alan koşullar şöyledir:

- Yazışmalar müvekkilin savunma hakkı için ve
- Müvekkiliyle bir iş ilişkisi içinde olmayan, bağımsız bir avukat tarafından yapılmış olmalıdır.

Sonuç olarak Genel Mahkeme, yukarıda yer alan ikinci koşulun yerine gelmediğini ifade ederek, davayı 17 Eylül 2007 tarihinde⁷ asılsız olduğu gerekçesiyle reddetti.

Taraflarca Temyiz ve Divan'ın Görüşleri

Akzo ve Akcros 30 Kasım 2007 tarihinde Genel Mahkeme'nin kararına karşı Divan'da aşağıda yer alan başlıca gerekçeler ile dava açtı:

Bağımsızlık ve Eşit İşlem Prensipleri

Akzo ve Akcros, Genel Mahkeme'nin, kurum içi avukatları kapsam dışı bırakarak, yukarıda yer alan ikinci koşulu “lâfzen ve kısmen” yorumladığını ileri sürdü ve baroya kayıtlı bir kurum avukatının, görev bilgisi ve iş disiplini sebebiyle kurum dışı bir avukat kadar bağımsız olduğunun altın çizdi. Akzo ve Akcros ayrıca, Genel Mahkeme'nin bu yorumu ile eşit işlem ilkesini de ihlal ettiğini iddia etti.

Bu iddialara ilişkin olarak Divan, kurum içi avukatların, her ne kadar Baro'ya veya başka herhangi bir meslekî kuruluşa bağlı olsalar da, işverenlerine olan ekonomik bağları ve yakın ilişkileri sebebiyle, kurum dışı avukatlarınkine eşdeğer bir profesyonel bağımsızlık içinde olmadıklarını savundu. Ayrıca Divan, eşit işlem ilkesine ilişkin yerleşik içtihadı⁸ atıfta

6 Karar için bkz. http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&numdoc=61979J0155&lg=en.

7 Karar için bkz. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003A0125:EN:HTML>.

8 Yerleşik içtihat uyarınca, eşit işlem ilkesi aynı durumların farklı koşullara tabi olmamasını ve, objektif olarak aksi gerekmedikçe, farklı durumların da farklı koşullara tabi olmasını gerektirmektedir. Bkz. C-344/04 IATA and ELFAA [2006] ECR I-403 § 95; Case C-303/05 Advocaten voor de Wereld [2007] ECR I-3633, § 56 and Case C-127/07 Arcelor Atlantique et Lorraine and Others [2008] ECR I-9895, § 23.

bulunarak, kurum içi avukatlarının kurum dışı avukatlar ile aynı durumda olmamaları sebebiyle, meslekî sır konusunda farklı uygulamaya tabi olabileceklerini ifade etti.

Ulusal Hukuk Sistemleri ile Avrupa Birliği Hukukunun Gelişimi

Akzo ve Akcros, Genel Mahkeme'nin, ulusal hukuklarda kurum içi avukatların kurum dışı avukatlar ile aynı durumda kabul edilmeleri eğilimini dikkate alarak, *AM & S Europe v Komisyon* kararında yer alan ikinci koşulun "yeniden değerlendirmesi" gerektiğini ileri sürdü. Akzo ve Akcros ayrıca, Genel Mahkeme'nin Avrupa Birliği'nde olan gelişmeyi de dikkate almadığını, oysa özellikle 16 Aralık 2003 tarihli ve 1/2003 sayılı Konsey Tüzüğü'nün (bundan böyle "Tüzük" olarak anılacaktır) yürürlüğe girmesiyle kurum içi avukat ihtiyacında bir artış olduğunu ifade etti.

Bu iddialara ilişkin olarak Divan, Genel Mahkeme'nin Avrupa Birliği Üye Devletleri'nin hukuk sistemlerinde gerçekleştirmiş olduğu karşılaştırmalı incelemeyi esas alarak, *AM & S Europe v Komisyon* kararından beri, Üye Devletlerin hukuk sistemlerinde bu karar kapsamının genişletilmesini ve böylece kurum içi avukatlar için de meslekî sırrın tanınmasını gerektirecek bir gelişme olmadığını ifade etti. Tüzük hakkında ise Divan, Tüzük'ün amacının, meslekî sır açısından kurum içi ile kurum dışı avukatların bir tutulmasını sağlamak olmadığını, amacının Komisyon'un soruşturma yetkilerini, özellikle de soruşturmaya konu belgeler açısından olan yetkilerini güçlendirmek olduğunu belirtti⁹.

Divan Kararı

Sonuç olarak Divan, Akzo ve Akcros tarafından ileri sürülen tüm iddiaları reddetti ve bir yandan, Avrupa Birliği hukukunda, kurum içi avukatlar ile aynı işyerindeki diğer çalışanlar arasındaki yazışmaların meslekî sır kapsamında olmadığına, diğer yandan ise, Avrupa Birliği'nde, meslekî sırrın uygulanabilmesi için bağımlılık, yani avukat ile müvekkil arasında iş ilişkisinin olmaması gerektiğine karar verdi.

9 Divan rekabet kurallarının ihlalinin tespitine yönelik Tüzüğün Giriş'indeki 25 ve 26. paragraflarına atıfta bulundu. Tüzük için bkz. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:001:0001:0025:en:PDF>.

Sonuç

Divan, bu kararı ile Avrupa Birliği'nin *AM & S Europe v Komisyon* kararında açıkladığı ve uzun süredir devam ettirdiği görüşünü yeniden onaylamış oldu. Bu sebeple, bu kararın Avrupa Birliği'nde kurum içi avukatların rolüne bağlanmış ayrıcalıklara belli bir kesinlik seviyesi getirdiği görülüyor¹⁰.

Bu karar ayrıca, özellikle Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde, Türkiye için de büyük önem arz ediyor. Nitekim rekabete aykırı uygulamalar ele geçirmek üzere gerçekleştirdiği soruşturmalar kapsamında, Türk Rekabet Kurumu, hiç kuşkusuz bu kararda kurum içi avukatlar için öngörülen meslekî sır prensibine uygun hareket edecektir.

10 SJ BERWIN'in yorumları, "ECJ rules out legal professional privilege for communications with in-house lawyers" ("Avrupa Adalet Divanı kurum içi avukatlar ile yazışmaların meslekî sır kapsamında olmadığına karar verdi"), Community Week, Sayı 489, 20 Eylül 2010. Makale için bkz. http://www.sjberwin.com/Contents/Publications/pdf/46/9f7e3789_fc19_40ff_9a0f_07a27f3e85d7.pdf.

Komisy n LCD Panel  reticilerini Fiyat Karteli Nedeniyle Cezalandırdı*

Avrupa Komisyonu, altı sıvı kristal görüntü birimi (LCD)  reticisini, Avrupa pazarını etkileyen fiyat karteli uygulamaları nedeniyle, toplam 648.925.000 Euro para cezasına  arptırdı¹. Üreticilerden biri ise, Komisyon'un af programı uyarınca tam bağışıklıktan faydalandırıldı.

Olaylar

Koreli LCD  reticileri Samsung Electronics (Samsung) ve LG Display (LG) ile Tayvanlı LCD  reticileri AU Optronics (AU), Chimei InnoLux Corporation (Chimei), Chunghwa Picture Tubes (Chunghwa) ve HannStar Display Corporation (Hannstar) fiyat tespiti anlaşması yapmışlardır. Teşebbüsler arasındaki anlaşma, fiyat aralıklarının ve taban fiyatların tespitini de içermektedir. Teşebbüsler aralarında, gelecekteki üretim planları, kapasite kullanımları, fiyatlandırma ve diğer ticari şartlar hakkında da bilgi alışverişinde bulunmuşlardır².

LCD panelleri, aralarına sıvı kristal enjekte edilmiş alt cam levha ve üst cam levhadan oluşmaktadır ve elektronik cihazlarda ekran olarak kullanılmak üzere bir ışık kaynağının önüne yerleştirilmektedir. LCD panelleri, PC'ler, dizüstü bilgisayarlar ve televizyonlarda, ayrıca cep telefonları, dijital fotoğraf makineleri, portatif aletler ve mp3'ler gibi taşınabilir ekranlar için monitör üretiminde kullanılmaktadırlar.

Soruşturma Bildirimi ve İddianame

Komisyon, 8 Aralık 2006'da, anılan LCD üreticilerine, resmi bilgilendirme talebini iletmiştir. Söz konusu bildirim, kartel anlaşmasına ilişkin soruşturma bilgilerini ve fiyat tespitine ilişkin uygulamaları i ermektedir³.

* *Aralık 2010 tarihli Makale*

- 1 Kartel anlaşmaları, rakipler arasında fiyat tespiti, arzın sınırlandırılması ve/veya pazar paylaşımı amacıyla yapılan gizli ve hukuka aykırı anlaşmalardır. Bu tür anlaşmalar, pek çok türde olabilmekle birlikte, sıklıkla satış fiyatları veya fiyat artışı, satış veya üretim sınırlamaları, ürün veya coğrafi pazar veya müşteri paylaşımı ve ürün veya hizmet satışlarındaki diğer ticari şartlara ilişkin gizli anlaşmalar şeklinde ortaya çıkmaktadır.
- 2 Teşebbüsler bu toplantıları "Kristal toplantılar" olarak adlandırmaktadırlar. 4 yıl boyunca Tayvan çeşitli otellerde toplam 60 civarında toplantıda bir araya gelmişlerdir.
- 3 AB Anlaşmasınının 101. maddesi, fiyat tespiti ve rekabeti kısıtlayıcı diğer uygulamaları yasaklamaktadır.

Tüm hedef LCD paneli üreticilerinin üretim tesisleri AB dışında olduğundan, Komisyon, işbu soruşturma kapsamında AB içerisinde inceleme yapamamıştır. Nitekim teşebbüsler arasındaki toplantılar da, AB dışındaki ülkelerdeki otellerde gerçekleşmiştir. Bununla beraber, Komisyon, ilgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerden, soruşturmaya tabi tutulan teşebbüsler de dâhil olmak üzere, kartel oluşumunu ortaya koyan belgeleri elde etmeyi başarmıştır. Komisyon, teşebbüslerin “güvenlik ve gizlilik hususlarını gözetmeleri” ve “yazılı iletişimi sınırlandırmaları”na dikkat çeken bir belgeyi de ele geçirmiştir⁴.

Söz konusu teşebbüslere, Mayıs 2009’da, taraf oldukları iddia edilen kartel ile Anlaşma’yı ihlal ettiklerini ileri süren bir iddianame gönderilmiştir⁵.

Soruşturma, teşebbüslerin rekabet kurallarını bilinçli bir şekilde ihlal ettiklerini açıkça ortaya koymaktadır. Komisyon, şirketlerin toplantılarını ve bu toplantılarda ulaştıkları sonuçları gizlemeye çalıştıklarını da gözlemlemiştir.

Para Cezası ve Af

Komisyon, LCD üreticisi 6 teşebbüs aleyhine, 2001 Ekim ve 2006 Şubat tarihleri arasındaki kartel uygulamaları nedeniyle toplam 648.925.000 Euro para cezasına hükmetmiştir. Para cezasının miktarı belirlenirken, teşebbüslerin AB içindeki satışları, ihlâlin niteliği ve süresi de göz önünde bulundurulmuştur.

Kartelin ispatı için bilgi sağlayan ilk teşebbüs olan Samsung, Komisyon’un af programı çerçevesinde, para cezasından tam bağışık tutulmuştur. LG, AU ve Chunghwa’ya uygulanacak para cezaları da, soruşturma süresince Komisyon’a sağladıkları işbirliği nedeniyle düşürülmüştür.

4 Komisyon, basın bildirisinde 2002’de başlayan ve 2010 Mayıs ayında tamamlanan DRAM soruşturmasına değinmiştir. Söz konusu karar, hafıza kartı veya bilgisayar ile sunucularda kullanılan DRAM üreticisi 10 teşebbüsün dâhil olduğu bir kartel anlaşmasına ilişkindir. Komisyon, Samsung, Hynix, Infineon, NEC, Hitachi, Mitsubishi, Toshiba, Elpida ve Nanya aleyhine, teşebbüslerin, iddiaları kabul etmesi üzerine yapılan % 10’luk indirim dâhil olmak üzere, toplam 331 273 800 milyon Euro para cezasına hükmedilmiştir. Micron ise, Komisyon’u ilk bilgilendiren olması sebebiyle tam bağışıklıktan faydalandırılmış ve para cezasına çarptırılmamıştır.

5 İddianame, Komisyon’un ilgili taraflara aleyhlerindeki iddiaları yazılı ve resmi bir şekilde bildirmesini içeren rekabet soruşturması aşamasıdır.

ENERJİ HUKUKU

Türk Enerji Hukuku*

Giriş

Dünyada ve ülkemizde nüfus artışı ile birlikte enerji tüketimi de artış gösterdi. Enerji tüketiminde oluşan bu taleple birlikte enerji tedarikinde sorun yaşanmaması açısından tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de enerji sektörüne yönelik çalışmalar hızlandı.

Enerji kaynaklarının çıkarılması, kullanımı, üretimi, tüketiminin ayrı ayrı faaliyetler olması nedeniyle tüm bu faaliyetlerin bir takım kurallara bağlanması gereği doğdu ve bu kurallar çeşitli mevzuatlar çerçevesinde toplandı. Böylelikle “*enerji hukuku*” adı ile yeni bir hukuk dalı oluştu. Gerek Avrupa Birliği’nde (bundan böyle “AB” olarak anılacaktır), gerekse ülkemizde bu yönde birçok çalışma ve düzenleme yapıldı.

Avrupa Topluluklarının üç Kurucu Antlaşması’ndan ikisi olan 1951 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Antlaşması (bundan böyle “AKÇT Antlaşması” olarak anılacaktır) ve 1957 tarihli Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu Antlaşması (bundan böyle “AAET Antlaşması” olarak anılacaktır) enerjiye ilişkin oldu. Kurucu Antlaşmalarda yer alan malların serbest dolaşımına, şirket kurma hakkına, hizmet ve sermayenin serbest dolaşımına, iç hukukların uyumlaştırılmasına ve devlet yardımlarına ilişkin hükümler enerji sektörüne de uygulanır.

Bu Kurucu Antlaşmaların her birinde enerji politikalarını belirleyen birçok hüküm yer almakla birlikte, hiçbirisinde ayrı ve detaylı bir enerji bölümü yoktur. Bu nedenle AB enerji hukukuna ilişkin olarak tüzük, yönerge, tebliğ, karar ve tavsiye şeklinde birçok ikincil düzenleme yapılarak enerji hukuku şekillendirildi.

Ülkemizin AB’ye üyelik sürecinde Birlik müktesebatına uyum çabalarının bir sonucu olarak enerji hukuku alanında da AB’deki düzenlemeler örnek alınarak yeni düzenlemeler yapıldı. Örneğin 4628 sayılı Elektrik

* Temmuz 2010 tarihli Makale – Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

Piyasası Kanunu ve 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu, AB müktesebatındaki denk düzenlemeler olan Elektrik ve Doğalgaz Yönergeleriyle önemli benzerlikler gösterir.

A. Enerji Sektöründe Kurumsal Yapılanma

Türkiye’de enerji sektörü uzun yıllar elektrik enerjisi üretim, iletim, dağıtım ve ticareti amacıyla kurulan ve elektrik sektöründe tekel durumundaki kamu şirketi olan TEK’in hâkimiyeti altındaydı. TEK, elektrik piyasasına özel sektörün katılımını sağlayan hukuki düzenlemeler çerçevesinde, 1993 yılında elektriğin üretimi ve iletimi faaliyetlerini yürütmek üzere Türkiye Elektrik Üretim İletim A.Ş. (bundan böyle “TEAŞ” olarak anılacaktır) ve elektriğin dağıtım faaliyetlerini yürütmek üzere Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (bundan böyle “TEDAŞ” olarak anılacaktır) olarak yapılandırıldı.

Daha sonra enerji sektöründe elektrik ve doğal gaz tedarikinin serbestçe sağlanması amacıyla 4628 ve 4646 sayılı kanunlar yürürlüğe girdi. Belirlenen çerçevede elektriğin üretimi, iletimi ve toptan satışı faaliyetlerini yürüten TEAŞ’ın faaliyet ayrıştırması gerçekleştirildi. Bu ayrıştırma çerçevesinde elektriğin üretim faaliyetini yürütmek üzere Elektrik Üretim A.Ş. (bundan böyle “EÜAŞ” olarak anılacaktır), iletim faaliyetini gerçekleştirmek üzere Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (bundan böyle “TEİAŞ” olarak anılacaktır) ve toptan satış faaliyetini gerçekleştirmek üzere Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. (bundan böyle “TETAŞ” olarak anılacaktır) olmak üzere üç kamu iktisadi teşekkülü kuruldu.

Böylece elektrik piyasasında iletim faaliyeti dışındaki faaliyetlerin rekabete açılması ve doğal tekellerin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (bundan böyle “EPDK” olarak anılacaktır) tarafından denetlenerek düzenlenmesi amaçlandı. Amaçlanan piyasa yapısının oluşturulması için, elektrik dağıtım ve üretim varlıklarının özelleştirilmesi de reformun destekleyici bir unsuru olarak sayıldı ve bu konuda Özelleştirme İdaresi Başkanlığı görevlendirildi.

B. Yasal Çerçeve

Türk Enerji Hukuku esas olarak dört bölümden oluşur: i) Elektrik Piyasası; ii) Doğalgaz Piyasası; iii) Petrol Piyasası ve iv) LPG Piyasası.

Enerji Hukuku'na ilişkin birçok temel kanun yanında ayrıca çeşitli yönetmelik ve tebliğler yayınlandı. Bu yasal düzenlemelerle hem elektrik hem de doğalgaz bir emtia olarak kabul edildi. Bu emtiaların tüketicilere ulaştırılmasına ilişkin iletim, dağıtım, depolama gibi faaliyetlerin ve tarifelerin belirlenebilmesi için bağımsız bir düzenleyici kurum olarak EPDK oluşturuldu.

Enerji Piyasası'na ilişkin temel yasal düzenlemelerin en önemlileri şunlardır:

1- 3096 Sayılı Kanun. Elektrik sektörünün özel girişime açılması çabalarının bir sonucu olarak, 1984 yılında 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Teşebbüslerin Elektrik Üretme, İletme, Dağıtım ve Ticaretini Yapmaya Yetkilendirilmesine Dair Kanun (bundan böyle "3096 Sayılı Kanun" olarak anılacaktır) kabul edildi. Bu kanun özel şirketlerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (bundan böyle "Bakanlık" olarak anılacaktır) ile imzalayacakları bir imtiyaz sözleşmesine dayanarak elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımını gibi hizmetleri sunabilmelerine olanak tanıyan Yap-İşlet-Devret (bundan böyle "YİD" olarak anılacaktır) modelini düzenler. YİD modeli çerçevesinde elektrik üretim sahası ve tesisinin mülkiyeti Devlette kalır, imtiyaz sözleşmesi ile verilen yetki süresinin dolması üzerine tesis ve saha tekrar devletin tasarrufuna geçer. 3096 Sayılı Kanun aynı zamanda kamuya ait üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin işletme haklarının özel teşebbüslere devrini de ele alır.

2- 3996 Sayılı Kanun. 1994 yılında 3996 Sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap İşlet Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun (bundan böyle "3996 Sayılı Kanun" olarak anılacaktır) kabul edildi. 3996 Sayılı Kanun, 3096 Sayılı Kanun çerçevesinde enerji sektöründe uygulanmakta olan YİD modelini, ileri teknoloji ve önemli maddi kaynak gerektiren diğer alt yapı projeleri ve hizmetlerine de yaydı. Bu kanun kapsamına giren sözleşmeler özel hukuka tabidir ve böylece uyuşmazlıklar tahkime konu olabilir. Elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticaretine ilişkin sözleşmeler de anılan kanun kapsamında olmakla beraber, 3096 Sayılı Kanun da yürürlüğünü sürdürmektedir.

3- 4283 Sayılı Kanun. Anayasa Mahkemesinin 1996 yılında yürürlüğe giren kararı uyarınca 3996 Sayılı Kanuna tabi sözleşmeler özel hukuk kapsamında kabul edilmedi ve bu sözleşmelerin konusunun kamu hizmeti olduğuna ve kamu menfaatine sıkı sıkıya bağlı olacağına karar verildi.

Anayasa Mahkemesi kararının yarattığı sorunların çözümü amacıyla 1997 yılında 4283 Sayılı Elektrik Enerjisi Üretim Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ve Enerjinin Yap İşlet Modeliyle Satılmasına Dair Kanun (bundan böyle “4283 Sayılı Kanun” olarak anılacaktır) kabul edildi.

4- 4446 Sayılı Kanun. 4283 sayılı Kanun’un yeterli olmadığı düşünülerek, 1999 yılında 4446 Sayılı Kanunla Anayasa’da değişikliğe gidildi. Bu değişiklikle (i) kamu tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetlerin ve yatırımların özel hukuka tabi olacak şekilde özel kuruluşlara devredilmesine veya yaptırılmasına olanak tanındı; (ii) kamu hizmetine ilişkin yabancılaşma unsuru taşıyan sözleşme ve lisanslardan kaynaklanan uyuşmazlıkların ulusal veya uluslararası tahkime götürülebilmesi öngörüldü ve (iii) Danıştay’ın imtiyaz sözleşmeleri açısından inceleme kurumu niteliği, görüş veren kurum niteliğine dönüştürüldü. Anayasa değişikliğini takiben birçok kanun değişikliği daha yapıldı. Her şeyden önce 3996 sayılı kanuna tabi sözleşmeler yeniden özel hukuk kapsamına alındı.

5- 4501 Sayılı Kanun. Enerji sektörünü ilgilendiren bir diğer önemli kanun ise, 4501 Sayılı Kamu Hizmetlerine İlişkin İmtiyaz Lisanslarından ve Sözleşmelerinden Kaynaklanan İhtilafların Tahkime Götürülmesinde Takip Edilecek İlkelere Dair Kanun’dur (bundan böyle “4501 Sayılı Kanun” olarak anılacaktır). Bu kanun, yabancılaşma unsuru taşıyan imtiyaz sözleşmelerinin taraflarına uyuşmazlıkları ulusal veya uluslararası tahkime götürme hakkı tanır. Ayrıca, bu kanun uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararı ile iptal edilenler hariç bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerine göre başlatılmış proje ve işlere de bu kanun hükümleri uygulanır. Bu amaçla görevli şirketin kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde başvuruda bulunması ve ilgili idarenin müracaatı üzerine Bakanlar Kurulu’nun karar vermesi gerekirdi. Bu kanun Bakanlık’a mevcut sözleşmelerin yeniden görüşülmesi konusunda yetki vermemekteydi. Ancak Bakanlık uygulamada bu başvurularla ilgili müracaatı yapmak için sözleşmelerin bazı esaslı hükümlerini yeniden görüşmeyi şirketlere karşı ön şart olarak ileri sürmüştü. Bakanlık yeniden görüşme talebini reddeden şirketlerin başvuruları hakkında işlem yapmaktan kaçınmış, bu durum da uygulamada uyuşmazlıklara yol açmıştı.

6- 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu. Elektrik piyasasında serbestleşmeyi öngören sürecin bir sonucu olarak, 3 Mart 2001 yılında 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kabul edilerek yürürlüğe girdi. Bu kanun, istikrarlı ve rekabetçi bir elektrik piyasası yaratmak suretiyle elektrik

üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, ithalat ve ihracatı ve bu faaliyetlerde bulunacak olan kuruluşların hak ve yükümlülüklerini düzenler. Kanunda ayrıca elektrik üretim ve dağıtımının özelleştirilmesinde izlenecek usuller belirlenir ve bu yönetime ilişkin yeni bir kurum olarak EPDK'nun kurulması da öngörülür.

Bu kanun çerçevesinde elektrik piyasasına yönelik olarak lisans, tarifeler, ithalat, ihracat, serbest tüketici, dağıtım, şebeke, müşteri hizmetleri ve serbest tüketici yönetmelikleri ile ilgili tebliğler yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Bu kanunda “Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi” ile tamamlanan ikili anlaşmalar piyasası öngörüldü. Piyasada faaliyet göstermek için öngörülen sistem de “*lisanslama*” olarak adlandırıldı.

7- 4646 Sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu. Bu kanun doğal gazın ithali, iletimi, dağıtımını, depolanması, pazarlanması, ticareti ve ihracatı ile bu faaliyetlere ilişkin tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini kapsar.

8- 5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanunu. Bu kanun yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan sağlanan petrolün doğrudan veya işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi için yönlendirme, gözetim ve denetim faaliyetlerini düzenler.

9- 5307 Sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu. Bu Kanun, yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin olunan sıvılaştırılmış petrol gazının kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerini ele alır. Sıvılaştırılmış petrol gazının dağıtımını, taşınması, depolanması ve ticareti ile bu faaliyetlere ilişkin gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülükleri de bu Kanun kapsamındadır.

Sonuç

AB ve dünyadaki yaygın düzenlemelere paralel olarak enerji mevzuatımız sürekli olarak güncellenir. Gerek Avrupa Birliği gerekse dünya genelinde hâkim olan yeni anlayışa uygun olarak, ülkemiz enerji uygulamasında da özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımında teşvik, kredi, vergi/yatırım indirimi ve muafiyeti gibi cazip araçlar ve ortam yaratılmaya çalışılır. İdari ve mali özerkliğe sahip olan EPDK'nın faaliyetleri ile yatırımcıların güven duyacakları, istikrarlı, şeffaf ve eşit taraflar arasında ayırım gözetmeyen bir uygulama hedeflenir.

Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi (RES) Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliği 22 Eylül 2010 Tarihinde Yürürlüğe Girdi*

Uzun zamandır beklenen, aynı bölgede veya aynı trafo merkezinde RES kurmak üzere yapılan lisans başvuruları arasında yarışma ve ihale sürecinin usul ve esaslarını belirleyen 27707 sayılı yönetmelik (bundan böyle “Yönetmelik” olarak anılacaktır) 22 Eylül 2010’da Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Yönetmeliğin amacı, aynı bölgede (kesişen veya çakışan bölgeler) veya aynı trafo merkezinde, 4628 sayılı Enerji Piyasası Kanunu kapsamında RES kurmak üzere birden fazla lisans başvurusu olması halinde başvurular arasından sisteme bağlanacakları belirlemek için yapılacak yarışmada uygulanacak usul ve esasları belirlemektir. İşbu Yönetmelik ayrıca başarılı teklif sahiplerince ödenecek katılım payının hesaplanması ve ödeme kuralları ve usulü ile teklif verenlerin diğer hak ve borçlarını da düzenlemektedir. Teklif sahipleri, üretim tesisinin ilk ünitesinin geçici kabulünden itibaren, tüm tesisin geçici kabulünden sonraki 20 yıllık süre boyunca TEİAŞ’a yıllık bazda, kilowatsaat (kWh) başına bir katkı payı ödemeyi taahhüt edeceklerdir. Toplam katkı payı, kWh başına katkı payının bir önceki yılda gerçekleşen yıllık net elektrik enerjisi üretimi ve yıllık tüketici fiyatı indeksi ile çarpılması sonucu olarak belirlenir. Toplam katkı payı TEİAŞ’a yıllık olarak ödenecektir.

İşbu Yönetmelik’in 5. maddesine göre, ihaleye katılabilecek RES projelerine ilişkin listeler, TEİAŞ’ın internet sayfasında yayımlanır ve listelerde projelerin adı, kurulu gücü ve trafo merkezinin RES bağlanabilir kapasitesi ile ilgili bilgiler yer alır. Yönetmelik’e göre başvuru sahipleri, trafo merkezleri için açıklanan orta gerilim barası (36 kV veya altında) bağlanabilir kapasitesi veya yüksek gerilim barası (36 kV’ın üstünde) bağlanabilir kapasitesinden birisi için teklif verebilir ve sadece bir bara için yarışmaya katılabilir. Orta gerilim bağlanabilir kapasitesi kurmuş başvuru sahipleri sadece orta gerilim bağlanabilir kapasitesi için yarışmaya girebilirken yüksek gerilim bağlanabilir kapasitesi kurmuş başvuru sahipleri orta gerilim bağlanabilir kapasitesi veya yüksek gerilim bağlanabilir kapasitesi için yarışmaya katılabilirler.

* Eylül 2010 tarihli Makale

Yarışmaya katılmaya hak kazanan şirketler hakkında bilgiler, kurulu güçleri ve kapasiteleri ve yarışma tarihi TEİAŞ'ın internet sitesinden yayımlanacak ve söz konusu şirketlere davet mektupları gönderilecektir. Başvuru sahipleri tekliflerini, TEİAŞ'ın belirleyeceği ve duyuracağı tarih ve adreste kapalı bir zarfta, kurulu güçleri bilgisi, kapasite tutarı, beher MW'ın virgülden sonraki ilk basamağın yukarı yuvarlanmasıyla elde edilen rakamın on bin TL ile çarpılması ile elde edilecek miktarda kesin ve süresiz banka teminat mektubu ile birlikte sunacaklardır. İstenen bilgi veya belgelerden herhangi birisinin eksik veya geçersiz olması durumunda veya belgelerin TEİAŞ'ın yarışma için talepleri ile uyumsuzluk içinde bulunması durumunda teklif, ilk incelemede geçersiz sayılacak ve teklif zarfı açılmayacaktır.

Yarışma TEİAŞ tarafından oluşturulacak bir komisyon tarafından yürütülecektir. Komisyon, davet edilen şirketlerin mevcut bulunan temsilcilerinin katılımıyla, yarışmaya katılabilecekleri, RES katkı payı ücretlerini içeren zarfları açarak belirler ve kaydeder. Kayıt altına alınan teklifler aynı bölge veya aynı trafo merkezi kapsamında gruplandırılacaktır. Aynı tekliflerin bulunması durumunda ve teklif veren şirketler arasında bir tercih yapmak gerektiğinde, ilgili şirketlerden aynı oturumda, bir önceki tekliflerden aşağı olmamak kaydıyla yeni bir teklif vermeleri istenecektir ve alınan yeni teklifler göz önüne alınarak komisyonca yeni bir değerlendirme yapılacaktır. Söz konusu Yönetmelik, teklif verenlerin RES bağlantı kapasitesinden daha fazla kurulu güce sahip olmalarına izin vermemektedir. Bu durumda RES bağlantı kapasitesinden daha fazla kurulu güce sahip olarak en yüksek teklif verenden TEİAŞ tarafından, teklifte herhangi bir düzenleme yapılmaksızın, proje kurulu gücünü RES bağlantı kapasitesi seviyesine indirmesi talep edilecektir. Teklif verence söz konusu azaltmanın reddedilmesi halinde TEİAŞ sonraki teklifi değerlendirecektir. TEİAŞ bu değerlendirmelere, kurulu gücü RES bağlantı kapasitesine eşit veya RES bağlantı kapasitesinden daha düşük bir teklif veren bulana kadar devam edecektir. Yarışmanın sonucunda başarılı olan katılımcı, TEİAŞ ile Rüzgâr Enerjisi Üretimi Katkı Payı Anlaşmasına taraf olacak ve sisteme bağlanmaya hak kazanacaktır.

Yarışmanın sonunda sisteme bağlanmaya hak kazanamayan şirketlerin teminat mektupları iade edilecektir. Sisteme bağlanmaya hak kazanan şirketlerin teminat mektupları ise yıllık ortalama üretim miktarının (RES projesinin yıllık üç bin saatlik çalışma süresi üzerinden hesaplanan) kWh

başına RES katkı payı tutarı ile çarpılarak bulunacak tutarın %20'si oranında yeni bir teminat mektubunun TEİAŞ'a sunulması hâlinde, şirkete iade edilir.

TEİAŞ'a sunulmuş bulunan banka teminat mektubu, RES'in geçici kabulü yapılmadan lisansının mücbir sebepler ya da gerekçeleri EPDK tarafından uygun bulunan hâller dışında sona ermesi veya iptal edilmesi durumunda, söz konusu üretim tesisi için irat kaydedilir.

Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı*

Giriş

Madencilik sektörü, sanayinin ve ekonominin diğer sektörlerinin ihtiyaç duyduğu temel girdileri sağlaması açısından ülke ekonomisi için çok önemlidir. Madenlerin hammadde olarak kullanılması sonucu ortaya çıkarılan ürünler, ülkelere döviz kazandıran önemli bir kaynak olduğundan madencilik sektörü, ekonomik kalkınmayı başlatan öncü sektördür. Ayrıca önemli altyapı yatırımları, çağdaş teknoloji, pazarlama ve finansman yöntemlerinin gelişmesinde madencilik sektörünün büyük payı bulunmaktadır.

Diğer yandan, madenlerin doğada milyonlarca yıl süren bir zaman dilimi içinde doğal olarak ve sınırlı miktarda oluşması ve tükendikten sonra insan eliyle yeniden üretilmemesi ülkelerin maden rezervlerini ekonomik bir şekilde ve stratejik bir plan çerçevesinde tespit etmesi, üretmesi ve tüketmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

3213 sayılı Maden Kanununun (bundan böyle “Maden Kanunu” olarak anılacaktır) bazı maddelerinde 05.06.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5177 sayılı Kanunla değişiklik yapılmıştır. Verilen ruhsat sahalarında yapılacak madencilik faaliyetleri için alınması gereken izinlerle ilgili usul ve esaslar bu kanun değişikliği paralelinde Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 15.01.2009 tarihli ve 2004/70 E., 2009/7 K. sayılı kararıyla 3213 sayılı Kanun m.7/1. ve 7/8. fıkraları ile m.10/6. fıkrası, ilgili hükümlerin yasada düzenlenmesi gerektiği ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliğe bırakılmasının Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiştir. Anılan m.7/1 ve m.10/6 için iptal hükmünün gerekçeli kararın yayınlanmasından itibaren bir yıl sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş olup, gerekçeli karar 11.06.2009 tarihli ve 27255 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Buna rağmen Danıştay 8. Dairesi tarafından verilen kararlarla 3213 sayılı Kanun m. 7/1 uyarınca yürürlüğe giren Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliğinin yasal dayanağı kalmadığı gerekçesiyle ilgili maddelerinin yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmiştir.

* *Mart 2010 tarihli Makale*

Madencilik faaliyetlerinin sürdürülmesi için alınması gereken izinler ile ilgili usul ve esasların belirlendiği Kanun ve Yönetmelik hükümlerinin iptal edilmesi ya da yürütmesinin durdurulması nedeniyle belirsizlik ve yasal boşluk ortaya çıkmıştır. Bu nedenle söz konusu Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın ((bundan böyle "Tasarı" olarak anılacaktır) hazırlanmıştır.

Tasarı

Tasarı'nın gerekçesinde madencilik sektörünün işleyişi ile ilgili hukuki ve kurumsal yapıyı oluşturan hukuki rejimin farklı ve özgün olmasını gerektiği belirtilmiştir.

Tasarıya ilişkin önem arz eden maddeler ve noktalar aşağıda incelenmiştir.

Madde 1

Tasarı çerçevesinde, öncelikle yeni bir "Kurul" oluşturulmaktadır. Tasarı m. 1'de Kurul'un görevleri şöyle tanımlanmıştır:

- madencilik faaliyetlerinin kısıtlanacağı alanları belirlemek, ve
- maden işletme faaliyetleri ile diğer yatırımların kamu yararı açısından önceliğini ve önemini tespit etmek

Madde 2

Tasarı m. 2 uyarınca Kurul, Başbakanlık Müsteşarı başkanlığında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, yatırım kararına onay veren kurumun bağlı veya ilgili olduğu bakanlık müsteşarı veya ilişkili kurum ise kurum başkanı ve Maden İşleri Genel Müdürü olmak üzere beş kişiden oluşacaktır. Ayrıca, Kurul tarafından gerek görülmesi halinde toplantılara yatırım ve ruhsat sahibi de katılabilecektir.

Burada en önemli husus, Kurul tarafından alınan kararın **kamu yararı kararı** yerine geçecek olmasıdır.

Madde 2'nin Tasarı'nın bel kemiğini oluşturduğu söylenebilir. Bu nedenle, ilgili hüküm izinlerle ilgili pek çok önemli konuyu düzenlemektedir.

Anılan hüküm uyarınca çevresel etkileri, alınacak önlemlerle giderilebilecek düzeydeki madencilik faaliyetlerine izin verilecektir. Ancak, ruh-

sat verilen alanlarda kazanılmış haklar korunmak kaydıyla, yeni verilecek ruhsat alanlarına işbu Tasarı'da sayılan hususlar dikkate alınarak Kurul tarafından kısıtlama getirilebilecektir.

Tasarı m.2 ile maden arama ve işletme faaliyeti yapılması öngörülen bölgelerde; çevre koruma bölgeleri, yaban hayatı koruma sahaları, muhafaza ormanları, Kıyı Kanununa göre korunması gerekli alanlar, askeri yasak bölgeler, 1/5000 ölçekli imar planı onaylanmış alanlar, 1 inci derece sit alanları ile madencilik amacı dışında tahsis edilen alanlar gibi hassas yörelerin bulunup bulunmadığının bilinmesi ve bu hassas alanların Maden İşleri Genel Müdürlüğü bilgisayar sistemine işlenmesi, maden ruhsat sahiplerinin hassas alanlara yönelik ilgili kurumlardan izin almalarına ilişkin bir hüküm getirilmiştir. Buna göre, hassas alanlarda maden arama ruhsatının verilmesi için yukarıda anılan iznin alınması bir ön şart olacaktır.

Orman ve ağaçlandırma alanlarında yapılacak maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için zorunlu ve ruhsat süresine bağlı olarak yapılan altyapı tesisleri ile tesislere orman idaresince izin verilmesi yönünde düzenleme getirilerek Orman Kanununun 16'ncı maddesi paralelinde düzenleme yapılmıştır. Ayrıca yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında ÇED raporunda belirlenen esaslar dahilinde izin verilmesi yönünde düzenleme getirilmiştir.

Yine Tasarı m.2 hükmü uyarınca, maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatları il özel idareleri tarafından verilecektir.

Madencilik faaliyetleri ile Devlet ve il yolları, otoyollar, demir yolları, havaalanı, liman, baraj, enerji tesisleri, petrol, doğalgaz, jeotermal boru hatları, su isale hatları gibi kamu yararı niteliği taşıyan yatırımların birbirlerini engellemesi, maden işletme faaliyetinin yapılamaz hale gelmesi, yatırım için başka alternatif alanların bulunamaması durumunda, madencilik faaliyeti ve yatırımla ilgili karar Kurul tarafından verilecektir.

Madde 3

Tasarı m.3 ile madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi esnasında teknik nezaretçilere yüklenen denetim ve defter tutma sorumluluğu artırılmış ve bu sorumluluk ruhsat sahibi ile belli bir oranda paylaştırılmıştır.

Madde 5

Tasarı m.5 uyarınca arama ruhsat döneminde üretim izni alanı ile işletme ruhsatlı sahalarda üretim faaliyeti sonrası değişen alanın çevre ile uyumlu hale getirilmesi için kanun normunda çevre ile uyum teminatı getirilmiştir. Teminatın miktarı ilgili yıldaki işletme ruhsat harç bedeli kadar olacaktır.

Madde 7

Tasarı m.7'ye göre, ruhsat süresi biten veya iptal edilen işletme ruhsat sahiplerinin sahalarındaki ocaklarda gerekli emniyet tedbirlerini almak ve çevre ile uyumlu hale getirmek zorunda olduğu düzenlenmiştir.

Sonuç

Doğal kaynaklar açısından zengin ülkemizde biryandan aktif şekilde doğal kaynaklarımız korunurken, diğer yandan maden araştırma ve geliştirme çalışmalarına ilişkin engellerin ortadan kaldırılması gereklidir. Bu nedenle, hali hazırda var olan yasal boşluğun doldurulması için en kısa zamanda Tasarının TBMM'de görüşülerek karara bağlanması yararlı olacaktır.

Türkiye'ye Karşı Açılan Davalar*

Enerji Şartı Antlaşması (bundan böyle “Antlaşma” olarak anılacaktır) 17 Aralık 1994'te Lizbon'da imzalandı ve 16 Nisan 1998'de yürürlüğe girdi. Türkiye, Antlaşmayı 17 Aralık 1994'de imzaladı ve Antlaşma 6 Şubat 2000 tarihinde onaylandı. Antlaşma 5. Bölümünde çok ayrıntılı ve orijinal bir uyuşmazlıkların çözümü sistemi getirir. Antlaşma, yatırım uyuşmazlıklarına ilişkin olarak Yatırımcı-Devlet tahkimi öngörür.

Eğer yabancı yatırımcı uluslararası tahkim yoluna başvurmak isterse Antlaşma üç seçenek sunar (m. 26/4).

- 1965 tarihli Washington Sözleşmesi (The Convention on the Settlement of Investment Disputes Between Disputes Between States and Nationals of Other States; Devletler ve Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasında Meydana Gelebilecek Yatırım Uyuşmazlıklarının Uyuşmazlıklarının Çözümlemesine İlişkin Sözleşme) uyarınca ICSID tahkimi. Eğer yatırımcının ülkesi veya ev sahibi devlet veya her ikisi de ICSID sözleşmesine taraf değilse, tahkim ICSID İlave Hizmet Kurallarına (ICSID Additional Facility Rules) göre yürütülür.
- UNCITRAL (*United Nations Commission on International Trade Laws*) tahkim kuralları. Uyuşmazlık UNCITRAL tahkim kuralları uyarınca tek veya üç hakemden oluşan hakem heyeti tarafından çözülür.
- Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü (*Arbitration Institute of Stockholm Chamber of Commerce*) Tahkim Kuralları uyarınca tahkim.

Antlaşma böylece yatırımcıya geniş bir tahkim seçeneği sağlar. Bir yandan kurumsal tahkim olarak ICSID ve Stockholm Ticaret Odası Tahkim Kurallarını, diğer yandan *ad hoc* tahkim olarak da UNCITRAL tahkim kurallarını öngörür.

Türkiye'ye karşı yabancı yatırımcılar tarafından Antlaşma'ya dayanarak açılmış bulunan ve ikisi sona ermiş ikisi devam eden dört ICSID tahkim davası vardır.

1. *Libananco Holdings Co. Limited (Cyprus) v. Republic of Turkey*. Libananco, 11 adet baraj ve enerji santralini işleten ve bir zamanlar

* Mayıs 2010 tarihli Makale – Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

Uzan ailesinin kontrolünde olan Çukurova Elektrik Anonim Şirketi (CEAS) ve Kepez Elektrik Türk Anonim Şirketi'ndeki çoğunluk hisselerine dayanarak Antlaşma uyarınca şirketlerin kamulaştırılmasına karşı dava açtı. Dava 19.4.2006'da ICSID'de tescil edildi. Dava değeri 10 milyar ABD Dolarıdır. Türkiye, bu iki şirketteki hisselerine 2003'te el koymuştu. El koyma, Davacıya göre politik ve Davalıya göre finansal sebeplerle gerçekleşti. Türkiye, Libananco'nun Uzanlarla bağlantısı olduğunu ve uyuşmazlığın doğduğu anda Libananco'nun yatırımcı sıfatı olmadığını savunuyor. Hakemler, en son Mart 2010'da Türkiye'nin yetki itirazlarını dinlemek üzere toplandı. Dava halen devam ediyor.

2. *Alapli Elektrik B.V. v. Republic of Turkey*. Hollandalı bir firmanın Türkiye'ye karşı hiç inşa edilmemiş olan bir enerji santraline ilişkin olarak Antlaşma ve Hollanda – Türkiye İkili Yatırım Antlaşması uyarınca açtığı bir davadır. Dava değeri 100 milyon ABD Dolarıdır. Hakem Heyeti, Mart 2009'da atandı. İddia, elektrik üretimi imtiyaz sözleşmesinden kaynaklanır. Son olarak, 19 Mayıs 2010'da hakem heyeti usule ilişkin takvimi belirlediği kararını verdi. Hakem yargılaması sürüyor.
3. *Cementownia “Nowa Huta” S.A. (Poland) v. Republic of Turkey*. Cementownia, Türk yetkilileri Türkiye'nin en büyük hidroelektrik şirketlerinden olan Çukurova Elektrik Anonim Şirketi (CEAS) ve Kepez Elektrik Türk Anonim Şirketi'nin (Kepez) malvarlığına el koyması ve bunların imtiyaz sözleşmelerini feshetmesinden sonra dava açan bir diğer yabancı yatırımcı şirkettir. Dava değeri 4 milyar ABD Dolarıdır. Türk hükümeti bu şirketlerin Uzan ailesine ait olduğunu ileri sürerken, Cementownia şirketlerin hisselerini Türkiye'nin bu şirketlere el koymasından az önce devraldığını iddia ediyor. Bu davaya ilişkin Eylül 2009'da verdiği kararında Hakem Heyeti, Davacının CEAS ve Kepez'e hissedar olduğunu ve Antlaşma anlamında yatırımcı sayıldığını ortaya koyan yeterli ve ikna edici delil sunamadığına karar verdi. Hakem Heyeti, Davacının, yatırımcı niteliğine haiz olmadığını bildiği halde tahkime başvurmakla kasten ve kötü niyetle tahkim yargılamasını suiistimal ettiğini vurguladı. Ayrıca, Hakem Heyeti, Davacının tahkim yargılamasını geciktirecek işlemler yaparak tahkim masraflarının artmasına sebebiyet vermek suretiyle tahkim yargılamasını yanlış

yönlendirdiğine de hükmetti. Davacı taraf mahkeme masraflarına mahkûm edilmekle beraber, Türkiye'nin manevî tazminat talebi de kabul edilmedi.

4. *Europe Cement Investment and Trade S.A. (Poland) v. Republic of Turkey*. Europe Cement davası Cementownia davasının aynası gibidir. Türkiye, Davacının CEAS ve Kepez hisselerine sahip olduğuna dair yeterli delil gösteremediğini iddia etti ve iddiası haklı bulundu. Davacı tarafından Europe Cement'in CEAS ve Kepez'in ortağı olduğuna dair sunulan deliller 30 Mayıs 2003 tarihli hisse devir sözleşmesinin kopyası ile 10 Ocak 2005 tarihinde çıkarılan hamiline hisse senetlerinin kopyalarıdır. Davalı Türkiye bu belgelerin sahte olduğunu savundu. Bunun üzerine Hakem Heyeti bu belgelerin orijinallerinin ve onların sahte olmadığını ve Davacının CEAS ve Kepez'in hissedarı olduğunu kanıtlayan ilgili diğer belgelerin sunulmasını istedi. Ancak, Davacı, Hakem Heyeti'nin istediği bu belgeleri sunamadı. Böylece Davacı uyuşmazlığın doğduğu tarihte Türkiye'de yatırım sahibi olduğunu kanıtlayamadı. Kısacası, Davacı, Antlaşma Madde 26/1 uyarınca gerekli olan yatırımcı sıfatını ve Hakem Heyetinin yetkisini ortaya koyamadı. Hakem Heyeti, Ağustos 2009'da, yetkisizlik kararı verdi, yargılama masraflarını Davacı tarafa yükledi ancak Türkiye lehine manevi tazminata hükmedilmedi.

Sonuç olarak yukarıda açıklanan dört davada da Davacı taraf ICSID Antlaşmasına dayanarak yatırım tahkimine başvurdu, ancak sonuçlanan davalarda yatırımcı sıfatı kanıtlanamadığından davalar reddedildi. Yatırımcıların ICSID tahkimini tercih etmesinde en büyük etkenin, ICSID tahkimi sonucunda verilen kararın başka bir tenfiz merasimine gerek kalmadan yatırım ülkesinde icra edilmesinden kaynaklanan kolaylık olduğunu düşünüyorum.

SERMAYE PİYASASI HUKUKU

Birleşme İşlemlerinde Değişiklik*

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından hazırlanan Seri: I, No: 41 sayılı “Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” (bundan böyle “Seri: I, No: 41 sayılı Tebliğ” olarak anılacaktır) 08.05.2010 tarihli ve 27575 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Tebliğ ile birleşme işlemlerinde uygulamada ortaya çıkan problemlerin giderilmesi, prosedürlerin kolaylaştırılması ve bazı konulara açıklık getirilmesi amaçlanmıştır.

Seri: I, No: 41 sayılı Tebliğ ile Seri: I, No: 31 sayılı “Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliği”nde (bundan böyle “Seri: I, No: 31 sayılı Tebliğ” olarak anılacaktır) esaslı değişiklikler yapılmış ve yeni düzenlemeler getirilmiştir.

Seri: I, No: 31 sayılı Tebliğ’de birleşmeye esas alınacak tabloların tarihi ile birleşme sözleşmesinin nihai olarak onaylanacağı genel kurul toplantı tarihi arasındaki sürenin 6 ayı aşamayacağı belirtilmiştir. Seri: I, No: 41 sayılı Tebliğ ile anılan sürenin 9 ayı geçmemek üzere 6 ayı aşması halinde, birleşmeye taraf ortaklıklarca, İMKB’de işlem gören ortaklıkların duyuru metninin yayımlandığı tarih itibarıyla kamuya açıklamak zorunda oldukları en yakın tarihli finansal tabloların hazırlanmasının ve duyuru metni ekinde kamuya açıklanmasının zorunlu olduğu hükmü getirilmiştir.

Seri: I, No: 31 sayılı Tebliğ’in 5. maddesi değiştirilerek, birleşme sözleşmesi ile duyuru metnine Kurulca onay verildiği tarihe kadar birleşme oranının hesaplanmasında esas alınan öz kaynakları ve finansal tabloları önemli ölçüde etkileyen veya birleşme oranının değişmesi sonucuna yol açan gelişmeler olduğu takdirde; birleşmeye esas finansal tabloları denetleyen bağımsız denetim şirketinin, söz konusu gelişmelerin anılan finansal tablolar üzerindeki etkilerini gösteren bir rapor hazırlaması ve uzman kuruluş tarafından hazırlanan raporun gelişmeler çerçevesinde yenilenmesi esası benimsenmiştir.

* *Mayıs 2010 tarihli Makale*

Seri: I, No: 31 sayılı Tebliğ'e 10/A maddesi eklenerek, bir veya birden fazla ortaklığın, paylarının % 95'i veya daha fazlasına sahip başka bir ortaklık tarafından devralınması suretiyle birleşmede, devralan ortaklığın hisselerinden devrolan ortaklıkların ortaklarına verilmesini gerektirmeyen durumlarda bağımsız denetim raporu, uzman kuruluş raporu ve yönetim kurulu raporuna gerek olmadan birleşme işleminin gerçekleştirilmesine imkân sağlanmıştır. Böylece, belirli koşulların varlığı halinde birleşme işlemleri kolaylaştırılmıştır.

Seri: I, No: 31 sayılı Tebliğ'in 12. maddesinde yapılan değişiklik ile birleşmeye taraf ortaklıkların kâr dağıtımına ilişkin genel kurul kararlarının birleşmeye esas alınacak finansal tablo tarihinden sonra alınması halinde kar dağıtımının etkilerinin birleşme oranının hesaplanmasında dikkate alınması esası getirilmiştir.

Seri: I, No: 41 sayılı Tebliğ ile duyuru metnlerinin ve eki birleşme sözleşmelerinin gazetelerde ilan zorunluluğu kaldırılarak, ilgili ortaklıkların internet sitelerinde ve Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda kamuya duyurulmalarına olanak sağlanmıştır. Birleşmeye ilişkin özet bilgileri içeren, esasları Kurul tarafından belirlenen ve hisse senetleri Borsada işlem görmeyen ortaklıklarca hazırlanacak olan sirkülerin ise mahallinde yayınlanan veya dağıtılan en az bir gazetede birleşme sözleşmesinin onaylanacağı genel kurul toplantısından en az 30 gün önce ilan edilerek kamuya duyurulması zorunludur.

Seri: I, No: 31 sayılı Tebliğ'e eklenen 20/A maddesi uyarınca, özelleştirme kapsamında olanlar dâhil, halka açık ortaklıkların son bilanço aktif toplamının en az %15'i tahsis edilerek yeni ortaklık veya ortaklıklar kurulması veya tüzel kişiliklerinin sona erdirilerek yeni ortaklık ve ortaklıklar kurulması halinde, yeni ortaklık veya ortaklıkların hisse senetlerinin, Kurula kaydettirilmesi zorunludur. Ayrıca, yeni kurulacak ortaklık veya ortaklıkların ortakları arasındaki sermaye dağılımı halka açık ortaklığın sermaye yapısından farklı ise, yetkili organlarca bölünmeye ilişkin karar alınmadan önce Kuruldan onay alınması gerekmektedir. Seri: I, No: 31 sayılı Tebliğ'in 5, 6, 8/A ve 8/B numaralı ekleri Tebliğ metninden çıkarılmıştır.

Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği'ne Seri: VI No:28 Sayılı Tebliğ ile Getirilen Değişiklikler*

- Muaccel vergi ve prim borcu bulunmaması gerekliliği, eski metinde kurucular ile sermayedeki doğrudan veya dolaylı pay sahipliği %10 veya daha fazla olan gerçek ve tüzel kişiler için aranmaktayken; yeni metinde söz konusu şart gerçek ve tüzel kişi kuruculara sirayet ettirilerek pay sahiplerine dair düzenleme kaldırılmıştır.
- Eski metinde gerekli kaynağı muvazaadan arı olarak sağlayacak olanlar sermayede %10 ve daha fazla paya sahip olacak kurucular iken yeni metinde bunlara lider sermayedarlar eklenmiş ve söz konusu şahısların ayrıca taahhüt ettikleri sermaye miktarını karşılayabilecek mali güce sahip olmaları da aranmıştır. Bunlara ek olarak, bu kişilerin sermaye piyasası kurumu ortağı olmanın gerektirdiği itibara sahip olmaları da şart koşulmuştur.
- Eski metinde gerçek kişi ortakların taşınması gereken şartlar iki madde halinde sayılmıştır. Bunlar; müflis olmama, sınırsız sorumlu ortak konumunda buldukları kuruluşların iflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması ile Seri: V, No: 46 sayılı Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendindeki şartlara atıftır. Yeni metinde ise, söz konusu şartlar, gerçek kişi kurucular için aranmakta olup belirtilen tebliğdeki şartlar madde metnine iki fark ile aktarılmıştır. Bu farklardan ilki, tebliğde ödünç para verme işleri hakkında mevzuata aykırılıktan bahsedilirken, yeni metinde buna Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Bankacılık Kanununun da eklenmesi iken ikincisi; Sermaye Piyasası Kanununca işlem yasaklısı olmama şartının tebliğde ortaklar için kuruluş ve pay devirlerinde aranmasıdır. Yeni metinde, bu şekilde bir sınırlama yoktur. Bununla birlikte, eski metindeki “ortaklar” ibaresinin “kurucular” şeklinde değiştirildiği göz önüne alınmalıdır.
- Mali yeterlilik şartının sağlanması; kamu kurum ve tüzel kişileri ile kamu yararına faaliyet gösteren tüzel kişilerdeki lider sermayedarın mali yeterlilik şartı kendi mevzuatlarına tabi kılınmıştır. Bununla

* Ağustos 2010 tarihli Makale

birlikte, mali güç değerlendirmesi için finansal tablolar ve yeminli mali müşavir raporunun esas alınacağı gerçek ve tüzel kişi ayrımı yapılarak belirtilmiştir. Son olarak ise, birden çok kişinin lider sermayedar olarak belirlenmesi durumunda söz konusu şartların her bir lider sermayedar için ayrı ayrı aranacağı belirtilmiştir.

- Kuruluş ve dönüşüm işlemleri başlıklı 7. maddeye bir fıkra eklenerek kuruluş işlemlerinde esas sözleşmenin konuya ilişkin Kurul iznini müteakip en geç 1 ay içinde ticaret siciline tescil ettirilmesi, dönüşüm işlemlerinde ise esas sözleşme değişikliğinin onaylanacağı genel kurulun, konuya ilişkin Kurul iznini müteakip en geç 1 ay içinde gerçekleştirilmesi ve genel kurul kararının genel kurul toplantısını takip eden en geç 15 gün içerisinde ticaret siciline tescil ettirilmesi zorunlu kılınmıştır.
- Kayda alınma başvurusu başlıklı 9. maddede, çıkarılmış sermayeleri 20 milyon TL'den az olan ortaklıkların çıkarılmış sermayelerinin asgari %20'sini temsil eden paylarının, çıkarılmış sermayeleri 20 milyon TL ve daha fazla olan ortaklıkların ise çıkarılmış sermayelerinin asgari %10'unu temsil eden paylarının halka arz edilmesi ve tüm payların kayda alınması talebiyle Kurula başvuruları zorunluluğu getirilmiştir.
- Ortaklıkların "Esas sözleşmelerinde belirlenen faaliyet alanları münhasıran bu Tebliğde tanımlanan girişim şirketlerine yatırım yapma amacı ile sınırlandırılmış olan yurtiçinde kurulu özel amaçlı şirketlere ortak olabilir" şeklindeki düzenlemeye yatırımlar ve işlemlere ilişkin sözleşmeler, şirket ana sözleşmeleri, fon içtüzük ve izahnameleri ile diğer dokümanları, yatırımın yapılmasını takip eden 6 iş günü içinde Kurula göndermesi şartı eklenmektedir.
- Yönetim Kurulu üyeleri, genel müdür ve denetçilerin gerçek kişi kurucuların haiz olması gereken şartlara haiz olması şartı getirilmiştir.
- Ortaklıkların portföylerini çeşitlendirmek amacıyla para piyasası araçlarına da yatırım yapabileceği öngörülmüştür. "*Girişim sermayesi portföy yönetim hizmeti ile sınırlı olmak üzere ilgili Kurul düzenlemeleri çerçevesinde yetki belgesi almak ve esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak şartlarıyla portföy yöneticiliği faaliyetinde bulunabilir; İMKB Gelişen İşletmeler Piyasasında piyasa danışman-*

lığı hizmeti verebilir, Ortaklıklar tarafından, hiç bir surette üçüncü kişiler lehine, teminat verilemez, kefil olunamaz ve portföylerindeki varlıklar üzerinde rehin ve ipotek tesis edilemez.”

- Tebliğde tanımlanan girişim şirketlerine yatırım yapmak üzere yurtdışında kolektif yatırım amacıyla kurulan kuruluşlara doğrudan ve dolaylı olarak yapılan yatırımlardan kaynaklanan riskin yatırıma yönlendirilen anapara miktarı ile sınırlı olması kaydıyla yapılan yatırımlar yapıldığı dönemdeki portföy değerinin %10'unu aşamaz iken; yeni metinde söz konusu oran %30 şeklinde değiştirilmiştir.
- Yatırım sınırları çeşitli durumlar göz önünde tutularak yeniden belirlenmiştir.
- Danışmanlık hizmetleri alınması başlıklı maddenin başlığı danışmanlık hizmetleri ve portföy yönetim hizmeti alınması olarak değiştirilmiş ve madde metnine de buna uygun olarak portföy yönetim hizmeti ibaresi dercedilmiştir.
- Tebliğin 20. maddesine ilk fıkra metnine, eski metinde yer almayan “Ayrıca söz konusu sözleşmede ortaklığın girişim şirketinden kısmi veya tam çıkış olanakları, ön alım, birlikte satış, satışa katılma, temettü politikası, pay satım ve/veya alım opsiyonları gibi hususlara da yer verilebilir.” ibaresi eklemiştir. 3. fıkra olarak, “*Halka açık şirketler de bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları taşımaları halinde girişim şirketi olarak kabul edilir. Ancak bu şirketlerin sadece borsada işlem görmeyen paylarına yapılan yatırımlar girişim sermayesi yatırımı olarak değerlendirilir.*” düzenlemesi getirilmiştir.

Yabancı Sermaye Piyasası Araçlarının ve Depo Sertifikalarının Türkiye Sermaye Piyasalarında Satışı*

Giriş

Yabancı sermaye piyasası araçlarının ve depo sertifikalarının Sermaye Piyasası Kurulu (bundan böyle “Kurul” olarak anılacaktır) kaydına alınmasına, halka arz ve satışına ilişkin esasları düzenleyen Seri: III, No: 44 sayılı Yabancı Sermaye Piyasası Araçlarının ve Depo Sertifikalarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği (bundan böyle “Tebliğ” olarak anılacaktır) 23.10.2010 tarihli 27738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğ ile 20.03.1996 tarihli ve 22586 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri: III, No: 20 sayılı Yabancı Sermaye Piyasası Araçlarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği (bundan böyle “Mülga Tebliğ” olarak anılacaktır) yürürlükten kaldırılmıştır. Aşağıda Tebliğ ile getirilen esaslı yeniliklere ve Mülga Tebliğ ile aralarındaki esaslı farklılıklara değinilecek ve ilgililere genel bilgi verilecektir.

Yenilikler, Farklar

Tebliğ, a) Yabancı sermaye piyasası araçlarının ve depo sertifikalarının halka arzı, b) Yabancı sermaye piyasası araçlarının ve depo sertifikalarının tahsisli olarak ve/veya nitelikli yatırımcılara satışı, c) Payları İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nda (bundan böyle “İMKB” olarak anılacaktır) işlem gören yabancı ortaklıkların bedelli ve bedelsiz pay ihracını esas almakta ve bunlara ilişkin hükümleri incelemektedir.

Tebliğ’de göze çarpan en önemli değişiklik, yabancı hisse senetlerinin Türkiye’de halka arz yoluyla satışının depo sertifikaları vasıtasıyla yapılması şartının kaldırılmış olmasıdır.

Türkiye’de halka arz edilecek yabancı sermaye piyasası araçlarının; (1) a) İhraç edildikleri ülkenin en az bir borsasında kote edilmiş olması (ki burada artık Kurulca kabul edilen bir borsa şartı kalkmıştır). b) Kote edilmemiş olması halinde ise kotasyon başvurusunun yatırımcının korunması veya benzer bir gerekçeyle reddedilmemiş olması gerekir. (2) Yabancı sermaye piyasası araçları, Türk Lirası veya T.C. Merkez Bankasınca günlük alım satım kurları ilan edilen yabancı paralar üzerinde düzenlen-

* *Aralık 2010 tarihli Makale*

miş olmalıdır. (3) Yabancı sermaye piyasası araçlarının ihraç edildikleri ülkede; bunların Türkiye’de satışına, sağladığı mali haklar ile ilgili işlem ve ödemelerin Türkiye’de yapılmasına ve yönetsel hakların kullanılmasına ilişkin herhangi bir kısıtlama bulunmamalıdır. (4) Bununla beraber, yabancı sermaye piyasası araçları devir veya tedavülünü kısıtlayıcı veya sahibinin haklarını kullanmasını engelleyici kayıtlara tabi tutulmamış olmalı ve üzerlerinde bir takyidat bulunmamalıdır. (5) Yabancı ortaklığın derecelendirme kuruluşlarından, Mülga Tebliğ’de yer alan “en az orta kalite” şartının aksine “yatırım yapılabilir” düzeyde bir derecelendirme notu alması ve bu notun güncel olması gerekmektedir. (6) Kurul ayrıca yatırımcıların korunması amacını gözeterek ek ön şartlar getirebilir. Burada değinmekte fayda vardır ki, esas faaliyet konusu menkul kıymetlere yatırım yapmak olan yabancı yatırım ortaklıkları bu Tebliğ kapsamında değerlendirilmemiş ve onlar Seri: VII, No: 14 sayılı Yabancı Yatırım Fonu Paylarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliğine tabi tutulmuşlardır.

Bu Tebliğ ile artık yabancı ortaklığın kuruluşundan itibaren en az 2 yıl geçmiş olması, uluslararası muhasebe standartlarına göre hazırlanmış ve denetlenmiş son yıl mali tablosuna göre kar elde etmiş olması, önceden ihraç etmiş olduğu hisse senetlerinin başvuru tarihinden itibaren en az 1 yıl önce kote edilmiş olması ve bu süre içinde de 100 gün işlem görmüş olmasına ilişkin şart aranmamaktadır.

Ek olarak, yatırım ortaklığının sermayesinin başvuru tarihi itibarı ile Türkiye’deki yatırım ortaklıkları için öngörülen tutardan az olmasına ilişkin şart kaldırılmıştır.

Tebliğ’de temsilci kavramı dikkati çekmektedir. Mülga Tebliğ’de sadece aracı kuruluş (ki bu kavram aracı kurum ve bankaları ifade etmektedir) ifadesi kullanılırken Tebliğ ile temsilci kavramı getirilmiş ve buna göre yabancı sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasını talep eden yabancı ortaklıklar¹ ile aralarında vekâlet veya başka bir nitelikte sözleşme ilişkisi bulunan, halka arza aracılık ve yatırım danışmanlığı yetki belgesinin her ikisine birlikte sahip olan Türkiye’de yerleşik aracı kurumları veya mevduat kabul etmeyen bankaları ifade ettiği belirtilmiştir.

1 Türkiye’de yerleşik sayılmayan gerçek ve tüzel kişilerden ilgili ülke mevzuatına göre sermaye piyasası araçlarını ihraç eden ortaklık ile yatırım ortaklıklarıdır.

Yabancı sermaye piyasası araçlarının ve depo sertifikalarının Kurul kaydına alınmasına ilişkin başvuru sahibinin aracı kuruluşlara (temsilcilere) ek olarak yabancı ortaklık ve depocu kuruluş da olabileceği hüküm altına alınmıştır.

Yabancı sermaye piyasası araçlarının halka arzı halinde yabancı ortaklık ile söz konusu araçların depo sertifikası vasıtası ile halka arzı halinde depocu kuruluş² ile temsilci arasında bir sözleşme düzenlenir. Bu sözleşmenin süresi bakımından Tebliğ ile bir yenilik getirilmemiştir; sözleşmenin süresinin en az yabancı sermaye piyasası aracının vadesi kadar olması gerekmektedir. İzahname ve sirküler arasındaki bilgilerin gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmamasından yabancı ortaklıklar ve temsilciler müteselsil olarak sorumludurlar³.

Tebliğ, Mülga Tebliğ'de hüküm altına alınan ve aracı kuruluşların kayda alınma başvurusundan önce Kurul'a, sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ve bunları ihraç eden yabancı ortaklıkların uygunluğu hakkında görüş almak üzere yapabilecekleri ön başvuru konusunda herhangi bir hüküm getirmemiştir. Bu bağlamda artık bu imkânın kalktığı söylenebilir.

Temsilcinin yabancı ortaklığın genel kurulunun tarihini, gündemini, depo sertifikası sahibinin yapması gereken işlemleri en az iki gazetede ilan etme yükümlülüğü ve bu gazetelerin Kurul'a gönderilme yükümlülüğü kalkmıştır. Göze çarpan diğer bir fark ise depo sertifikalarında yabancı hisse senetlerinin bahsettiği oy hakkının, depocu kuruluş tarafından talimat verilmedikçe depo sertifikası sahiplerinin yararlarını gözettiğinden bahisle resen vekil sıfatıyla kullanılamayacak olmasıdır.

İMKB'ye yapılacak kotasyon başvurusunun satış süresinin sonundan itibaren 15 gün içinde değil; yabancı ortaklıklar tarafından Kurula yapılacak kayda alınma başvurusu ile aynı zamanda yapılması gerekmektedir.

Kamuyu aydınlatma bakımından ise ilgili mali tablolar ve benzeri hususlarda yabancı ortaklığın internet sitesine atıfta bulunulabileceği ve o internet sitesi hakkında bilgiye de yer verileceği günümüz internet dünyasının öneminin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.

2 Depocu kuruluşlar, depo sertifikası çıkaran ve Merkezi Kayıt Kuruluşuna üye bankalardır.

3 İzahname hukuki bir belge (hukuki delil niteliği vardır) sirküler ise ticari bir belgedir. Sirküler ise yatırımcılara bilgi vermek amacıyla hazırlanır. Her halükarda, izahname ve sirküler arasında bir farklılık olamaz.

Sonuç

Kanaatimizce Tebliğ, yabancı ortaklıkların ihraç ettikleri hisse senetlerinin Türkiye’de halka arz yoluyla satışı ve yabancı sermaye piyasası araçlarının Türkiye sermaye piyasalarına girmesi konusunda teşvik sağlamaktadır.

Teknoloji Sayesinde Bilgi, Belge ve Açıklamalar Şimdi Daha Yakında!*

30.05.2009 tarihinde 27243 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Sermaye Piyasası Kurulu’nun Seri: VIII, No: 61 sayılı Bilgi, Belge ve Açıklamaların Elektronik Ortamda İmzalanarak Kamuyu Aydınlatma Platformuna Gönderilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (bundan böyle “Tebliğ” olarak anılacaktır), sermaye piyasası araçları İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nda (bundan böyle “Borsa” olarak anılacaktır) işlem gören ortaklıklara, aracı kurumlara ve katılma payları Borsa’da işlem gören fonların kurucularına her türlü bilgi, belge ve açıklamalarını elektronik ortamda imzalayarak Kamuyu Aydınlatma Platformuna (bundan böyle “KAP” olarak anılacaktır) gönderebilme yolunu açmıştır.

Diğer taraftan bu Tebliğ kapsamında, bağımsız denetim kuruluşlarının düzenlenmiş bağımsız denetim raporlarının elektronik ortamda hazırlanarak imzalanması ve ortaklıklar, aracı kurumlar ve fonlara elektronik ortamda gönderilmesi de mümkün kılınmıştır.

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nun hayatımıza getirdiği elektronik imza, bu Tebliğ ile birlikte,

- Bağımsız denetim raporları,
- Özel durum açıklamaları,
- İzahname, sirküler ve diğer duyuru metinleri,
- SPK’nın yatırım ortaklıklarına ve fonlara ilişkin düzenlemeleri uyarınca yapılması gereken bildirimler,
- Ortaklıkların genel kurul toplantı tutanakları ve hazırlanmış cetvelleri,
- Ortaklıkların esas sözleşmeleri ve fonların iç tüzükleri,
- SPK ve/veya Borsa tarafından belirlenen ve elektronik veri olarak düzenlenmesi istenen diğer bildirimlerin yapılmasında kullanılmaktadır.

Yukarıda bahsi geçen bildirimler, ortaklıklar, aracı kurumlar ve fon kurucuları tarafından elektronik imza ile imzalanarak elektronik ortamda KAP’a gönderilir.

* Nisan 2010 tarihli Makale

Ortaklıklar, aracı kurumlar, fonlar ve bağımsız denetim kuruluşlarının, kamuyu aydınlatma usul ve esaslarına ilişkin SPK'nın diğer düzenlemelerinde yer alan bildirimlerin gönderim yerine ilişkin hükümlerde yer alan atıflar bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren KAP için yapılmış sayılır.

İmza sahipleri, Tebliğ ekinde düzenlenen Sertifika Sahibi Taahhütmesini elektronik sertifikalarını teslim almadan önce imzalayarak, elektronik sertifika hizmet sağlayıcısına vermek zorundadırlar.

Borsada işlem görmek üzere sermaye piyasası araçlarını ilk defa halka arz edecek ortaklıklar ve ortaklıkların sermaye piyasası araçlarının ilk defa kayda alma başvurusunda bulunacak fonlar, elektronik sertifika başvurusunda da bulunmak zorundadır. Borsa tarafından kotasyon kararı veya pazar kaydına/listesine alma kararı verilebilmesi için elektronik sertifikaların alınmış olması şartı aranır.

Aracı kurumlar ve bağımsız denetim kuruluşlarının ise, SPK tarafından yetkilendirildikleri tarihten itibaren 15 gün içinde elektronik sertifika hizmet sağlayıcısına elektronik sertifika başvurusunda bulunmaları zorunludur.

Ortaklık, aracı kurum ve fon kurucusu tarafından elektronik ortamda bildirim yapılamaması veya bağımsız denetim kuruluşu tarafından ortaklığa, aracı kuruma ve fon kurucusuna gönderilecek bildirim elektronik imzalı olarak yapılamaması durumunda, ortaklık, aracı kurum ve fon kurucusu tarafından en seri haberleşme vasıtasıyla bildirim Borsaya yapılır.

Bu durumda ortaklık, aracı kurum ve fon kurucusu tarafından gönderilen bildirim en kısa süre içinde Borsa tarafından KAP'a aktarılır. Zorunlu bir hal olmamasına rağmen bildirimlerin elektronik ortamda gönderilmesi halinde ilgili gerçek ya da tüzel kişilerin sorumluluğu saklıdır.

Zorunlu bir halin varlığına ilişkin ispat yükü, ilgili ortaklığa, aracı kuruma, fon kurucusuna ve bağımsız denetim kuruluşuna ait olup, ispata ilişkin bilgi ve belgelerin söz konusu halin ortaya çıktığı günü takip eden 3 iş günü içinde SPK'ya ve Borsa'ya gönderilmesi zorunludur.

Bu Tebliğ ile yatırımcıların yatırım yaptıkları sermaye piyasası araçları hakkındaki tüm değişimler ve önemli durumlar hakkında çok daha hızlı bir şekilde bilgi edinmeleri amaçlanmıştır ve bu amaç konusunda da başarıya ulaşıldığı görülmektedir.

Halka Arz İşlemlerine Yeni Bakış*

3 Nisan 2010 tarih ve 27541 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Sermaye Piyasası Kurulu’nun “Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Arzında Satış Yöntemlerine İlişkin Esaslar Tebliği” (Seri: VIII, No: 66) halka arz yöntemlerine yeni bir bakış açısı getiriyor.

Öncelikle izahnamede, sermaye piyasası araçlarının halka arzında fiyat, satış ve dağıtım esasları, ihraç ve/veya hissedar ile konsorsiyum lideri tarafından serbestçe belirlenir.

Yatırımcı gruplarına sağlanacak tahsisat oranları izahnamede ayrıntılı olarak belirlenmelidir. Satış sırasında talep edilebilecek sermaye piyasası aracı miktarlarına ihracının yönetim kurulunca veya hissedar tarafından izahnamede belirtilmesi suretiyle asgari veya azami sınırlar konulabilir. Bu demek oluyor ki, asgari sınır konulduktan sonra azami sınır için bir sınırlama getirilmemektedir.

Halka arz edilecek sermaye piyasası aracının ek satış hakkı hariç olmak üzere en az %10’u yurtiçi bireysel yatırımcılara ve %10’u ise yurtiçi kurumsal yatırımcılara tahsis edilmek zorundadır. Söz konusu sınırlamalar borsada satış yöntemiyle halka arzlarda uygulanmaz.

Asgari hadler dışına çıkılmamak kaydıyla, tahsis edilen tutarlar, izahnamede de açıkça belirlenmek suretiyle gruplar arasında kaydırılabilir.

İhraççı ve/veya hissedar halka arz süreci boyunca ihraca ilişkin yayımlanan tüm bilgilerin, tanıtım ve diğer toplantılarda yapılan açıklamaların gerçeği dürüst bir biçimde yansıtmasından, izahnameyle kamuya açıklanmış veya kamuya açıklanacak hususları içermesinden ve tüm yatırımcıların eşit olarak ulaşabileceği şekilde kamuya duyurulmasından sorumludurlar. Ayrıca kendinden beklenen özeni göstermeyen aracı kuruluşlar da söz konusu hususlardan hukuken sorumludurlar.

İhraççı ve/veya hissedar halka arz süreci boyunca ihraca ilişkin yayımlanan tüm bilgilerin, tanıtım ve diğer toplantılarda yapılan açıklamaların gerçeği dürüst bir biçimde yansıtmasından, izahnameyle kamuya açıklanmış veya kamuya açıklanacak hususları içermesinden ve tüm yatırımcıların eşit olarak ulaşabileceği şekilde kamuya duyurulmasından sorumludurlar.

Dağıtım sırasında nitelikli yatırımcı kapsamına girmeyen diğer yatı-

* Mayıs 2010 tarihli Makale

rımcı gruplarına kendi dâhil oldukları grup içerisinde eşit ve adil davranılması, taleplerin hangi aracı kuruluştan geldiğine bakılmaksızın aynı şekilde değerlendirilmesi esastır.

Talep toplama süresi, en erken sirküler ilanını izleyen ikinci iş günü başlayabilir. Talep toplama süresi en az 2 iş günü, en fazla 30 gün olarak belirlenir.

Talep toplamada birden fazla talepte bulunan yatırımcıların en yüksek miktarlı talep tutarları hesaplamada dikkate alınır ve diğer talepleri iptal edilir.

Satışa sunulan hisseleri almak isteyen yatırımcılar almak istedikleri miktara ilişkin bedelleri sirkülerde yer alan süre içinde, belirtilen banka hesabına aktarılmak üzere yatırırlar ve halka arzı yürüten aracı kuruluşca düzenlenen talep formunu doldurup imzalarlar. Ancak kurumsal yatırımcılar, ödenmeme riskinin aracı kuruluşlarca üstlenilmesi kaydıyla, sermaye piyasası aracı bedellerini talep toplama süresinin bitimini takiben ödeyebilirler.

Satış yöntemleri:

- 1) Talep Toplama Yöntemi: Yatırımcıların satışa sunulan paylarına ilişkin talepleri toplanır ve bu taleplerin izahnamede yer alan usule göre değerlendirilmesi ile satışa sunulan paylar arasında dağıtım tabi tutulur.

Bu yöntemde satış:

- Sabit Fiyat,
- Fiyat Teklifi Alma,
- Fiyat Aralığı yollarından biriyle yürütülür.

- 2) Talep Toplanmaksızın Satış Yöntemi: Payları İMKB’de işlem görmeyen halka açık ortaklıklardan ve yazımıza konu olan Tebliğ’de belirtilen niteliği belirlenmiş ortaklıklar dışında kalanların paylarının kendileri ya da aracı kuruluşlar vasıtasıyla belirli bir fiyat tespit edilerek, yatırımcılardan talep toplanmaksızın halka arz yoluyla satışdır.

Belirli şartların yerine gelmesi halinde, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirli yatırımcı gruplarına halka arzda nakdi ve gayri nakdi teşvik verilmesine izin verilebilir.

İŞ HUKUKU

İş Hukuku Açısından İşyeri Disiplin Yönetmeliği*

Şirketlerdeki kurumsal yapı oluşturma çabaları tek elde toplanan yönetim ve denetim yetkisinin orta kademe yönetim ve diğer çalışanlar ile paylaşılması zorunluluğunu getirir. Bunun İş Hukuku'ndaki yansımaya işyerlerinde düzenlenen disiplin yönetmelikleri ve bunlar uyarınca kurulan disiplin kurulları örnek olarak verilebilir.

Disiplin yönetmeliklerinin amacı şirket bünyesinde iç disiplini sağlamak ve huzurlu ve güvenli bir çalışma ortamı yaratmaktır. Bu çerçevede iş şartlarının ve iş şartlarına uymamasının müeyyidelerinin neler olacağını bilen çalışanlar iş şartlarına daha iyi bir şekilde uyarlar. Diğer yandan disiplin yönetmelikleri, çalışanları tek bir kişinin takdirine bağlı olarak disipline konu hareketi ölçüsüzce aşan müeyyideler ile karşılaşmaktan korur.

İşveren açısından bakıldığında da, disiplin yönetmeliği kurallarına uygun şekilde disiplin kurulunca yapılacak ayrıntılı bir soruşturma sonucu, yine bu kurul tarafından verilen kararın çalışanca yargıya taşınması ihtimali daha düşüktür veya böyle bir halde dava açılrsa dahi işverenin iş güvencesi hükümleri uyarınca çalışanı yeniden işe alma veya tazminat ödeme gibi bir zorunlulukla karşılaşma ihtimali de azalır.

Disiplin yönetmeliği ve disiplin kurulları Türk İş Mevzuatı çerçevesinde doğrudan düzenlenmemektedir. Ancak disiplin yönetmelikleri uyarınca öngörülen cezalar İş Kanunu'nun çeşitli hükümlerinde yer alır. Bu nedenle disiplin yönetmeliği düzenlenirken İş Kanunu göz önünde bulundurulmalıdır. Anılan hükümlerden başlıcalarını aşağıda açıklamak isteriz.

- İlk olarak dikkat edilmesi gereken husus İş Kanunu m.5'de düzenlenen « eşit işlem ilkesi » uyarınca ilgili işverenin tüm çalışanlarına disiplin yönetmeliğinin aynı şekilde etkili olması ve uygulanmasıdır.

* Ekim 2010 tarihli Makale

- İş sözleşmesinin işverence bildirimsiz ve tazminatsız olarak feshinde uyulması gereken maddeler İş Kanunu m.19, 25 ve 26'dır.

Bu kapsamda İş Kanunu m.25 işverenin iş sözleşmesini haklı nedenle derhal feshine imkân veren sebepleri, belirli sağlık sebepleri, ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan haller ve çalışanın tutuklanması veya işyerinde bir haftadan fazla süreyle zorlayıcı bir şekilde çalışmaktan alıkonması halleriyle kısıtlar. Bunlar dışında bir sebeple iş sözleşmesinin bildirimsiz ve tazminatsız olarak feshine gitmek mümkün değildir.

Fesihle ilgili bir başka madde ise sözleşmenin feshinde usulü düzenleyen madde 19'dur. Anılan maddenin 2. fıkrasına göre hakkındaki iddialara karşı savunmasını almadan bir çalışanın belirsiz süreli iş sözleşmesi, o çalışanın davranışı veya verimi ile ilgili nedenlerle feshedilemez. Bu nedenle böyle bir hal söz konusu ise, disiplin yönetmeliği uyarınca mutlaka çalışanın savunmasının alınması düzenlenmelidir.

İş Kanunu m. 26 uyarınca işverenin m. 25'te gösterilen « ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan haller »e dayanılarak işverene tanınan sözleşmeyi fesih yetkisi çalışanın bu çeşit davranışlarda bulunduğu işverenin öğrenmesinden itibaren altı işgünü geçtikten ve her halde fiilin gerçekleşmesinden itibaren bir yıl geçtikten sonra kullanılabilir. Ancak çalışanın olayda maddi çıkar sağlaması halinde bir yıllık süre uygulanmaz.

Uygulamada disiplin cezası gerektiren ve çalışanın ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan fiilini öğrenen işveren olayı disiplin kuruluna sevk eder, disiplin kurulu da bu kişi hakkında soruşturma açar. Genelde yapılan soruşturmanın İş Kanunu m. 26'da belirtilen altı işgünlük süreyi aştığı görülür. Kural olarak bu altı günlük süreye uyulması zorunludur. Ancak kanun lafzında bahsedilen öğrenme anını basit bir öğrenme olayı olarak anlamamak gerekir. Öncelikle, olayın soruşturulması gereken hallerde, ayrıntılı bir inceleme yapılması çalışanın lehinedir. Bu gibi durumlarda işverenin fiili öğrenme tarihi disiplin kurulunun karar tarihi olarak kabul edilebilir. Ancak her koşulda fiilin işveren tarafından ilk öğrenildiği halde fiilin disiplin kuruluna sevk ve disiplin kurulunca soruşturma açılmasında

vakit kaybetmeksizin derhal hareket edilmesi ve altı günlük sürenin geçirilmemesi gerekir.

Dolayısıyla disiplin yönetmeliğinde bir fiilin iş sözleşmesinin bildirimsiz ve tazminatsız olarak feshi cezasını gerektirdiği düzenlenirse o maddenin yukarıda belirtilen İş Kanunu hükümlerine uygun olması gerekir. Aksi halde disiplin yönetmeliği ve bu yönetmelik uyarınca verilen işten çıkarma cezası hukuka aykırı olur.

- İş Kanunu m. 38 ise ücret kesme cezasını içerir. Buna göre işveren toplu sözleşme veya iş sözleşmesinde gösterilmiş olan sebepler dışında çalışana ücretten kesme cezası veremez. İşçi ücretlerinden ceza olarak yapılacak kesintilerin çalışana derhal sebepleriyle beraber bildirilmesi gerekir. Çalışan ücretlerinden bu yolda yapılacak kesintiler bir ayda iki gündelikten veya parça başına yahut yapılan iş miktarına göre verilen ücretlerde çalışanın iki günlük kazancından fazla olamaz. Bu hususun da disiplin yönetmeliği düzenlenirken gözetilmesi gerekir.

Son olarak belirtmek gerekir ki, disiplin yönetmeliği uyarınca disiplin cezası gerektirecek fiiller ve bunlara ilişkin yaptırımlar muğlâk olmamalı ve son derece açık bir şekilde ve İş Kanunu hükümlerine uygun olarak düzenlenmeli, uygulamada da tüm çalışanlara eşit olarak uygulanmalıdır.

İş Hukukunda Eşit İşlem İlkesi*

Eşit işlem ilkesi, “eşit durumdaki kişilere eşit muamele yapılması” olarak tanımlanabilir. İş hayatındaki önemi sebebiyle Anayasa m.10 “Kanun önünde eşitlik” başlığından ve ülkemizin taraf olup onayladığı Uluslararası Çalışma Örgütü’nün sözleşmesinden dayanağını alan işverenin işçiye “eşit davranma ilkesi” 4857 sayılı İş Kanunu m.5’te yerini bulur.

Buna göre bilgi, kariyer vb. şartlarda eşit olan işçiler arasında ayırım yapılması haklı görülmemeyerek bu durum engellenmeye çalışılır.

İş Kanunu m.5’te yer alan düzenleme uyarınca (i) işveren tarafından işçiye karşı dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri nedenlerle ayırım yapılamaz. (ii) işveren tarafından esaslı sebepler olmadıkça tam süreli çalışan işçi karşısında kısmi süreli çalışan işçiye, belirsiz süreli çalışan işçi karşısında belirli süreli çalışan işçiye farklı işlem yapılamaz. (iii) işveren tarafından, biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılmadıkça, bir işçiye, iş sözleşmesinin yapılmasında, şartlarının oluşturulmasında, uygulanmasında ve sona ermesinde, cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapılamaz. (iv) aynı veya eşit değerde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük ücret kararlaştırılamaz.(v) işçinin cinsiyeti nedeniyle özel koruyucu hükümlerin uygulanması, daha düşük bir ücretin uygulanmasını haklı kılmaz.

İş Kanunu m.5’in uygulama alanı bulabilmesi için ise şu koşulların gerçekleşmesi gerekir.

- İşçilerin aynı işyerinde çalışıyor olması.
- İşyerinde karşılaştırma yapılabilecek bir işçi topluluğunun bulunması.
- İşyerinde tüm işçileri ilgilendiren bir uygulamanın var olması.
- İşverenin karşılaştırmaya konu davranışlarının yakın zaman aralıklarında olması.
- İşçi ile işveren arasında bir hukuki ilişkinin bulunması.

Yukarıda sayılan eşit davranma yükümlülüğüne işveren tarafından işçinin işe alınması sırasında, yönetim alanında, ücret uygulamasında, sos-

* Ağustos 2010 tarihli Makale

yal ödemelerde, temel hakların kullanılmasında ve iş sözleşmesinin fes-hinde uyulması gerekir.

İşverenin “eşit işlem ilkesi” ne uymaması hukuki ve cezai müeyyide-lere bağlanmıştır. İş Kanunu m.5’te, Sendikalar Kanunu m.31 saklı kalmak üzere işçinin dört aya kadar ücreti tutarındaki uygun bir tazminattan başka yoksun bırakıldığı hakları da talep edebileceği düzenlenmiştir. Burada İş Kanunu m.20 hükmü saklı tutularak ispat yükü işçidedir. Ancak işçi ihla-lin varlığını ortaya koyacak güçlü bir durum ortaya koyduğunda, aksi du-rumun varlığı yani ihlalin yapılmadığı işveren tarafından ortaya konması gerekir.

İş Kanunu m.99/a uyarınca işverenin m.5 yükümlülüğüne aykırı dav-ranması halinde para cezasına mahkûm edileceği, ayrıca Türk Ceza Ka-nunu m.122/a uyarınca da altı aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına çarptırılacağı da düzenlenmiştir.

Sonuç olarak anayasal düzenleme ile de yerini bulan “eşit işlem ilkesi”ne iş ilişkisinin kurulmasından sona erdirilmesine değin tüm aş-a-malarda dikkat edilmelidir. Yargıtay’ın da yerleşik uygulamaları yasal dü-zenlemeler doğrultusundadır.

Yabancıların Çalışma İzin Kriterleri 02.08.2010 Tarihi İtibariyle Uygulanmaya Başlanacaktır*

Yabancıların çalışma izin taleplerine ilişkin işlemlerin objektif ve hızlı bir şekilde sonuçlandırılmasını teminen 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 13'üncü maddesi uyarınca; Bakanlık Makamının Olur'larıyla değerlendirme kriterleri belirlenmiştir. 02.08.2010 tarihi itibariyle uygulanmaya başlanacak olan değerlendirme kriterleri aşağıda belirtilmiştir:

1- Çalışma izni talep edilen işyerinde en az beş T.C. vatandaşının istihdamı zorunludur. İzin isteyen yabancıнын şirket ortağı olması halinde beş kişilik istihdam şartı, Bakanlıkça verilecek bir yıllık çalışma izninin son altı ayı için aranır. Aynı işyerinde birden fazla yabancı için çalışma izni talebinde bulunulması durumunda, çalışma izni verilen ilk yabancından sonraki her bir yabancı için ayrı ayrı beş T.C. vatandaşı istihdamı aranacaktır.

2- İşyerinin ödenmiş sermayesinin en az 100.000 TL veya brüt satışlarının en az 800.000 TL veya son yıl ihracat tutarının en az 250.000 ABD Doları olması gerekmektedir.

3- Dernek ve vakıflarda çalışacak yabancılara ilişkin izin taleplerinde 2'nci madde, yabancı devlet havayollarının Türkiye temsilciliklerinde, eğitim sektörü ve ev hizmetlerinde çalışacak yabancıların çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde ise, 1'inci ve 2'nci maddeler uygulanmayacaktır.

4- İzin isteyen şirket ortağı yabancıнын, 40.000 TL'den az olmamak üzere sermaye payının en az yüzde 20 olması zorunludur.

5- İşveren tarafından yabancıya ödeneceği beyan edilen aylık ücret miktarının yabancıнын görev ve yetkinliği ile bağdaşır seviyede olması zorunludur. Buna göre, başvuru tarihi itibariyle yürürlükte bulunan asgari ücret tutarı dikkate alınmak suretiyle yabancıya ödenecek ücretin en az;

- a) Üst düzey yöneticiler, pilotlar ve ön izin talebinde bulunan mühendis ve mimarlar için asgari ücretin 6,5 katı,
- b) Birim veya şube müdürleri ile mühendis ve mimarlar için asgari ücretin 4 katı,

* Temmuz 2010 tarihli Makale

- c) Uzmanlık ve ustalık gerektiren işlerde çalışacaklar ile öğretmenler için asgari ücretin 3 katı,
- d) Ev hizmetleri ile diğer mesleklerde çalışacak yabancılar için asgari ücretin 1,5 katı

olması gerekmektedir.

6- Bünyelerinde izinli masaj salonu bulunduğunu kanıtlayan Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli en az dört yıldızlı turizm işletmeleri ile belgeli tatil köylerinin, masör, masöz ve SPA terapisti gibi uzmanlık ve ustalık gerektiren talepleri değerlendirmeye alınacak, bu kapsamda bulunmayan işletme ve işyerlerinin talepleri ise uygun bulunmayacaktır.

7- Uzmanlık ve ustalık gerektiren işlerde, eğlence sektörü ile turizm-animasyon organizasyon firmalarında istihdam edilecek yabancılar için en az 10 T.C. vatandaşı çalıştırılması halinde ayrıca kota uygulanmayacaktır.

Türk İş Hukukunda İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)*

İşyerinde psikolojik taciz (bundan böyle “Mobbing” olarak anılacaktır) Türk hukukunda yeni bir kavram olup işçinin kişilik hakkı ve bu hak kapsamında korunan “onur ve saygınlık değeri” hedef alınarak sistematik davranışlar ile üzerinde baskı kurulmasıdır. Mobbing’e örnek olarak, sürekli olarak işçinin sözünün kesilmesi, yüksek sesle bağırılması, haksız yere eleştirilmesi, kendi yeteneklerinin çok altında iş verilmesi, rahatsız edilmesi, konuşulmaması, sorgulanması, küçük düşürülmesi, alay edilmesi, dışlanması gibi davranışlar gösterilebilir. Bu davranışlara maruz kalan kişinin psikolojisi bozulmakta ve özgüvenini kaybetmekte ve sonuç işten ayrılmaya kadar vararak maliyetlere dahi etki etmektedir. Bu nedenle, işçi ve işverenlerce Mobbing’e önem verilerek azalması sağlandığı takdirde şirket ve işçiler üzerindeki olumsuz etkiler ortadan kalkacak ve böylece iş verimi artacaktır.

İş sözleşmesinin en belirgin ve diğer sözleşmelerden ayırt edici özelliği, işverene bağımlılık ve işverenin otoritesi altında iş görmedir. Bu bağımlılık ve otorite hiyerarşik bir yapıyı ortaya çıkarmaktadır. İşverenin hiyerarşik yapı içerisinde, ekonomik ve kişisel açıdan kendisine bağımlı olan işçiyi kamu hukuku ve iş sözleşmesinden kaynaklanan eşitlik, dürüstlük ilkesi ve hakkaniyet ilkesi doğrultusunda gözetmesi gerekmektedir.

Türk Hukuku’nda Borçlar Kanunu m. 332 uyarınca, işveren, hizmet sözleşmesinin özel halleri ve işin niteliğini de dikkate alarak “hakkaniyet ilkeleri” doğrultusunda işten kaynaklanan tehlikelere karşı gereken tedbirleri almak ve işçiye uygun ve sağlıklı çalışma ortamı temin etmek zorundadır. İş Kanunu m. 77/1 uyarınca ise “*işverenler, işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak... ile yükümlüdür.*”

Böylece gerek Borçlar Kanunu, gerekse İş Kanunu işverene işçiyi gözetme ve eşit davranma borcu yüklemiştir.

Ancak belirtmek gerekir ki, İş Kanunu m. 77, işverenin Borçlar Kanunu m. 332 çerçevesinde “hakkaniyet” dairesinde sınırlanan yükümlülüğünü genişleterek işvereni bilim ve tekniğin gerekli kıldığı tüm önlemleri almakla yükümlü hale getirmiştir. Dolayısıyla, bir iş kazası veya meslek hastalığı meydana geldiğinde eğer bilim ve tekniğin ulaştığı son düzeye uygun olarak tedbirler alınsa idi kaza veya hastalık önlenilecek idiyse, işverenin gerekli

* Ocak 2010 tarihli Makale

önlemleri almadığının kabul edilmesi gerekir¹. Yargıtay’a göre de işverenin önlem alma yükümlülüğü objektif kriterlere göre değerlendirilmelidir².

3 Ekim 2006 tarihinde yürürlüğe giren 5547 sayılı Avrupa Sosyal Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun uyarınca da taraf devletler, tüm çalışanların çalışma haklarının etkili ve onurlu bir şekilde kullanılmasını sağlamak maksadıyla işle bağlantılı cinsel taciz konularında bilinçlenmesi, maruz kalınan eylemlerin engellenmesi gibi konularda tüm önlemleri almayı taahhüt etmişlerdir. Görüldüğü üzere, “onurlu çalışma hakkı” kavramıyla işçinin işyerinde kişilik hakları korunarak Mobbing de dâhil olmak üzere her tür saldırıdan korunması amaçlanmıştır.

Mobbing’e ilişkin olarak yukarıda belirtilen düzenlemeler yanında, işçinin kişilik hakları yargı kararıyla da korunma altına alınmaya başlamıştır. Nitekim Ankara 8. İş Mahkemesi’nin 20.12.2006 tarihli, 2006/19 E. ve 2006/625 K. sayılı kararında “*mobbing kavramı işyerinde bireylere üstleri, eşit düzeyde çalışanlar ya da astları tarafından sistematik biçimde uygulanan her tür kötü muamele, tehdit, şiddet, aşağılama vb. davranışları içermektedir.*” denilmekle işverenin işçinin kişilik hakkına saygılı davranması gerektiği belirtilmiştir.

Mobbing’in söz konusu olduğu hallerde, diğer bir deyişle kişilik hakkının ihlalinde Borçlar Kanunu m. 96 uyarınca haksız fiil sorumluluğu ve sözleşmeden doğan borca aykırılık söz konusudur. Diğer bir deyişle Mobbing sürecinde işçinin işverene karşı anılan maddeler çerçevesinde iş sözleşmesine ve dolayısıyla borca aykırılığı ileri sürmesi mümkündür.

İşveren işçinin kişilik haklarını koruma borcu kapsamında diğer işçiler tarafından işçiye karşı işyerinde onur ve saygınlığı hedef alınarak yapılan saldırılara da engel olmak zorundadır. Bu takdirde de, Borçlar Kanunu m. 332 ve İş Kanunu m. 77 uygulama alanı bulacaktır. Tacizi uygulayan işçiye karşı haksız fiile dayanılabilir. Ancak, taciz eyleminde bulunan işçi işveren vekili ise işveren de İş Kanunu m. 2/4 uyarınca doğrudan sorumlu olacaktır. Tacizi uygulayan işçi işveren vekili konumunda değilse, işveren Borçlar Kanunu m. 96 uyarınca sorumlu tutulacaktır.

1 TINAZ, Pınar/BAYRAM Fuat/ ERGİN Hediye, Çalışma Psikolojisi ve Hukuki Boyutlarıyla İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)’den naklen Süzek, İş Güvenliği Hukuku, s.180; Ulusan, s.48; Ekonomi, s.155; Çenberci, İş Kanunu Şerhi, 5.bası, Ankara, 1984, s. 968.

2 TINAZ, Pınar/BAYRAM Fuat/ ERGİN Hediye, Çalışma Psikolojisi ve Hukuki Boyutlarıyla İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing), 1. Bası, İstanbul, 2008, s. 88.

İş Kanunu m. 24/2 uyarınca ise, “işveren işçinin, veya ailesi üyelerinden birisinin şeref ve namusuna dokunacak şekilde sözler söyler davranışlarda bulunursa veya işçiye cinsel tacizde bulunursa” işçi iş sözleşmesini derhal feshedebilecektir. Anılan maddeden anlaşılacağı üzere çalışana cinsel taciz suçu İş Kanunu m. 24 çerçevesinde haklı sebeple fesih sebepleri arasında açıkça düzenlenmesine karşın çalışana yönelik psikolojik taciz daha yaygın ve geniş bir alanda uygulama imkânı bulmasına rağmen anılan maddede açıkça düzenlenmemiştir. Ancak, İş Kanunu’nun işçiyi koruyucu hükümler içermesi sebebiyle yetersiz de olsa, İş Kanunu m. 24 işçinin bu tür davranışlara karşı korunmasını da sağlamaktadır.

İşverenin işçinin şeref ve namusuna dokunacak sözler söylemesi ve hareketler içinde olmasının 24. madde kapsamında değerlendirilebilmesi için bunları işçinin yüzüne karşı ve bulunduğu bir ortamda gerçekleştirilmesi şart değildir³. İşveren işçinin yokluğunda onun şeref ve namusuna dokunacak sözler söyler veya davranışlar içinde bulunursa dahi işçi açısından iş sözleşmesini derhal fesih hakkının doğduğunu kabul etmek gerekir⁴.

Son olarak, Mobbing ile kişilik hakkı ihlal edilen işçi bazı yasal yollara başvurma hakkına sahiptir. Bu yollar, (i) saldırıya son verilmesi davası; (ii) saldırı tehlikesinin önlenmesi davası (iii) saldırının hukuka aykırılığının tespiti, (iv) maddi-manevi tazminat davası, (v) vekâletsiz iş görme davası olup; ayrıca, mahkeme kararıyla işverenin kınanması, işveren tarafından kendisinden özür dilenmesi gibi genel hükümlere dayanılarak veya açılacak davalar içerisinde mahkemeden kararın 3. kişilere bildirilmesi veya kararın yayımlanması taleplerinde de bulunulabilir.

Saldırıya son verilmesi davası, saldırı tehlikesinin önlenmesi davası ve saldırının hukuka aykırılığının tespiti davalarında kişilik hakkına yönelik saldırıların hukuka aykırı olması yeterli olup; fail işverenin kusurlu olup olmamasına bakılmamaktadır.

Maddi manevi tazminat davalarında ise, sürecin hukuka aykırı olması, süreç sonucu maddi veya manevi bir zararın oluşması, süreç ile zarar arasında illiyet bağı olması ve işverenin kusur (veya kusursuz sorumluluk halinin bulunması) şartlarının bir arada bulunması aranmaktadır.

3 TINAZ, Pınar/BAYRAM Fuat/ ERGİN Hediye, Çalışma Psikolojisi ve Hukuki Boyutlarıyla İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing), 1. Bası, İstanbul, 2008, s. 138.

4 TINAZ, Pınar/BAYRAM Fuat/ ERGİN Hediye, Çalışma Psikolojisi ve Hukuki Boyutlarıyla İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)’den naklen Ferit Hakkı Saymen, Türk İş Hukuku, İstanbul 1954, s.572.

Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma*

4857 sayılı İş Kanunu (bundan böyle “İş Kanunu” olarak anılacaktır) uyarınca çalışma süresi haftada en çok 45 saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Haftalık çalışma süresinin sınırlandırılmasının amacı işçi sağlığının korunmasıdır. Ancak, bu amacın dışında İş Kanunu, ekonomik, sosyal ve teknolojik gelişmeleri de göz önünde bulundurarak, çalışma sürelerine ilişkin kurala esneklik tanımıştır.

Zira İş Kanunu tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresinin, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde 11 saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabileceğini ifade etmiştir. Bu halde, yoğunlaştırılmış iş haftası veya haftalarından sonraki dönemde işçinin daha az sürelerle çalıştırılması suretiyle, toplam çalışma süresi, çalışılması gereken toplam normal süreyi geçmeyecek şekilde denkleştirilir. Denkleştirme iki aylık süre içinde tamamlanacak, bu süre toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir.

İş Kanunu, ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılmasına cevaz vermektedir. Fazla çalışma, Kanunda yazılı koşullar çerçevesinde, haftalık 45 saati aşan çalışmalardır. Buna karşılık denkleştirme esasının uygulandığı hallerde, işçinin haftalık ortalama çalışma süresi bazı haftalarda toplam 45 saati aşsa dahi, bu çalışmalar normal haftalık iş süresini aşmamak koşulu ile fazla çalışma sayılmayacaktır.

İş Kanunu m. 41 uyarınca, fazla çalışmanın her saati için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen tutarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödenir.

Haftalık çalışma süresinin sözleşmelerle 45 saatin altında belirlendiği durumlarda bu çalışma süresini aşan ve 45 saate kadar yapılan çalışmalar, fazla sürelerle çalışmalardır. Fazla sürelerle çalışmalarda ise her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde yirmi beş yükseltilmesiyle ödenir.

Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma yapan işçi isterse, bu çalışmalar karşılığı zamlı ücret yerine, fazla çalıştığı her saat karşılığında bir saat otuz dakikayı, fazla sürelerle çalıştığı her saat karşılığında bir saat on

* Ekim 2010 tarihli Makale

beş dakikayı serbest zaman olarak kullanabilir.

İşçi hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında, çalışma süreleri içinde ve ücretinde bir kesinti olmadan kullanır.

Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla olamaz.

Fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma yaptırmak için işçinin yazılı onayının alınması gerekir. Zorunlu nedenlerle veya olağanüstü durumlarda yapılan fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma için bu onay aranmaz.

06.04.2004 tarih ve 25425 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği” (bundan böyle “Yönetmelik” olarak anılacaktır) uyarınca fazla çalışma ihtiyacı olan işverence bu onay her yılbaşında işçilerden yazılı olarak alınır ve işçi özlük dosyasında saklanır.

Yönetmelik gereği işveren, fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma yaptırdığı işçilerin bu çalışma saatlerini gösteren bir belge düzenlemek, imzalı bir nüshasını işçinin özlük dosyasında saklamak zorundadır. İşçilerin işlemiş olan fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma ücretleri normal çalışmalarına ait ücretlerle birlikte ödenir. Bu ödemeler, ücret bordrolarında ve işçiye verilmesi gereken ücret hesap pusulalarında açıkça gösterilir.

Ücret Kesme Cezası*

İşveren tarafından işçiye uygulanan disiplin cezalarından biri olan ücret kesme cezası 4857 sayılı İş Kanunu'nun 38. maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddede, işçinin başlıca geçim kaynağı olan ücretinden yapılacak kesinti için bir takım sınırlamalar öngörülmüştür. Bu sınırlamalara uymayan işverenler hakkında para cezasının uygulanacağı İş Kanunu m. 102/b'de belirtilmiştir.

İş Kanunu'nun 38. maddesinde öngörülen sınırlamalardan ilki sebebe ilişkindir. İşçilere ücret kesme cezasının uygulanabilmesi için bu cezanın hangi sebeplerle uygulanacağını toplu sözleşme veya iş sözleşmelerinde gösterilmiş olması gerekir. Toplu sözleşme veya iş sözleşmelerinde gösterilmiş olan sebepler dışında işçiye ücret kesme cezası uygulanması hukuki değildir. Ayrıca, işçi ücretlerinden ceza olarak yapılacak kesintilerin işçiye derhal sebepleriyle beraber bildirilmesi gerekir.

İkinci sınırlama ise miktara ilişkindir. İşçi ücretlerinden bu yolla yapılacak kesintilerin bir ayda iki gündelikten veya parça başına yahut yapılan iş miktarına göre verilen ücretlerde işçinin iki günlük kazancından fazla olamayacağı madde hükmünde belirtilmiştir.

İşveren tarafından uygulanan ceza sonucu işçi ücretlerinden kesilen paraların ne şekilde kullanılacağı da yine madde hükmünde belirtilen diğer bir husustur. Buna göre, kesilen paralar işverenin mamelekinde kalmayacaktır. İlgili madde gereğince, kesilen paralar işçilerin eğitimi ve sosyal hizmetleri için kullanılıp harcanmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı hesabına Bakanlıkça belirtilecek Türkiye'de kurulu bulunan ve mevduat kabul etme yetkisini haiz bankalardan birine, kesildiği tarihten itibaren bir ay içinde yatırılmalıdır. Her işveren işyerinde bu paraların ayrı bir hesabını tutmaya mecburdur.

Birikmiş bulunan ceza paralarının nerelere ve ne kadar verileceği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının başkanlık edeceği ve işçi temsilcilerinin de katılacağı bir kurul tarafından karara bağlanır. Bu kurulun kimlerden teşekkül edeceği, nasıl ve hangi esaslara göre çalışacağı ise, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan, 05.03.2004 tarih ve 25393 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "İşçi Ücretlerinden Ceza Olarak Kesilen Paraları Kullanmaya Yetkili Kurulun Teşekkülü ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik" ile ayrıca düzenlenmiştir.

* Eylül 2010 tarihli Makale

4857 Sayılı İş Kanunu m. 22 Uyarınca Çalışma Koşullarında Değişiklik ve İş Sözleşmesinin Feshi*

İş sözleşmesinde, gerektiğinde işverence çalışma koşullarında değişiklik yapılabilmesine dair düzenleme bulunması halinde, işverenin genişletilmiş yönetim hakkından söz edilir. Bu halde işveren, yönetim hakkını kötüye kullanmamak ve sözleşmedeki sınırlara uymak kaydıyla işçinin çalışma koşullarında değişiklik yapma hakkını sürekli olarak kazanmış olmaktadır. Örneğin, işçinin gerektiğinde işverene ait diğer işyerlerinde de görevlendirilebileceği şeklinde sözleşme hükümleri, işverenin bu konuda değişiklik yapma hakkını saklı tutar. Anılan hak objektif olarak kullanılmalıdır. İşçinin iş sözleşmesinin feshini sağlamak için sözleşme hükmünün uygulamaya konulması, işverenin yönetim hakkının kötüye kullanılması niteliğindedir.

Esasen çalışma koşullarında değişiklik ve iş sözleşmesinin feshi 4857 sayılı İş Kanunu'nun 22. maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde aynen şöyledir:

“İşveren, iş sözleşmesiyle veya iş sözleşmesinin eki niteliğindeki personel yönetmeliği ve benzeri kaynaklar ya da işyeri uygulamasıyla oluşan çalışma koşullarında esaslı bir değişikliği ancak durumu işçiye yazılı olarak bildirmek suretiyle yapabilir. Bu şekle uygun olarak yapılmayan ve işçi tarafından altı işgünü içinde yazılı olarak kabul edilmeyen değişiklikler işçiyi bağlamaz. İşçi değişiklik önerisini bu süre içinde kabul etmezse, işveren değişikliğin geçerli bir nedene dayandığını veya fesih için başka bir geçerli nedenin bulunduğunu yazılı olarak açıklamak ve bildirim süresine uymak suretiyle iş sözleşmesini feshedebilir. İşçi bu durumda 17 ila 21 inci madde hükümlerine göre dava açabilir.

Taraflar aralarında anlaşarak çalışma koşullarını her zaman değiştirebilir. Çalışma koşullarında değişiklik geçmişe etkili olarak yürürlüğe konulamaz.”

Yukarıdaki madde metninden de anlaşılacağı üzere, İş Kanunu m. 22'nin uygulanabilmesi için işverence tek taraflı olarak yapılan değişik-

* Temmuz 2010 tarihli Makale

liklerin esaslı olması gerekir. Söz konusu madde uyarınca işveren, çalışma koşullarındaki esaslı değişiklikleri ancak işçiye yazılı olarak bildirmek suretiyle yapabilir. Bu şekilde uygun olarak yapılmayan ve işçi tarafından altı işgünü içinde yazılı olarak kabul edilmeyen değişiklikler işçiyi bağlamaz.

Doktrindeki görüşler, işverenin değişiklik önerisini işçilere ilan gibi genel bir duyuru şeklinde bildirmesi değil, her bir işçiye ayrı ayrı yazılı olarak bildirmesi gerektiği yönündedir.

Söz konusu madde çalışma koşullarında esaslı bir değişikliğin işçinin kabulü ile yapılabilmesi düşüncesine dayalıdır. Doktrindeki görüşlere göre, işçi tarafından altı işgünü içinde yazılı olarak kabul edilmeyen değişikliklerin işçiyi bağlamayacağı ifadesi ile işçinin suskunluğunun kabul anlamını taşımayacağı ortaya konulmuştur. Ancak, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2009/9-416 Esas, 2009/474 Karar sayılı ve 04.11.2009 tarihli kararı uyarınca yazılı olarak kabul olmamakla birlikte işçinin değişikliği kuşkuya yer vermeyecek bir biçimde kabul anlamına gelen davranışlar için girmesi halinde, çalışma koşullarında anlaşma yoluyla değişiklik yapıldığı kabul edilmelidir.

İş Kanunu m. 22'nin devamında, işçinin değişiklik önerisini altı işgünü içinde kabul etmemesi halinde, işverenin iş sözleşmesini feshedebileceği düzenlenmiştir. Ancak, bu durumda işveren çalışma koşullarındaki değişikliğin geçerli bir nedene dayandığını veya fesih için başka geçerli bir nedenin bulunduğunu işçiye yazılı olarak açıklamak ve İş Kanunu m. 17'de belirtilen fesih bildirim sürelerine uymak zorundadır. Diğer bir ifadeyle burada bildirimli fesih söz konusu olacaktır. İşçinin İş Kanunu m. 17 ila 21. maddelerine göre dava açma hakkı vardır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2009/9-416 Esas, 2009/474 Karar sayılı ve 04.11.2009 tarihli kararı uyarınca geçerli neden denetimi iki aşamalı olarak yapılır. İlk aşamada; geçerli bir nedenin bulunup bulunmadığı İş Kanunu m. 18'e göre denetlenir. Anılan maddeye uygun olarak geçerli fesih nedeni işçinin yeterliliğinden, davranışından veya işletme gereklerinden kaynaklanabilir. Kanun bu nedenleri tanımlamamakta, geçerli nedenin tanımlanmasını ve somut olayda tespitini Mahkemelere bırakmaktadır. İşçinin yeterliliğinden kaynaklanan geçerli nedene, işçinin iş sözleşmesi ile belirlenen iş görme ediminin gerektirdiği nitelikleri kaybetmesi örnek verilebilir. İşçinin davranışından kaynaklanan geçerli bir nedene ise işçinin işyerinde başka bir işçi ile kavga etmesi örnek verilebilir. Örnekle-

rin çoğaltılması mümkündür. Ancak, gerek işçinin yeterliliğinden gerekse işçinin davranışından kaynaklanan nedenlerin geçerli fesih nedeni olarak kabul edilebilmesi için, bu nedenlerin iş ilişkisinde ciddi aksaklıklara yol açması, iş ilişkisini sürdürmenin işveren açısından beklenmeyecek hale gelmesi gerekir. İşletme gereklerinde ise, işçiden değil işverenin hakimiyet alanından kaynaklanan nedenler söz konusudur. İşletmesel kararların hakkın kötüye kullanılmasını teşkil etmemesi gerekir. İşletmesel kararın uygulanması sonucu işyerinde işçinin çalışma olanağı ortadan kalkar, bir personel fazlası oluşursa, işletmesel gereklerden kaynaklanan geçerli bir nedenin olduğu kabul edilir. İkinci aşamada; fiilen teklif edilen değişikliğin kanuna, toplu iş sözleşmesine uygun olup olmadığı, ölçülülük ilkesine uygun olup olmadığı ve işçiden bu teklifi kabul etmesinin haklı olarak beklenip beklenmeyeceği denetlenir.

İşveren tarafından yapılan fesih üzerine iş güvencesi kapsamına giren işçi (30 ve daha fazla işçi çalıştırılan işyerinde belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalışan ve en az altı aylık kıdeme sahip olan işçi) feshin geçersizliğini ileri sürerek işe iade davası açabilecektir. İşçinin açtığı işe iade davasında işveren feshin geçerli bir nedene dayandığını ispatlamalıdır ki, yukarıda da belirttiğimiz gibi geçerli neden denetimi iki aşamalı olarak yapılacaktır. Şayet feshin geçerli bir nedene dayandığı ispatlanamazsa, işveren işçiyi işe başlatmak, aksi halde iş güvencesi tazminatını, koşulları varsa ihbar ve kıdem tazminatını ödemek ve her iki durumda da çalıştırılmadığı süre için en çok dört aya kadar doğmuş ücret ve diğer haklarını ödemekle yükümlüdür.

Doktrindeki görüşler, İş Kanunu m. 22'nin iş güvencesi kapsamına girmeyen işçilere de uygulanacağı yönündedir. Ancak, işveren tarafından yapılan fesih üzerine iş güvencesi kapsamına girmeyen işçinin, feshin geçersizliğini ileri sürerek işe iade davası açma hakkı yoktur. İşçi koşulları varsa ihbar tazminatı, kıdem tazminatı, kötü niyet tazminatı ve maddi ve manevi tazminat talep edebilecektir.

Diğer yandan doktrindeki görüşler, İş Kanunu m. 22'de bildirimli feshiden bahsedildiği için ve bildirimli fesih yalnızca belirsiz süreli iş sözleşmelerinin sona erdirilmesinde söz konusu olduğu için anılan maddenin belirli süreli iş sözleşmelerine uygulanmayacağı yönündedir.

İş Hukukunda İbra Sözleşmeleri*

İbra, alacak ve borcu doğrudan doğruya ve kesin olarak ortadan kaldırmaktadır. Tam ibrada borcun tamamı, kısmi ibrada ise borcun ibra edilen kısmı sona ermektedir. Bunun sonucu olarak da, borçlu borcundan kısmen ya da tamamen kurtulmaktadır.

İbra sözleşmesi, İş Kanunu ve Borçlar Kanunu'nda düzenlenmediği halde özellikle iş hukuku uygulamasında önemli bir yere sahiptir. İbra sözleşmesi, gerek öğretilerde ve gerekse Yargıtay uygulamasında borcu sona erdiren hallerden birisi olarak kabul edilmektedir.

Yargıtayca ibranın tam bir tanımı yapılmaksızın daha çok hakkı ortadan kaldıran bir belge olduğu üzerinde durulmuştur. Uygulamada ibraname, ibra belgesi, ibra senedi, ibra sözleşmesi gibi çeşitli adlarla düzenlenmekte, ancak içerik olarak bazen bir başka sözleşme, feragat, sulh sözleşmesi, menfi borç ikrarı veya bir ödeme makbuzu niteliğini taşımaktadır.

İş hukuku açısından gerçek bir ihtiyaca cevap verdiği tartışmasız olan ibra sözleşmesinin kanunlarda düzenlenmeyişi önemli bir eksikliklerdir. Bu eksiklik zorunlu olarak içtihatlarla doldurulmaya çalışılmıştır.

İş hukuku uygulamasında ibranın yaygın olarak başvurulan bir yol olduğu söylenebilir. Daha çok ibraname olarak adlandırılmakta ve işçinin tek taraflı olarak imzalayıp işverene verdiği bir belge şeklinde düzenlenmektedir.

Yargıtay'ın tutarlı görüşüne göre, işçi, emeği karşılığında aldığı ücret ve diğer parasal hakları ile kendisinin ve ailesinin geçimini temin etmektedir. Bu açıdan bakıldığında bir işçinin nedensiz yere işvereni ibra etmesi hayatın olağan akışına uygun düşmemektedir. İş hukukunda ibra sözleşmeleri dar yorumlanmalı ve borcun asıl sona erme nedeni ifa olarak ele alınmalıdır. Borcun tatmin edilemeyen sona erme şekillerinden biri olan ibra sözleşmelerine iş hukuku açısından sınırlı biçimde değer verilmelidir.

İbra sözleşmesinin etki alanı geçmişteki bir döneme aittir. Diğer bir deyişle, bu belgeler hukuki nitelikleri yönünden geçmişe yönelmişlerdir. Gelecekteki bir hak ibra sözleşmesinin konusuna girmemektedir. Buna göre ileride ortaya çıkacak olan bir alacakla ilgili olarak şimdiden bir ibra sözleşmesi düzenlenmesi olanaksızdır.

* Kasım 2010 tarihli Makale

İş hukukunda işçiyi koruma ilkesinin bir yansıması olarak, hizmet akdinin devamı sırasında alınan ibranamelerin geçersiz olduğu kabul edilmektedir.

Yargıtay'ın yerleşmiş içtihadına göre, hizmetin devamı sırasında alınmış bulunan ibra belgesi sonradan doğmuş olan işçilik haklarını hükümden düşürmez. Bu bakımdan tarafların bu yönle ilgili delilleri üzerinde durmak, delilleri karşılaştırmak ve değerlendirmekle varılacak sonuca göre karar vermek gerekir.

Yine Yargıtay'ın yakın zamanda vermiş olduğu bir karara göre, iş ilişkisinin devamı sırasında düzenlenen ibra sözleşmeleri geçerli değildir, işçi bu dönemde tamamen işverene bağımlı durumdadır ve iş güvencesi hükümlerine rağmen iş ilişkisinin devamını sağlamak ya da bir kısım işçilik alacaklarına bir an önce kavuşabilmek için iradesi dışında ibra sözleşmesi imzalamaya yönelmiş sayılmalıdır.

İbra sözleşmesi, varlığı tartışmasız olan bir borcun sona erdirilmesine dair bir yol olmakla, varlığı şüpheli ya da tartışmalı olan borçların ibra yoluyla sona ermesi de mümkün olmaz. Bu nedenle işveren tarafından işçinin hak kazanmadığı ileri sürülen bir borcun ibraya konu olması düşünülemez. Savunma ile çelişen ibra sözleşmelerinin geçersiz olduğu yönünde Yargıtay uygulaması istikrar kazanmıştır.

Miktar içeren ibra sözleşmelerinde ise, alacağın tamamen ödenmiş olması durumunda borç ifa yoluyla sona ermiş olur. Buna karşın kısmi ödeme hallerinde Yargıtay'ın kökleşmiş içtihatlarında ibraya değer verilmekte ve yapılan ödemenin makbuz etkisinde olduğu kabul edilmektedir.

Son olarak miktar içermeyen ibra sözleşmelerinin borcu sona erdiren etkisi üzerinde durulmalıdır. Yargıtay, tacirler arasında düzenlenen ibra sözleşmesinin açık ve kesin olması yanında hangi borçla ilgili olduğunun belirlenmesi gerektiğini kabul etmekle birlikte, miktar içermemesini geçersizlik nedeni olarak saymamıştır. Ancak iş hukukunda sorununun benzer şekilde çözümü mümkün olmaz. Geçimini emeği ile sağlayan bir işçinin nedensiz yere işvereni ibra etmeyeceği varsayımından yola çıkıldığında, miktar içermeyen ibranameye değer verilmesi doğru olmaz. İş hukukunda işçi lehine yorum ilkesi de bunu gerektirir. Yargıtay'ın daha önceki kararlarında da miktar içermeyen ibranameye değer verilmemektedir.

İbranamenin gerçeği yansıtmadığı itirazı karşısında işverence ibranamenin doğruluğunun yazılı delille kanıtlanması gerekir. Aksi halde ibrana-

menin geçerliliği kanıtlanamadığından işçi, miktarı gösterilmeyen hakları kazanır.

Netice itibariyle, iş hukukunda işçinin daima korunması ve bununla bağlantılı olarak, ibra sözleşmelerin Yargıtayca tutarlı biçimde yorumlanması karşısında, ibraname tanzim edilirken işverenlerin özellikle dikkat etmesi gereken birkaç husus aşağıda sıralanmıştır:

- İbranamelerin tamamının işçinin kendi eli ürünü olması yani işçinin el yazısı ile yazması; daktilo, bilgisayar çıktısı veya bir başkasının el yazısı ile yazılmış ibranamelerde veya matbu basılı ibranamelerde “tarih, miktar, ad-soyadın” mutlaka ibra eden işçi tarafından doldurulması ve ibraname metni ile imza arasında boşluk bırakılmaması gerekir.
- İbra edilen alacakların, nelerden ibaret olduğu çok açık biçimde ibranamede yer almalı, ibraya konu olmayan kalemlere kesinlikle yer verilmemelidir. Uygulamada çelişki olarak kabul edilen ve neticede ibranın geçersizliğine sebebiyet verebilecek, istifa eden bir işçiye düzenlenen ibranamede “kıdem ve ihbar tazminatı alacaklarımı aldım” gibi ibarelere yer verilmemelidir.
- İşçinin hizmetinden doğan alacak taleplerine (ücret, fazla mesai, ikramiye, izin ücreti, sosyal yardım vs.) ilişkin alınmış bir ibranamede miktar mutlaka belirtilmelidir.
- İşçi kendisine işveren tarafından ödenmek istenen haklarını almak istemez ise, işçinin maaşının yatırıldığı banka hesabına iş ilişkisinin sona erdiği tarihte, bu hak ve alacaklar havale edilmeli veya PTT vasıtası ile adreste ödemeli olarak gönderilmelidir.

İşe İade Davalarında İşletmesel Kararlar ve İşverenin İspat Yükümlülüğü*

Bilindiği üzere, işveren tarafından iş aktinin 4857 sayılı İş Kanunu (bundan böyle “Kanun” olarak anılacaktır) m.18 doğrultusunda işletmenin, işyerinin veya işin gereklerinden kaynaklanan geçerli bir sebeple feshi mümkündür. Feshin işletme, işyeri ve işin gerekleri nedenleri ile yapıldığı ileri sürüldüğünde, öncelikle bu konuda işverenin işletmesel kararı aranmalıdır. Maddede “*işletmenin, işyerinin veya işin gerekleri*” kavramına yer verilmiş, ancak “*işletmesel karar*” kavramına yer verilmemiştir. “*İşletmesel karar*” kavramına nelerin dâhil olduğu ancak yargı kararlarından anlaşılmaktadır. Özellikle Yargıtay tarafından son yıllarda verilen kararlar da işletmesel karar kavramını ayrıntılı olarak ele alınmış ve ayrıca bu karar kapsamında işverenin ispat yükümlülüğü de düzenlenmiştir.

1. İşletmesel Kararlar

İşçinin iş sözleşmesinin feshi dâhil olmak üzere işletme, işyeri ile ilgili ve işin düzenlenmesi konusunda işveren tarafından yönetim hakkı kapsamında alınan ve işverenin amaç ve içeriğini belirlemekte serbest olduğu tüm kararlar işletmesel karardır. İşletmesel kararlar işveren tarafından işletme ve işyeri içinden kaynaklanan sebeplerle alınabileceği gibi, işyeri dışından kaynaklanan sebeplerle de alınabilmektedir.

• İşletme dışı sebepler

İşletmenin doğrudan etkisinin bulunmadığı, ancak dolaylı da olsa işveren tarafından feshine gerekçe olarak gösterilen sebepler işletme dışı sebepler olarak sayılmaktadır. Yargıtay tarafından işletme dışı sebeplere örnek olarak siparişlerdeki azalmalar, pazarlama güçlükleri, satış ve sürümde azalma, hammadde yokluğu, enerji sıkıntısı, kamu işyerlerinde devlet bütçesinden kaldırılması, meteorolojik sebepler gösterilmekle birlikte, bu sebeplerin işyerinde işgücü fazlasına sebep olması da fesih sebebi olarak göz önünde bulundurulmaktadır.

• İşletme içi sebepler

İşveren tarafından hedef işletme politikasını gerçekleştirmek amacıyla organizasyon yapısı ve üretimle ilgili olarak düzenleme yap-

* Mayıs 2010 tarihli Makale.

ma, yönetsel karar alma hakkı suretiyle alınan tedbirler işletme içi tedbirlerdir. İşletme içi sebepler doktrin ve Alman yargı içtihatlarında örneksenmiştir. Buna göre safi hasıla yaratmayan faaliyetlerin elimine edilmesi için sürekli iyileştirme süreci, üretimin durdurulması veya üretimde değişiklik yapmak, masrafların kısılması, yeni çalışma, imalat ve üretim metotlarının uygulamaya sokulması veya değiştirilmesi, yeni bir pazarlama sisteminin uygulamaya sokulması, yarım gün çalışmayı tam gün çalışmaya dönüştürme, işlerin işyerinin tam gün çalışılan yerlerinde mi yoksa kısmi süreli çalışılan yerlerde mi yapılacağına karara bağlanması, vardiya usulü çalışma sistemine geçme, çalışma sürelerinin azaltılması, çalışma sürecinde reorganizasyona giderek çalışma yoğunluğunun arttırılması, işyerinin verimsiz çalışması veya kazançta düşme, işyeri sahalarının veya bölümlerinin birleştirilmesi, üretiminin bir kısmının yurt dışına kaydırılması, belirli faaliyetlerin başka firmalara (outsourcing) veya alt işverene aktarılması, işletmenin üretim kapasitesini düşürmek, işletme veya işyerini kapatmak ya da işletmenin bir bölümünün veya servisini kapatmak, kazancı azami hadde çıkartma, lean-management'ın veya grup çalışma sisteminin uygulamaya sokulması gibi organizasyona yönelik değişiklikler, işverenin işçi mevcudunu süresiz azaltma kararı işletme içi kararlar olarak sayılmaktadır.

2. İşverenin İspat Yükümlülüğü

İşçi tarafından açılan işe iade davalarında işçi tarafından işe iade isteminde bulunulmakla birlikte feshin geçersizliği de ileri sürülmüş olduğundan, bu davalarda feshin geçerli nedenlere dayandığının ispat yükümlülüğü Kanun m.20/2 uyarınca işverene verilmiştir. Buna göre, işveren hem fesihte aranan şekil şartlarını yerine getirdiğini, hem de içerik olarak feshin geçerli sebeplere dayandığını ispat etmek zorundadır.

• Şekil Yönünden İspat Yükümlülüğü

Kanun m. 19 uyarınca işverenin fesihte uyması gereken şekil şartı, feshin yazılı bildirimle yapılması ve bu bildirimde fesih sebebinin çok açık ve kesin bir şekilde belirtilmesidir. Fesih bildiriminden sözleşmeyi sona erdirme iradesi ile birlikte sona erme zamanının da açıkça anlaşılır olması gerekmektedir. Ayrıca fesih bildiriyle birlikte açıklanan fesih sebeplerinin altının da işveren tarafından imzalanması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen şekil şartlarına uyulmaması, fesih bildirimini geçersiz olması sonucuna yol açar.

- ***İçerik Yönünden İspat Yükümlülüğü***

İşveren, fesih bildiriminde gösterdiği sebeple bağlı olup, işe iade davasındaki savunmasında fesih bildiriminde gösterdiği sebepten başkaca bir sebep ileri sürememektedir.

İşverenin içerik açısından feshin haklılığını ispat edebilmesi için ise, öncelikle bir işletmesel kararın varlığını ortaya koyması gerekmektedir. Ancak işveren aynı zamanda işletmesel kararının tutarlı olduğunu, Medeni Kanun m.2’de yer alan “dürüstlük kuralı” uyarınca keyfi olmadığını, ayrıca fesih kararının son çare olduğunu da ortaya koymalıdır. Bir diğer deyişle, işletmesel kararlar varılmak istenen hedefe fesihten başka bir yolla ulaşmak mümkün ise feshin haklı ve geçerli olduğu savunması dinlenmemektedir. Örneğin, işten çıkarılacak işçinin işveren tarafından başka bir birimde görevlendirilmesi mümkün ise sözleşmenin feshi haklı kabul edilmektedir.

Nitekim gerek Mahkeme, gerekse Yargıtay kararlarında, dosya üzerinde bilirkişi incelemesi suretiyle işletmesel kararlar yanında, işyerinde çalışan diğer tüm işçilerin görev tanımları, işletme, işyeri organizasyon şeması, işçilere ilişkin şahsi sicil dosyası ve SSK bildirgeleri de incelenmektedir. Diğer yandan işyerinde de keşif yapılarak işverenin işletmesel kararının tutarlı uygulanıp uygulanmadığı, işverenin fesihte keyfi davranıp davranmadığı ve işletmesel karar sonucu feshin kaçınılmaz olup olmadığı incelenmektedir.

Sonuç

İşe iade davalarının çok sayıda olduğu ve yasal düzenlemelerin işçiyi koruyucu yönde olduğu göz önüne alındığında, söz konusu davalarda yukarıda açıklandığı şekilde işverene ciddi bir ispat yükümlülüğü getirilmiş olduğundan, işveren tarafından yukarıdaki kriterler dikkate alınarak fesih bildirimini yapılması, ileride oluşacak ihtilafları önleyici nitelikte olacaktır.

Sosyal Sigorta Kapsamında İş Kazası*

İş kazası, işyerlerinde oluşan risklere karşı gerekli tedbirlerin alınmaması sebebiyle oluşan zarardır. Bu bakımdan Türk Hukuku'nda "iş kazası" kavramı, hem bireysel iş hukukunu, hem de sosyal sigorta mevzuatını ilgilendirmektedir. Zira İş Kanunu ile birlikte Sosyal Sigortalar Kanunu'nda da düzenlenerek güvence altına alınmıştır.

Yürürlükte bulunan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (bundan böyle "Kanun" olarak anılacaktır) m. 13 iş kazasını tanımlamaktadır. Bu maddeye göre

"iş kazası;

a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,

b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,

1. Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada kazaya uğraması

Kanun m.11'de sigortalı sayılanların maddi veya maddi olmayan unsurlarla birlikte işlerini yaptıkları yerler "işyeri" olarak tanımlanmıştır. Aynı şekilde üretilen mal veya verilen hizmet açısından işyerlerine bağlı yerler, dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitim yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ile araçlar da işyerinden sayılmıştır. Buna göre, işçinin belirtilen yerlerden herhangi birisinde bulunduğu anda zarara uğraması halinde iş kazası söz konusudur. İşçinin mutlaka çalışma süreleri içerisinde kazaya uğraması da şart olmayıp, işyerinde meydana gelen olay ile zarar arasında illiyet bağı olması yeterlidir.

2. İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle kazaya uğraması

Burada önemli olan husus kazanın işveren tarafından yürütülen iş sebebiyle meydana gelmesi olup, kazanın mutlaka işyerinde oluşması şart değildir. Örneğin, bir müşterinin evinde elektrik tamiraty yaparken kazaya uğraması hali iş kazasıdır.

* Temmuz 2010 tarihli Makale

3. Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda iş kazasına uğraması

İşveren bazen sigortalıyı iş için başka bir yere gönderebilir. Bu durumda sigortalı işverenin otoritesi altında olduğundan bu süre içerisinde uğranılan kaza iş kazasıdır. Sigortalı işveren tarafından verilen işi görür iken kazaya uğrarsa yukarıda yer alan b fıkrası, asıl işini yapmaksızın geçen boş zamanında kazaya uğraması halinde ise işbu c fıkrası söz konusu olacaktır. Yargıtay uygulamaları da bu doğrultudadır. Örneğin işveren sigortalıyı başka bir yere gönderdiğinde, işçinin yolda arkadaşlarıyla sohbet ederken bomba patlaması iş kazasından sayılmıştır.

4. Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda iş kazasına uğraması

Sigortalının kadın Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik uyarınca belirlenen süreler içerisinde emzirmek için işyerinden ayrıldığında bir kazaya uğrarsa iş kazası sayılacaktır. Örneğin Yargıtay, emzirmek üzere işyerinden ayrılan kadın sigortalıya araba çarpmasını iş kazası olarak nitelendirmektedir.

5. Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında iş kazasına uğraması

Bu maddeden anlaşıldığı üzere işveren tarafından sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere götürülüp getirilmeleri esnasında meydana gelen kazalar da iş kazası sayılmaktadır. Söz konusu hükmün uygulanabilmesi için öncelikle taşıtın işveren tarafından sağlanması, ayrıca da sigortalının işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında kazaya uğraması gerekmekte olup, taşıma aracının işverene ait olması zorunluluğu bulunmamaktadır. Başka bir kişiye ait araçla da taşıma işlemi yapılmış olabilir. Burada önemli olan, aracın işveren tarafından sigortalıların işyerine geliş gidişleri için tahsis edilmiş olmasıdır. Daha önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası'nın 11. maddesinde geçen "toplu olarak götürülüp getirme" ibaresi 5510 sayılı yasadan çıkarılmış ve toplu olarak götürülüp getirilme zorunluluğu kaldırılmıştır. Bu sebeple sosyal amaçlı olarak toplu taşıma veya bireysel taşıma tahsis edilmesi arasında fark gözetilmemektedir.

Sonuç

İş kazasına ilişkin olarak maddede belirtilen durumlar dışında işçinin zarara uğraması halinde söz konusu olay iş kazası sayılmayacaktır.

Sosyal güvenlik reformu ile iş kazalarının bildirilmesi ve soruşturulmasında işverenler yönünden önemli bir değişiklik yapılmıştır. Buna göre işçinin iş kazası geçirmesi halinde işverenleri tarafından kazanın olduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine derhal, Sosyal Güvenlik Kurumu'na da üç iş günü içinde bildirmeleri gerekmektedir. İş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde süre, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren başlar. İş kazası ve meslek hastalığı bildirgesinin doğrudan ya da taahhütlü posta ile Kuruma bildirilmesi zorunludur. Belirtilen sürelerde işverence bildirim yapılmaması durumunda, bildirim tarihine kadar sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği kurumca işverenden tahsil edilir.

Toplu İşçi Çıkarmada Bildirim Yükümlülüğü*

İş Kanunu m. 29'a göre işveren; ekonomik, teknolojik, yapısal ve benzeri işletme, işyeri veya işin gerekleri sonucu toplu işçi çıkarmak istediğinde, bunu en az otuz gün önceden bir yazı ile işyeri sendika temsilcilerine, ilgili bölge müdürlüğüne ve Türkiye İş Kurumu'na bildirmekle yükümlüdür.

Anılan maddenin 5. fıkrasında ise bu bildirimlerin, işverenin toplu işçi çıkarma isteğini bölge müdürlüğüne bildirmesinden otuz gün sonra hüküm doğuracağı hüküm altına alınmıştır.

Kanunun anılan maddesi, yeterince açık bir şekilde kaleme alınmadığı için bu konuda doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüştür ve Kanunun ifadesi akıllara otuz gün sonra fesih bildirimlerinin mi başlayacağı veya sözleşmenin mi sona ereceği sorusunu getirmektedir.

Doktrindeki kimi görüşler, Kanunun bu hükmünden, toplu işçi çıkarmaya özgü olmak üzere, fesih bildirimlerinin otuz günde sabitlendiği gibi bir anlamın çıktığını ancak toplu işçi çıkarma maddesi ve Kanunun diğer maddeleriyle birlikte Kanunun amacından, otuz gün geçtikten sonra fesih bildirimlerinin işlemeye başlayacağını anlaşılmaması gerektiğini ifade etmektedir.

Bu görüş, şu açıdan haklıdır: Çalışma süreleri farklı olan işçilere aynı sürenin uygulanması düşüncesi Kanunun amacına aykırılık teşkil etmektedir. Dolayısıyla, bölge müdürlüğüne bildirimden itibaren başlayan otuz günlük süre boyunca, sözleşmelerin feshine dair bir işlem yapılmış olsa bile hüküm ve sonuçlar otuz günün ardından doğacaktır.

Bir başka görüşe göre işveren, bölge müdürlüğüne bildirimden önce işçilere fesih bildiriminde bulunmuş ise, bildirim süreleri işlemeyecek, bölge müdürlüğüne ne zaman bildirim yapılırsa, o tarihten otuz gün sonra işlemeye başlayacaktır.

Karşı görüş olarak ise, otuz günlük süreyi fesih bildirim süreleri iç içe kabul edilip, fesih bildirim süresi otuz günün altında olan işçiler için bildirim süresinin otuz güne uzayacağını belirtilmektedir. Diğer bir görüşe göre ise, otuz gün içerisinde bildirim süresi sona eren işçinin sözleşmesi de sona erecek ancak otuz günlük süre sonunda hüküm ifade edecektir.

* Ağustos 2010 tarihli Makale

Kanun koyucu otuz günlük süreyi fesih bildirim sürelerini değiştirmek için değil, işverenin sendika temsilcileriyle toplu işçi çıkarmayı önlemek ya da sonuçlarını hafifletmek amacıyla görüşme yapması için öngörmektedir. Her ne kadar otuz günlük bu sürenin amacına uygun olarak uygulanabilirliği tartışılabilir olsa da, karşı görüş olarak anılan görüşlerin, toplu işçi çıkarmaya ilişkin ek güvence sağlama amacıyla uyuşmadığı düşünülmektedir.

Dolayısıyla İş Kanunu'nun 29. maddesinin 5. fıkrasına göre, toplu işçi çıkarmalarda fesih bildirimleri, bireysel işçi çıkarmalarından farklı olarak, otuz günlük bir ek süreden sonra hüküm doğuracaktır. Maddedeki "hüküm doğurur" ifadesi, fesih bildiriminde bulunulmuş olsa dahi, aradan otuz gün geçmeden iş sözleşmesinin sona ermeyeceğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu hükümlerle, toplu işçi çıkarmada bölge müdürlüğüne bildirim hususuna etkin bir rol verilmek istenmiş ve hüküm doğurması bölge müdürlüğüne bildirim şartına bağlanmıştır. Bu bildirimde bulunulmaması halinde, feshin geçerlilik kazanması için gereken otuz günlük süre işlemeye başlamayacağı için fesih hüküm doğurmayacak ve fesih bildirim süreleri de işlemeye başlamayacaktır. Başka bir anlatımla, fesihler bildirimden otuz gün sonra hüküm doğuracağı için, bildirim süreleri de bu tarihten yani otuzuncu günün sonundan itibaren işlemeye başlayacaktır. İşveren, otuz günün sonunda bildirim önellerine ilişkin ücreti peşin ödeyerek de sözleşmeleri sona erdirebilecektir. Otuz günlük süre dolmadan peşin ödeme yoluna gitse bile fesih otuz günün sonunda hüküm ve sonuç doğuracaktır.

Fesih bildirimleri, bölge çalışma müdürlüğüne bildirimden itibaren otuz gün sonra hüküm doğuracağı için, işveren fesih tarihini, bildirim yapıldığı tarihe en az otuz gün eklemek suretiyle tespit etmelidir. Otuz günlük süre, bildirimden sonraki otuzuncu günün sonunda dolar. Anılan bildirim yapılmamışsa, fesih gerçekleşmeyecek, öneller işlemeyecektir. Bir başka anlatımla, işçilerin normal olarak İş Kanunu'nun 17. maddesine dayanılarak yapılacak iş sözleşmesi fesihlerinde uyulması gereken "fesih bildirim süreleri", bölge müdürlüğüne otuz gün önceden yapılan bildirim süresi içinde işlemeyecek, otuz günlük sürenin sonundan itibaren işlemeye başlayacaktır.

Burada da birinci fıkrada öngörülen otuz günlük sürenin bitiminde beşinci fıkrada belirtilen otuz günlük sürenin başlayacağı zannedilmemeli; birinci fıkradaki bildirim ilgili yer ve kişilere yapılmasından itibaren ge-

çecek süre ile beşinci fıkradaki feshin hüküm doğurma zamanının aynı olduğu ve fesih bildirimının bölge müdürlüğüne yapıldığı anı esas alan otuz günlük süre olduğu kabul edilmelidir. Bu açıdan, kanun koyucunun iradesine de uygun olarak, iki fıkranın da aynı süreyi esas aldığı ve ikinci bir otuz günlük sürenin söz konusu olmadığı kabulü gerekmektedir.

Örneğin, 50 işçinin çalıştığı bir işyerinde, 1 Nisan 2005 tarihinde 20 işçinin işine son verilecekse, bu işçilerin sözleşmelerinin feshedileceğinin, en geç 1 Mart 2005 tarihinde bölge çalışma müdürlüğüne bildirilmesi gerekir. Fakat işveren bundan daha önceki bir tarih olan 1 Şubat 2005’de bölge müdürlüğüne durumu bildirirse, fesih bildirimleri, bölge müdürlüğüne bildirilen tarih olan 1 Şubat 2005’ten itibaren otuz gün sonra yani 3 Mart 2005 tarihinde hüküm doğuracaktır. İşveren iş sözleşmelerinin feshi tarihi olarak 1 Nisan 2005 tarihini belirtmiş iken; işçilerin, bölge müdürlüğüne erken bildirilmesinden dolayı sözleşmelerine ilişkin fesih bildirimleri 3 Mart 2005 tarihi itibarıyla hüküm doğurmuş ve bildirilen tarih olan 1 Nisan 2005’de sözleşmeler feshedilmiş sayılacak ve bu tarih itibarıyla ihbar önellere ilave edilerek sözleşme sona erecektir. Şu halde, iş sözleşmelerinin feshi tarihi, bölge müdürlüğüne bildirildiği tarihten otuz günden daha ileriki bir tarih ise o tarihte feshedilmiş sayılacağı kabulü gerekir.

Görüldüğü üzere, işverence iş sözleşmelerinin feshedileceği tarihten otuz gün veya daha önce bölge müdürlüğüne bildirimde bulunulması halinde, sözleşmeler belirtilen tarih itibarıyla feshedilmiş olacak ve bunlara ihbar önellere eklenerek sözleşmelerin sona erdiği tarih belirlenecektir.

Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği*

05.11.2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'na dayanılarak hazırlanan "Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği" (bundan böyle "Yönetmelik" olarak anılacaktır) 28 Temmuz 2010 tarihli, 27655 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik'in amacı, 1. maddesinde belirtildiği üzere, elektronik haberleşme hizmetlerinden yararlanan tüketicilerin haklarını ve menfaatlerini korumaya yönelik usul ve esasları belirlemektir. Yönetmelik, elektronik haberleşme hizmetlerinden yararlanan tüketicilerin hakları ile işletmecilerin yükümlülüklerini ve işletmeciler ile tüketiciler arasında imzalanan abonelik sözleşmelerine ilişkin usul ve esasları kapsamaktadır.

Yönetmelik'in 25. maddesi ile 22.12.2004 tarihli ve 25678 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Telekomünikasyon Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği"nin yürürlükten kaldırıldığı ve mevzuatta bu yönetmeliğe yapılan atıfların Yönetmelik'e yapılmış sayılacağı da belirtilmiştir. Yeni getirilen Yönetmelik ile Yönetmelik'in yürürlükten kaldırdığı "Telekomünikasyon Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği" arasında aşağıda yer alan farklar bulunmaktadır.

Eski yönetmelik dayanak olarak 05.04.1983 tarihli ve 2813 sayılı "Telsiz Kanunu"nun değişik 7. maddesini esas alırken yeni Yönetmelik 05.11.2008 tarihli ve 5809 sayılı "Elektronik Haberleşme Kanunu"na dayanmaktadır. Bunun bir sonucu olarak eski yönetmelik "telekomünikasyon hizmetlerinden yararlananları" kapsamakta iken yeni Yönetmelik'in kapsamı "elektronik hizmetlerden yararlananlar" olarak genişletilmiştir. Bu sebeple bilgisayar kullanıcılarının da Yönetmelik kapsamında oldukları söylenebilecektir. Bu genişlemeye bağlı olarak eski yönetmelikte bulunmayan internet kullanımı ile ilgili olarak da düzenlemeye gidilmiş ve yeni Yönetmelik'te internetin güvenli kullanımı ile ilgili işletmeciye sorumluluk yükleyen bir maddeye yer verilmiştir. Ayrıca "İşletmeci Değişikliği" başlıklı 19. maddede de internet servis sağlayıcıları hakkında düzenleme getirerek söz konusu kapsam genişlemesi pekiştirilmiştir. Bununla beraber eski yönetmelikte "operatör desteği ve rehber hizmetleri" ile "telefon mesaj hizmeti" olarak sayılan hizmetler Yönetmelik'e alınmamış ve "özel

* Temmuz 2010 tarihli Makale

içerikli hizmetler” başlığı altında daha genel bir ifadeye yer verilmiştir. Böylece yeni Yönetmelik’in kapsamının sadece mobil telefonlarla sınırlı olmadığına işaret edilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik ayrıntılı bir şekilde tüketicilerin ve işletmelerin hak ve yükümlülüklerini düzenlemekte ve özellikle tüketiciler tarafından şikayet konusu edilen mağduriyetlerin önüne geçmek için işletmecilere pek çok yükümlülük getirilmektedir. Yönetmelik ile kişisel verilerinin kamuya açık rehberlerde yer alıp almamasını talep etme hakkı, ayrıntılı fatura talep edebilme hakkı, tarifelerdeki değişiklikler yürürlüğe girmeden önce bilgilendirilme hakkı, özel içerikli hizmetler de dâhil olmak üzere kısa mesaj, çağrı merkezi, internet ve benzeri yöntemlerle katıldıkları kampanya, tarife kapsamındaki tüm hizmetlerden başvurduğu yöntem ya da basit bir yöntem ile vazgeçme hakkı, istenmeyen mesaj ve iletileri almayı reddetme hakkı, faturalarına üst sınır getirebilme hakkı abonelere (tüketicilere) tanınan haklar olarak göze çarpmaktadır. Bu hakların yanı sıra abonelerin korunması için işletmecilere de şeffaflık ve bilgilendirme yükümlülükleri getirilmiştir. Bu kapsamda işletmeciler tüketici şikayetleri çözüm mekanizmaları, standart sözleşme şartları gibi birtakım bilgileri talep olmaksızın tüketicilere sunma ve bu bilgilere kolayca erişilmesini sağlamakla yükümlü kılınmışlardır.

Kampanyalar ve tarife değişiklikleri hakkındaki düzenlemelerin de Yönetmelik’e eski yönetmelikten daha ayrıntılı bir şekilde yansıdığı görülmektedir. Yönetmelik uyarınca işletmeciler, kampanya şartları, süresi, hedef kitlesi ve benzeri hususlar hakkında tüketicileri, basın, yayın organları ve/veya internet siteleri üzerinden gerçekleştirecekleri yayın, reklâm ve/veya benzeri yöntemler ile açık ve anlaşılabilir bir şekilde ve ayrıntılı olarak bilgilendirmekle yükümlüdür. Yönetmelik, ayrıca, kampanya şartlarında değişiklik yapılması halinde tüketicilerin kazanılmış hakları saklı kalacağını belirterek bu değişikliklerin uygulanmasından önce tüketicilerin bilgilendirilmesini öngörmüştür. İşletmeciler, kampanya şartlarındaki değişiklikleri kampanyanın duyurulduğu yöntem veya ilgili tüm tüketicileri bilgilendirecek etkili bir yöntem ile bildirmekle yükümlüdür. Tüketicilere de kampanya şartlarına uyma yükümlülüğü getiren Yönetmelik, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunu, kampanya sayısı, süresi, şartları dâhil olmak üzere kampanya ve tarife değişiklikleri maddelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek konusunda yetkili kılmıştır.

Eski yönetmelikte bulunmayan “hizmetin kısıtlanması veya durdurulması” ile “tüketici şikâyetlerinin çözüm mekanizması” konularında da düzenlemeye gidilmiştir. İşletmeciler tarafından sağlanacak hizmetin kesintisiz olmasını öngören Yönetmelik, mücbir sebeplerin varlığı, tüketici menfaatinin korunması amacıyla hizmetin mutlak kullanım düzeyinin çok üzerinde olduğunun tespiti, hukuka aykırı ya da hileli bir faaliyetin varlığı konusunda haklı bir şüphenin bulunması durumlarında aboneye bilgi verilerek hizmetin sunumunun kısıtlanabileceğini veya durdurulabileceğini öngörmüştür.

Yönetmelik uyarınca işletmeciler, tüketici şikâyetlerinin değerlendirilmesinde şeffaf, hızlı ve kolay uygulanabilir bir çözüm mekanizması oluşturmakla yükümlüdür. Hatta tüketicilerin sunulan hizmetten kaynaklanan şikâyetlerinin giderilmesi için öncelikle işletmeciye başvurmaları gerekmektedir. Şayet işletmeci tarafından oluşturulan çözüm mekanizması kapsamında uzlaşma sağlanamaz ise tüketici, şikâyete konu olan anlaşmazlığın giderilmesi için Kurum’a başvurabilecektir.

Yönetmelik ayrıca abonelik sözleşmelerinin kuruluşunu, feshini, haksız şartları ve bunların nasıl yorumlanması gerektiğini de ayrıntılı bir şekilde düzenlemektedir. Yönetmelik’te abonelik sözleşmelerinin kaç punto ile yazılması gerektiği ve sözleşmede hangi kayıtların bulunmasının zorunlu olduğu gibi ayrıntılı maddeler bulunmaktadır. Ayrıca söz konusu sözleşmelerin Kurum tarafından her zaman re’sen veya şikâyet üzerine incelenebileceği de düzenlenmiştir. Yönetmelik’in haksız şartlar ve sözleşmenin yorumu konusundaki tutumu da “Tüketicilerin Korunması Hakkındaki Kanun” (bundan böyle “TKHK” olarak anılacaktır) ile paralellik göstermektedir. Bu sebeple Yönetmelik uyarınca da haksız şartlar geçersiz sayılmakta ve sözleşmenin yorumlanmasında abone lehine yorumun esas olacağı kaydedilmektedir.

Bununla beraber Yönetmelik, TKHK’ya ek olarak hangi durumlarda dürüstlük kuralına aykırılığın var olduğu konusunda açıklamalar da getirmektedir. Yönetmelik’in “haksız şartlar ve sözleşmenin yorumu” başlıklı 17. maddesine göre abonelik sözleşmesinde yer alan bir kayıt, kendisinden ayrılan kanuni düzenlemenin temelinde yatan asli düşünceye aykırı düşüyorsa veya sözleşme doğasından gelen temel hak ve borçları, sözleşmenin amacına ulaşmasını tehlikeye düşürecek ölçüde sınırlandırıyor, bu kaydın dürüstlük kuralının gereklerine aykırı olarak abone aleyhine olduğu kabul edilecek ve sözleşme şartları hal ve şartlara ve özellikle sözleşmenin

dış görünümüne göre, abonenin hesaba katması beklenemeyecek ölçüde alışılmamış nitelikte ise sözleşme kapsamına dahil sayılmayacaktır. Böyle bir açıklamanın yanı sıra Yönetmelik'in "Onyedinci Maddenin Beşinci Fıkrasında Yer Alan Türden Haksız Şartlar" başlıklı Ek-1 'inde haksız şartlar sayılmıştır. Ancak bu haksız şartlar burada yazılanlarla sınırlı olmayacaktır. TKHK'nın yorumu yoluyla ulaşılabilecek bu kurallar, 17. madde ve Ek-1 ile kayıt altına alınmıştır.

Söz konusu Yönetmelik, abonelere, yazılı olarak bildirmek kaydıyla aboneliklerini her zaman sona erdirebilme hakkı tanımaktadır. Abonelik sözleşmelerinin feshi talebinin yöneltmesine ilişkin şartlar Yönetmelik'te sayılmıştır. Yönetmelik'e göre hizmet, fesih talebi bildiriminden yapıldığı andan itibaren yirmi dört saat içinde durdurulur. Bu düzenleme ile Yönetmelik TKHK'nın sisteminden ayrılmaktadır. Zira TKHK'nın abonelik sözleşmelerini düzenleyen 11/A maddesinde hizmetin durdurulması için satıcıya 7 günlük bir süre vermiştir. Yönetmelik'te ise 7 günlük süre aboneye sözleşmenin feshedildiğinin bildirilmesi için işletmeciye verilen süredir. Hizmetin bu süre içinde durdurulmaması sebebiyle abone sorumlu tutulamayacaktır. Ayrıca Yönetmelik, abonelik sözleşmesi yapmaya yetkili her temsilciyi, aynı zamanda abonelik sözleşmesinin feshine ilişkin başvuruları da kabul etme ve fesih işlemlerini başlatmayla yükümlü kılıp, abone tarafından bu yönde yapılan başvurular işletmeciye yapılmış sayarak, fesih sırasında doğabilecek "temsilcilik" sorunlarının da önüne geçmek istemiştir.

FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU

Marka Karar Kriterleri*

556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (bundan böyle "KHK" olarak anılacaktır) amacı, KHK hükümlerine uygun olarak tescil edilen markaların korunmasıdır. Söz konusu KHK, markaların korunmasına ilişkin esasları, kuralları ve şartları kapsar.

KHK'nin 5. maddesine göre marka, bir teşebbüsün mal veya hizmetlerini bir başka teşebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlama-sı koşuluyla, kişi adları dâhil özellikle sözcükler, şekiller, harfler, sayılar malların biçimi veya ambalajları gibi çizimle görüntülenebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayınlanabilen ve çoğaltılabi-len her türlü işaretlerdir. Bu işaretlerin KHK'nin 7. ve 8. maddelerine aykırı olmaması gerekir.

KHK'nin 7. maddesi mutlak red nedenlerini, 8. maddesi ise nispi red nedenlerini düzenler. Bir markanın tescili için başvuruda bulunduğu anda, Türk Patent Enstitüsü (bundan böyle "TPE" olarak anılacaktır) başvurunun özellikle 7. madde hükümleriyle uygunluğunu re'sen inceler. KHK'nin 7. maddesine göre:

"Aşağıda yazılı işaretler marka olarak tescil edilemez:

- a) 5 inci madde kapsamına girmeyen işaretler,*
- b) Aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetle ilgili olarak tescil edilmiş veya daha önce tescil için başvurusu yapılmış bir marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer olan markalar,*
- c) Ticaret alanında cins, çeşit, vasıf, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi kaynak belirten veya malların üretildiği, hizmetlerin yapıldığı zamanı gösteren veya malların ve hizmetlerin diğer karakteristik özelliklerini belirten işa-*

* Şubat 2010 tarihli Makale

ret ve adlandırmaları münhasıran veya esas unsur olarak içeren markalar,

d) Ticaret alanında herkes tarafından kullanılan veya belirli bir meslek, sanat veya ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarayan işaret ve adları münhasıran veya esas unsur olarak içeren markalar,

e) Malın özgün doğal yapısından ortaya çıkan şeklini veya bir teknik sonucu elde etmek için zorunlu olan, kendine malın şeklini veya mala asli değerini veren şekli içeren işaretler,

f) Mal veya hizmeti niteliği, kalitesi veya üretim yeri, coğrafi kaynağı gibi konularda halkı yanıltacak markalar,

g) Yetkili mercilerden kullanmak için izin alınmamış ve dolayısıyla Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesine göre reddedilecek markalar,

h) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamı dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, tarihi, kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği diğer armalar, amblemler veya nişanlar içeren markalar,

ı) Sahibi tarafından izin verilmeyen Paris Sözleşmesinin 1 inci mükerrer 6 ncı maddesine göre tanınmış markalar,

j) Dini değerleri ve sembolleri içeren markalar,

k) Kamu düzenine ve genel ahlaka aykırı markalar.

Bir marka tescil tarihinden önce kullanılmış ve tescile konu mallar veya hizmetlerle ilgili olarak bu kullanım sonucu ayırt edici bir nitelik kazanmış ise (a), (c) ve (d) bentlerine göre tescili reddedilemez.”

TPE tarafından KHK'nin 7. maddesi çerçevesinde yapılan marka incelemesinde ayrıca kararlarda birlikteliği sağlamak amacıyla çeşitli aralıklarla güncellenen “marka karar kriterleri” de dikkate alınır.

TPE'nin dikkate aldığı karar kriterlerinin sınırlandırılmış içeriği aşağıdadır.

- ***Sloganlar:***

Sloganlar, 7. maddenin diğer hükümleri yönünden tescile engel bir durumun bulunmaması, sloganın üzerinde kullanılacağı mal veya hizmetler için tanımlayıcı nitelikte olmaması, kalite bildirmemesi veya sloganın esas unsurunun başka bir marka ile aynı ya da benzer olmaması durumunda ayırt edici nitelikte kabul edilir.

Günlük yaşama girmiş ve herkes tarafından her gün kullanılır durumda olan sloganlar veya bu nitelikteki terimler ise ayırt edici olarak değerlendirilmez.

- ***Latin harfleri dışındaki harfler:***

Latin Harfleri dışında harf içeren marka tescil başvurularında, Latin Harflerinin çevirisinin başvuru dilekçesinde bulunması gerekir. Böylece, benzerlik ve anlam araştırması yapılarak, başvuru değerlendirilir.

- ***Şekil ile birlikte yer alan aynı veya benzer ibareler:***

Kelime ve şekilden oluşan marka başvurularında, markanın ayırt ediciliği açısından öncelikle kelime değerlendirilir. Şekil ile birlikte tam ticaret unvanının yazılması durumunda ise ticaret unvanının ayırt ediciliği değerlendirilir.

- ***Şekil benzerlikleri:***

Şekil benzerliklerinde, mal/hizmet benzerliğinin de bulunması durumunda 7/1-(b) çerçevesinde red prosedürü uygulanır.

- ***7/1-(d) bendi değerlendirmesi:***

7/1-(d) çerçevesinde yapılan değerlendirmelerde tescili talep edilen ibarenin tescil edilebilir nitelikte olup olmadığı, ilişkili olduğu sektör göz önünde bulundurularak değerlendirilir. İbare ile tescili talep edilen mal ve hizmetler ilişkili ve söz konusu işaret ve adlandırma ilgili sektörde herkes tarafından kullanılıyor ise başvuru 7/1-(d) kapsamında reddedilir. Tescili talep edilen bir meslek adının veya herkes tarafından kullanılan bir işaret veya adlandırmanın tescili talep edilen mal veya hizmetlerle herhangi bir ilgisinin bulunmaması halinde, başvuru 7/1-(d) gereğince reddedilmez. Meslek adları ve unvanların değerlendirilmesinde kamu düzeni unsuru dikkate alınarak, meslek onurunu zedeleyici nitelikteki başvurular reddedilir.

- **7/1-(f) bendi değerlendirilmesi:**

Marka üzerinde herhangi bir mal/hizmet isminin yer alması durumunda, listede 7/1-(f) çerçevesinde herhangi bir kısıtlama yapılmaz. Malın niteliğinden kaynaklanan red prosedürü; (1)niteliği itibarıyla tehlikeli ve sakıncalı ürünler; (2)coğrafi kaynak bakımından yanıltıcı olabilecek markalar ve (3)ürünün ambalajı ile yapılan marka başvurularında ürünün ismine yer verilmesi halinde mal listesinde yer alan diğer mallar için uygulanır.

- **İl adları:**

Türkiye'deki il adları tek başlarına tescil edilemez ve başvuru 7/1-(a) çerçevesinde reddedilir. Ancak, farklı anlamları bulunan il adları bu uygulamanın dışındadır. İl adlarının, üretilen malın ya da hizmetin adı ya da mal veya hizmetin sektörü veya ticaret unvanıyla birlikte yer aldığı başvurular reddedilir. İl adlarının yanına ayırt ediciliği sağlayacak bir unsurun gelmesi halinde ise bu ibareler tescil edilebilir. "ANKARA xxxxxxxxxx ODASI", "İSTANBUL xxxxxxxxxxxxxx BİRLİĞİ", gibi başvurularda marka bir bütün olarak değerlendirilir.

İl adlarının ürünle özdeşleşmiş olduğu ya da belirli bir coğrafi kaynağa gönderme yaptığı durumlarda ise başvurular 7/1-(c) kapsamında da reddedilir.

- **Yabancı başkent ve şehir adları:**

Yabancı başkent, eyalet ve şehirlerin adları yalnızca meşhur, bilinir oldukları ve doğrudan çağrışıma neden olabilecekleri mallar/hizmetler için başvuruda bulunulması halinde reddedilir. Ülke adları, yabancı ülke adları genel ilke olarak 3. kişiler adına marka olarak tescil edilmez. Paris sözleşmesine üye ülke adları münhasıran yanında ayırt edici bir unsur bulunmadığı takdirde 7/1-(g) kapsamında korunur.

- **TÜRKİYE, TÜRK, TURKA, TURCA, TURC ibareleri:**

TÜRKİYE ibaresi esas unsur ve münhasıran marka olarak verilmez, ancak marka vasfı oluşturmayacak şekilde markanın yan unsuru olarak kullanılabilir. Türk, Turco, Turca, Turka, Turkish ve Türk anlamına gelecek kelimeler de tek başına marka olarak verilmez, ancak yanına gelen ibareyle birlikte ayırt edici nitelik kaza-

nacaklarsa reddedilmez. Bu çerçevede, mal/hizmet listesi de göz önüne alınarak, ilave edilecek ibarenin marka olabilme özelliği çerçevesinde değerlendirme yapılır.

- ***EURO ibaresi:***

Bir üstteki paragrafta benzer değerlendirme yapılır. Tek başına “euro” ibaresi koruma altında olduğundan, bu yönde bir tescil başvurusu 7/1-(g) doğrultusunda da reddedilir. Şayet, “euro” kelimesinin yanına gelen diğer ibarenin ilgili mal/hizmet sınıfları için marka olma özelliği varsa başvuru yayınlanır. Bu çerçevede, mal/hizmet listesi de göz önüne alınarak, ilave edilecek ibarenin marka olabilme özelliği çerçevesinde değerlendirme yapılır.

- ***Türk Bayrağı ve Türkiye Haritası:***

Türk Bayrağını esas veya yan unsur olarak içeren hiçbir marka tescil edilmez ve başvurular 7/1-(g) çerçevesinde reddedilir. Kanunen bayrağı kullanma yetkisine sahip olan kuruluşların yaptığı başvurular ise yayınlanabilir.

Türkiye Haritasını münhasıran veya esas unsur olarak içeren başvurular reddedilir. Ancak, haritayı yan-yardımcı unsur olarak içeren başvurular yayınlanabilir.

- ***İnternet alan adları:***

İnternet üst seviye alan adlarını ön ek ve/veya son ek olarak içeren marka başvurularının “www.” ve “.com” gibi ön ek ve son ekler yokmuş gibi ayırt ediciliği değerlendirilir.

Markanın Haczi*

556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (bundan böyle "556 Sayılı KHK" olarak anılacaktır) 19. maddesi ile 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin (bundan böyle "KHK Uygulama Yönetmeliği" olarak anılacaktır) 21. maddesi markanın haczini düzenlemektedir. Söz konusu madde hükümleri uyarınca, tescilli bir marka işletmeden bağımsız olarak haczedilebilir.

Markanın haczi ve satışı ile ilgili usul 556 Sayılı KHK ve KHK Uygulama Yönetmeliğinde yer almadığından, uygulanacak usul konusunda 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu (bundan böyle "İİK" olarak anılacaktır) hükümleri geçerlidir. Buna göre, haciz süreci İİK m. 58 uyarınca icra müdürlüğüne yapılan takip talebi ile başlar. Borçluya bir ödeme emri gönderilir. Ödeme emrindeki müddet geçtikten ve borçlu itiraz etmiş ise itirazı kaldırıldıktan sonra alacaklı, borçluya ait markanın haczedilmesini isteyebilir. Hacze karar veren icra müdürlüğüne bu durum Türk Patent Enstitüsü'ne (bundan böyle "TPE" olarak anılacaktır) bildirilir. TPE, borçluya ait markanın siciline haczi kaydeder ve kaydedilen haciz işlemi yayımlanır. Daha sonra alacaklının haczedilen markanın satışını talep etmesi üzerine, icra müdürlüğü tarafından bilirkişiye markanın kıymet takdiri yaptırılır. Kıymet takdiri kesinleşince marka, menkullerin satışına ilişkin hükümler uyarınca satılır.

KHK Uygulama Yönetmeliğinin 21. maddesi uyarınca markanın haczi, yenileme ve benzeri ücretlerin yatırılmaması sebebi ile marka hakkının sona ermesine engel değildir. Ayrıca, yine aynı madde uyarınca, haciz markanın devrine de engel değildir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 09.03.2000 tarihli ve 1999/8623E.-2000/2232K. sayılı ilamında, alacaklının ve icra müdürünün izni alınmaksızın haczedilen menkuller üzerinde tasarruf edilemeyeceğini düzenleyen İİK'nun 86/1. maddesinin markalar bakımından uygulanmayacağı ifade edilmiştir. Anılan kararda, İİK'nun 86/1. maddesi ile haczedilen menkuller üzerindeki tasarruf yetkisine getirilen sınırlamanın, o menkul malın zilyet değiştirmesi halinde alacaklının bundan zarar görmesini önlemeye yönelik olduğu; sicile kayıtlı ve devir işlemleri de ancak sicil üzerinden oluşabilecek marka hakkı bakımından bu sınırlandırmaya gerek olmadığı; haczin sicile şerhi ile o markayı devir

* *Ağustos 2010 tarihli Makale*

alacak kişilerin bu yükümlülükle marka hakkını üzerine aldıkları, bu durumda zaten haczin devir alanı da bağlayacağı ve haciz işlemlerinin işlemeye devam edeceği belirtilmiştir.

556 Sayılı KHK'nin 22. maddesi ile KHK Uygulama Yönetmeliğinin 23. maddesi uyarınca haciz işlemi marka tescil başvuruları hakkında da uygulanabilir. Başvuru yayımlanmış ise haciz işlemi Bültende yayımlanır. Marka tescil başvurusunun haczi, marka başvuru işlemlerinin yürütülmesi için istenen belgelerin süresi içerisinde gönderilmemesi sebebi ile marka başvurusunun işlemde kalkmasına engel değildir.

Markanın haczinden ayrı olarak markanın devri veya lisans verilmesi ya da lisans verilmesi taahhüdünden doğan alacaklar da hacze konu olabilir. Bu durumda, haciz işlemi marka hakkı sahibinin borçlusuna haciz ihbarnamesi gönderilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

Fikri Haklar Ortak Veri Tabanı Yönetmeliği*

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun (bundan böyle "Kanun" olarak anılacaktır) ek 9. maddesinde; fikri mülkiyet haklarının takibi ve korunmasını sağlamak amacıyla soruşturma ve kovuşturmalarda kullanılmak üzere ortak bir veri tabanının oluşturulacağı, bu veri tabanına ilişkin detayların çıkarılacak bir yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Anılan Kanun hükmüne dayanılarak Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan "Fikri Haklar Ortak Veri Tabanı Yönetmeliği" (bundan böyle "Yönetmelik" olarak anılacaktır) 6.11.2010 tarihinde 27751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik ortak veri tabanının oluşturulmasına, kapsamına, güvenliğine ve bu veri tabanına erişim ile verilerin paylaşımına ve kullanımına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Yönetmeliğin 5. maddesi uyarınca ortak veri tabanında aşağıdaki bilgiler bulunacaktır:

- a) Kayıt-tescil, sertifika, bandrol ve yapımcı belgesi işlemlerine esas bilgiler;
- b) Bakanlıkça fikrî haklar alanında düzenlenen belgelerde yer alan bilgiler;
- c) Meslek birlikleri, radyo-televizyon kuruluşları, umuma açık mahalleri temsil eden meslek kuruluşları ile eserlerin dolum ve çoğaltımını yapan tesisler tarafından bu bölüm kapsamında yapılan bildirimlere ait bilgiler;
- ç) Mevzuatta yapılan düzenlemeler ile hizmet gereği duyulacak ve Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü'nce (bundan böyle "Genel Müdürlük" olarak anılacaktır) belirlenecek diğer bilgiler.

Yönetmeliğin 5. maddesinin a ve b fıkralarında belirtilen bilgiler Genel Müdürlük tarafından ortak veri tabanına aktarılacaktır.

Yönetmeliğin 7. maddesi uyarınca meslek birlikleri; temsil ettikleri eser, icra, fonogram ve yapımlar ile üyeleri ve eser sahipliğine ilişkin tüm bilgileri ve tarifeler ile ortak tarifelere ilişkin bilgileri her yıl belirli dönemlerde ortak veri tabanına aktarılmak üzere Genel Müdürlüğe bildirecektir.

Yönetmeliğin 8. maddesinde radyo-televizyon kuruluşlarının; yayın

* Kasım 2010 tarihli Makale

veya iletimlerinde kullandıkları eser, icra, fonogram ve yapımlara ilişkin güncel bilgileri her yılın belirli dönemlerinde ortak veri tabanına aktarıl- mak üzere Genel Müdürlüğe bildirmeleri öngörülmüştür.

Umuma açık mahalleri temsil eden ve kanunla kurulmuş kamu kuru- mu niteliğindeki meslek kuruluşları ise Yönetmeliğin 9. maddesi gereği; eser, icra, fonogram ve yapımları kullanan mahallere ilişkin güncel adres ve iletişim bilgilerini her yıl belirli dönemlerde ortak veri tabanına aktarıl- mak üzere Genel Müdürlüğe bildirecektir. Yine, belirtilen adres ve iletişim bilgilerine ilişkin değişiklikler, değişiklikten itibaren bir ay içinde Genel Müdürlüğe bildirilecektir.

Yönetmeliğin 10. maddesi uyarınca da dolum tesisleri; bandrol bilgi- leri ve bu bandrollerin hangi eserlere yapıştırıldığını gösterir detaylı rapor- lar ile dolum talebinde bulunanlara ait tanıtıcı bilgileri, matbaalar ise ço- ğaltım yapılan esere ilişkin bilgiler ile baskı adedini ve çoğaltım talebinde bulunanlara ait tanıtıcı bilgileri, aylık olarak ortak veri tabanına aktarılmak üzere Genel Müdürlüğe bildirecektir.

Bakanlık tarafından fikrî haklar alanında yürütülen; kayıt-tescil, serti- fikalandırma, bandrol ve yapımcı belgesi gibi işlemlere ait bilgiler, işlem esnasında ortak veri tabanına aktarılacaktır. Yönetmeliğin 7, 8, 9 ve 10. maddelerinde öngörülen yükümlülük kapsamında bildirilen güncel bilgi- ler ise Genel Müdürlükçe belirlenecek usul çerçevesinde ortak veri taba- nına aktarılacaktır.

Ortak veri tabanına erişim ve bilgilerin kullanımında ticari hayatın gizliliği esastır.

Bakanlıkça erişim yetkisi verilen kurum ve kuruluşlar ortak veri taba- nından yararlanabilecektir.

Genel Müdürlük; ortak veri tabanı kullanıcılarının kontrol edilmesi ve verilen yetki çerçevesinde bilgi alınması için gerekli tedbirleri alacaktır. Bilgilerin kullanılmasından doğan hukuki, cezai, idari ve mali sorumluluk- lar bilgiyi kullanan tarafa ait olacaktır.

USUL HUKUKU

Kısmi Dava*

Usul Hukuku'nda *kısmi dava*; davacının dava açarken, davaya ilişkin taleplerinin bir bölümünü dava konusu etmesi; diğer bölümüne ait dava ve talep hakkını ise bazı nedenlerden ötürü saklı tutmak suretiyle, geleceğe bırakması anlamına gelmektedir. Böylelikle, davacı kısmi dava hakkı ile saklı tuttuğu fazlaya ilişkin haklarını, yeni bir dava açmaksızın, aynı dava içerisinde “ıslah” yoluyla talep edebilecektir.

Kısmi davanın amacı, dava masraflarından tasarruf edilmesidir. Davacı, bütün davanın harç ve masraflarını baştan yüklenmek istemeyebilir. Davacı, açtığı bu kısmi dava ile yargılamanın gidişatını görmeyi ve talep sonucuna da buna göre şekil vermeyi amaçlar. Bu şekilde davacı, davayı açarken yüksek miktarda harç ödemekten kurtulmakta ve davanın akıbetinden büyük oranda emin olduktan sonra harcı tamamlamaktadır. Uygulamada genellikle davacılar, açtıkları kısmi davadaki gelişmelere göre (ör. Bilirkişi incelemesi yapıldıktan sonra bilirkişi raporunda beliren sonuç ve kanaate göre) ıslah yolu ile müddeabihi arttırmayı tercih etmektedirler.

Kısmi dava açma imkânı, 04.11.2000 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan, Anayasa Mahkemesinin 20.7.1999 tarih 1999/1 E. 1999/33 K. sayılı kararı ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun (bundan böyle “HUMK” olarak anılacaktır) 87. maddesinin son cümlesindeki “müddei ıslah suretiyle müddeabihi tezyit edemez” hükmünün iptali ile mümkün olmuştur.

Daha öncesinde dava masraflarından tasarruf etmek isteyen davacı, talebinin bir kısmını dava ettikten sonra, fazlaya ilişkin hakları için yeni bir dava açmak ve bu davanın ilk açtığı dava ile birleştirilmesini talep etmek zorunda kalıyordu. Anayasa Mahkemesi, bu durumun davacıya ıslah ile müddeabihin artırılmasına imkân vermemesi, davacıyı ikinci bir dava açmaya zorlaması ve usul ekonomisi ile gerek “Hukuk Devleti” ve “Hak arama hürriyeti” ilkelerine aykırılık teşkil etmesi gerekse temel hak ve

* Mayıs 2010 tarihli Makale

özgürlükleri sınırlaması gerekçeleriyle HUMK'da yer alan düzenlemeyi iptal etti.

Böylelikle, kısmi dava açma hakkını kazanan davacının ıslah ile müddeabihî arttırabilmesi yolu açılmıştır.

Kısmi davada görev, HUMK 4. maddesine göre, kısmi davadaki dava değerine göre değil de, tam davanın dava değerine göre saptanmaktadır. Böylece, davanın bölünmesi yolu ile görevli mahkemenin değiştirilmesine olanak verilmemektedir. Aynı şekilde kanun yoluna başvurulup başvurulmayacağı da tam davanın değerine göre belirlenmektedir.

Davacının açmış olduğu kısmi davada, daha sonra sunduğu ıslah dilekçesi şöyle bir durum ortaya çıkaracaktır: İleri sürülen talep, ıslah yolu ile talep sonucunun arttırılması şeklinde olsa da yeni bir dava niteliğinde sayılmalı ve HUMK 195. madde ve devamı maddelerinin uygulanması gerektiği kabul edilmelidir. Bu nedenle davalının ıslah dilekçesine karşı da cevaplarını sunması söz konusu olacaktır.

Kısmi dava her zaman mümkün olmamaktadır. Mesela, Yargıtay manevi tazminat davalarında kısmi davayı kabul etmemektedir. Zira "hâkimin takdir yetkisi bölünemez" gerekçesiyle, manevi tazminatın da bölünemeyeceğine işaret edilmiştir. Yine Yargıtay, bir kararında temerrüt faizi için de kısmi dava olamayacağını kabul etmiştir. Yargıtay, şartların değişmesi, öngörülme-yen olayların ortaya çıkması hallerinde açılan uyarılma davalarında da kısmi davayı kabul etmemiş, "hâkimin sözleşmeye müdahale ederek takdir edebileceği bir şey için hakların saklı tutulmasının" söz konusu olmayacağını içtihat etmiştir.

Yargı kararlarında ve öğretide kısmi davada dava edilmeyen alacak kesimi için, fazlaya ait hakkın saklı tutulmuş olmasının zamanaşımını kesmeyeceği ittifakla kabul edilmektedir. Kısmi dava açılması halinde zamanaşımını alacağın yalnız kısmi dava konusu yapılan miktarı için kesilir.

Kısmi davanın bir başka yararı da, dava sonunda ortaya çıkmaktadır. Kısmi davada davacı, davanın aleyhe gelişmesi ve bunun üzerine davanın tamamen veya kısmen reddi halinde karşı taraf vekiline, dava ettiği tutar üzerinden yasal vekâlet ücreti ödeyecektir. Böylece tam davanın değeri üzerinden hesaplanacak olan vekâlet ücreti ve harç külfetine de katlanmayacaktır.

Nispi Karar ve İlam Harcı*

Genel

Harç, özel-tüzel kişilerin özel çıkarlarına ilişkin olarak kamu kuruluşlarının hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında yaptıkları ödemelerdir. O halde harç, kamu hizmetlerinden yararlananların ödemesi gereken mali bir yükümlülüktür. Mali yükümlülük olması hasebiyle de Anayasa'mızın 73/3 maddesi gereğince ancak kanunla konulabilecektir. Buna istinaden 2.7.1964 tarih ve 492 sayılı harçlar kanunu çıkarılmıştır. Kanun çıkarıldıktan bu yana ek ve tadillerle halen genel bir harç kanunu olarak yürürlüktedir.

Aslında Devletin verdiği hizmet, kamu hizmeti olması nedeniyle parasızdır. Ancak kamu hizmetlerinin vatandaşlara daha verimli ulaşabilmesi ve gereksiz başvuruları engelleme gibi amaçlarla bu hizmetlerin bazılarında faydalananlara mali bazı yükümlülükler getirilmiştir. İşte mahkemelerde hak arayanlara da buna benzer bir mali yükümlülük getirilmiştir. Yani harç olarak belirli miktar parayı devlete ödeyecektir. Buna da Mahkeme Harcı adı verilmektedir. Fakat bu harç devletin bu alandaki hizmetinin tam karşılığı değildir. Eğer tam karşılığı olsaydı hak arama hürriyeti kısıtlanmış olurdu. Zira bunun mali külfetini vatandaşların karşılaması imkânsızdır.

Harçlar kanununun 1. maddesi alınacak harçların nevelerini belirtmiş ve bir nolu bendinde yargı harçlarını göstermiştir. Kanunun birinci kısmının birinci bölümü de yargı harçlarını etraflı bir şekilde düzenlemiştir. Kanunun 2. maddesine göre "Yargı işlemlerinden bu kanuna bağlı (1) sayılı tarifede yazılı olanları yargı harçlarına tabidir.

Maddenin ilk fıkrası yargı işlemlerinden (1) sayılı tarifede yazılı olanları yargı harcı kapsamına almıştır. Dolayısıyla yargı işlemi olsa da (1) sayılı tarifede anlatım ve tanımlamaya girmeyen bir işlemde yargı harcı alınması mümkün değildir. Yukarıda anılan Anayasa'mızın 73/3 maddesi gereğince de kıyas yolu ile yeni harç konusu yaratılamayacaktır.

Her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan maktu harçlar (maktu ve nispi harçların asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dâhil), o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında arttırılır.

* *Mart 2010 tarihli Makale*

(1) sayılı tarife göz önüne alındığında da birçok taraf işlemi ve de hâkim işlemi gösterilmiştir. Her birinden değişik oran ve miktarda harç alınacağını göstermiştir. Bundan çıkan sonuç, harca ilişkin işlemlerde bir davadan tek bir harç alınması değil, bir davaya ilişkin değişik işlemlerden, değişik oran miktarlarda harç alınması yoluna gidilmiş olmasıdır.

İncelemenin konusu

Burada Harçlar Kanununa bağlı 1 sayılı tarifeye konu tüm harçlar incelenmeyecek, Anayasaya Mahkemesi'nin 17.03.2010 tarih, 27524 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, "2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun, 28. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin "Karar ve ilam harcı ödenmedikçe ilgiliye ilam verilmez" biçimindeki ikinci tümcesinin Anayasa'nın 2., ve 36. maddelerine aykırılığı nedeni ile iptaline dair 14.012010 tarih, 2009/27 E., 2010/9 K. sayılı kararı irdelenecektir.

Anayasa Mahkemesi'nden iptali talep edilen yasa kuralı

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun iptal edilen tümcenin yer aldığı 28. madde şöyledir:

"Madde 28 – (1) sayılı tarifede yazılı nispi harçlar aşağıdaki zamanlarda ödenir.:

a) Karar ve İlam Harcı,

Karar ve İlam harçlarının dörtte biri peşin, geri kalanı kararın verilmesinden itibaren iki ay içinde ödenir. ***Karar ve İlam Harcı ödenmedikçe ilgiliye ilam verilmez.***

b) İcra Tahsil Harcı,

İcra takiplerinde Tahsil Harcı alacağın ödenmesi sırasında, ödeme yapılmayan hallerde harç alacağının doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenir.

Harç alacağı icranın yerine getirilmesiyle doğar.

Konunun değeri üzerinden alınacak İflas Harçlarında da bu bent hükümleri uygulanır.

c) Depozito, defter tutma ve miras işlerine ait harçlar,

(1) Sayılı tarifenin (D) bölümünde yazılı depozito defter tutma ve miras işlerine ait harçlar işin sonundan itibaren 15 gün içinde ödenir.

Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvuruların gerekçesi

Anayasa Mahkemesi'ne muhtelif ilk derece mahkemelerinden yapılan başvurularda, davacı tarafın davayı kazandığı halde ilamı alarak icra takibinde bulunabilmesinin, ilam ile karşı tarafa yüklenen bir ödevin yerine getirilmesi koşuluna bağlandığı, itiraz konusu kuralda, ilgiliye karar ve ilam harcı ödenmedikçe ilamın verilmeyeceği belirtildiğinden davayı kazanan davacıya da verilmemesinin mahkemeye erişim bağlamında davacının hak arama özgürlüğünü engellediği belirtilerek itiraz konusu kuralın, Anayasa'nın 2., 5., 10., 35., 36. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi tarafından yapılan inceleme

İtiraz konusu kural yukarıda da belirtildiği gibi 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun "nispi harçlarda ödeme zamanı" başlıklı 28. maddesinde yer almaktadır. Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin birinci tümcesinde, karar ve ilam harçlarının dörtte birinin peşin, geri kalanın kararın verilmesinden itibaren iki ay içinde ödeneceği, ikinci tümcede ise karar ve ilam harcı ödenmedikçe ilgiliye ilamın verilmeyeceği belirtilmiştir.

Ayrıca Yasa'nın 37. maddesinde Kanun'da gösterilen ve süresi içinde ödenmeyen harçların nasıl tahsil edileceği belirlenmiştir. Bu kurala göre, sorumlusu tarafından süresi içinde ödenmeyen karar ve ilam harçları, ilgili mahkemenin yazısı üzerine o yerin vergi dairesi tarafından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Yasa hükümlerine göre tahsil edilecektir.

Harç, idarece yapılan bir hizmetten yararlananlardan bu hizmet dolayısıyla alınan para, diğer bir deyimle verginin özel ve ayrık bir türüdür. Bu nedenle diğer harçlarda olduğu gibi, yargı harçlarında da kural; harcın, davayı açan veya harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişi tarafından ödenmesidir. Ancak yargı yoluna başvurmak, başvuran kişiye bir harç yükümlülüğü yüklediği gibi, başvuranın haklı çıkması halinde bu yükümlülük yer değiştirmekte ve davada haksız çıkan tarafa yükletilmektedir.

Bu nedenle nispi harca tabi davalarda, yargılama sonunda ödenecek harç miktarıyla birlikte, harcın gerçek sorumlusu da mahkeme kararıyla belirlenmektedir.

Anayasa'ya aykırılık iddialarının değerlendirilmesi

Anayasa'nın 2. maddesinde, Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, konulan kurallarda adalet ve hakkaniyet ölçülerini göz önünde tutan, hakların elde edilmesini kolaylaştıran ve hak arama özgürlüğünün önündeki engelleri kaldıran devlettir.

Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında "herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir" kuralı yer almaktadır.

Hak arama özgürlüğü, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biri olmakla birlikte aynı zamanda toplumsal barışı güçlendiren, bireyin adaleti bulma, hakkı olanı elde etme, haksızlığı önleme uğraşının da aracıdır.

Anayasa'nın 36. maddesinde ifade edilen hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı, sadece yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunmada bulunma hakkını değil, yargılama sonunda hakkı olanı elde etmeyi de kapsayan bir haktır. Dava açarken peşin harcı ödeyen ancak nispi harca tabi davalarda işin niteliği gereği dava sonuna bırakılan bakiye harçtan yasal olarak sorumlu olmadığı mahkeme kararıyla belirlenen davacıya, sorumlusu olmadığı bir harcın tahsili koşuluyla ilamın verilmesi; bireylerin hak arama özgürlüğünü engelleyici nitelik taşımaktadır.

Anayasa Mahkemesi yukarıda açıklanan nedenlerle itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğunu ve iptalinin gerektiğini belirtmiştir.

Sonuç

Yapılan inceleme ve yargılama neticesinde Anayasa Mahkemesi, 17.03.2010 tarih, 27524 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 14.012010 tarih, 2009/27 E., 2010/9 K. sayılı kararı ile "2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun, 28. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin "Karar ve ilam harcı ödenmedikçe ilgiliye ilam verilmez" biçimindeki ikinci tümcesinin Anayasa'nın 2., ve 36. maddelerine aykırılığı nedeni ile iptaline karar vermiştir.

Verilen iptal kararı uyarınca bundan böyle davacılar, kazandıkları davalarda, ilamı icraya koyarak alacaklarına kavuşabilmek için bakiye nispi karar ve ilam harcını ödemek veya davalıdan 6183 sayılı Yasa Kurallarına göre tahsil edilmesini beklemek zorunda kalmaksızın, ilamı alabilecek ve bir an önce cebr-i icra işlemlerine başlayabileceklerdir.

Adli Tatil*

Yargıda “toplulu izin kullanımını anlamına gelen adli tatil, yargı erki üyelerinin, HUMK md. 175 uyarınca, 1 Ağustos–5 Eylül arası çalışmaya ara verdikleri dönemdir. Adli tatile 1711 sayılı Kanunla birlikte “adli araverme” de denmeye başlamıştır.

Adli tatilin çıkış noktası olarak, tarım toplumu olgusunun daha yaygın olduğu Cumhuriyet’in ilk yıllarında yargılamaya ara vererek topluma hasat imkânı tanınması olarak gösterilmektedir. Günümüzde ise bu durumun değiştiği ve adli tatilin “adalet ve hukuka” da tatil getirdiği ifade edilerek adli tatilin varlığı eleştirilmektedir. Ayrıca mahkemelerdeki iş yığılması da adli tatilin varlığına bağlanmaktadır. Bu sebeptendir ki önceden 20 Temmuz- 5 Eylül arası olarak 45 gün olan adli tatil, 5219 sayılı kanunla 2005 yılından itibaren 1 Ağustos - 5 Eylül arası olmak üzere 10 gün kısaltılmıştır.

Ancak bu değişiklik ve bu değişikliğe yol açan görüşler, iş yükünün sebebinin adli tatil olmadığı, hâkim ve savcılarının dinlenmelerinin yapacakları işler açısından elzem olduğu ve dinlenmelerin toplulu izin kullanma halinde olmasının doğal hâkim ilkesinin bir gereği olduğu belirtilmektedir. Şöyle ki, önceden belli olan bir iznin varlığı kişilere karşı aniden alınan izinlerin doğurduğu etkiyi doğurmayacak ve tatil dönüşünde yine aynı hâkim dosyayı bıraktığı yerden geri alabilecektir ve böylece doğal hâkim ilkesi de zedelenmemiş olacaktır.

Adli tatil bütün adliye mahkemelerinde geçerlidir. Ancak hukuk mahkemeleri dışında diğer mahkemeler HUMK yerine diğer kanunlara tabi olmaktadır. Şöyle ki Ceza Mahkemelerindeki adli tatil için CUMK md. 423, Danıştay’daki adli tatil için Danıştay Kanunu md. 86-87, Bölge İdare Mahkemeleri’ndeki adli tatil için İYUK md. 61-62, Askeri Yüksek İdare Mahkemesindeki adli tatil için AYİMİK md. 85-86, Askeri Yargıtay’daki adli tatil için Askeri Yargıtay Kanunu md. 25, Sayıştay’daki adli tatil için Sayıştay Kanunu md.101, Uyuşmazlık Mahkemesi’ndeki adli tatil için UMK md.5/3, İstinaf Mahkemeleri için HUMK md.176’ya 5236 sayılı Kanunun 12. maddesi ile eklenen fıkralar uygulanacaktır.

Adli tatil konusundaki tartışmalar bir kenara bırakılırsa, adli tatilin bizim için önem teşkil eden yönü adli tatilin davalara ve sürelerle etkisidir. Kural olarak adli tatil süresince dava ve işler bakılmaz (HUMK md. 81).

* Haziran 2010 tarihli Makale – Prof. Dr. H. Ercüment Erdem

Ancak kanun 176. maddesinde istisnai haller kabul etmiştir: İhtiyati tedbir, ihtiyati haciz ve delillerin tespiti, deniz raporlarının alınması ve dispeççi tayini istekleri ve bunlara karşı yapılacak itirazlar hakkında karar verilmesi, adli tatilde yapılmasına karar verilen keşifler, her çeşit nafaka davaları, velayet ve vesayet işlerine ait davalar, nüfus davaları, hizmet akdinden doğan davalar, kıymetli evrakın kaybından doğan iptal davaları, tahkim babındaki hükümlere göre mahkemenin görevine giren anlaşmazlık ve işler, iflas ve konkordatoya ait davalar, kanunların sulh mahkemesini veya hâkimini görevlendirdiği dava ve işler, kanunlarda ivedi olduğu veya adli tatilde de bakılabileceği belirtilen veya basit yargılama usulüne bağlı tutulan başka dava ve işler, mahkemece taraflardan birinin isteği üzerine ivedi görülmesine karar verilen dava ve işler adli tatilde de görülmeye devam edecektir. Bununla beraber HUMK md. 176/2 uyarınca taraflar arasında uyuşma sağlanırsa veya dava bir tarafın yokluğunda görülmekte iken hazır olan taraf talep ederse yukarıdaki iş ve davalara bakılması adli tatilden sonraya da bırakılabilir.

Bu haller dışında adli tatil süresince herhangi bir dava veya işlem yapılamayacaktır. Bu durumda akla şu soru gelecektir: “Adli tatilde bakılamayacak olan bu iş ve davalarla ilgili sürelerin bitmesi adli tatile rastlarsa herhangi bir hak kaybı meydana gelecek midir?”. Bu sorunun cevabı HUMK md. 177 tarafından cevaplanmaktadır. Söz konusu maddeye göre bir sürenin bitişi adli tatile denk gelirse bu süre adi tatilin bittiği günden itibaren yedi gün daha uzatılmış sayılacaktır.

VERGİ HUKUKU

Beyana Dayanan Vergilerde Düzeltme Başvurusu ve Dava*

Vergi Usul Kanunu (bundan böyle “Kanun” olarak anılacaktır) m. 378/2 uyarınca mükelleflerin beyan ettikleri matrahlara ve bu matrahlar üzerinden tarh edilen vergilere karşı dava açma hakkı bulunmamaktadır. Ancak aynı maddenin devamında Kanun’un vergi hatalarına ait hükümlerinin saklı tutulduğu düzenlenmektedir.

Düzeltme Talebi

Kanun m. 119/5’de yer alan müracaat, diğer bir deyişle Kanun m. 122’de yer alan düzeltme talebi uyarınca, mükellefler vergi muamelelerindeki hataların düzeltilmesini vergi dairesinden yazı ile isteyebilirler. Vergi dairesi tarafından düzeltme talebi yerinde görülürse düzeltme yapılır, yerinde görülmediği takdirde keyfiyet düzeltmeyi isteyen yazı ile tebliğ olunur. Kanun m. 124’de ise, dava açma süresi geçtikten sonra düzeltme talebinde bulunanlara, düzeltme taleplerinin reddedilmesi halinde şikâyet yolu ile Maliye Bakanlığı’na başvurma hakkı tanınmıştır.

Dava Açma

• Doğrudan Dava Açma

Kanun m. 377/1’de mükelleflerin tarh edilen verilere karşı vergi mahkemesinde dava açabilecekleri düzenlenmiştir. İYUK m.7’de de vergi mahkemelerinde dava açma süresinin tebliğ yapılan halde veya tebliğ yerine geçen işlemlerde tebliğden itibaren -30-gün olduğu düzenlenmiştir. Buna göre beyana dayanan vergilerde mükelleflerin vergi dairesine m. 122 uyarınca düzeltme talebinde bulunmak yerine, İYUK m. 7 uyarınca süresi içinde doğrudan dava açma hakları bulunmaktadır.

Vergi hatalarına karşı düzeltme talebinde bulunmak veya dava aç-

* *Kasım 2010 tarihli Makale*

mak hakkı bulunan mükelleflerin bu iki hakkı ayrı ayrı kullanmalarına da engel bulunmamaktadır.

- **Düzeltilme Talebinin Reddi Üzerine Dava Açma**

Öncelikle dava açma süresi içerisinde düzeltme talebinde bulunarak, düzeltme talebinin reddi halinde dava açılması söz konusu olduğu takdirde, düzeltme talebinin dava açma süresini kesmesi söz konusu olduğundan, talebin reddinden itibaren kalan süre içerisinde dava açmak söz konusu olabilecektir.

Diğer yandan, yukarıda da belirtildiği şekilde m. 124 uyarınca dava açma süresi geçtikten sonra düzeltme talebinde bulunanların, düzeltme taleplerinin reddedilmesi sonrasında, şikâyet yolu ile Maliye Bakanlığı'na başvurma hakları bulunmaktadır. Bu durumda da Maliye Bakanlığı'nın şikâyet talebini reddetmesi halinde, red kararının tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde yine vergi mahkemesinde vergi dairesi ile Maliye Bakanlığı'nın red kararlarına karşı dava açmak mümkündür.

Sonuç

Beyana dayanan vergilerde mükelleflerin vergi hatalarına karşı Kanun m. 119/5 uyarınca müracaat veya m. 377 uyarınca dava açma hakları bulunmakla birlikte, söz konusu başvuru veya davalar açılırken dava açma sürelerinde yaşanması muhtemel karışıklıklar sebebiyle herhangi bir hak kaybına uğranmaması açısından, söz konusu sürelerle dikkat edilerek dava açılması gerekmektedir.

Vergi Yargısında Yürütmenin Durdurulması*

İdare; hukukun kendisine tanıdığı yetkileri kullanarak işlemler yapar ve idarenin de hukuka aykırı işlemleri söz konusu olabilir. Dolayısıyla, idarenin vergilendirmeye ilişkin işlemleri de denetime tâbidir ve uyuşmazlıklar sonucunda, vergi yargısı söz konusu olacaktır.

İdarî yargıdan farklı olarak vergi uyuşmazlığından dolayı açılan dava; mükellefin ayrıca talebine gerek olmaksızın; tarh edilen vergi, resim ve harçlar ile benzeri malî yükümlerin ve bunların zam ve cezalarının dava konusu edilen bölümünün tahsil işlemlerini durdurmaktadır.

Yürütmenin durdurulması geçici bir tedbir niteliğinde olup; davanın ilk derece yargılaması için geçerlidir. Dava sonunda mükellef aleyhine karar verilirse; idare mahkemesine itiraz veya kararın temyizi aşamalarında tahsil işlemi durmaz, artık yürütmenin durdurulması için gerekli şartların varlığı, davacının bu yönde bir talebi ve bu yönde bir kararının olması zorunludur.

İdarî yargıda ise dava açılır açılmaz yürütmenin durdurulmasının söz konusu olmamasının nedeni, idarenin faaliyetlerinin kamu yararı amacı gütmesi ve dava açılmasıyla birlikte yürütmenin durdurulması söz konusu olsa idi, bu amacın yerine getirilmesinin sekteye uğrayabilme ihtimalinden kaynaklanmaktadır. İdarî yargı içerisinde yürütmenin durdurulması, vergi yargılamasından farklı olarak aranan şartların varlığı halinde ve talep edilmişse söz konusu olabilecektir.

Vergi yargısında yürütmenin durdurulması için bir takım şartlar gerekmektedir.

Bu şartların başında doğal olarak, vergi davası açmış olmak gerekir. Vergi davası açmadan yürütmenin durdurulmasını talep etmek mümkün değildir.

Dava açmış olmanın dışında aranan en büyük şart ise “telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması” halidir.

Aslında burada belirtilen zarar somut zarar olmayıp, idari işlem ile davacının zarara uğrama ve bu zararın tazmin edilemeyecek veya tazmin

* Ocak 2010 tarihli Makale

edilmesi güç olma ihtimalidir. Ancak yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için, bu ihtimal yeterli değildir. İşlemin, açıkça hukuka aykırı olması da gerekmektedir. Hukuka aykırılık durumu değerlendirilirken bu durum dar yorumlanmamakta; sadece mevzuat değil, eşitlik, adalet, hak ve nesafet kuralları da bütün olarak ele alınmaktadır. Mahkemeler, önüne gelen dava dilekçesi ve eklerinden, esasa girmeden yapılacak basit bir inceleme ile hukuka aykırılık ihtimali olup olmadığını değerlendirmek durumundadır.

Bir diğer şart olarak; yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için, İdari Yargılama Usulü Kanunu (bundan böyle “İYUK” olarak anılacaktır)’nun 27. maddesi ve Anayasamızın 125. Maddesinin 5. fıkrası uyarınca; “gerekçe” gösterilmesi zorunludur. Kanunen aranan telâfisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının bulunup bulunmadığının gerekçe ile ortaya konması gerekmektedir. Gereksiz kararlar, geçerlilik arz etmemektedir.

İYUK’un 27. Maddesinin 5. Fıkrası, yürütmenin durdurulması kararlarının, “teminat” karşılığında verileceğini düzenlemiştir. Teminatın amacı, yürütmenin durdurulması kararı verilen dava sonucunda davaya konu işlemin iptal edilmemesi neticesinde idarenin oluşabilecek zararlarını karşılamaktır. Teminat olarak, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’da belirtilmiş olan para, bankalar tarafından verilen teminat mektupları, hazine tahvil ve bonoları, hükümetçe belirlenecek milli esham ve tahvilatlar ve ilgililer ve ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı idarece haciz varakalarına müsteniden haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar kabul edilir. Yürütmenin durdurulması kararını alan idare veya adli yardımdan faydalanan bir kişi ise teminat aranmaz.

Son olarak; “yürütmenin durdurulması talebi istenemeyecek hallerin bulunmaması” gerekmektedir. Bu hallere örnek olarak; Anayasa m. 125/6 uyarınca yargı denetimi dışında tutulan, dava edilemediğinden yürütmenin durdurulmasının söz konusu olmayacağı işlemler -mesela, Cumhurbaşkanı’nın tek başına yaptığı işlemler, Yüksek Askeri Şura Kararları, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu Kararları, Sıkıyönetim komutanlarının işlemleri, Sayıştay Kararları, uyarma ve kınama cezaları, olağanüstü hal valisinin, 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında tanınan yetkilerini kullanırken yaptığı işlemler- söylenebilir.

Vergi yargısında dava açılmakla birlikte yürütmenin kendiliğinden durduğu kuralının istisnaları mevcuttur.

İYUK'un 26. Maddesinin 3. Fıkrasında belirtildiği üzere; davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması durumunda, yeni adresin bildirilmesine kadar dava dosyası işlemde kaldırıılır ve varsa yürütmenin durdurulması kararı kendiliğinden kalkar. Bu tarihten itibaren bir yıl içinde yeni adres bildirmek suretiyle dosyanın yeniden işleme konulması istenmezse mahkeme davanın hiç açılmamış sayılmasına karar verir. Yeniden işleme konulan davada da yürütme kendiliğinden durmaz ve tahsil işlemleri devam eder, yürütmenin durdurulmasının talep edilmesi ve mahkemenin karar vermesi gerekir.

Bir diğer istisna, ihtirazî kayıtlarla verilen beyanname üzerinden tarh edilecek vergilere karşı dava açılması halidir. Mükellefler, beyanname verirken uyuşmazlıklar için yargıya başvuracağı hususunu verdiği beyannameye koyduğu ihtirazî kayıtlarla belirtebilir ancak bu durumda kendi verdiği beyannameye karşı dava açabilir. Mükellefin ihtirazi kayıt ile verdiği beyannameye dayanılarak yapılan tarhiyat işlemlerine karşı dava açması durumunda, yürütme kendiliğinden durmaz. Yapılan tarhiyat ve buna dayanılarak yapılan işlemlerin durması için yürütmenin durdurulması şartlarının varlığı, davacının bu yöndeki talebi ve de mahkemenin kararı gerekmektedir.

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasından doğan davalarda, dava açılması kendiliğinden yürütme-yi durdurmaz. Ödeme emirlerine karşı açılan davalar, ihtiyati haciz, ihtiyati tahakkuka karşı açılan davalar ve haciz işlemine karşı açılan davalar bu tür davalara örnek olarak gösterilebilir. Açılan davada yürütmenin durdurulması için davacının istemi, şartların varlığı ve mahkemenin kararı gereklidir.

İstisna hallerinden dördüncüsü ise Gümrük Kanunu'nun 198. maddesinden doğan davalardır. Bu madde uyarınca, hiç alınmamış ya da eksik alınmış vergilerin tespiti halinde bunlar mükellefe tebliğ edilir. Mükellef 10 gün içinde bu vergiyi ödemek zorundadır. Eğer bir itirazı varsa ilk olarak idareye itiraz edecek ve itirazı reddedilirse o zaman dava açabilecektir. Bu durumda ne itiraza başvurmak ne de dava açmak söz konusu verginin yürürlüğünü durdurmazdır.

Son istisnai hal ise, Vergi Usul Kanunu'nun 267. maddesi uyarınca mükellefin talebi üzerine takdir komisyonunca belirlenen emsal bedele karşı açılan davalardır. Mükellefin istemi üzerine takdir komisyonunca tespit edilen emsal bedele karşı dava açılması, belirlenen emsal bedel uyarınca hesaplanan verginin tahsilini durdurmaz.

Yürütmenin durdurulmasına ilişkin karara itiraz mümkündür.

Buna göre öncelikle, yürütmenin durdurulması talebine ilişkin bir karar verilmiş olmalıdır; bu kararın tebliğinden itibaren 7 gün içinde; itiraz, dava taraflarından birince yapılmalıdır. İtiraz mercii, dosyanın gelişinden itibaren 7 gün içinde karar vermek zorundadır ve bu karar kesindir; yeniden itiraz veya temyiz konusu yapılamazlar. İtiraz mercileri ise İYUK'un 27. maddesinin 6. fıkrasında sayılmıştır. Ancak yeniden yürütmenin durdurulması ya da kaldırılması talebinde bulunmaya, ne yasal ne de anayasal bir engel vardır. Anayasa Mahkemesinin görüşü de bu yöndedir.

Yürütmenin durdurulması kurumu, temyiz ve itiraz aşamalarında farklı işlemektedir.

Vergi yargısında, dava açılmasıyla birlikte söz konusu olan yürütmenin durdurulması kurumu, temyiz ve itiraz aşamalarında talep üzerine ve temyiz ile itiraz merciiinin kararı ile mümkün olmaktadır.

Bununla birlikte, artık verilen yürütmenin durdurulmasına ilişkin karara itiraz mümkün değildir. Yürütmenin durdurulması için aranan şartlar, burada da geçerlidir.

Yürütmeyi durdurma kararları daha önce de bahsettiğimiz gibi, esas-tan sonuçlanmasına kadar dava konusu idari işlemi askıya alan ve hukukî etkisi esas kararın verilmesi ile sona eren kararlardır. Başka bir anlatımla esas karar, yürütmenin durdurulması kararı ile aynı yönde de olsa, farklı yönde de olsa yürütmenin durdurulması kararını sona erdirir.

Yatırım İndiriminde Süre Sınırlamasının Anayasa Mahkemesince İptali*

Yatırım indirimi, ticari veya zirai kazançları bilanço esasına göre tespit edilen vergiye tabi mükelleflerin; faaliyetlerinde kullanmak üzere satın aldıkları veya imal ettikleri amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin maliyet bedellerinin % 40'ını vergi matrahlarının tespitinde ilgili kazançlarından indirimini düzenleyen bir teşvik olarak hüküm altına alındı. Ancak bu indirim; 5479 Sayılı Kanun ile 01.01.2006 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırıldı.

Yatırım indirimi istisnasına ilişkin Gelir Vergisi Kanunu (bundan böyle "Kanun" olarak anılacaktır)'nda bulunan hükümler 01.01.2006 tarihinden itibaren kaldırılmakla birlikte, bu tarihten önce yatırım harcaması yapmış olup da yatırım indirimi istisnası hakkını kullanamayan mükellefler için, Kanun'a eklenen geçici 69. maddeyle, "sadece 2006, 2007 ve 2008 yıllarına ait kazançlarda" yatırım indirimi istisnasından faydalanma hakkı tanınmıştı.

İndirim hakkının 3 yıl ile sınırlı tutulması; özellikle büyük çaplı yatırımların geri dönüşünün uzun zaman alması, bazı yatırımcıların 2008 yılı itibariyle bile hâlâ kârlı duruma geçememiş olması gibi sebeplerle yatırım indirimine güvenerek yatırımlarının finansal fizibilitesini yapan mükelleflerin kazanılmış haklarının elinden alınması anlamına gelmekteydi.

Bu durum; "Anayasal Hukuk Devleti İlkesi" ve bu çerçevede "Hukuki Güvenlik İlkesi", "Kazanılmış (Müktesep) Haklara Saygı İlkesi", "Kanunların Geriye Yürümezliği İlkesi"ne aykırılık teşkil etmekteydi. Aynı zamanda bu ilkelerle birlikte değerlendirilmesi gereken "Kanun Önünde Eşitlik İlkesi" ve "Verginin Yasallığı İlkesi" de zedelenmekteydi.

Bunun üzerine; yatırım indiriminin kaldırılması nedeniyle geçiş dönemi hükümlerini düzenleyen söz konusu madde, yatırım indiriminden yararlananların kazanılmış haklarını elinden alması dolayısıyla, Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği iddiası ile 5479 Sayılı Kanunun 3. maddesiyle 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 69. maddenin birinci fıkrasının sonunda yer alan, "... sadece 2006, 2007 ve 2008 yıllarına ait ..." ibaresinin iptali talep edilmiştir. Anayasa Mahkemesi iptal talebini 2006/95 esas sayısı ile 15.10.2009 tarihindeki mahkeme toplantısında görüşmüş ve

* *Mart 2010 tarihli Makale*

söz konusu ibarenin iptal edilmesine ve kararın Resmi Gazete’de yayımıyla birlikte yürürlüğe girmesine hükmetmiştir. Böylece yatırım indirimi ile ilgili süre sınırlaması ortadan kalkmıştır.

Her ne kadar iptal kararı, eski düzenlemeye geri dönüşe işaret etse de; kararla birlikte, vergi hesaplamaları açısından yeni sorunlar ortaya çıkmıştır.

Anayasa’nın 153. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, Anayasa Mahkemesi’nin vermiş olduğu iptal kararları geriye yürümez hükmü yer alsa da; gerek doktrin, gerekse çeşitli Yüksek Mahkeme içtihatlarında söz konusu kuralın mutlak şekilde uygulanması ile hakkaniyete ve hukuk mantığına aykırı sonuçların doğabileceği ve dolayısıyla iptal kararlarının geçmişe yönelik olarak da etki doğurabileceği bazı hallerin bulunduğu anlayışı ortaya çıkmıştır.

Örneğin; halen görülmekte olan ancak mahkemesince Anayasa Mahkemesi’ne itiraz yoluyla başvurulmamış davalarda, Anayasa Mahkemesi iptal kararının uygulanıp uygulanmayacağı konusunda tam olarak görüş birliği bulunmamaktadır. Ancak hakim görüşüne göre; halihazırda görülmekte olan davalarda, Anayasa Mahkemesi iptal kararı uygulanmalı, dolayısıyla Anayasa Mahkemesi kararı bu davalar açısından da geriye yürümelidir.

Danıştay’ın da bu görüşte olduğu, istikrarlı kararlarla sabittir. Bir kararda; “Anayasa Mahkemesi’nce bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasa’ya aykırı bulunarak iptal edildiği bilinmesine rağmen, görülmekte olan davaların, Anayasa’ya aykırılığı saptanmış ve iptal edilmiş olan kurallara göre görüşülüp çözümlenmesinin, Anayasa’nın üstünlüğü prensibine ve hukuk devleti ilkesine aykırı düşeceğini kabul etmek gerekir.” hükmüne yer verilmiştir.

Dolayısıyla; Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararı verdiği hükümden dolayı yatırım indiriminden faydalanamayarak hak kaybına uğrayan mükelleflerin; dava açmış (veya açabilecek durumda) olmaları halinde, vergi mahkemeleri veya Danıştay nezdinde, Anayasa Mahkemesi kararı dikkate alınarak lehlerine karar verilmesi ihtirazi kaydıyla, fazladan ödedikleri vergilerin iade edilmesi gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi kararının yalnızca dava açmış olan mükellefler için geriye yürümesinin, yürürlükte bulunan kanuna ve devlete güvenip dava açmayan, idareyi kendisine hasım görmek istemeyen iyi niyetli mü-

kellefler açısından bir cezalandırma olduğu veya bu mükelleflerin aleyhine bir eşitsizliğin meydana geldiği söz konusu olabilir.

Danıştay'ın görüşü de dikkate alındığında; dava açmamış olan mükelleflerin, yatırım indirimi istisnasını kullanamamalarından ötürü fazladan yaptıkları ödemeleri dava yoluyla almaları mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla, dava açmamış olan mükelleflerin, mahsup ve iade yollarına başvurmaları en doğru yöntem olarak görünmektedir.

SAGLIK HUKUKU

Tütün Ürünlerinin Tüketilmesine ve Satışına İlişkin Yasal Uyarılar Hakkında Yönetmelik Yayımlandı*

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından hazırlanan “Tütün Ürünlerinin Tüketilmesine ve Satışına İlişkin Yasal Uyarılar Hakkında Yönetmelik” (bundan böyle “Yönetmelik” olarak anılacaktır) 17.04.2010 tarih ve 27555 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak, yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmeliğin amacı; herkesin temiz hava soluyabilme hakkını sağlamak, kişileri tütün ürünlerinin zararlarından korumak ve tehlikelerini anlatmak amacıyla yönelik yasal uyarılara ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Yönetmelik tütün ürünleri tüketiminin yasaklandığı veya satışının yapıldığı yerlerde asılması gereken yasal uyarılar ile tütün ürünleri tüketimine tahsis edilen alanlarda bulunması gereken sağlık uyarılarının şekil ve içeriklerinin belirlenmesi ile kullanımına ilişkin esas ve usulleri kapsamaktadır.

Söz konusu Yönetmelik, 07.11.1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun’un 4. maddesinin beşinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Bu bağlamda tütün ürünleri tüketiminin yasaklandığı veya satışının yapıldığı yerlerde asılması gereken yasal uyarılar ile tütün ürünleri tüketimine tahsis edilen alanlarda bulunması gereken sağlık uyarılarının şekil ve içerikleri belirlenmiş olup, belirlenen içerik ve şekil şartlarını taşımayan veya bunlar dışında ilave unsurlar içeren uyarı yazıları geçerli sayılmayacaktır.

Yasal uyarıları asma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler ile yasal uyarıları bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun olarak asma-

* *Nisan 2010 tarihli Makale*

dığı belirlenenler, 4207 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin on birinci fıkrası uyarınca bin Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

Yönetmelik yayımı tarihi olan 17.04.2010 tarihinde yürürlüğe girmiş olup; Yönetmelik hükümlerini Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı yürütecektir.

Danıştay, Kahvehanelerde Sigara İçilmesine İlişkin Yasağı Anayasa'ya Aykırı Bularak, bu Konuda Yasak Getiren Yasa Hükümünün İptali İçin Anayasa Mahkemesi'ne Başvurdu*

İzmir Kahveciler Odası'nın, kahvehanelerde sigara içilmemesini ön gören 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun (bundan böyle "4207 sayılı Kanun" olarak anılacaktır) hükümlerinin uygulanmasına ilişkin Başbakanlık Genelgesinin 1'inci maddesinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle Danıştay 10. Dairesinde açmış olduğu dava İDDK'ca görüşüldükten sonra meselenin esası Danıştay'ın 13. Dairesi tarafından çözüme kavuşturuldu.

İzmir Kahveciler Odası, davaya yasal dayanak olarak, 4207 sayılı Kanundaki yasak getiren hükümlerin Anayasada güvence altına alınan özel girişim özgürlüğü ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği, eşitlik, ölçülülük ve gereklilik ilkesine aykırı olduğunu göstermişti.

Danıştay 10. Dairesi 2009/13450 Esas nolu kararında "Tütün ürünlerinin tüketilmesinin yaygın bir alışkanlık ve ciddi bir halk sağlığı sorunu olması, bu ürünlerin tüketilmesinin, kullanıcıların yanı sıra pasif olarak tütün dumanına maruz kalanları da etkilemesi, çocukların ve gençlerin günlük hayatta tütün ürünü tüketen yetişkinlerle bir arada bulunmaları ve onlara özenmeleri sonucu gelecek nesillerin sağlığının tehdit altında olması; kısacası, tütün ürünlerinin tüketiminin kamu sağlığı ve çevresel etkiler bakımından büyük sorun yaratması nedeniyle, tütün ve tütün ürünlerinin zararlarından korunmaya yönelik önlemlerin alınması kapsamında yasal düzenleme yapılması Anayasanın 56. maddesi ve Dünya Sağlık Örgütü Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi'nin gereğidir." denmekle birlikte kararın devamında "Belirtilen çerçevede yasa koyucu tarafından, genel sağlığın korunması, sağlıklı çevre oluşturulması amacıyla diğer ticari işletmelerle birlikte kahvehanelerde de tütün ürünlerinin tüketimine bir kısım yasaklar ve sınırlandırmalar getirilebileceğinde duraksama bulunmamaktadır. Ancak, getirilebilecek yasak ve sınırlandırmaların, bu ticari işletmelerin varlıklarını sürdürebilmelerini ölçüsüz bir şekilde zorlaştırmaması; işletmelerin çalışma özgürlüklerini kullanmalarını ağır bir takım şartlara bağlamaması gerekir. Zira işletmecilerin çalışma özgürlüklerini

* Haziran 2010 tarihli Makale

kullanıp, faaliyetlerini güvenli biçimde sürdürmeleri de anayasal güvence altındadır.” demektir.

Yine anılan kararda “*Anayasanın 13 üncü maddesinde ifade edildiği gibi; temel hak ve özgürlükler, özlerine dokunulmaksızın, ölçülülük ilkesine uygun biçimde, yasayla sınırlandırılabilir. Ölçülülük ilkesi gereği olarak kısıtlamada başvuru olan araç, sınırlama amacını gerçekleştirmeye elverişli olmalı, araçla amaç, ölçüsüz bir oran içinde bulunmamalıdır. Ölçülülük ilkesi ile temel hak ve özgürlükler güvence altına alınmakta, sınırlandırılan hak ve özgürlükler arasında denge kurulması ve mümkün olduğunca sınırlanan hak ve özgürlüğe az zarar verilmesi amaçlanmaktadır. Yani önlem elverişli ve zorunlu olmalı, amaca göre dengeli bir orantı içinde kalmalıdır...*” denildikten sonra 5727 sayılı Yasanın 3/1-d maddesinin kahvehanelerde tütün ürünlerinin tüketimi bütünüyle yasakladığı bu yasağın kahvehane işleticilerinin faaliyetlerini sürdürebilmelerini (ekonomik özgürlüğü) ölçülülük ilkesine aykırı biçimde sınırlandırmış olduğu belirtilmektedir.

Yine anılan kararda tütün ürünlerinin tüketimi tamamen yasaklanmadığından tüketimin, kişi özgürlüğü alanına girdiği vurgulanmış ve genel sağlığın korunması amacıyla bağımlılıkla mücadele edilip, tütün ürünlerinin tüketiminin azaltılması yönünde yasal düzenleme yapılırken; kişi özgürlüğünün ölçüsüz şekilde sınırlandırılmaması gerektiğine hükmedilmiştir.

Danıştay 10. Daire kararında “*Tütün ürünlerinin tüketiminde genel sağlığı korumak amacıyla uygulanacak yasak ve sınırlamaların, bir yandan kahvehane işleticilerinin çalışma özgürlükleri, bir yandan da tütün ürünlerini tüketenlerin kişisel özgürlükleri gözetilerek, ölçülülük ilkesine uygun biçimde belirlenmesi hukuki bir zorunluluktur. Anayasa’nın 48 inci maddesinde, Devletin, ticari işletmelerin güvenli ve kararlı bir biçimde faaliyetlerinin devamı için önlem almakla görevlendirilmiş olması karşısında, kahvehaneler açısından tütün ürünlerinin tüketildiği/tüketilmediği bölüm ayırımına gidilmesi; kahvehanelerin büyüklüklerine göre yasak uygulaması ya da başka ayırt edici özellikler belirlenmesi suretiyle çalışma özgürlüğü ve kişi özgürlüğünün özüne dokunulmaksızın ölçülülük ilkesine uygun biçimde sınırlandırma getirilmesi mümkündür. Sonuç olarak, 5727 sayılı Yasanın 3/1-d maddesindeki ‘Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde’ şeklindeki, tütün ürünleri tüketiminde mutlak yasak getiren kuralda*

yer alan 'kahvehane' ibaresi, Anayasanın 13 ncü 17 nci ve 48 nci maddelerine aykırı bulunmaktadır." denilmek suretiyle 4207 sayılı Kanunun ilgili maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu.

Danıştay, itiraz yoluna başvurabilecek yetkili mahkeme sıfatı davacının menfaat ilgisiyle sınırlı bulunduğundan 5727 sayılı Yasanın 3/1-d maddesini sadece "kahvehane" ibaresinin iptali için Anayasa Mahkemesine gönderdi. Ancak yukarıda anılan Danıştay'ın iptal gerekçeleri iptal istemine konu edilen maddede geçen "lokantalar, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmeler" için de geçerli olduğundan, bu işletme sahiplerinin veya ilgili derneklerin açacakları iptal davalarında da 5727 sayılı Yasanın 3/1-d maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması söz konusu olabilecektir.

Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik Yürürlüğe Girdi*

Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan “Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik” (bundan böyle “Yönetmelik” olarak anılacaktır) 06.03.2010 tarihinde 27513 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Söz konusu Yönetmelik, çocuk sahibi olamayan evli çiftlerden, tıbben uygun görülenlerin üremeye yardımcı tedavi (bundan böyle “ÜYTE” olarak anılacaktır) yöntemleri vasıtasıyla çocuk sahibi olmaları için yapılacak uygulamanın esaslarını, bu uygulamayı yapacak merkezlerin açılması, çalışması ve denetlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenliyor.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle birlikte, 21.08.1987 tarihli Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırıldı.

Yeni Yönetmelik ile getirilen dikkat çekici düzenlemeler şöyle:

Bilim Komisyonu Kurulacak

Yönetmelik uyarınca Bakanlık ilgili müsteşar yardımcısı başkanlığında 20 kişiden teşekkül edecek bir bilim komisyonu kurulacak.

Bu komisyon ÜYTE yöntemleri uygulayan merkezlerin yıllık çalışma verilerinin değerlendirilmesine, ÜYTE yöntemleri ile olan gebeliklerin ve bebeklerin izlenmesi ile anne ve bebek sağlığı açısından değerlendirilmelerine, ÜYTE yöntemlerinin standartlarına ve Yönetmeliğin uygulanması esnasında oluşabilecek diğer hususlara ilişkin görüş oluşturacak.

ÜYTE Yöntemleri Uygulayan Merkezler Müstakil Olarak Açılamayacak

Yeni Yönetmelik uyarınca, ÜYTE yöntemleri uygulayan merkezler ancak bünyesinde kadın hastalıkları ve doğum uzmanlık dalı ile erişkin ve yeni doğan yoğun bakımı bulunan hastanelerde bir ünite şeklinde açılabilir. Bu ünite hastane hizmet binasının veya bina kompleksinin dışında ayrı bir yerde oluşturulamayacak. Ayrıca, hastane bünyesinde birden fazla merkez açılamayacak. Bu bağlamda, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra müstakil merkez olarak faaliyet göstermek üzere merkez açma başvuruları kabul edilmeyecek.

* Mart 2010 tarihli Makale

Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, yürürlükten kaldırılan 21.08.1987 tarihli Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Yönetmeliği'ne göre mahallin en büyük mülki Amirliğine müstakil merkez açma başvurusu yapmış olanların talepleri ise Bakanlıkça değerlendirilecek.

Yürürlükten kaldırılan Yönetmelik kapsamında faaliyet göstermek amacıyla hastane ve tıp merkezi bünyesinde ruhsatlandırılmış veya açılma izni verilmiş olan merkezler ile hastane ve tıp merkezleri dışında müstakilen ruhsatlandırılmış olan merkezlerin yeni Yönetmeliğe uyum sağlamaları gerekecek.

ÜYTE Ünitesi ve ÜYTE Laboratuvar Sorumlusu Tam Zamanlı/Kadrolu Çalışacak

Yönetmelik uyarınca merkezlerde, mesul müdür, ÜYTE ünitesi sorumlusu, ÜYTE laboratuvarı sorumlusu, Üroloji uzmanı, anesteziyoloji ve reanimasyon uzmanı ve hemşire, biyolog gibi Yönetmelikte belirtilen niteliklerde personelin bulunması zorunlu.

Hastane baştabibi/mesul müdürü aynı zamanda merkezin de mesul müdürü olacak. ÜYTE ünitesi sorumlusu ve ÜYTE laboratuvarı sorumlusu ilgili mevzuat uyarınca tam zamanlı/kadrolu çalışacak. Üroloji uzmanı ve anesteziyoloji ve reanimasyon uzmanı ise ilgili mevzuatı gereğince tam zamanlı veya kısmi zamanlı çalışabilecek.

Merkezlerde Hasta Bilgilerinin Güvenli Olarak Tutulabilmesi İçin Kayıt Sistemi Oluşturulacak

Yönetmelik uyarınca, ÜYTE yaptırmak üzere başvuran adayların evli çift olmaları ve Bilgilendirilmiş Muvafakat Formunu doldurarak işlem yaptırmaları gerekiyor. Hastanın merkeze başvurusu, yapılan tüm işlemler, saklanması gereken numuneler ve yapılan uygulamalara ilişkin bilgiler kayıt altına alınacak. Elektronik kayıt sistemlerinin kullanılması halinde yeterli ve güvenli yedekleme yapılacak.

Yönetmelikte Belirtilen Hususlara Aykırı Uygulama Yapıldığının Tespiti Halinde İlgili Kişiler Cumhuriyet Savcılığına Bildirilecek

Yönetmelik uyarınca, kendilerine ÜYTE uygulanacak eşlerden alınan yumurta ve spermiler ile bunlardan elde edilen embriyoların Yönetmelikle belirlenen esaslar dışında her ne maksatla olursa olsun bulundurulması,

kullanılması, nakledilmesi ve satılması yasak. Bu yasağa uymadığı tespit edilen merkezlerin faaliyetleri ile merkez dışında aynı faaliyetlerde bulunan yerlerin faaliyeti valilikçe derhal durdurulacak.

ÜYTE uygulanacak eşlere sadece kendilerine ait üreme hücreleri uygulanacak. Yönetmelik uyarınca herhangi bir şekilde donör kullanılması, donör kullanılarak embriyo elde edilmesi, adaylardan alınan yumurta ve spermiler ile elde edilen embriyoların başka adaylarda, aday olmayanlardan alınanların da adaylarda kullanılması ve uygulanması yasak. Bu yasaklara aykırı olarak elde edilen gebeliklerin herhangi bir aşamada tespit edilmesi durumunda, merkez süresiz kapatılarak bu işlemi yapan kişilerin sertifikaları iptal edilecek ve ilgili tüm çalışanların da süresiz olarak ÜYTE merkezlerinde çalışmalarına izin verilmeyecek. Yurt içinde veya yurt dışındaki ÜYTE uygulaması yapan yerlere bu işlemler için Yönetmeliğe aykırı olarak hasta sevk etmek, yönlendirmek, teşvik etmek ve bu konularda aracılık etmek gibi eylemlere katılan merkezler ve/veya merkez personellerinin tespiti halinde ilkinde üç ay, tekrarında süresiz olarak merkezin faaliyetine valilikçe son verilecek. Merkez personeli olmamakla birlikte bu hususlarda aracılık ettiği tespit edilen kişi ve kişilerin varsa sertifikaları Bakanlıkça iptal edilecek.

Yukarıda belirtilen hususlara aykırı uygulama yapıldığının herhangi bir aşamada tespit edilmesi halinde, bu uygulamayı yapan, hasta sevk eden veya aracılık eden kişiler ile gebe kalan kişi ve donör cumhuriyet savcılığına bildirilecek.

Çoğul Gebeliklerin Engellenmesi Esas Olacak

Yeni Yönetmelik uyarınca istenmeyen durum olan, anne ve çocuk sağlığını riske eden çoğul gebeliklerin önlenmesi esas olacak. Bu nedenle embriyo transferi kısıtlanacak.

Buna göre, Merkezlerde ÜYTE uygulamasında birden fazla embriyo transfer edilmemesi esas olacak. Ancak, 35 yaşa kadar birinci ve ikinci uygulamada tek embriyo, üçüncü ve sonraki uygulamalarda iki embriyo, 35 yaş ve üzerinde tüm uygulamalarda en fazla iki embriyo transfer edilebilecek.

Bu yasaklara aykırı hareket eden merkezlerin ilk tespitinde 3 ay, ikinci tespitinde 6 ay yeni başvuru kabulü durdurulacak. Aykırılığın devam etmesi halinde merkezin ruhsatı/izin belgesi ve ÜYTE ünite sorumlusunun sertifikası iptal edilecek.

Merkezler Doğuma Kadar Hasta Takibinden Sorumlu Olacak

Yönetmelik uyarınca, merkezler ÜYTE uygulaması sonucu gebe kalan hastaların doğum eylemi gerçekleşene kadar takibinden sorumlu olacak. Bu kapsamda merkezler;

a) Bünyesinde bulunduğu hastanede gebenin uzman hekimler tarafından takip edilmesini, doğum yapmasını ve gerekirse erişkin ve yeni doğan bakım hizmeti verilmesini sağlayacak.

b) Gebenin merkezin bulunduğu ilin dışında ikamet etmesi halinde, ikametgâhının bulunduğu ildeki bir hastanede gebenin uzman hekimler tarafından takip edilmesini, doğum yapmasını ve gerekirse erişkin ve yeni doğan bakım hizmeti verilmesini sağlayacak.

c) Herhangi bir aşamada kayıt dışına çıkan hastaları derhal müdürlüğe ileticek.

Uygulamaların takibinin sağlanabilmesi için merkezler; her yıl ocak ayında, bir önceki yılın çalışma verilerini ve oluşmuş gebelik bilgilerini Bakanlık tarafından belirlenmiş standart formlar halinde Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğüne gönderecek. Ayrıca Bakanlıkça elektronik kayıt sistemi oluşturulması halinde veriler düzenli olarak girilecek.

Merkezler, Yönetmeliğin öngördüğü form ve dokümanları en az otuz yıl saklayacak ve bilim komisyonu veya Bakanlıkça istenildiğinde ibraz edecek, ayrıca Bakanlıkça elektronik ortamda istenen merkez ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi belirtilen süreler içinde gönderecek.

AYLIK HUKUKÎ GELİŞMELER

Önemli Milletlerarası Antlaşmalar

- Türkiye Cumhuriyet Millî Savunma Bakanlığı ile NATO Bakım ve İkmal Ajansı arasında Türkiye adına 14.10.2009 tarihinde imzalanan TUR-40 numaralı “Stinger Silah Sisteminin Lojistik Destek Satış Antlaşması”nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 04.12.2009 tarihli kararı 02.02.2010 tarihli ve 27481 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 17.08.2009 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Temsil Edilen Türkiye Cumhuriyeti ile Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca Temsil Edilen Katar Devleti Arasında 01.04.1986 Tarihinde İmzalanan İşgücü İstihdamının Tanzimine Dair Antlaşmaya Ek Protokol”ün onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 04.12.2009 tarihli kararı 02.02.2010 tarihli ve 27481 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 06.02.2003 tarihinde Viyana’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Peru Cumhuriyet Arasında Yasadışı Yollardan Ticareti Yapılan, İhraç Edilen veya El Değiştiren Kültürel, Arkeolojik, Sanatsal ve Tarihi Varlıkların Korunması, Konservasyonu, Ele Geçirilmesi ve İadesine İlişkin Antlaşma”nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 25.12.2009 tarihli kararı 02.02.2010 tarihli ve 27481 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 11.01.2010 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Vizelerin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Antlaşma”nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 05.02.2010 tarihli kararı 10.02.2010 tarihli ve 27489 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 12.02.2008 tarihinde Kuveyt’te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Antlaşma”nın onaylanmasının dair Bakanlar Kurulu’nun 04.01.2010 tarihli kararı 10.02.2010 tarihli ve 27489 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.

- 21.11.2007 tarihinde Tiflis'te imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Antlaşması"nın ve eki "Protokol"ün onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarihli kararı 10.02.2010 tarihli ve 27489 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 26.10.2009 tarihinde Belgrad'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Antlaşması"nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarihli kararı 13.02.2010 tarihli ve 27492 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 19.02.2008 tarihinde Singapur'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Singapur Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Antlaşma"nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu'nun 04.01.2010 tarihli kararı 19.02.2010 tarihli ve 27498 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 16.07.2009 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (Donör) ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Arasında Üçüncü Tarafların Maliyetlerini Paylaşım Antlaşması"nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarihli kararı 24.02.2010 tarihli ve 27503 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 25.11.2009 tarihinde Trablus'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Büyük Cemahiriyesi Arasında Vizenin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Mutabakat Zaptı"nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu'nun 21.01.2010 tarihli kararı 24.02.2010 tarihli ve 27503 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 23.10.2009 tarihinde Lefkoşa'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı Arasında Ulaştırma Alanında Yardım ve İşbirliği Mutabakat Zaptı"nın onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 01.03.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 11.03.2010 tarihli ve 27518 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 11.12.2009 tarihinde Podgorica'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Antlaşması"nın onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından

01.03.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 13.03.2010 tarihli ve 27520 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.

- 26.11.2005 tarihinde Sana'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Antlaşması"nın onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 01.03.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 13.03.2010 tarihli ve 27520 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 01.12.2009 tarihinde Amman'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Vizenin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Antlaşma"nın onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 01.03.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 13.03.2010 tarihli ve 27520 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 31.05.2006 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Umman Sultanlığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirme Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Antlaşması" ile Protokol'ün onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 16.02.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 13.03.2010 tarihli ve 27520 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- "Deniz Alacaklarına Karşı Mesuliyetin Sınırlandırılması Hakkında 1976 Tarihli Milletlerarası Sözleşmeyi Tadil Eden 1996 Protokolü"ne ilişik çekinceyle katılmamıza Bakanlar Kurulu tarafından 05.02.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 13.03.2010 tarihli ve 27520 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- "Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması"na katılmamıza Bakanlar Kurulu tarafından 11.03.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 07.04.2010 tarihli ve 27545 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 30.03.2008 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İşgücü Değişimi Hakkına Antlaşma"nın onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından

24.02.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 08.04.2010 tarihli ve 27546 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.

- 24.12.2005 tarihinde Oman Sultanlığı'nda imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Oman Sultanlığı Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı"nın onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 22.03.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 10.04.2010 tarihi ve 27548 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 23.12.2009 tarihinde Şam'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 2010-2011-2012 Yılları İçin Kültür Antlaşması Uygulama Programı"nın onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 22.03.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 24.04.2010 tarihli ve 27561 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 12.03.2010 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında imzalanan 500.000.000 ABD Doları tutarındaki Krediyeye Dair Antlaşmanın yürürlüğe girmesine Bakanlar Kurulu 29.03.2010 tarihinde karar verdi. Antlaşma 30.04.2010 tarihli ve 27567 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 11.01.2010 tarihinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı Arasında Türkiye Cumhuriyeti Sahil Güvenlik Komutanlığı Tarafından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri Sahil Güvenlik Komutanlığına Ait Birliklere Sağlanacak Eğitim, Denetleme, Muhabere, Elektronik ve Bilgi Sistemleri, Lojistik ve Teknik Destek ile Harekât ve İstihbarat Alanında İşbirliğine İlişkin Protokol"ün onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 29.03.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 02.05.2010 tarihli ve 27569 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 23.12.2009 tarihinde Şam'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Antlaşması"nın onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 18.04.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 02.05.2010 tarihli ve 27569 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.

- 24.05.2006 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Bulgaristan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokol”ün onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 16.04.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu’nun işbu kararı 06.05.2010 tarihli ve 27573 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 06.06.2008 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Umman Sultanlığı Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Antlaşması”nın onaylanmasına Bakanlar Kurulu tarafından 30.04.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu’nun işbu kararı 22.05.2010 tarihli ve 27588 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 04.03.2010 tarihli ve 5956 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Romanya ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Nabucco Projesi Hakkında Antlaşma”nın onaylanması dair Bakanlar Kurulu’nun 15.04.2010 tarihli kararı 04.06.2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 18.02.2010 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport Hamilleri için Vizelerin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Antlaşma”nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 07.05.2010 tarihli kararı 02.07.2010 tarihli ve 27629 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 04.12.2009 tarihinde Kiev’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Kanun Uygulayıcı Birimlerin İşbirliği Antlaşması”nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 01.06.2010 tarihli kararı 03.07.2010 tarihli ve 27630 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 23.01.2006 tarihinde Rabat’ta imzalanan ve 16.03.2010 tarihli ve 5968 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Fas Krallığı Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokol”ün onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 01.06.2010 tarihli kararı 03.07.2010 tarihli ve 27630 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.

- 24.06.2005 tarihinde Ankara’da imzalanan ve 16.03.2010 tarihli ve 5967 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti ve Tayland Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Antlaşma”nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 13.05.2010 tarihli kararı 03.07.2010 tarihli ve 27630 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 01.06.2009 tarihinde İstanbul’da imzalanan ve 02.03.2010 tarihli ve 5954 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Antlaşması”nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 07.05.2010 tarihli kararı 03.07.2010 tarihli ve 27630 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 30.06.2008 tarihinde San Miguel’de Tucuman’da imzalanan ve 16.03.2010 tarihli ve 5874 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti ile MERCOSUR Arasında Bir Serbest Ticaret Alanı Kurulmasına Yönelik Çerçeve Antlaşma”nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 07.05.2010 tarihli kararı 03.07.2010 tarihli ve 27630 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- Türkiye’de enerjide maksimum talebin karşılanması için optimal güç üretimi konusunda yürütülecek ortak çalışmaya ilişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında nota tetatisi yoluyla akdedilen Antlaşma’nın onaylanmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 07.05.2010 tarihli kararı 04.07.2010 tarihli ve 27631 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 04.12.2008 tarihinde Ankara’da imzalanan ve 16.03.2010 tarihli ve 5970 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Orman ve Ormancılık Araştırmaları Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Antlaşması”nın onaylanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu’nun 21.06.2010 tarihli kararı 03.08.2010 tarihli ve 27661 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 25.11.2004 tarihli ve 5260 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan “Uluslararası Göç Örgütü Kuruluş Antlaşması”na katılmaya ilişkin Bakanlar Kurulu’nun 19.07.2010 tarihli kararı 10.08.2010 tarihli ve 27668 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

- 24.10.2008 tarihinde Dublin’de imzalanan ve 08.06.2010 tarihli ve 5985 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti ile İrlanda Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Antlaşması”nın ve eki “Protokol”ün onaylanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu’nun 12.07.2010 tarihli kararı 10.08.2010 tarihli ve 27668 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 11.08.2008 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Alanında İşbirliği Protokolü”nün onaylanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu’nun 19.07.2010 tarihli kararı 15.08.2010 tarihli ve 27673 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 09.06.2010 tarihli ve 5991 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna ve Hersek Arasındaki Serbest Ticaret Antlaşmasının Değiştirilmesi Hakkında Protokol”ün onaylanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu’nun 27.07.2010 tarihli kararı 24.08.2010 tarihli ve 27682 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 26.05.2010 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Sağlık Bakanlığı ile Makedonya Cumhuriyeti’nin Ankara Büyükelçiliği Arasında Sağlık Alanında Hibe Yapılmasına Dair Antlaşma”nın yürürlüğe girmesinin kararlaştırıldığı Bakanlar Kurulu’nun 19.07.2010 tarihli kararı 01.09.2010 tarihli ve 27689 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 13.05.2010 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Sağlık Bakanlığı ile Ukrayna’nın Ankara Büyükelçiliği Arasında Sağlık Alanında Hibe Yapılmasına Dair Antlaşma”nın yürürlüğe girmesinin kararlaştırıldığı Bakanlar Kurulu’nun 27.07.2010 tarihli kararı 02.09.2010 tarihli ve 27690 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 14.07.2010 tarihli ve 6006 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Milletlerarası Para Fonunun Ana Sözleşmesinde Değişiklik Yapan Belgeler”in onaylanmasına ilişkin 13.09.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 01.10.2010 tarihli ve 27716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 28.05.1999 tarihinde Montreal’de imzalanan ve 02.04.2009 tarihli ve 5866 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Hava Yoluyla

Uluslararası Taşımacılığa İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Sözleşme”nin onaylanmasına ilişkin 13.09.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 01.10.2010 tarihli ve 27716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

- 12.05.2010 tarihinde Ankara’da imzalanan ve 15.07.2010 tarihli ve 6007 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde Akkuyu Sahası’nda Bir Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Antlaşma”nın onaylanmasına ilişkin 27.08.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 06.10.2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 07.06.2010 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti Sanayi ve Enerji Bakanlığı Arasında Doğal Gaz Satışı ve Sevkiyatına İlişkin Mutabakat Zaptı”nın onaylanmasına ilişkin 13.09.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 06.10.2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 08.06.2010 tarihli ve 5988 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası’nın Ana Sözleşmesi’nde Değişiklik”in onaylanmasına ilişkin 18.08.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 06.10.2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 15.05.2009 tarihinde Şam’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Ekonomik İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun”, 11.11.2010 tarihli ve 27756 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 09.04.2009 tarihinde Şam’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Adli Yardımlaşma Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun”, 11.11.2010 tarihli ve 27756 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası ile akdedilen “Güneydoğu Avrupa Enerji Topluluğu Programı” ile ilgili Kredi Antlaşması ve Eki Mektubun yürürlüğe konulmasına ilişkin 25.10.2010 tarihli

Bakanlar Kurulu kararı, 14.11.2010 tarihli ve 27759 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

- 01.07.2010 tarihinde New York’ta imzalanan ve 20.10.2010 tarihli ve 6019 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli “Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İstanbul, Türkiye’de Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Doğu Avrupa ve Orta Asya Bölgesel Ofisi Kurulması Hakkında Antlaşma”nın onaylanmasına ilişkin 06.12.2010 Bakanlar Kurulu kararı, 10.12.2010 tarihli ve 27781 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 25.06.2010 tarihinde imzalanan “Milli Savunma Bakanlığı (MSB) Tarafından Temsil Edilen Türkiye Cumhuriyeti ile NATO Danışma, Komuta ve Kontrol Ajansı (NC3A) Tarafından Temsil Edilen NATO Danışma, Komuta ve Kontrol Teşkilatı (NC3O) Arasında NC3A Bünyesinde Ulusal Uzmanlık Ofisinin Devamı Konusunda Mutabakat Muhtırası”nın onaylanmasına ilişkin 10.12.2010 Bakanlar Kurulu kararı, 12.12.2010 tarihli ve 27783 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

Önemli Bakanlar Kurulu Kararları

- Resmi pasaport hamili Suudi Arabistan Krallığı vatandaşlarına, ülkemize yapacakları turistik amaçlı seyahatlerinde toplam kalış (ikamet) süresi 180 gün içerisinde 90 günü geçmemek kaydıyla vize muafiyeti sağlanması, 5682 sayılı Pasaport Kanununun 10 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 17.12.2009 tarihinde kararlaştırıldı. (RG, 09.01.2010; 27457)
- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 8inci maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde, kısa çalışma süresinin altı ay uzatılması hakkında Kararın yürürlüğe konulmasına Bakanlar Kurulu tarafından 01.03.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 11.03.2010 tarihli ve 27518 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- “Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulmasına Bakanlar Kurulu tarafından 10.05.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 13.05.2010 tarihli ve 27580 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- “İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkına Karar”ın yürürlüğe konulmasına Bakanlar Kurulu tarafından 14.04.2010 tarihinde karar verildi. İşbu karar 02.06.2010 tarihli ve 27599 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- 491 sayılı Harçlar Kanununun eki (6) sayılı tarifinin “I-Pasaport Harçları” başlıklı bölümünde yer alan maktu harç tutarlarının yeniden belirlenmesine ilişkin Kararın yürürlüğe konulmasına Bakanlar Kurulu tarafından 07.06.2010 tarihinde karar verildi. İşbu karar 20.06.2010 tarihli ve 27617 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- “4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Kararın” yürürlüğe konulmasına Bakanlar Kurulu tarafından 07.07.2010 tarihinde karar verildi. Bakanlar Kurulu'nun işbu kararı 13.07.2010 tarihli ve 27640 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- “4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa Ekli (I) Sayılı Listenin (B) Cetvelinde Yer Alan Mallarda Uygulanan Özel Tüketim

Vergisi ile İlgili Karar”ın yürürlüğe konulmasına Bakanlar Kurulu 07.06.2010 tarihinde karar verdi. Bakanlar Kurulu’nun işbu kararı 25.07.2010 tarihli ve 27652 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.

- “Belgesiz İhracat Kredileri ile Vergi Resim ve Harç İstisnası Belgeleri Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin Bakanlar Kurulu’nun 19.07.2010 tarihli kararı 05.08.2010 tarihli ve 27663 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 20.12.1995 tarihli ve 95/7606 sayılı Kararnameye ek olarak, “İthalat Rejimi Kararına Ek Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin Bakanlar Kurulu’nun 04.08.2010 tarihli kararı 15.08.2010 tarihli ve 27673 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Her bir madde için, farklı yürürlük tarihleri belirlendi.
- “İthalat Rejimi Kararına Ek Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin Bakanlar Kurulu’nun 27.08.2010 tarihli kararı 19.09.2010 tarihli ve 27704 sayılı Resmi Gazete’de, 18.08.2010 tarihli kararı ise 30.09.2010 tarihli ve 27715 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Esaslar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin 13.09.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 06.10.2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin 27.08.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 06.10.2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan “Orta Vadeli Program (2011-2013)”ün kabul edilmesine ilişkin 08.10.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 10.10.2010 tarihli ve 27725 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- Yüksek Planlama Kurulu’nun 11.10.2010 tarihli ve 2010/29 sayılı Raporu ile Bakanlar Kurulu’na sunulan “2011 Yılı Programı” ile “2011 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar”ın kabulüne ilişkin 12.10.2010 tarihli Bakanlar

Kurulu kararı, 17.10.2010 tarihli ve 27732 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

- “Kamu Alacakları İçin Uygulanan Gecikme Zammı Oranının Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin 12.10.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 19.10.2010 tarihli ve 27734 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının, 2011 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programının Tespiti Hakkında Karar, 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintileri Hakkında Karar, 28.10.2010 tarihli ve 27743 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Özel Tüketim Vergisi Kanununa Ekli (III) Sayılı Listenin (A) Cetvelinde Yer Alan Malların Vergi Oranları ile Asgari Maktu Vergi Tutarlarının Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar, 28.10.2010 tarihli ve 27743 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- İthalat Rejimi Kararına Ek Karar, 28.10.2010 tarihli ve 27743 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İhracat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin 25.10.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 02.11.2010 tarihli ve 27747 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu Kapsamında Faaliyette Bulunan Amerikan Bord Heyeti Kuruculuğundaki Özel Üsküdar Amerikan Lisesi, Özel İzmir Amerikan Koleji ve Özel Tarsus Amerikan Koleji Kuruculuğunun, Üzerinde Faaliyet Gösterdikleri Taşınmazların Maliki Bulunan Sağlık ve Eğitim Vakfına Devredilmesine İzin Verilmesi Hakkında Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin 27.09.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 02.11.2010 tarihli ve 27747 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Kamu Bankalarının Yeniden Yapılandırılması ve Hisse Satış İşlemlerine İlişkin Sürenin Uzatılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin 12.10.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 06.11.2010 tarihli ve 27751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

- “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar Hakkında Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin 27.09.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 07.11.2010 tarihli ve 27752 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Dâhilde İşleme Rejimi Kararında Değişiklik Yapılması Hakkında Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin 25.10.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 13.11.2010 tarihli ve 27758 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulmasına dair 06.12.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

Kanunlardaki Önemli Değişiklik ve Gelişmeler

- Serbest Bölgeler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 22.01.2010 tarih ve 27470 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır İş bu Kanun 06.06.1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun Serbest Bölgenin gelir ve giderleriyle ilgili değişik 7. maddesi değiştirildi. Kanun yayım tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girecek.
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Kuveyt Devleti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 29.01.2010 tarih ve 27477 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 21.07.1943 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu’nda, 27484 sayı ve 05.02.2010 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 5951 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile bazı değişiklikler yapıldı. İşbu Kanun’un 2nci maddesi 21.12.2009 tarihinden, 7nci, 10ncu ve 11nci maddeleri 01.01.2010 tarihinden, diğer hükümleri ise yayım tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.
- Terörle mücadeleyle ilişkin politika ve stratejiler geliştirmeyi amaçlayan 5952 sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun 04.03.2010 tarihli ve 27511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
- 23.05.1987 tarihli ve 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanunun 2nci maddesinde yer alan “yüzyüzmüncü günden” ibaresini “altmışıncı günden”, 6ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Kanunun 94üncü maddesi uyarınca, yabancı ülkelerdeki vatandaşlar halkoylamasından 40 gün” ibaresini ise “Kanun uyarınca yabancı ülkelerdeki vatandaşlar halkoylamasından yirmi gün” olarak değiştiren 5955 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun 09.03.2010 tarihli ve 27516 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 5954 sayılı Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu-

na Dair Kanun 09.03.2010 tarihli ve 27516 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- 5953 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 09.03.2010 tarihli ve 27516 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Romanya ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Nabucco Projesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 11.03.2010 tarihli ve 27518 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Biyogüvenlik sisteminin kurulması ve uygulanması ve faaliyetlerin denetlenme usul ve esaslarını düzenleyen Biyogüvenlik Kanunu 26.03.2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Kanun yayım tarihinden 6 ay sonra yürürlüğe girecek.
- Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Milletvekili Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 10.04.2010 tarihli ve 27548 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bası Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 13.05.2010 tarihli ve 27580 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi. İşbu Kanun halkoyuna sunulması halinde tümüyle onaylanır.
- Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu 13.06.2010 tarihli ve 27610 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Kanun’un 46. maddesi 01.04.2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi; 31. maddesinin birinci fıkrası, 33. maddesi, 46. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile geçici 1. maddesinin dördüncü fıkrası yayım tarihinde yürürlüğe girdi, diğer maddeleri ise, yayım tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girecek.
- Kooperatifler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 13.06.2010 tarihli ve 27610 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Kanun’un ilk üç maddesi yayım tarihinde yürürlüğe girdi, diğer maddeleri ise yayım tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girecek.

- 14.05.2009 tarihinde Saraybosna’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna ve Hersek Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Değiştirilmesi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun” 13.06.2010 tarihli ve 27610 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 10.04.2003 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Kore Cumhuriyeti Arasında İktisadi Kalkınma İşbirliği Fonu Kredilerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun 13.06.2010 tarihli ve 27619 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 03.10.2009 tarihinde imzalanan “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun” 13.06.2010 tarihli ve 27610 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına 01.06.2006 tarihinde imzalanan “Asya-Pasifik Uzay İşbirliği Örgütü (APSCO) Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun” 13.06.2010 tarihli ve 27610 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 24.10.2008 tarihinde Dublin’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile İrlanda Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun” 13.06.2010 tarihli ve 27610 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun 24.06.2010 tarihli ve 27621 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 24.06.2010 tarihli ve 27621 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Kamulaştırma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 30.06.2010 tarihli ve 27627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- Türkiye Cumhuriyeti Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun 04.07.2010 tarihli ve 27631 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Dışişleri Bakanlığının kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin esasları düzenleyen Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun 13.07.2010 tarihli ve 27640 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Kanun yayım tarihinden itibaren otuz gün sonra yürürlüğe girecek.
- Terörle Mücadele Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 25.07.2010 tarihli ve 27652 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 31.07.2010 tarihli ve 27658 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 23.07.2010 tarihinde kabul edilen 6009 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 01.08.2010 tarihli ve 27659 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Kanun maddeleri için, farklı yürürlük tarihleri belirlendi.
- “Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun”, 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu” 18.12.2010 tarihli ve 27789 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 19.12.2010 tarihli ve 27790 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Sayıştay Kanunu” 19.12.2010 tarihli ve 27790 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

Yönetmeliklerdeki Önemli Değişiklik ve Yenilikler

- Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 07.01.2010 tarih ve 27455 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Bankaların bilgi sistemleri ile bankacılık süreçlerinin, yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşları tarafından denetlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenleyen Bağımsız Denetim Kuruluşlarınca Gerçekleştirilecek Banka Bilgi Sistemleri ve Bankacılık Süreçlerinin Denetimi Hakkında Yönetmelik 13.01.2010 tarih ve 27461 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girmiştir. Bununla birlikte, bu Yönetmelik 01.01.2011 tarihinde geçerli olacak.
- Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 21.01.2010 tarih ve 27469 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girmiştir. İşbu Yönetmelik meslekî yeterlilik ve başvuru usulü (kullanılacak belgeler, başvuru süresi, vs.) hakkına açıklamalar getirdi.
- Türkiye’nin dış temsilciliklerinde koruma görevlisi olarak Dışişleri Bakanlığı kadrosunda geçici süreli görevlendirilecek Emniyet Genel Müdürlüğü personelinin seçim, eğitim, atama, görev, yetki, sorumluluk, disiplin ve sicil işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirleyen Dış Temsilciliklerin Korunmasında Geçici Süreli Görevlendirilecek Emniyet Genel Müdürlüğü Personeli Hakkında Yönetmelik 27.01.2010 tarih ve 27475 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Elektronik haberleşme hizmetlerinin yürütülmesinde, işletmecilerin hizmetin gerektirdiği her türlü elektronik haberleşme şebeke ve/veya altyapısını ve bunların destekleyici ekipmanları kurabilmeleri ve kullanabilmeleri için gerekli olan geçiş hakkına dair usul ve esasları düzenleyen Elektronik Haberleşme Hizmetlerinin Yürütülmesinde Geçiş Hakkına Dair Yönetmelik 03.02.2010 tarihli ve 27482 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in yürürlüğe konulmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 04.01.2010 tarihli kararı 05.02.2010 tarihli

ve 27484 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- “Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in yürürlüğe konulmasına dair Bakanlar Kurulu’nun 04.01.2010 tarihli kararı 05.02.2010 tarihli ve 27484 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24.02.2010 tarihli ve 27503 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Kablolu Yayın Lisans ve İzin Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24.02.2010 tarihli ve 27503 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 04.03.2010 tarihli ve 27511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 03.09.2009 tarihli ve 27338 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 04.03.2010 tarihli ve 27511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 04.03.2010 tarihli ve 27511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 04.03.2010 tarihli ve 27511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 12.12.1997 tarihli ve 23198 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Basın İlan Kurumu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 05.03.2010 tarihli ve 27512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 24.09.2008 tarihli ve 27007 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Hizmetlerinin Tanımı ve bu Hizmetlere Atanacak Personel Yönetmeliğinde Değişiklik Yapıl-

masına Dair Yönetmelik 05.03.2010 tarihli ve 27512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğünde görev yapan kontrolörlerin mesleğe alınmaları, yeterlikleri, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenleyen Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü Kontrolörler Yönetmeliği 06.03.2010 tarihli ve 27513 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamalar ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik (“Yönetmelik”) 06.03.2010 tarihli ve 27513 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi. İşbu Yönetmelik 21.08.1987 tarihli ve 19551 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Yönetmeliği’ni yürürlükten kaldırdı.
- 16.06.2004 tarihli ve 25494 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 07.03.2010 tarihli ve 27514 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Vergi denetmen yardımcılarının mesleğe alınma, yerleştirilme, yeterlilik sınavları ile vergi denetmenliğine atanma usul ve esaslarını; vergi denetmen ve vergi denetmen yardımcılarının çalışma usul ve esasları ile yetki, görev ve sorumluluklarını düzenleyen Gelir İdaresi Başkanlığı Vergi Denetmenliği Yönetmeliği 07.03.2010 tarihli ve 27514 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Sağlık hizmeti sunulan kurum ve kuruluşlarda görev yapan hemşirelerin çalışma alanlarına, pozisyonlarına ve eğitim durumlarına göre görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyen Hemşirelik Yönetmeliği 08.03.2010 tarihli ve 27515 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 20.09.2007 tarihli ve 26649 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankalar ve Diğer Malî Kuruluşların Müşterilerinin Risk İşlemleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 11.03.2010 tarihli ve 27518 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- 30.07.2009 tarihli ve 27304 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Telgraf Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 12.03.2010 tarihli ve 27519 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Daire Yönetmelik 31.03.2010 tarihli ve 27537 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 02.04.2010 tarihli ve 27540 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Posta Pulu Satıcılıkları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 02.04.2010 tarihli ve 27540 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik”in yürürlüğe konulmasına Bakanlar Kurulu’nun 11.02.2010 tarihli kararıyla karar verildi. İşbu Yönetmelik 06.04.2010 tarihli ve 27544 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Tütün Mamullerinin Zararlarından Korumaya Yönelik Üretim Şekline, Etiketlenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 08.04.2010 tarihli ve 27546 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 10.04.2010 tarihli ve 27548 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Tütün Ürünlerinin Tüketilmemesine ve Satışına İlişkin Yasal Uyarılar Hakkında Yönetmelik 17.04.2010 tarihli ve 27555 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 22.04.2010 tarihli ve 27560 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 25.04.2010 tarihli ve 27562 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yü-

rürlüğe girdi.

- Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 01.05.2010 tarihli ve 27568 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 08.09.1995 tarihli ve 22398 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Millî Eğitim Şûrası Yönetmeliğinin 7nci maddesinin 1nci fıkrasının (c) bendinin 2 numaralı alt bendini değiştiren ve (b) bendinin 10 numaralı alt bendini yürürlükten kaldıran Millî Eğitim Şûrası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 04.05.2010 tarihli ve 27571 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 16.11.1997 tarihli ve 23172 sayılı Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin 7nci maddesinin 1nci fıkrasının (b) bendine 05.05.2010 tarihli ve 27572 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile ek yapıldı. İşbu Yönetmelik yayım tarihinde yürürlüğe girdi.
- 18.07.1997 tarihli ve 23053 sayılı Mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 30uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi 07.05.2010 tarihli ve 27574 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle değiştirildi. İşbu Yönetmelik 01.05.2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.
- İskân Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 08.05.2010 tarihli ve 27575 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Yönetmelik 02.12.2007 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.
- Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 30.06.2010 tarihli ve 27627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi. Sigorta Eksperleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 08.05.2010 tarihli ve 27575 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağ-

lık Sigortası Kanununun sosyal sigorta hükümleri ile getirilen hak ve yükümlülükleri ve sosyal sigorta işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenleme amacını güden Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği 12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- 01.06.2000 tarihli ve 24066 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organ ve Doku Nakli Hizmetleri Yönetmeliğinde (“Organ ve Doku Yönetmelik”) Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (“Yönetmelik”) ile Organ ve Doku Yönetmeliğiyle ek bir madde eklendi. İşbu Yönetmelik 12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 01.06.2000 tarihli ve 24066 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Organ ve Doku Nakli Hizmetleri Yönetmeliğinin 16ncı maddesi Organ ve Doku Nakli Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirildi. İşbu Yönetmelik 12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Türkiye Hava Sahasında yüksek seviyede bir uçuş emniyet standardı sağlamak için ülkemiz hava alanlarına iniş kalkış yapan yerli ve yabancı hava araçlarının rampa denetimlerine ilişkin usul ve esasları belirleme amacını güden Yerli ve Yabancı Araçlarına Yapılan Emniyet Değerlendirmelerine Dair Yönetmelik (SHY – SAFA) 14.05.2010 tarihli ve 27581 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Maliye Bakanlığı Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik 14.05.2010 tarihli ve 27581 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 08.02.1990 tarihli ve 20427 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Kesin İnşaat Yasağı Getirilen Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Bulunduğu Sit Alanlarındaki Taşınmaz Malların Hazineye Ait Taşınmaz Mallar ile Değiştirilmesi Hakkında Yönetmeliği yürürlükten kaldıran Sit Alanlarında Kalan Taşınmazların Hazine Taşınmazları ile Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik 22.05.2010 tarihli ve 27588 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Özel Hastaneler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yö-

netmelik 24.05.2010 tarihli ve 27590 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- Sağlık hizmetinin kalitesini artırma amacını güden ve 06.07.2005 tarihli ve 25867 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Yönetmeliği yürürlükten kaldıran Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği 25.05.2010 tarihli v 27591 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Gemiadamları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 28.05.2010 tarihli ve 27594 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Bankaların İç Sistemleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 01.06.2010 tarihli ve 27598 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Yönetmeliğin 3. maddesi 01.05.2012 tarihinde yürürlüğe girecek. Yönetmeliğin diğer maddesi ise, yayım tarihinde yürürlüğe girdi.
- Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Daire Yönetmelik 02.06.2010 tarihli ve 27599 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği 04.06.2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Motorlu Araçların Yeniden Kullanılabilirliği, Geri Dönüştürülebilirliği ve Geri Kazanılabilirliği Hakkında Tıp Onayı Yönetmeliği (2005/64/AT) 04.06.2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Savunma Sanayi Güvenliği Yönetmeliği 04.06.2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Gemi İnşa Yönetmeliği 05.06.2010 tarihli ve 27602 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Borsa Dışı Teşkilatlanmış Menkul Kıymetler Piyasalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 05.06.2010 tarihli ve 27602 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- Nükleer ve Nükleer Çift Kullanımlı Eşyaların İhracatında İzne Esas Olacak Belgenin Verilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 08.06.2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Beşeri Tıbbi Ürünler Ambalaj ve Etiketleme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 10.06.2010 tarihli ve 27607 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Yönetmelik 01.06.2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.
- Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 15.06.2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Kıymetli Madenler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 15.06.2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- İstanbul Altın Borsası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 17.06.2010 tarihli ve 27614 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Reklam Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 18.06.2010 tarihli ve 27615 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Diyaliz Merkezleri Hakkında Yönetmelik 18.06.2010 tarihli ve 27615 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Taşınır Mal Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 19.06.2010 tarihli ve 27616 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 22.06.2010 tarihli ve 27619 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 2010 Olimpiyat Oyunlarına Hazırlanmak Amacıyla Yetiştirilecek Sporcuların Tespiti, Harçlıklarının Belirlenmesi, İaşe, İbate ve Yol Giderlerinin Karşılmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 23.06.2010 tarihli ve 27620 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- Eczaneler ve Eczane Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 23.06.2010 tarihli ve 27620 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 26.06.2010 tarihli ve 27623 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 31.07.1985 tarihli ve 18828 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulama Şekli ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Dair Yönetmelik 02.07.2010 tarihli ve 27629 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 07.10.2009 tarihli ve 27369 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 02.07.2010 tarihli ve 27629 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Menkul Kıymetler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in yürürlüğe konulmasına Bakanlar Kurulu 08.07.2010 tarihinde karar verdi. İşbu Yönetmelik yayım tarihinde yürürlüğe girdi.
- 06.01.2005 tarihli ve 25692 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Tütün Mamullerinin Zararlarından Korumaya Yönelik Üretim Şekline, Etiketlenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 10.07.2010 tarihli ve 27637 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Tütün Üretimi, İşlenmesi, İç ve Dış Ticareti ile İlgili Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 10.07.2010 tarihli ve 27637 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 03.04.1993 tarihli ve 21541 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Kıymetli Madenler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Daire Yönetmelik 10.07.2010 tarihli ve 27637 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 03.12.2008 tarihli ve 27073 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış

olan Ortez-Protezleri İsmarlama Olarak Üreten ve/veya Uygulayan Merkezler ile İşitme Cihazı Satış ve Uygulaması Yapan Merkezler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 10.07.2010 tarihli ve 27637 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- Küçük Sanayi Sitelerinin Kredilendirilmesine İlişkin Yönetmelik 14.07.2010 tarihli ve 27641 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Ulusal Kırmızı Et Konseyi Kuruluş ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 15.07.2010 tarihli ve 27642 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 01.11.2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Bankaların Likidite Yeterliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik 16.07.2010 tarihli ve 27643 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 03.01.2009 tarihli ve 27099 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 17.07.2010 tarihli ve 27644 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyonun Olumsuz Etkilerinden Çevre ve Halkın Sağlığının Korunmasına Yönelik Alınması Gereken Tedbirlere İlişkin Yönetmelik 24.07.2010 tarihli ve 27651 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği 28.07.2010 tarihli ve 27655 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Yönetmelik, bazı maddeleri hariç olmak üzere, yayım tarihinde yürürlüğe girdi. Bu yürürlük tarihine dâhil olmayan maddeler yayım tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girecek.
- Radyasyon Güvenliği Denetimleri ve Yaptırımları Yönetmeliği 31.07.2010 tarihli ve 27658 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 03.08.2010 tarihli ve 27661 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak

suretiyle yürürlüğe girdi.

- “Hazır Ambalajlı Mamullerin Nominal Dolu Miktarı ile İlgili Kuralların Belirlenmesine Dair Yönetmelik” (2007/45/AT) 04.08.2010 tarihli ve 27662 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Yönetmelik kapsamında kalan ürünler için farklı yürürlük tarihleri belirlendi.
- Kimlik Paylaşımı Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 05.08.2010 tarihli ve 27663 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
- “Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 07.08.2010 tarihli ve 27665 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Gelişen İşletmeler Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Hisse Senetleri Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kotasyon Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ve “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Tahvil ve Bono Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 12.08.2010 tarihli ve 27670 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 12.08.2010 tarihli ve 27670 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Amacı üretim ve tüketime kontrol altına alınması olan “Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik” 13.08.2010 tarihli ve 27671 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı¹. Yönetmelik 26.09.2010 tarihinde yürürlüğe girecektir.
- “Vakıflar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 14.08.2010 tarihli ve 27672 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” 18.08.2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Yönetmeliğin maddeleri için farklı yürürlük tarihleri belirlendi.

1 Yayımlanma tarihini takiben Yönetmeliğin tümüyle iptali için Danıştay’da dava açılmıştır.

- “Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik” 18.08.2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Yönetmeliğin maddeleri için farklı yürürlük tarihleri belirlendi.
- “Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Satın Alma Ve İhale Yönetmeliği” 19.08.2010 tarihli ve 27677 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarların Ve Eşyaların Üretimine, Piyasaya Arzına Ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 29.08.2010 tarihli ve 27687 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Yönetmelik 31.12.2010 tarihinde yürürlüğe girecektir.
- “Türkiye Barolar Birliği Reklam Yasağı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 07.09.2010 tarihli ve 27695 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 07.09.2010 tarihli ve 27695 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi. İşbu yönetmelik ile 73/A maddesinin üçüncü fıkrasının (h) bendi yürürlükten kaldırıldı.
- Elektronik Haberleşme Sektöründe Hizmet Kalitesi Yönetmeliği” 12.09.2010 tarihli ve 27697 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Yönetmelik, yayım tarihinden itibaren 6 ay sonra yürürlüğe girecek.
- “Özel Hastaneler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 22.09.2010 tarihli ve 27707 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 25.09.2010 tarihli ve 27710 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği (Shy-22)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 28.09.2010 tarihli ve 27713 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kotasyon Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 01.10.2010 tarihli ve

27716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- “İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Gelişen İşletmeler Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 01.10.2010 tarihli ve 27716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Mülkiyeti ve Sınırlı Aynî Hak Edinimine İlişkin Yönetmelik”, 06.10.2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Enerji ile İlgili Ürünlerin Çevreye Duyarlı Tasarımına İlişkin Yönetmelik”, 07.10.2010 tarihli ve 27722 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik”, 08.10.2010 tarihli ve 27723 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Uydu Yayın Lisans ve İzin Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 16.10.2010 tarihli ve 27731 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Alkol ve Alkollü İçkilerin İç ve Dış Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik”, 21.10.2010 tarihli ve 27736 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Gemi İnşa Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 21.10.2010 tarihli ve 27736 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Deniz Kazalarının İncelenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 21.10.2010 tarihli ve 27736 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik”, 28.10.2010 tarihli ve 27743 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İşyerlerinde İşin Durdurulmasına veya İşyerlerinin Kapatılması-

na Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik”, 28.10.2010 tarihli ve 27743 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- “İç Sularda Çalışan Gemi ve İç Su Araçları Yönetmeliği”, 31.10.2010 tarihli ve 27745 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 01.11.2010 tarihli ve 27746 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 02.11.2010 tarihli ve 27747 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 03.11.2010 tarihli ve 27748 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Tütün Mamullerinin Üretim ve Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”, 04.11.2010 tarihli ve 27749 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği”, 06.11.2010 tarihli ve 27751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Fikrî Haklar Ortak Veri Tabanı Yönetmeliği”, 06.11.2010 tarihli ve 27751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İnternet Alan Adları Yönetmeliği”, 07.11.2010 tarihli ve 27752 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Yönetmeliğin maddeleri için farklı yürürlük tarihleri belirlenmiştir.
- “Tasfiye Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 12.11.2010 tarihli ve 27757 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Deniz Alacaklarına İlişkin Gemilerin Sigortalandırılması ve De-

netlenmesi Hakkında Yönetmelik”, 14.11.2010 tarihli ve 27759 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu tebliğ, 01.07.2011 tarihinde yürürlüğe girecektir.

- “Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 02.12.2010 tarihli ve 27773 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi. “Borsa Muamele Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 11.12.2010 tarihli ve 27782 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payının Kullanılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 10.12.2010 tarihli ve 27781 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Yönetmelik, 01.01.2011 tarihinde yürürlüğe girecek.
- “Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 16.12.2010 tarihli ve 27787 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Yönetmeliğin maddeleri için farklı yürürlük tarihleri belirlendi.
- “Doğal Gaz Piyasası Tarifeler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 16.12.2010 tarihli ve 27787 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 16.12.2010 tarihli ve 27787 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik” 17.12.2010 tarihli ve 27788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliği (Sayı: 3)” 19.12.2010 tarihli ve 27790 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi

Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- “Vergi İncelemelerinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” 31.12.2010 tarihli ve 27802 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Yönetmelik 01.01.2011 tarihinde yürürlüğe girecek.
- “Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 31.12.2010 tarihli ve 27802 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

Tebliğlerdeki Önemli Değişiklik ve Gelişmeler

- 10.10.2008 tarih ve 27020 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2008/6 Sayılı Uluslararası Banka Hesap Numarası Hakkında Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği gereği 01.01.2010 tarihinden itibaren para transferi işlemlerinde gönderici ve alıcının IBAN’ının kullanılması zorunlu tutuldu.
- Tütün Üretiminden Vazgeçip Alternatif Ürün Yetiştiren Üreticilerin Desteklenmesine Dair Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2010/3) 17.02.2010 tarihli ve 27496 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri VI; No: 27) 30.03.2010 tarihli ve 27537 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Kapsamındaki Kültür Varlıklarının Rölöve, Restorasyon, Restitüsyon Projeleri, Sokak Sağlıklaştırma, Çevre Düzenleme Projeleri ve Bunların Uygulamaları ile Değerlendirme, Muhafaza, Nakil İşleri ve Kazı Çalışmalarına İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarında Parasal Limitlerin Güncellenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2010/1) 03.04.2010 tarihli ve 27541 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ 01.02.2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.
- Payların Kurul kaydına alınmasına, halka arz ve satışına ilişkin esasları düzenleyen Payların Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: I, No: 20) 03.04.2010 tarihli ve 27541 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Alacakları İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ 09.04.2010 tarihli ve 27547 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ 01.03.2010 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.
- Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına

Dair Tebliğ (Seri: VIII; No. 68) 15.04.2010 tarihli ve 27553 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- Merkezi Tüzel Kişilik Bilgi Sisteminin Ticaret Sicili Memurluklarında Uygulanması Hakkında Tebliğ (İç Ticaret 2010/1) 16.04.2010 tarihli ve 27554 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2010/11) 02.05.2010 tarihli ve 27569 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Yurt Dışında Fuar Düzenlenmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ (İhracat: 2010/5) 07.05.2010 tarihli ve 27574 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: I, No: 41) 08.05.2010 tarihli ve 27575 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- İstirahatli Olan Sigortalıların İşyerinde Çalışmadıklarına Dair Bildirimin İşverenlerce Sosyal Güvenlik Kurumuna Gönderilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkına Tebliğ 12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2010/6) 16.06.2010 tarihli ve 27613 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Organik Tarım Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2010/24) 20.06.2010 tarihli ve 27617 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- “Gelir Vergisi Genel Tebliği” 04.08.2010 tarihli ve 27662 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ” (Tebliğ No: 2010/23) ve aynı isimli Tebliğ No: 2010/24 05.08.2010 tarihli ve 27663 sayılı; aynı isimli Tebliğ No: 2010/25 15.08.2010 tarihli ve 27673 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- “Yurt Dışı Birim, Marka Ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ” (Tebliğ No: 2010/6) 18.08.2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girmiştir.
- “Kıyı Yapı ve Tesislerinde Plânlama ve Uygulama Sürecine İlişkin Tebliğ” 04.09.2010 tarihli ve 27692 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İthalatta Gözetim Uygulamasına İlişkin Tebliğ” (Tebliğ No.2009/7 ve 2009/9) 12.09.2010 tarihli ve 27697 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Tebliğ No.2009/7 yayımlandığı tarihten itibaren 30. günde, Tebliğ No. 2009/9 is yayımlandığı tarihten itibaren 15. günde yürürlüğe girecek.
- “Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ” (Tebliğ No: 2010/8) 23.09.2010 tarihli ve 27708 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2005/9 Sayılı Tebliğ’de Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ”, 01.10.2010 tarihli ve 27716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ, yayımını takip eden 15 inci gün yürürlüğe girecek.
- “4054 Sayılı Kanun Uyarınca Anonim ve Limited Şirketlerin Yapacakları Ödemelere İlişkin Tebliğ (No: 2010/5)”, 05.10.2010 tarihli ve 27720 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “2006/12 Sayılı Dâhilde İşleme Rejimi Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2010/13)”, 15.10.2010 tarihli ve 27730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Dış Ticaret Veri Sistemine İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/41)”, 18.10.2010 tarihli ve 27733 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Arzında Satış Yöntemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 72)”, 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İhraç Ettiği Sermaye Piyasası Araçları Bir Borsada İşlem Görmeyen Ortaklıkların Özel Durumlarının Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 71)”, 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmi Gazete’de

yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- “Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 70)”, 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Yabancı Sermaye Piyasası Araçlarının ve Depo Sertifikalarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: III, No: 44)”, 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: II, No: 26)”, 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği’nin Geçici 9. Maddesine Göre Yapılan Yapı Denetimi İzin Belgesi Müracaatlarının Değerlendirilmesine Dair Tebliğ”, 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Payların Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: I, No: 42)”, 23.10.2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/29)”, 30.10.2010 tarihli ve 27744 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/26)”, 30.10.2010 tarihli ve 27744 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/28)”, 31.10.2010 tarihli ve 27745 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/27)”, 31.10.2010 tarihli ve 27745 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Dâhilde İşleme Rejimi Tebliğinde (İhracat 2006/12) Değişiklik

Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2010/15)”, 10.11.2010 tarihli ve 27755 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- “Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2010/10)”, 12.11.2010 tarihli ve 27757 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 401)”, 12.11.2010 tarihli ve 27757 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: IV, No: 49)”, 13.11.2010 tarihli ve 27758 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Bazı Tarım Ürünlerinin İthalat Denetimlerinin Dış Ticaret Veri Sistemi Üzerinden Yapılmasına dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği” (Tebliğ No: 2010/42) 03.12.2010 tarihli ve 27774 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ, 08.12.2010 tarihinde yürürlüğe girecek.
- “Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği” (No: 2010/50) 11.12.2010 tarihli ve 27782 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Bilgi, Belge ve Açıklamaların Elektronik Ortamda İmzalanarak Kamuyu Aydınlatma Platformuna Gönderilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 73)” 17.12.2010 tarihli ve 27788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2010/13)” 17.12.2010 tarihli ve 27788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ 07.01.2011 tarihinde yürürlüğe girecek.
- “Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kâr ve Zarara Katılma Oranları ile Kredi İşlemlerinde Faiz Dışında Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2010/12)” 17.12.2010 tarihli ve 27788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hak-

kında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2010/11)” 17.12.2010 tarihli ve 27788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- “Uluslararası Gözetim Şirketi Statüsüne İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (Tebliğ No: 2010/51)” 17.12.2010 tarihli ve 27788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ, yayımını takip eden 15 inci gün yürürlüğe girecek.
- “Yurt Dışı Tebligat Ve İstinabe Taleplerinde Uyulması Gereken Usul Ve Esaslara Dair Tebliğ” 17.12.2010 tarihli ve 27788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ, 01.01.2011 tarihinden itibaren uygulanacak.
- “Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” 18.12.2010 tarihli ve 27789 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 16 ncı Maddesinin Birinci Fıkrasında Öngörülen İdari Para Cezası Alt Sınırının 31.12.2011 Tarihine Kadar Geçerli Olmak Üzere Artırılmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2011/1)” 18.12.2010 tarihli ve 27789 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2010/30)” 24.12.2010 tarihli ve 27795 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2010/10)” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Türk Standartları Enstitüsü Tarafından Uygunluk Değerlendirmesi Yapılan Ürünlerin İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ, 01.01.2011 tarihinde yürürlüğe girecek.
- “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın Reeskont ve Avans İşlemlerinde Uygulanacak Faiz Oranlarının Tespitine dair Tebliğ” 30.12.2010 tarihli ve 27801 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

Genel Tebliğlerdeki Önemli Değişiklik ve Yenilikler

- Gümrük Genel Tebliği (Gümrük Tarife Cetveli Açıklama Notları) (Seri No:2) 06.02.2010 tarihli ve 27485 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Gümrük Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi) (Seri No: 4) 26.02.2010 tarihli ve 27505 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- 22.08.2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ 04.03.2010 tarihli ve 27511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 397) 05.03.2010 tarih ve 27512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 18) 06.03.2010 tarihli ve 27513 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 396) 04.04.2010 tarihli ve 27483 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ’de belirtilen usul ve esaslar Ocak 2010 dönemi ve sonraki aylık dönemlere ilişkin olarak verilecek bildirimler için uygulanacak.
- Değerli Kağıtlar Kanunu Genel Tebliği (Sayı: 2010/1) 20.06.2010 tarihli ve 27617 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 62) 20.06.2010 tarihli ve 27617 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerde Bandrol Denetimi Esaslarına İlişkin Genel Tebliği (Seri No: 2) 25.06.2010 tarihli ve 27622 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.
- “Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 77)” 04.09.2010 tarihli ve 27692 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği Seri No: 36” 07.09.2010 tarihli ve 27695 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

- “Milli Emlak Genel Tebliği” 12.09.2010 tarihli ve 27697 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 400)”, 01.10.2010 tarihli ve 27716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ ile 395 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği yürürlükten kaldırıldı.
- “Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 276)”, 01.10.2010 tarihli ve 27716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 329)”, 09.10.2010 tarihli ve 27724 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Türkiye-AB Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşmasına İlişkin Gümrük Genel Tebliği (Seri No: 1)”, 15.10.2010 tarihli ve 27730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Tahsilat Genel Tebliği (Seri: C Sıra No: 2)”, 21.10.2010 tarihli ve 27736 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Gider Vergileri Genel Tebliği (Seri No: 87)”, 22.10.2010 tarihli ve 27737 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Gümrük Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tarife) (Seri No: 13)”, 27.10.2010 tarihli ve 27742 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 331)” 23.12.2010 tarihli ve 27794 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ ile, 325 Sıra Numaralı Milli Emlak Genel Tebliği yürürlükten kaldırıldı.
- “Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No:277)” 25.12.2010 tarihli ve 27796 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 332)” 28.12.2010 tarihli ve 27799 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ, 01.01.2011 tarihinden itibaren uygulanacaktır.
- “Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 56)” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 402)” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

- “Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 278)” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Katma Değer Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 114)” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 63 ve 64)” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 54)” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Veraset Ve İntikal Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No:42)” 29.12.2010 tarihli ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 77)” 31.12.2010 tarihli ve 27802 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu Tebliğ 01.01.2011 tarihinde yürürlüğe girecek.
- “Değerli Kağıtlar Kanunu Genel Tebliği (Sayı: 2010/2)” 31.12.2010 tarihli ve 27802 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

Diğer Mevzuattaki Önemli Değişiklik ve Gelişmeler

- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32. Sayılı Karar ile Başbakanlık Hazine Müsteşarlığının 2008-32/34 Sayılı Tebliğine İlişkin I-M Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genelgesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Genelge (Sayı: 2010/4) 09.04.2010 tarihli ve 27547 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Tehlikeli Maddeler İçin Yaptırılacak Zorunlu Sorumluluk Sigortalarına İlişkin Tarife ve Talimat 09.05.2010 tarihli ve 27576 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Tarife 11.05.2010 tarihinde yürürlüğe girdi.
- Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tarife 04.06.2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar 29.07.2010 tarihli ve 27656 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tarife” 02.09.2010 tarihli ve 27690 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi. İşbu tarife ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 11. maddesinin 6. fıkrası yürürlükten kaldırıldı.
- “2010 Yılı Eylül Ayında Yabancı Sermayeli Firmaların Yatırımları İçin Verilen Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi”, 22.10.2010 tarihli ve 27737 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “2010 Yılı Eylül Ayına Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi”, 22.10.2010 tarihli ve 27737 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi” 03.12.2010 tarihli ve 27774 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Hazine Müsteşarlığı’nın “01.10.2010 – 31.10.2010 Tarihleri Arasında Yabancı Sermayeli Firmaların Yatırımları İçin Verilen Yatırım Teşvik Belgeleri” listesi 05.12.2010 tarihli ve 27776 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.

- Hazine Müsteşarlığı'nın "01.10.2010 – 31.10.2010 Tarihleri Arasında Verilen Yatırım Teşvik Belgeleri" listesi 05.12.2010 tarihli ve 27776 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Hazine Müsteşarlığı'nın "2010 Yılı Kasım Ayında Yabancı Sermayeli Firmaların Yatırımları İçin Verilen Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi" 26.12.2010 tarihli ve 27797 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Hazine Müsteşarlığı'nın "2010 Yılı Kasım Ayına Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi" 26.12.2010 tarihli ve 27797 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Rekabet Hukuku'nda Önemli Mevzuat ve Kararlar

- Rekabet Kurulu, CNH International SA ile Türk Traktör ve Ziraat Makineleri Tic. A.Ş. arasında gerçekleştirilen “New Holland ve Case Sözleşmeleri” ile CNH International SA ve Harman Traktör ve Biçerdöver San. ve Tic. A.Ş. arasında gerçekleştirilen “Harman Sözleşmesi”ne 4054 sayılı Kanun’un 8. ve 5. maddeleri çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesi / muafiyet tanınması talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda; ilgili ürün pazarında % 40 pazar payı eşliğinin aşılması nedeniyle, 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanmadığına ve söz konusu sözleşmelere 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınmasına karar verdi. (06.01.2010; 10-01/9-7)
- Rekabet Kurulu, HP Teknik Servisi’nin, HP markalı bir yazıcının tamiri için verdiği fiyatın söz konusu ürünün muadili bir yazıcının bedelinden bile yüksek olduğu, firmanın, söz konusu ürünlerin tamininin başka bir yerde yapılamayacak olması durumunu kötüye kullandığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda; iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (12.01.2010; 10-04/38-18)
- Rekabet Kurulu, Türk Telekomünikasyon A.Ş.’nin kiralık devre ücretlerinde perakende seviyede verdiği fiyatların toptan tarife fiyatlarının altında olması nedeniyle rekabetin bozulduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (12.01.2010; 10-04/36-16)
- Rekabet Kurulu, Turkcell İletişim Hizm. A.Ş. işbirliği ile Coca-Cola Satış Dağıtım A.Ş. tarafından uygulanan “2 kapakla 250 kontör” kampanyası ve Pepsi Cola Servis ve Dağıtım Ltd. Şti. tarafından uygulanan “Her Kapakta 100 kontör” kampanyası yoluyla hâkim durumun kötüye kullanıldığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, geçici tedbir talebinin ve şikâyetin reddine karar verdi. (21.01.2010; 10-08/69-33)

- Rekabet Kurulu, 28.01.2010 tarihli toplantısında, Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.’nin 26 banka arasında gerçekleştirilen ve banka müşterilerinin sahip oldukları banka kartıyla diğer bir bankanın bankomatından para çekme ve bakiye sorma işlemleri yapabilmemesine yönelik imzalanan “ATM Banka Kartı Paylaşımı Platformu Protokolü”ne, talep edildiği üzere süresiz muafiyet yerine, rekabeti kısıtlayıcı olabilecek hükümleri nedeniyle sadece üç yıl süreyle muafiyet tanıdı.
- Rekabet Kurulu, Türkiye İş Bankası A.Ş. ve Kocaeli Üniversitesi arasında, personel ve öğrencilerin üniversite içerisinde yaptığı harcamaların kimlik belgeleri vasıtasıyla Türkiye İş Bankası A.Ş.’de bulunan hesaplarından ödenmesi uygulamasına ilişkin anlaşmanın bankalar arası rekabeti sınırlayıcı nitelikte olduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, talebin reddine karar verdi. (04.02.2010; 10-13/155-65)
- Rekabet Kurulu, Sulas Petrol Tic. Ltd. Şti. ile Shell&Turcas Petrol A.Ş. arasında düzenlenen tapuya şerhli kira sözleşmesinin (“Sözleşme”) 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ’e aykırı olduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda; düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Sözleşmenin oluşturduğu dikey anlaşmanın 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına ve söz konusu dikey anlaşmanın her iki tarafın açık iradesi olmaksızın hukuken veya fiilen 18.09.2010 tarihini aşacak şekilde cebren uzatılmaya çalışılması halinde 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği hususunun taraflara bildirilmesine karar verdi. (04.02.2010; 10-13/132-52)
- Rekabet Kurulu, 04.12.2008 tarih ve 08-69/1122-438 sayılı kararına istinaden Doğan Dağıtım Satış Pazarlama ve Matbaacılık A.Ş. tali bayisi olmak amacıyla ilgili teşebbüse müracaat eden şikâyetçiye herhangi bir cevap verilmediği ve Doğan Dağıtım Satış Pazarlama ve Matbaacılık A.Ş.’nin baş bayilerine medya dışı ürünlerin satışı konusunda baskı yaptığı iddiaları üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (04.02.2010; 10-13/140-60)

- Rekabet Kurulu, Lider Gıda Sanayi A.Ş.’nin yıkıcı fiyatlama yaptığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda; iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (04.02.2010; 146-62)
- Rekabet Kurulu, Petrol Sanayi Derneği İktisadi İşletmesi ile motor yağlarını üretenler, kendi markaları ile piyasaya sürenler, ithal edenler veya yurt dışından ithal ettikleri araçların içerisinde bulunan motor yağından dolayı toplama ve bertaraf yükümlülüğü bulunan teşebbüsler arasında imzalanan “Atık Yağların Yönetimi Protokolü”ne (“Protokol”) menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda; Protokolün 4054 sayılı Kanun’un 4. Maddesi kapsamında olması nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine ancak Protokol’ün 2010 yılında değişiklik yapılacağı ifade edilen haliyle 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesindeki muafiyet koşullarını taşıdığı anlaşıldığından söz konusu Protokol’e bireysel muafiyet verilmesine karar verdi. (04.02.2010; 10-13; 130-50)
- Rekabet Kurulu, Arçelik A.Ş. ve Sony Eurasia Pazarlama A.Ş. arasında yapılan “Satış Sözleşmesi” (“Sözleşme”) için menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi üzerine yaptığı inceleme üzerine; Sözleşmenin LCD TV ve dizüstü bilgisayar pazarlarında 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceğine ancak Kanun’un 5. maddesindeki koşulların tamamının varlığı nedeniyle bildirim konu sözleşmeye, sözleşme süresince bireysel muafiyet tanınmasına karar verdi. (04.02.2010; 10-13/145-61)
- 23.10.2008 tarihinde İzocam Ticaret ve Sanayi A.Ş. (“İzocam”) hakkında başlatılan soruşturma tamamlandı ve 08.02.2010 tarihinde yapılan 10-14 sayılı Rekabet Kurulu toplantısında 175-66 sayılı nihai karar alındı. İşbu kararda, İzocam’ın ilgili pazarda hâkim durumunu kötüye kullandığına ve Kanun’un 4. maddesi kapsamında olduğuna, grup muafiyetten yararlanmadığına oybirliğiyle; bireysel muafiyet koşullarını doldurmadığına, söz konusu rekabete aykırı davranışlarından kaçınması gerektiğine ve 2008 mali yılı sonunda oluşan gayri safi gelirinin binde beşi oranında olmak üzere 1.317.714,37 TL idari para cezası verilmesine oyçokluğuyla karar verildi.

- Rekabet Kurulu, BOTAŞ Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda; 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (11.02.2010; 10-16/189-73)
- Rekabet Kurulu, ERA Reklam Hizmetleri Tekstil Mobilya ve Gıda San. Tic. A.Ş. (Wall Şehir Dizaynı ve Ticaret Ltd. Şti.)'nin Bodrum ilçesindeki belediyelere baskı yaparak kendileri dışındaki teşebbüslerin açık hava reklamcılığında faaliyet göstermesine engel olmaya çalıştıkları iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda; ihtilaf konusunun özel hukuk kuralları çerçevesinde çözümlenmesi gerektiğinden 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (11.02.2010; 10-16/180-68)
- Birleşme ve devralma işlemlerinin etkin bir şekilde denetlenmesi, işlem tarafları bakımından hukuki belirlilik sağlanması ve şeffaflık temel ilkelerinden hareketle 1997/1 sayılı Tebliğ'in yerine geçmek üzere hazırlanan Taslak 15.02.2010 tarihinde Rekabet Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlanmak suretiyle 05.03.2010 tarihine kadar kamuoyunun görüşüne sunuldu.
- Rekabet Kurulu'nun Roche Müstahzarları San. Tic. A.Ş., Eczacıbaşı İlaç Pazarlama A.Ş. ve Beşer Ecza Deposu Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin SSK, devlet ve üniversite hastanelerinin 2003 yılı grani-setron ihalelerinde 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri gerekçesiyle yaptığı soruşturmaya ilişkin 13.7.2006 tarihinde alınan Kurul kararının Danıştay tarafından bozulması nedeniyle dosya yeniden değerlendirildi. Rekabet Kurulu, Roche Müstahzarları San. Tic. A.Ş. ve Beşer Ecza Deposu Tic. ve San. Ltd. Şti. yönüyle yeniden yaptığı değerlendirme sonucunda yukarıda yer alan davranışların rekabetin engellenmesine yol açtığına ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştiren Roche Müstahzarları San. Tic. A.Ş. ve Beşer Ecza Deposu Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin, aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca cezalandırılmalarına ve yukarıda adı geçen teşebbüslerin, 2002 yılında oluşan yıllık net satışlarının taktiren % 1'i oranında olmak üzere; Roche Müstahzarları San. Tic. A.Ş.'ye 3.505.784,18 TL, Beşer Ecza Deposu Tic. ve San. Ltd.

Şti.'ye 404.768,67 TL idari para cezası verilmesine karar verdi. (18.02.2010; 10-18; 207-78)

- Rekabet Kurulu, British American Tobacco Türkiye A.Ş.'nin (BAT) tanıtım rafını kullanmayı kabul etmeyen teşebbüse Kent ve Polo markalı ürünleri vermeyerek rekabeti ihlal ettiği iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (18.02.2010; 10-18/199-75)
- Rekabet Kurulu, Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile nihai satış noktaları arasında imzalanacak "Yatırım Destek Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 4, 6 ve 7. maddeleri kapsamında rekabeti kısıtlayıcı herhangi bir hüküm içermemesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilmesine karar verdi. (25.02.2010; 10-19/239-93)
- Rekabet El Kitabı'nın 2. Baskısı 03.02.2010 tarihinde Rekabet Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlandı.
- Rekabet Kurulu, aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alan Alstom Power ve Ulaşım A.Ş.'nin Alstom Power Proje A.Ş.'yi tüm aktif ve pasifleriyle birlikte devralması işlemine; işlemin taraflarının aynı bütünlük içinde olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 Tebliğ kapsamında olmadığına ve işleme 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesinin karar verdi. (04.03.2010; 10-21/264-97)
- Rekabet Kurulu, Desa Deri San. ve Tic. A.Ş. ve Boyner Büyük Mağazacılık A.Ş.'ye ait mağazalarda Samsonite markalı ürünlerin aynı fiyata satıldığı ve söz konusu fiyatların aynı ürünün yurtdışındaki fiyatlarına kıyasla oldukça yüksek olduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda; 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına yer olmadığına, başvurunun reddine karar verdi. (04.03.2010; 10-21/273-101)
- Rekabet Kurulu, Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin bazı şebeke içi tarifelerini diğer GSM işletmecilerine girdi olarak temin ettiği ara bağlantı ücretinin altında belirlediği ve bu bağlamda fiyat sıkıştırması yoluyla hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda; Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma

açılması gerek bulunmadığına ve şikâyetin reddine karar verdi. (04.03.2010; 10-21/271-100)

- Rekabet Kurumu Başkanı Prof. Dr. Nurettin Kaldırım'ın Rekabet Kurumu'nun kuruluşunun 13. yıldönümü mesajı 05.03.2010 tarihinde Rekabet Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlandı.
- Rekabet Dergisi'nin 41. sayısı 08.03.2010 tarihinde Rekabet Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlandı.
- Araştırma Bültenin 11. Sayısı (Haziran 2009) 12.03.2010 tarihinde Rekabet Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlandı.
- Rekabet Kurulu, TİAK dışındaki reklam mecralarına ilişkin ölçüm yapan oluşumların mevcut yapılarının ve faaliyetlerinin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediğinin tespiti amacıyla yaptığı inceleme sonucunda Radyo İzleme Araştırma Kurulu ve Interactive Advertising Bureau Türkiye İnteraktif Reklam Platformunun mevcut yapıları ve faaliyetleri hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (11.03.2010; 10-22/303-111)
- Rekabet Kurulu, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. ile bayileri ve distribütörlerinin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında tanınan muafiyetten yararlandırılması talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. ile bayileri ve distribütörlerinin nihai satış noktalarıyla akdedecekleri tip sözleşmelerdeki 5 yılı aşmayan tek marka sınırlamalarına 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınmasına karar verdi. (18.03.2010; 10-24/331-119)
- Rekabet Kurulu, BP Petrolleri A.Ş. ile Kadıköy Cihaz Oto Tic. A.Ş. ortağı Rafet DİKİCİ arasında düzenlenen tapuya şerhli kira sözleşmesinin sonlandırılması talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda; başvuru konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin yapılan bayilik ve kira sözleşmelerinden oluşan ve rekabet yasağı içeren dikey ilişkinin 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına karar verdi. (24.03.2010; 10-26/359-130)

- Rekabet Kurulu, Petrol Ofisi A.Ş. ile Petrol – Tur Petrol ve Turizm Tic. ve San. Ltd. Şti (“Şirketler”) arasındaki dikey anlaşmaya muafiyet tanınması talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, Şirketler arasında imzalanan akaryakıt bayilik sözleşmesi, protokol ve intifa hakkına ilişkin resmi senetten oluşan dikey anlaşmada, 01.05.2008 tarihli bayilik sözleşmesi, 30.05.2008 tarihli protokol ve 20.08.2008 tarihli intifa hakkı tesisi ile tarafların iradelerinin yenilendiğini değerlendirerek, dikey ilişkinin 01.05.2008 tarihli bayilik sözleşmesi tarihinden itibaren 5 yıl süreyle 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına ve söz konusu anlaşmaya 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmayacağına karar verdi. (08.04.2010; 10-29/436-162)
- Rekabet Kurulu, yeni satın alınan FIAT marka otomobile 3 yıl ya da 150.000 km garanti verildiği ancak satış sözleşmesinde, 10 defa üst üste OPET akaryakıt şirketinden yakıt alınmaması halinde garantinin geçersiz olacağını düzenlenmiş olduğu, benzer uygulamanın aynı gruba ait Ford marka araçlarda da sürdürüldüğü iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, OPET Petrolcülük A.Ş.’nin, 10 defa kendisinden yakıt alınmaması durumunda FIAT marka otomobillerin garanti kapsamı dışında kalacağına ilişkin Yakıt Güvence Sistemi uygulamasına yönelik iddianın Rekabet Kurulu’nun 24.07.2008 tarihli kararında incelenip sonuca bağlanmış olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun çerçevesinde ön araştırma veya soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (08.04.2010; 10-29/442-170)
- Rekabet Kurulu, Form Group’un Türkiye dağıtıcılığını yaptığı cihazlara teknik servis hizmeti veren bir firmaya, yedek malzeme, müdahale aparatları ve çeşitli yazılımları sağlamayarak 4054 sayılı Kanun’u ihlal ettiği iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (08.04.2010; 10-29/446-169)
- Rekabet Kurulu, Marks&Spencer plc. İle Marka Mağazacılık A.Ş. arasında 08.01.2010 tarihinde akdedilen franchise sözleşmesinin grup muafiyeti kapsamında olduğunun tespit edilmesi, aksi takdirde ilgili sözleşmelere bireysel muafiyet tanınması talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, bahse konu franchise sözleşmesinin 2002/2

sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına karar verdi. (15.04.2010; 10-31/485-181)

- Rekabet Kurulu, Akpet Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş., Aytemiz Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş. ile Halis Koca Petrol İşletmeciliği arasında düzenlenen intifa sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda; akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak yapılan bayilik sözleşmesi ile intifa hakkı tanıyan sözleşmeden oluşan ve rekabet yasağı içeren dikey ilişkinin 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına karar verdi. (15.04.2010; 10-31/474-177)
- Rekabet Kurulu, Türkiye-Suudi Arabistan hattında faaliyet gösteren Türk Hava Yolları A.O.'nun aşırı fiyat uyguladığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (15.04.2010; 10-31/466-172)
- Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari sınırların Korunmasına İlişkin 2010/3 sayılı Tebliğ 18.04.2010 tarihli ve 27556 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Rekabet Kurulu Nezdinde Yapılan Sözlü Savunma Toplantıları Hakkında 2010/2 sayılı Tebliğ 24.04.2010 tarihli ve 27561 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Rekabet Kurulu, şalgam suyu üreticisi firmaların anlaşarak şalgam suyunun fiyatını maliyetlerinin çok üzerinde belirledikleri ve anılan durumun tüketici aleyhine sonuçlar doğurduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (06.05.2010; 10-34/547-195)
- Rekabet Kurulu, Nuh Çimento Sanayi A.Ş.'nin, Detaş Beton Sanayi A.Ş.'nin çimento taleplerini karşılamayarak 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal ettiği iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (06.05.2010; 10-34/541-193)

- Rekabet Kurulu, TTNNet A.Ş. aboneliğini iptal ettirip başka internet servis sağlayıcılarında hizmet almak isteyen abonelerin, TTNNet tarafından internet bağlantılarının kesilmesine rağmen portlarının dört ila beş gün boyunca boşaltılmaması suretiyle TTNNet aboneliğinden çıkmalarının ve rakip internet servis sağlayıcılarının hizmet vermeye başlamasının zorlaştırıldığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (06.05.2010; 10-34/540-192)
- Rekabet Kurulu, Vestel Angel güvenlik sistemlerinde benimsenen şifreleme uygulamaları sayesinde gözlem hizmetlerinin sadece MGİ Elektronik Cihazlar ve Kimyevi Ürünler San. Tic. A.Ş.'den temin edilebildiği iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (06.05.2010; 10-34/539-191)
- Rekabet Kurulu, Knauf İnşaat ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş. Dalsan Alçı San. ve Tic. A.Ş.'nin uygun fiyatlı alçı levha satılmasını engellemek amacıyla Oskay Yapı Malzemeleri İnş. San. Paz. Tic. Ltd. Şti.'ne marka ve logolarını kullanmamaları konusunda ihbarda bulunduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (06.05.2010; 10-34/538-190)
- Rekabet Kurulu, Pegasus Hava Yolları'nın 2004 yılından itibaren her yıl Haziran-Eylül döneminde Viyana-İstanbul seferleri için, Viyana'da bulunan koordinatörü aracılığı ile bu şehirde bulunan Akın, Side ve Yılmaz Seyahat acenteleri ile "gizli koltuk satış anlaşması" yaptığı, bu şekilde sezonluk biletlerin takriben %17'sinin hiçbir duyuru yapılmaksızın sadece adı geçen acentelere verildiği, diğer acentelerin mağdur olduğu haksız rekabete neden olduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (12.05.2010; 10-36/578-208)
- Rekabet Kurulu, 25.09.2007 tarihinde açılan Mediamarkt Media-Saturn Yönetim Hizmetleri Ltd. Şti.'nin düşük fiyat uyguladığı iddiasına yönelik alınan 04.10.2007 tarihli, 07-77/950-M sayılı Kurul

kararının Danıştay 13. Dairesinin kararı ile iptal ertesinde dosya konusunu yeniden değerlendirdi. Yaptığı değerlendirme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (12.05.2010; 10-36/575-205)

- Rekabet Kurulu, S&B Endüstriyel Mineraller A.Ş., Pabalk Maden San. ve Tic. A.Ş. ile gerçek kişiler Orca Kırker ve Bülent İper tarafından kurulan perlit pazarında faaliyet gösterecek ortak girişime izin verilmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, S&B Endüstriyel Mineraller A.Ş., Pabalk Maden San. ve Tic. A.Ş. ile gerçek kişiler Orca Kırker ve Bülent İper tarafından 14.01.2010 tarihli Hissedarlar Sözleşmesi ile kurulan ve perlit pazarında faaliyet gösterecek olan ortak girişimin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi kapsamında olmadığına, söz konusu ortak girişim anlaşmasının taraflar arasındaki rekabeti sınırlayan amaç ya da etki taşıması nedeniyle, bahse konu işleme 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığına ve bununla birlikte, söz konusu işleme, Kanun'un 5. maddesinde öngörülen şartların tamamını karşılaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına karar verdi. (27.05.2010; 10-38/657-224)
- Rekabet Kurulu, Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin SIM kart, kontör kart, dijital kontör, aktivasyon ve diğer abonelik hizmetlerinin toptan ve perakende satışı pazarındaki hâkim durumunu fiili münhasırlık uygulamalarıyla kötüye kullanarak Vodafone Telekomünikasyon A.Ş.'nin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası ve geçici tedbir talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, bahse konu iddiaların 11.11.2009 tarihli ve 09-54/1289-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile yürütülmekte olan soruşturma kapsamında değerlendirilmesine, adı geçen teşebbüsün 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi çerçevesinde geçici tedbir kararı alınması yönündeki talebinin ise bu aşamada reddine karar verdi. (27.05.2010; 10-38/659-226)
- Rekabet Kurulu, Petrol Sanayi Derneği İktisadi İşletmesi ile Rafinasyon & Rejenerasyon tesisleri arasında akdedilen "Atık Motor yağı Teslim ve Rafinasyon & Rejenerasyon Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, bahse konu sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca

menfi tespit belgesi verilmesine karar verdi. (10.06.2010; 10-42; 730-237)

- Rekabet Kurulu, Milangaz Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin Kırıkale'de bayisi ve ana dağıtım bayisi adı altında kendisi tarafından düşük fiyatlardan satış yapıldığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (10.06.2010; 10-42/732-239)
- Rekabet Kurulu Ankara Büyükşehir Belediyesinin kontrolünde bulunan Ankara Halk Ekmek ve Un Fabrikası A.Ş.'nin işletme hakkını verdiği ekmek satış büfeleri vasıtasıyla ekmek üretim pazarında rekabeti bozucu faaliyetlerde bulunduğu iddiası ile ilgili olarak 15.11.2007 tarihinde alınan Kurul kararının Danıştay tarafından bozulması nedeniyle yeniden yaptığı değerlendirme sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (10.06.2010; 10-42/717-230)
- Rekabet Kurulu, Net Ankara Telekomünikasyon Elektronik ve Bilgisayar Teknolojileri A.Ş. ve Vodafone Telekomünikasyon A.Ş.'den çağrı sonlandırma hizmeti alamadığı ve bu nedenle elektronik haberleşme sektöründe rekabetin kısıtlandığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (17.06.2010; 10-44/768-251)
- Rekabet Kurulu, United International Pictures Filmcilik ve Tic. Ltd. Şti.'nin Mersin Cep Sineması'nın talep ettiği filmleri temin etmediği iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (17.06.2010; 10-44/765-248)
- Rekabet Kurulu, Türk Telekomünikasyon A.Ş. ve TTNNet A.Ş.'den oluşan ekonomik bütünlüğün, son kullanıcılara sunulan metro ethernet internet hizmetine ilişkin fiyatlama ve yan uygulamalar yoluyla, fiyat sıkıştırması yaparak sektördeki hâkim durumunu kötüye kullandığı ve dolayısıyla rekabetin bozulduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (17.06.2010; 10-44/761-245)

- Rekabet Kurulu 01.07.2010 tarihli toplantısında Türk Hava Yolları A.O. hakkında soruşturma açılmasına karar verdi. Soruşturma, Türk Hava Yolları A.O.'nın İstanbul çıkışlı yurt içi ve yurt dışı hava yoluyla yolcu taşıma hatlarında rakip firma aleyhine dışlayıcı eylemlerde bulunup bulunmadığının tespit edilmesi amacıyla başlatıldı.
- Rekabet Kurulu 01.07.2010 tarihli toplantısında Efes Pazarlama ve Dağıtım Tic. A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına karar verdi. Soruşturma, Efes Pazarlama ve Dağıtım Tic. A.Ş. ve distribütörlerinin, satış noktalarına mal vermek için bu noktalarda sadece Efes markalı biraların satılmasını talep etmek ve/veya rakip ürün satan noktaların faaliyetlerini çeşitli uygulamalarla zorlaştırmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal edip etmediğinin ve Rekabet Kurulu'nun 22.04.2005 tarihli kararına uyulup uyulmadığının tespit edilmesi amacıyla başlatıldı.
- Rekabet Kurulu 02.07.2010 tarihli toplantısında Güneş Ekspres Havacılık A.Ş. ile Condor Flugdienst GmbH. hakkında soruşturma açılmasına karar verdi. Soruşturma, Güneş Ekspres Havacılık A.Ş. ile Condor Flugdienst GmbH.'nin aralarındaki anlaşmalar vasıtasıyla Almanya-Türkiye arasındaki uçuşlarda belli bir süre rekabete aykırı davranışlarda bulunmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal edip etmediğinin tespit edilmesi amacıyla başlatıldı.
- Rekabet Kurulu'nun 07.07.2010 tarihli ve 10-49/951-M sayılı kararı uyarınca, Aras Kargo Yurtiçi Yurtdışı Taşımacılık A.Ş., Filo Kargo A.Ş., MNG Kargo Yurtiçi ve Yurtdışı Taşımacılık A.Ş. ve Yurtiçi Kargo Servisi A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi için yürütülen soruşturma kapsamında 01.09.2010 Çarşamba günü, saat 10:00'da sözlü savunma toplantısı yapılacağı "Rekabet Kurulu Nezdinde Yapılan Sözlü Savunma Toplantıları Hakkında Tebliğ" uyarınca 13.07.2010 tarihinde Rekabet Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlandı.
- Rekabet Kurulu, Roche Müstahzarları San. A.Ş. ile Drogosan İlaçları San. ve Tic. A.Ş. arasında Roaccutane markalı ilaçlara ilişkin olarak 13.07.2009 tarihinde imzalanan Distribütörlük Sözleşmesi'ne (Sözleşme) menfi tespit belgesi verilmesi ya da muafiyet tanınması

talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, Sözleşme'ye 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığına ve söz konusu Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına karar verdi. (08.07.2010; 10-49/908-317)

- Rekabet Kurulu, Inco Limited'in hisselerinin CVRD Canada Inc. tarafından borsadan alım yoluyla/anlaşmasız devralınması işlemine ilişkin 01.02.2007 tarihinde aldığı kararın Danıştay tarafından 16.02.2010 tarihinde bozulması üzerine yeniden yaptığı inceleme sonucunda, Kurul kararına konu işlemin Rekabet Kurulunun izni olmaksızın gerçekleştirilmesi nedeniyle CVRD Canada Inc.'e 4054 sayılı Kanun uyarınca 1.592 TL. idari para cezası verilmesine karar verdi. (08.07.2010; 10-49/949-332)
- Rekabet Kurulu, Siemens Healthcare Diagnostik Tic. Ltd. Şti.'nin hâkim durumunu bazı dışlayıcı uygulamalar aracılığıyla kötüye kullandığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (08.07.2010; 10-49/896-310)
- Rekabet Kurulu, 05.08.2010 tarihli toplantısında Altın Et Entegre Tic. ve San. A.Ş., Aytaç Gıda Yatırım ve San. Tic. A.Ş., Aytaç Gıda Pazarlama Tic. ve San. A.Ş., Namet Gıda San. ve Tic. A.Ş., Kayarlar Et San. ve Tic. A.Ş., Pınar Entegre Et ve Un San. A.Ş. ve Yaşar Birleşik Paz. Dağ. Tur. ve Tic A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına karar verdi. Soruşturma, anılan teşebbüslerin "Ege ve Akdeniz bölgelerinde et ve et ürünleri pazarında toplu tüketim kanallarındaki müşterilerine" yönelik olarak fiyat tespiti, müşteri paylaşımı ve bilgi değişimi gibi bazı rekabeti sınırlayıcı eylemler içinde bulunup bulunmadıklarının tespiti amacıyla başlatıldı.
- Rekabet Kurulu, Türkiye Futbol Federasyonu'na bağlı maçların bilet satışının sadece Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Ticaret A.Ş.'nin internet sitesi üzerinden yapıldığı, söz konusu hizmetin sunumunda yüksek oranlarda hizmet bedellerinin tahsil edildiği ve hizmet arzında yaşanan sorunların tüketicilerin mağduriyetine neden olduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Ticaret A Ş ile futbol kulüpleri arasında akdedilen ve bilet satışlarına aracılık hizmetlerinin alımını düzenleyen sözleşmelerin

Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Ticaret A.Ş.’ye bir yıldan uzun süreli münhasırlık sağlayan hükümlerinin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesine aykırı olduğunu tespit etti. (05.08.2010; 10-52/1056-390)

- Rekabet Kurulu, Peugeot Türkiye Bayi Konseyi’ne üye 56 Peugeot bayisi tarafından 4054 sayılı Kanun’un ihlal edilip edilmediğinin tespiti için, 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca başlatığı soruşturmayı 06.08.2010 tarihinde tamamladı ve kararı tefhim edildi. Kurul, sayılan teşebbüslerin rekabeti kısıtlamaya yönelik faaliyetlerinin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiğine oybirliği ile karar verdi.
- Rekabet Kurulu, Peugeot Otomotiv Pazarlama A.Ş. tarafından sunulması planlanan “Peugeot Web Store” hizmetine menfi tespit belgesi verilmesi/bireysel muafiyet tanınması talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, Peugeot Otomotiv Pazarlama A.Ş. tarafından sunulması planlanan “Peugeot Web Store” hizmetine 4054 sayılı Kanun uyarınca menfi tespit belgesi verilemeyeceğine ancak gerçekleştirilmesi planlanan sistemin Kanun’un 5. maddesinde öngörülen şartların tamamını karşılaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına, fakat belirtilen işlemin ilgili ürün pazarında koordinasyona yol açma riski taşıması sebebiyle muafiyet süresinin üç yıl ile sınırlı tutulmasına karar verdi. (26.08.2010; 10-56/1064-396)
- Rekabet Kurulu, Türk Eczacıları Birliğinin 31. Dönem 1. Başkanlar Danışma Kurulu Toplantısında ve 31. Olağan Büyük Kongresinde eczanelerin alımlarıyla ve sürşarjla ilgili aldığı kararların ve bu doğrultuda uygulamalarının 4054 sayılı Kanun’a aykırı olduğu iddiaları ile ilgili olarak verdiği 18.09.2000 tarihli 1 kararının Danıştay 13. Dairesinin 16.06.2010 tarihli kararı ile iptal edilmesi üzerine dosyayı yeniden incelemesi sonucunda, Türk Eczacıları Birliği’ne 4054 sayılı Kanun’un 23.01.2008 tarih, 5728 sayılı Kanun’la değişik 16. maddesi ve para cezasında lehe düzenlemeler ile 2009 yılı sonunda oluşan gayri safi geliri dikkate alınarak takdire 2.433,60 TL idari para cezası verilmesine karar verdi. (26.08.2010; 10-56/1078-407)
- Rekabet Kurulu, Total Oil Türkiye A.Ş.’nin 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ’e aykırı davranışları hakkında gerekli yaptırımların uygulanması talebi üzerine yaptığı inceleme sonucun-

da, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (26.08.2010;10-56/1080-409)

- Rekabet Kurulu, Petrol Ofisi A.Ş ile başvuru konusu akaryakıt istasyonu arasında düzenlenen intifa sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu ve iptal edilmesi gerektiği, Petrol Ofisi A.Ş.'nin intifa hakkına dayanarak hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (26.08.2010; 10-56/1081-410)
- Rekabet Kurulu, Karbogaz Karbondioksit ve Kurubuz San. A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'a aykırı hükümler içeren sözleşmeler akdederek ilgili pazarda rekabeti ortadan kaldırmaya yönelik faaliyetlerde bulunduğu iddiasıyla sürdürdüğü soruşturma sonucu 001.12.2005 tarihinde aldığı kararın Danıştay tarafından kısmen iptali üzerine yeniden yaptığı inceleme sonucunda, Karbogaz Karbondioksit ve Kurubuz San. A.Ş. (Yeni Unvanı: Linde Gaz A.Ş.)'nin bayileriyle imzalamış olduğu münhasır dağıtım sözleşmelerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanan düzenlemeler bağlamında aykırı hükümler içermesi nedeniyle adı geçen teşebbüse takdiren 5.800 TL idari para cezası verdi. (02.09.2010, 10-57/1152-437)
- Rekabet Kurulu, ithal kömür pazarında yürüttüğü soruşturma sonucu, 25.07.2006 tarihinde aldığı kararın Danıştay tarafından iptali üzerine yeniden yaptığı inceleme sonucu, Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş. ve Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş.'nin Krutrade AG ile birlikte ithal parça kömür pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı işbirliği içinde olduğuna ve ekonomik birlik içinde bulunan Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş. ve Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş. ile ilgili olarak Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş.'ye 34.020,57 TL, Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş.'ne ise 20.369,24 TL idari para cezası verilmesine karar verdi. (02.09.2010, 10-57/1141-430)
- Rekabet Kurulu, 13.04.2009'te kargo taşımacılığı pazarında faali-

yet gösteren Aras Kargo Yurtiçi Yurtdışı Taşımacılık A.Ş.- Fillo Ürün Odaklı Taşımacılık A.Ş., MNG Kargo Yurtiçi ve Yurtdışı Taşımacılık A.Ş. ve Yurtiçi Kargo Servisi A.Ş. hakkında başlattığı soruşturma sonucunda, adı geçen şirketlerin 2006-2008 yılları arasında rekabeti bozma amaç ve etkili anlaşma yapmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine ve söz konusu anlaşmaya, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulları taşımaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmayacağına oybirliği ile ve Aras Kargo Yurtiçi Yurtdışı Taşımacılık A.Ş. - Fillo Ürün Odaklı Taşımacılık A.Ş. Ekonomik bütünlüğüne 6.530.799,79 TL., MNG Kargo Yurtiçi ve Yurtdışı Taşımacılık A.Ş.'ye 2.999.930,70 TL., Yurtiçi Kargo Servisi A.Ş.'ye 7.031.630,38 TL. idari para cezası verilmesine oyçokluğu ile karar verdi. (03.09.2010, 10-58/1193-449)

- Rekabet Kurulu, bazı Citroen (Baylas Otomotiv) bayileri hakkında 25.02.2009 tarihinde başlattığı soruşturmayı 23.09.2010'da sonuçlandırdı. Soruşturma kapsamında bazı Citroen bayilerinin 2007-2008 yıllarında aksesuar dâhil yeni araç satış fiyatlarını birlikte belirleyip uyguladıkları tespit edildi. Ayrıca aynı bayilerin satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetlerinde de fiyat tespiti anlaşması yaptıkları sonucuna ulaşıldı. Rekabet Kurulu'nun aldığı karar çerçevesinde 13 bayi için toplam 1.688.572 TL idari para cezasına hükmedildi.
- Rekabet Kurulu, 26.09.2010 tarihli toplantısında Tarımsal Süt Üreticileri Merkez Birliği hakkında soruşturma açılmasına karar verdi. Soruşturma Tarımsal Süt Üreticileri Merkez Birliği'nin, "tüm süt üretici birliklerinin önceden belirlenmiş bir bilgisayar programını kullanmalarına karar verdiği" iddiasının tespiti amacıyla başlatıldı.
- Rekabet Kurulu, Fortis Emeklilik ve Hayat A.Ş. hisselerinin %100'ünün BNP Paribas Assurance tarafından devralınması işleme hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucu doğurmayacağından izin verdi. (30.09.2010, 10-62/1279-483)
- Rekabet Kurulu, Sigorta Bilgi Merkezi'nin Motaport platformu üzerinden ikinci el araç alım satım aracılık hizmeti vermesine menfi tespit/muafiyet tanınması talebi üzerine yaptığı inceleme sonu-

cunda; Sigorta Bilgi Merkezi tarafından www.motaport.com adlı bir internet sitesi kurulması ve bu internet sitesinde alım satımına aracılık edecek binek araçlarının hasar ve pert geçmişlerinin sorgulanması hizmeti sunulmasına Menfi Tespit Belgesi verilmesine ve araçların hasar ve pert geçmişlerinin sorgulanması hizmeti sunulması için kullanılacak veri tabanının rakip teşebbüslere veya benzer nitelikli hizmetler sunan teşebbüslere satılmaması veya kullanılmaması kararına, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesi kapsamında üç yıl süreyle muafiyet tanınmasına karar verdi. (30.09.2010, 10-62/1277-481)

- Rekabet Kurulu, TNet A.Ş.'nin internet servis sağlayıcılığı hizmeti ile Tivibu isimli Web TV hizmetini bağlayarak bir pazardaki hâkim durumunu başka bir pazarda kötüye kullandığı ve Tivibu reklamlarında yer verilen hizmet bedelinin gerçeği yansıtmadığı iddialarına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine oybirliği ile karar verdi. (30.09.2010, 10-62/1287- 488)
- Rekabet Kurulu, Nuh Çimento A.Ş.'nin, hâkim durumda bulunduğu İstanbul Anadolu yakasındaki (İzmit dâhil) çimento pazarında hâkim durumdan kaynaklanan gücünü kullanarak, hazır beton pazarında fiyat sıkıştırması yaparak 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (07.10.2010; 10-63/1317-494)
- Rekabet Kurulu, tıbbi sarf malzemeleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin aralarında anlaşma yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla yürütülen soruşturma sonucunda, Kurul tarafından 16.03.2007 tarihinde alınan Kararın Medistar Biomedikal Mühendislik A.Ş. ve Nemed Tıbbi Ürünler Sanayi ve Dış Ticaret Ltd. Şti.'ne ilişkin kısmının Danıştay tarafından 07.05.2010 tarihinde bozulması üzerine dosya yeniden değerlendirdi. Kurul, yaptığı yeniden değerlendirme sonucunda; Medistar Biomedikal Mühendislik A.Ş.'ye 2009 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirinin taktiren %5 (yüzde beş)'i oranında olmak üzere 235,50 TL (ikiyüzotuzbeş TL elli Kr) idari para cezası verilmesine, Nemed Tıbbi Ürünler Sanayi ve Dış Ticaret Ltd. Şti.'ye 2009 yılı gayri safi gelirinin taktiren %4 (yüzde

dört)'ü oranında olmak üzere 246.781,14 TL (ikiyüzkırkaltıbinyediyüzseksenbir TL ondört Kr) idari para cezasının verilmesine karar verdi. (07.10.2010; 10-63/1325-497)

- Rekabet Kurulu, Shell&Turcas Petrol A.Ş. (Shell&Turcas) ile bildirim konu 38 bayisi arasında düzenlenen intifa ve kira sözleşmeleri ile bunlarla bağlantılı bayilik sözleşmelerinin, aynı veya çok yakın tarihlerde yenilenmeleri nedeniyle taraflar arasında geçmişten gelen dikey anlaşmanın kesintiye uğradığının kabulü ve 5 yıllık grup muafiyeti süresinin bu doğrultuda belirlenmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda; bayilik sözleşmeleri ile intifa/kira sözleşmelerinin aynı tarihte yenildiği 16 adedinin bu tarihten itibaren, bayilik sözleşmelerinin intifa/kira sözleşmelerinden kısa süre önce yenildiği 13 anlaşma için bayilik sözleşmeleri tarihinden itibaren, intifa/kira sözleşmelerinin bayilik sözleşmelerinden kısa süre önce yenildiği 9 adet anlaşmanın ise intifa/kira sözleşmelerinin imza tarihinden itibaren 5 yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlandığına karar verdi. (07.10.2010; 10-63/1313-491)
- Rekabet Kurulu, BOTAŞ Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş.'nin elektrik üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren BİS Enerji Elektrik Üretim A.Ş.'nin üretim yapabilmek için ihtiyacı olan doğalgazı haksız bir şekilde keserek teşebbüsün faaliyetlerini zorlaştırmak ve ayrımcılığa sebep olmak suretiyle hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (14.10.2010; 10-65/1372-510)
- Rekabet Kurulu, Coca Cola Satış ve Dağıtım A.Ş. ve/veya bayilerinin nihai satış noktaları ile akdettiği sözleşmelerde yer verilen kota taahhüdü, bedelsiz ürün, belirli bir meblağın ödenmesi gibi uygulamalar yoluyla gazlı içecek pazarında fiili münhasırlığa sebebiyet verildiği iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (14.10.2010; 10-65/1363-505)
- Rekabet Kurulu, Azgınoğlu Petrol Ürünleri Nakliyat İnş. Zir. San. ve Tic. Ltd. Şti. ile OPET Petrolcülük A.Ş. arasındaki dikey ilişkinin 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu

iddiası üzerine yapılan inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi.(14.10.2010; 10-65/1373-511)

- Rekabet Kurulu, TNT International Express Taşımacılık Ticaret Ltd. Şti., DHL Worldwide Express Taşımacılık Ticaret A.Ş., United Parcel Service Ünspet Paket Servisi ve Ticaret A.Ş.'nin Kargo taşımacılığı sektöründe rekabeti engelleyici nitelikte anlaşma yaptıkları iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (21.10.2010; 10-66/1405-526)
- Rekabet Kurulu, Kayserigaz Kayseri Doğalgaz Dağıtım Paz. ve Tic. A.Ş.'nin, abone bağlantı bedellerinde EPDK yönetmeliklerine aykırı hesaplama yaparak hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (21.10.2010; 10-66/1401-522)
- Rekabet Kurulu, Pet-Or Salıpazarı Petrol Orman Ürünleri Nakliyat İnşaat Tic. Ltd. Şti. ve Petrol Ofisi A.Ş. arasında düzenlenen intifa ve bayilik sözleşmelerinin 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda; Petrol Ofisi A.Ş. ile ilgili bayi arasında imzalanan akaryakıt bayilik sözleşmesi, protokol ve intifa hakkına ilişkin resmi senetten oluşan dikey anlaşmada, 01.05.2006 tarihli bayilik sözleşmesi, 07.09.2006 tarihli protokol ve 03.08.2006 tarihli intifa hakkı tesisi ile tarafların iradelerinin yenilendiğine ve dikey ilişkinin 01.05.2006 tarihli bayilik sözleşmesinden itibaren 5 yıl süreyle grup muafiyeti kapsamında olduğuna karar verdi. (27.10.2010; 10-67/1419- 536)
- Rekabet Kurulu, Domino's Pizza Restaurantları A.Ş.'nin bir haftalık süre zarfında uyguladığı fiyat politikasının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında incelenerek gereğinin yapılması talebi üzerine yaptığı değerlendirme sonucunda, 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (04.11.2010; 10-69/1458-557)
- Rekabet Kurulu, GSM işletmecileri tarafından anlaşmalı olarak tarife ve SMS ücretlerinin arttırıldığı ve ücretlendirme periyotlarının uzatıldığı iddiaları üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı

Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (04.11.2010; 10-69/1451-551)

- Rekabet Kurulu, Türk Telekomünikasyon A.Ş.’nin bağlı şirketi olan TTNNet A.Ş. tarafından verilen perakende seviyede internet hizmetinin aynı zamanda Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından da sunulması işlemine menfi tespit belgesi verilmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda; hâlihazırda Türk Telekomünikasyon A.Ş.’nin bağlı şirketi olan TTNNet A.Ş. tarafından verilen perakende seviyede internet erişim hizmetinin aynı zamanda Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından da sunulması işleminin 4054 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığına karar verdi. (10.11.2010; 10-71/1479-567)
- Rekabet Kurulu, CarrefourSA Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi A.Ş. (CarrefourSA)’nın ürün tedarikçisi Bayteklar Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. ile imzalamış olduğu “satım sözleşmesi”nin CarrefourSA lehine olağanüstü hükümler içerdiği, CarrefourSA’nın bu tip uygulamaları ile piyasada çok büyük avantajlar elde ettiği ve yerel zincirleri pazar dışında bırakmak için çalıştığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (10.11.2010; 10-71/1487- 570)
- Rekabet Kurulu, Havaalanları Yer Hizmetleri A.Ş.’nin Gaziantep havalimanı ile Gaziantep şehir merkezi arasında karayolu ile yolcu taşıma pazarında tekel durumunda olduğu ve hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiaları üzerine yaptığı inceleme sonucunda; 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verdi. (25.11.2010; 10-73/1517-579)
- Rekabet Kurulu, Mersin Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş.’nin Mersin Limanı’nda sunduğu hizmetlerin tarifelerinde aşırı fiyat uyguladığı iddiası üzerine yaptığı inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. (25.11.2010; 10-73/1518-580)
- “Birleşme ve Devralmalarda İlgili Teşebbüs, Ciro ve Yan Sınırlamalar Hakkında Kılavuz Taslağı”, Rekabet Kurumu tarafından 26.11.2010 tarihinde kamuoyunun görüşlerine açıldı. Taslak Kılavuz hakkındaki görüşler, 14.12.2010 tarihine kadar Rekabet Kurulu’na bildirilebilecektir.

- Kurul, TCDD İskenderun Limanı'nın 36 yıllığına "işletme hakkının verilmesi" yöntemiyle özelleştirilmesi işlemine izin verilmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda; TCDD İskenderun Limanı'nın "işletme hakkının" 36 yıl süreyle Limak Yatırım Enerji Üretim İşletme Hizmetleri ve İnşaat A.Ş. veya Kumport Liman Hizmetleri ve Lojistik Sanayi ve Ticaret A.Ş. veya YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.-Alp Ateş Ltd. Şti.-Butros Deniz ve Nakliyat A.Ş.-Sabay Denizcilik Vapur Acentalığı Nakliye ve Ticaret Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu veya Global Liman İşletmeleri A.Ş. veya CEY Liman İşletmeleri A.Ş. (Cey Grubu Ortak Girişimi) tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, adı geçen teklif sahiplerinden herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma işlemi sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına karar verdi. (02.12.2010; 10-75/1538-592)
- Kurul, Arçelik A.Ş. ile Sony Europe Limited arasındaki fason üretim anlaşmasına menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi üzerine yapılan inceleme sonucunda, Arçelik A.Ş. ile Sony Europe Limited arasında imzalanan "Temel Satın Alma Anlaşması"na, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, bununla birlikte söz konusu anlaşmaya, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılama nedeniyle 5 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına karar verdi. (08.12.2010; 10-76/1572-605)
- Kurul, Başkent Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'nin %80 oranındaki hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında, MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi üzerine yapılan inceleme sonucunda; Başkent Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'nin %80 oranındaki hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu

hisselerin MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. hissedarlarından Mehmet Kazancı, Esin Kazancı, Begüm Kazancı ve Mustafa Kurnaz'ın Kazancı Holding A.Ş. ve dolayısıyla Akxa Elektrik Perakende Satış A.Ş. ile aynı ekonomik bütünlük içinde olduğuna ve 4054 sayılı Kanun kapsamında tek bir teşebbüs olarak kabul edilmesine; devir işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca hâkim durum yaratan veya mevcut hâkim durumu güçlendiren ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığına, dolayısıyla bildirim konusu işleme izin verilmesi verilmesinde sakınca bulunmadığına karar verdi. (16.12.2010; 10-78/1643- 608)

- Kurul, Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş., Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin özelleştirilmesi sürecinde yapılan bildirimler kapsamındaki inceleme sonucunda; Rekabet Kurulu, teklif sahiplerinden MMEKA'nın hissedarlarından Mehmet Kazancı, Esin Kazancı, Begüm Kazancı ve Mustafa Kurnaz'ın, Kazancı Holding A.Ş. ve dolayısıyla Akxa Elektrik ile aynı ekonomik bütünlük içinde olduğu ve 4054 sayılı Kanun kapsamında tek bir teşebbüs olarak kabul edilmesi gerektiğine; İş-Kaya-MMEKA ve/veya Akxa Elektrik tarafından Boğaziçi, Gediz ve Trakya'nın üçünün birden devralınması halinde, Kazancı Holding bakımından hâkim durum yaratılması suretiyle ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun doğacağı ve söz konusu işlemlere izin verilemeyeceğine, ancak söz konusu teşebbüslerin Boğaziçi, Gediz ve Trakya'dan sadece ikisini devralmaları durumunda 4054 sayılı Kanun bakımından bir sakınca oluşmayacağına; Dicle'nin, İş-Kaya-MMEKA-Rosse tarafından devralınması işleminde ise bir sakınca olmadığına; Boğaziçi, Gediz, Trakya ve Dicle'nin dördünün birden Eti Gümüş tarafından devralınması işleminin hâkim durum yaratılması suretiyle ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açacağından söz konusu işlemlere izin verilemeyeceğine; bununla birlikte Boğaziçi, Gediz, Trakya ve Dicle'den sadece üçünün Eti Gümüş tarafından devralınması halinde ise 4054 sayılı Kanun bakı-

mından bir sakınca olmadığına; ayrıca, söz konusu özelleştirme işlemlerinde adı geçen teşebbüsler dışındaki teklif sahiplerinden Park Holding A.Ő.'nin Boğaziçi'ni, Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ő.'nin Gediz'i, IC İçtaş veya KCETAŞ-AYEN'den birinin Trakya'yı, Karavil – Ceylan İnşaat veya Çalık Enerji'den birinin Dicle'yi devralması işlemlerinin 4054 sayılı Kanun açısından herhangi bir sakınca taşımadığına karar verdi. (16.12.2010; 10-78/1643-608)

Birleşme ve Devralmalar'da Önemli Mevzuat ve Kararlar

- Rekabet Kurulu, Tronox Incorporated'in sahibi olduğu belirli varlıklar ve hisseler üzerindeki tek başına kontrolün Huntsman Corporation tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (06.01.2010; 10-01/6-4)
- Rekabet Kurulu, Platinum Equity LLC'nin portföy şirketleri olan "DyStar Textilfarben GmbH" ve "DyStar Textilfarben GmbH & Co Deutschland KG"nin sahibi olduğu belirli varlıkları ve bağlı kuruluşlarındaki belli hisseleri üzerindeki kontrolün, Kiri Holding Singapore Private Limited tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (12.01.2010; 10-04/49-24)
- Rekabet Kurulu, Yemsel Tavukçuluk Hayvancılık Yem. Hay. San. ve Tic. A.Ş.'nin Karadeniz İtimat Koll. Şti.'nden "Köytür Piliç" markasını ve ilişkili diğer markaları devralması işleminin tarafların aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer almaları nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına ile karar verdi. (21.01.2010; 10-08/68-32)
- Rekabet Kurulu, Kayalar Meffert Boya Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin sermayesinin %50'sini oluşturan hisselerin, Kayalar Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Zafer Kayalar tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (21.01.2010; 10-08/71-35)
- Rekabet Kurulu, Anadolu Göcek Marina Turizm Yatırımları A.Ş.'nin kontrolünü sağlayan ve şirket sermayesinin %100'ünü temsil eden payların, hak, unvan ve menfaatleri ile birlikte Doğuş Turizm Sağlık Yatırımları ve İşletmeciliği San. ve Tic. A.Ş., Doğuş Holding A.Ş., Doğuş Araştırma Geliştirme ve Müşavirlik Hiz. A.Ş.,

Doğuş Gayrimenkul Yatırım ve İşletme A.Ş., Körfez Havacılık Turizm ve Tic. A.Ş.'ye devredilmesi işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olduğuna; ancak tarafların toplam pazar payları ve cirolarının aynı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına karar verdi. (04.02.2010; 10-13/152-63)

- Rekabet Kurulu, GS Powers Holdings LLC'ın MITSU Holdings LLC'yi VE MCEPF Metro I Inc.'i devralması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (04.02.2010; 10-13/153-64)
- Rekabet Kurulu, Rieter Perfojet SAS'ın çıkarılmış ve ödenmiş sermayesini temsil eden hisselerinin tamamının Andritz AG tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (11.02.2010; 10-16/184-71)
- Rekabet Kurulu, Hewlett-Packard tarafından 3Com Corporation'un tüm hisselerini devralma işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (18.02.2010; 10-18/213-83)
- Rekabet Kurulu, The Black and Decker Corporation'ın kontrolünün tamamının The Stanley Works tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olduğuna; ancak tarafların toplam pazar payları ve cirolarının aynı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına karar verdi. (25.02.2010; 10-19/231-88)
- Rekabet Kurulu, BHC Haroshet Matechet Beit Hashita Ltd.'in Dere&Company tarafından, iştiraki Zvaim Investment Holding Company Ltd. aracılığıyla devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendi-

rilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (04.03.2010; 10-21/268-99)

- Rekabet Kurulu, Union Investment Real Estate GmbH tarafından, Multi Veste 186 B.V.'nin Forum Mersin Gayrimenkul Yatırım A.Ş.'deki %35 oranındaki hissesinin satın alınarak tek başına kontrolün tesis edilmesi işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verdi.(11.03.2010; 10-22/305-113)
- Rekabet Kurulu, ZF Türk Sanayi ve Tic. A.Ş. tarafından ZF Trading Otomotiv Parçaları A.Ş.'nin tüm aktif ve pasifleriyle birlikte küll halinde devralınması işleminin taraflarının aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamına olmadığına karar verdi. (24.03.2010; 10-26 352-126)
- Rekabet Kurulu, Merve İnşaat Taahhüt Müh. Nak. Ltd. Şti.'ne ait hazır beton tesisinin Çimbeton Hazır beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş. tarafından kiralama yoluyla devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (08.04.2010; 10-29/443-167)
- Rekabet Kurulu, Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranındaki hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında, Limak İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. veya Çalık Enerji ve Sanayi Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tâbi olduğuna ve adı geçen teklif sahiplerinden herhangi biri tarafından muhtemel devralma işlemi sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucu doğmayacağından işleme izin verdi. (08.04.2010; 10-29/438-164)

- Rekabet Kurulu, Çamlıbel Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin %100 oranındaki hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Kolin İnşaat”) veya Anadolu Doğalgaz Dağıtım A.Ş. (“Anadolu Doğalgaz”) veya Cengiz Elektrik Toptan Satış A.Ş. (“Cengiz Elektrik”) veya Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Çalık Enerji”) tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, özelleştirme kapsamındaki hisselerin, Kolin İnşaat, Anadolu Doğalgaz, Cengiz Elektrik veya Çalık Enerji tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tâbi olduğuna ve adı geçen teklif sahiplerinin herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma işlemi aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması, mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından işleme izin verdi. (08.04.2010; 10-29/437-163)
- Rekabet Kurulu, Siemens Medical Holding GmbH’nin tam kontrolünün Drägerwerk AG & Co, KGaA tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ’de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (15.04.2010; 10-31/477-178)
- Rekabet Kurulu, Rheinmetall AG tarafından Man Nutzfahrzeuge AG’nin Man Askeri Bölümü’nün devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olduğuna; ancak tarafların toplam pazar payları ve cirolarının aynı Tebliğ’de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle işlemin izne tâbi olmadığına karar verdi. (15.04.2010; 10-31/464-171)
- Rekabet Kurulu, Ramateks Metal San. ve Tic. A.Ş.’nin hisselerinin Mechel Service Global B.V. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ’de belirtilen nitelikte halim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağına karar verdi. (10.06.2010; 10-42/729-236)

- Rekabet Kurulu, Ford Motor Company'ne ait Volvo Cars of North America LLC ve Volva Car Corporation şirketlerinin Shanghai Geely Zaho Yuan International Investment Co., Ltd. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (17.06.2010; 10-44/778-258)
- Rekabet Kurulu, Mikroelektronik Araştırma Geliştirme Tasarım ve Ticaret Limited Şirketi hisselerinin %85'lik kısmının ASELSAN Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (17.06.2010; 10-44/767-250)
- Rekabet Kurulu, Hedef Alliance A.Ş.'nin %30 hissesinin Allinace Healthcare Turkey A.Ş. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (08.07.2010; 10-49/910-319)
- Rekabet Kurulu Bölünmez Petrocülük A.Ş.'nin %70 oranında hissesinin Milangaz Petrol Ticaret Sanayi A.Ş. tarafından devralınması işlemine 5054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağında izin verdi. (08.07.2010; 10-49/932-330)
- The Coca-Cola Company adına tescilli "Damla Minera" ticari markasının tüm hakları ile Coca-Cola İçecek A.Ş. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağında izin verdi. (08.07.2010; 10-49/910-319)

- Rekabet Kurulu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satışı sunulan Akmaya Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nün Dosu Maya Mayacılık A.Ş. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı Tebliğ çerçevesinde hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (05.08.2010; 10-52/991-355)
- Rekabet Kurulu, AFM Uluslararası Film Prodüksiyon Tic. ve San. A.Ş.'nin halka açık hisseleri dışındaki %88,01 oranındaki hisselerinin Esas Holding A.Ş. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (05.08.2010; 10-52/1004-380)
- Rekabet Kurulu, İform Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin hisselerinin tamamının Legrand France SA tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna ve Hisse Alım Sözleşmesinin 5.1.4.(b) bendinin ikinci paragrafının ikinci ve üçüncü cümlelerinin sözleşme metninden çıkarılması koşuluyla izin verdi. (08.08.2010; 10-49/898-312)
- Rekabet Kurulu, Mesa Mesken Sanayi A.Ş. Mesa Hastanesi Şubesi'nin taşınır ve taşınmaz malları ile diğer tüm haklarının Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve TOBB ETÜ Sağlık Hizmetleri A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda; bildirim konusu işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verilmesine, ancak söz konusu işlemin, Rekabet Kurulunun izni olmaksızın gerçekleştirilmesi nedeniyle 11.446,4 TL idari para cezası verilmesine karar verdi. (26.08.2010; 10-56/1088-408)

- Rekabet Kurulu, Doğal Elektrik Üretim A.Ş. hisselerinin %80'inin, Gama Enerji A.Ş.'den Hamza DOĞAN'a devredilmesi işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olduğuna; ancak tarafların toplam pazar payları ve cirolarının aynı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına karar verdi. (02.09.2010, 10-57/1138-427)
- Rekabet Kurulu, ERWO Grubu şirketlerinden Südwolle GmbH & Co. KG ve ISBE Holding AG'nin, Stöhr Grubu iştiraklerinden Kammgarn Spinnerei Stöhr GmbH'nin malvarlıkları ile S.C. Stoehr Rom S.R.L.'nin hisse senetlerini devralması işlemine izin verilmesi talebi üzerine yapılan inceleme sonucunda; bildirim konusu işlemin tarafların toplam pazar payları ve cirolarının ilgili Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına ve bahse konu işleme, talep üzerine 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesine karar verdi. (02.09.2010, 10-57/1148-433)
- Rekabet Kurulunun 08.07.2010 tarih ve 10-49/900-314 sayılı kararı ile koşullu olarak onaylanan Burgaz Alkollü İçecekler Ticari ve İktisadi Bütünlüğü (Burgaz)'nün Mey İçki San. ve Tic. A.Ş. tarafından belirli taahhütler çerçevesinde devralınması işleminin yerine getirilmesi için taahhütte yer alan bazı hususların uyarlanması talebi üzerine yapılan inceleme sonucunda Kurul; (1) ayırıştırma sürecinde Burgaz'ın rekabetçi değerinin korunması ve arz sürekliliğinin sağlanmasını teminen, stokların önemli ölçüde azalması halinde, bağımsız Burgaz yönetiminin gözetiminde olması ve Kurula bilgi verilmesi kaydıyla, üretimin Mey İçki San. ve Tic. A.Ş. bünyesinde yapılabileceğine, muhtemel alıcının tercih etmemesi halinde Burgaz üretim tesisi ve/veya ekipmanlarının söz konusu alıcıya satılmayabileceğine ve bununla birlikte, tesis ve ekipmanların ayırıştırma süreci içinde elden çıkartılması gerektiğine, (2) Ayırıştırma konusu varlıkların, 08.07.2010 tarih, 10-49/900-314 sayılı Kurul kararı doğrultusunda blok satışının, daha rekabetçi piyasa yapısının tesisi bakımından yararlı olabileceğine; bununla birlikte, ayırıştırma konusu varlıkların muhtemel uygun alıcılara bağlı olarak bölünecek de satılabileceğine; bu durumda satışa konu varlık için mezkûr kararın (ix). maddesinin (iii) bendinde duracağı belirtilen sürenin ayırıştırmaya konu diğer varlıklar için uygulanamayacağına, (3)

Ayrıştırma Uzmanı Sözleşmesindeki uygun alıcıya yönelik talebin değerlendirilmesinde 08.07.2010 tarih, 10-49/900-314 sayılı Kurul kararının (vi). maddesinin (iv) bendinin geçerliliğini koruduğuna, karar verdi. (16.09.2010, 10-59/1203-M)

- Rekabet Kurulu, Toprak Karo Bozüyük Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nün Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi üzerine yapılan inceleme sonucunda Toprak Karo Bozüyük Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nün Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı “Rekabetin Korunması Hakkında Kanun”un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında olduğuna, ancak aynı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen pazar payı ve ciro eşiklerinin aşılmaması nedeniyle izne tabi olmadığına karar verdi. (16.09.2010, 10-59/1217- 460)
- Rekabet Kurulu, Tur Enerji A.Ş.'nin elinde bulunan Bosphorus Gaz Corporation A.Ş. hissesinin, % 20'sinin Gazprom Germania GmbH, % 8,5'inin Metin ŞEN, % 1.99'unun Ali Haydar ŞEN ve % 8,5'inin Adnan ŞEN tarafından devralınması işleminin, Bosphorus Gaz Corporation A.Ş.'nin kontrolünde herhangi bir değişikliğe yol açmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verdi. (16.09.2010, 10-59/1216-459)
- “Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (No: 2010/4)”, 07.10.2010 tarihli ve 27722 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. İşbu Tebliğ, 01.01.2011 tarihinde yürürlüğe girecek.
- Rekabet Kurulu, Burger King Holdings Inc.'in tüm hisselerinin 3G Capital Partners Ltd. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi.(14.10.2010; 10-65/1361-503)
- Rekabet Kurulu, AVES Depoculuk ve Antrepoculuk Hizmetleri A.Ş.'nin %75'lik hissesinin NuStar Holdings BV tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olduğuna; ancak tarafların toplam pazar payları

ve cirolarının aynı Tebliğ’de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına karar verdi. (14.10.2010; 10-65/1370-508)

- Rekabet Kurulu, Elkon Elektrik San. ve Tic. A.Ş.’nin kapanış tarihi itibarıyla sermayesinin tümünü oluşturan hisselerin Imtech N.V., Imtech B.V., Imtech 1 B.V., Imtech Marine Group B.V., Radio Holland Group B.V. tarafından iktisap edilmesi işlemine 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ’de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (14.10.2010; 10-65/1359-502)
- Rekabet Kurulu, AirTies Kablosuz İletişim San. ve Dış Tic. A.Ş. hisselerinin bir kısmının sermaye artırımı ve hisse devri yoluyla Finvus S.C.A tarafından devralınması işlemine, 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ’de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (14.10.2010; 10-65/1388-514)
- Rekabet Kurulu, Omega Holdco B.V. sermayesinin %51 hissesinin Apollo Management L.P. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ’de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi.(21.10.2010; 10-66/1396-517)
- Rekabet Kurulu, Doğan Şirketler Grubu Holding A.Ş.’nin Ray Sigorta A.Ş. bünyesinde sahip olduğu ve sermayesinin %10’una tekabül eden paylardan 1 fazlasına karşılık gelen paylarının Vienna Insurance Group Weiner Stadtische Versicherung AG ve TBIH Financial Services Group N.V. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ’de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu yaratmayacağından izin verdi. (27.10.2010; 10-67/1410-528)
- Rekabet Kurulu, hisselerinin tümü Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun elinde bulunan Multinet Kurumsal Hizmetler A.Ş.’nin C.D Holding Internationale tarafından devralınması işlemine izin ve-

rilmesi talebi üzerine yaptığı değerlendirme sonucunda; bildirim konusu işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. Bununla beraber, yemek çeki sektörünün oligopolistik yapısı; Rekabet Kurulu'nca 2004 yılında yürütülen soruşturmada müşteri paylaşmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri tespit edilen sektörün en önemli iki oyuncusundan birinde ihlal döneminde Cheque Dejeuner C.C.R.'nin hissedarlığının bulunması; keza sıklıkla Kurula yapılan şikâyet başvuruları üzerine daha sonraki incelemelerde bu sektörde rekabetin sınırlı olduğunun teşhis edilmiş olması; diğer yandan sektördeki en büyük iki oyuncunun içinde buldukları gruplarda yer alan teşebbüsler ile Cheque Dejeuner Grubunda yer alan bir teşebbüsün Fransa'da da müşteri paylaşmak suretiyle rekabet kurallarını ihlal ettiklerinin Fransız Rekabet Otoritesinin 2001 yılındaki kararıyla tespit edilmiş olduğu dikkate alarak, söz konusu devralma işlemiyle beraber ilgili sektörde bazı rekabet sorunlarının doğabileceği endişesi dolayısıyla, TMSF'nin bu yönde Başkanlıkça bilgilendirilmesine karar verdi. (04.11.2010; 10-69/1455-555)

- Rekabet Kurulu, Altek Alarko Elektrik Santralleri Tesis, İşletme ve Ticaret A.Ş.'nin Société Nationale d'Électricité et de Thermique'in elinde bulunan %50 oranındaki hissesinin Alsim Alarko Sanayi Tesisleri ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işlemine, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (04.11.2010; 10-69/1446- 546)
- Rekabet Kurulu, RCI Banque S.A. ile Ordu Yardımlaşma Kurumu arasında "FOR Finansman Anonim Şirketi" unvanı ile ortak girişim şirketi kurulması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olduğuna; ancak tarafların toplam pazar payları ve cirolarının aynı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına karar verdi. (04.11.2010; 10-69/1461-559)
- Rekabet Kurulu, Petrol Ofisi A.Ş.'nin % 54,14 oranında hisselelerinin OMV Enerji Holding A.Ş. tarafından devralınması işlemine

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (25.11.2010; 10-73/1520-581)

- Kurul, Şeker Mortgage Finansman A.Ş.'de İpotek Financing S.A.'ya ait olan %99,995 oranında hissenin %51'inin Şekerbank T.A.Ş. tarafından devralınması işlemine, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (16.12.2010; 10-78/1599-610)
- Kurul, Nokia Siemens Networks B.V. tarafından Motorola Inc.'in birtakım kablosuz ağ altyapı varlıklarının devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (16.12.2010; 10-78/1614-618)
- Kurul, Nortel Networks International Finance B.V. 'nin Nortel Networks Netaş Telekomünikasyon A.Ş.'deki %53,13 oranında hissesinin, JP Morgan Chase Group tarafından kontrol edilen One Equity Partners IV L.P.'nin iştiraki olan OEP Rhea Turkey Tech B.V. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (16.12.2010; 10-78/1615-619)
- Kurul, CMA CGM SA'nın hisse senedine dönüşecek tahvillerinin Yıldırım Holding A.Ş. tarafından devralınması işlemine, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (23.12.2010; 10-80/1654-629)
- Kurul, MWM Holding GmbH ve MWM GmbH'nin tam kontrolünün Caterpillar Inc. tarafından Caterpillar Investment GmbH&Co

KG kanalıyla devralınması işlemine, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (23.12.2010; 10-80/1666-638)

- Kurul, Doğu GE Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.'nin kontrolünü sağlayan ve Şirket sermayesinin %25,5'ini temsil eden General Electric Capital Corporation'a ait payların Doğu Holding A.Ş. tarafından devralınması işlemine, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (23.12.2010; 10-80/1656- 631)
- Kurul, T. Garanti Bankası A.Ş.'nin %24,89 oranındaki hissesinin Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A. tarafından Doğu Holding A.Ş. ve General Electric Capital Corporation'dan devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (29.12.2010; 10-81/1696-646)

Özelleştirme’de Önemli İlan ve Kararlar

- Rekabet Kurulu, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.’ye ait Kastamonu, Çorum, Çarşamba, Kırşehir, Turhal ve Yozgat şeker fabrikalarının (Portföy C) bir bütün halinde “varlık satışı” yöntemiyle özelleştirilmesi işlemine ilişkin yaptığı inceleme sonucunda işleme ancak Ortak Girişim Beyannamesinde kurulacağı belirtilen şirkette ortak girişimin üyelerinin en az % 51’ine sahip olacağını belirttikleri hisseleri dışındaki hisselerin tamamına veya bir kısmına Konya Şeker Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin sahip olması halinde, bu işlem için Rekabet Kurulu’na izin başvurusunda bulunulması şartıyla izin verdi. (21.01.2010; 10-08/65-29)
- Rekabet Kurulu, Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.’nin Ayvalık Tuz İşletmesi Müdürlüğü tarafından işletilen Ayvalık Tuzlasına ait tuz üretim işi ile ilgili varlıkların “işletme hakkının verilmesi” ve “satış” yöntemleri ile bir bütün halinde özelleştirme yoluyla devredilmesi işlemine ilişkin yaptığı inceleme sonucunda; devralma işleminin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında olduğuna, teklif verenler arasında bir tek Cihanbeyli Madencilik tuz Nakl. Kimya San ve Tic. A.Ş.’nin izne tâbi olduğuna, ancak onun da 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi hükmü çerçevesinde yeni bir hâkim durum yaratılmasının ya da mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmayacağına, bu nedenle işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına karar verdi. (11.02.2010; 10-16/182-69)
- Rekabet Kurulu, İçkale Enerji Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş. hisselerinin tamamının, Akenerji Elektrik Üretim A.Ş. ile Raif Ali DİNÇKÖK, Ayça DİNÇKÖK, Gamze DİNÇKÖK YÜCAOĞLU ve Alize DİNÇKÖK EYÜBOĞLU tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ’de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (06.05.2010; 10-34/553-198)
- Rekabet Kurulu, Nitromak DNX Kimya Sanayi A.Ş.’nin sermayesinin %50’sini oluşturan hisselerin, Incitec Pivot Explosives Holdings Pty Ltd. tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı

Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (06.05.2010; 10-34/565-199)

- Rekabet Kurulu, Turkland Bank A.Ş.'nin %9 oranındaki hissesinin BankMed tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (12.05.2010; 10-36/576-206)
- Rekabet Kurulu, Styron LLC'nin limited şirket olarak sahip olduğu hakların tamamı ile Stryon B.V.'nin ortaklık paylarının tamamının Dow Chemical Company'den ve Dow Chemical Company'nin bazı iştiraklerinden, Bain Capital Investors tarafından devralınması işlemine, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucuna yol açmayacağından izin verdi. (12.05.2010; 10-36/608-211)
- Rekabet Kurulu, Ray Sigorta A.Ş. aracılığıyla sigorta sektöründe faaliyet gösteren TBIH Financial Services Group N.V.'nin pay sahipleri olan Vienna Insurance Group Weiner Stadtische Versicherung AG ve Kardan Financial Services B.V.'nin, TBIH üzerindeki kontrollerinin, 29.12.2009 tarihinde imzaladıkları "Değişiklik Protokolü" ile yeniden yapılandırılması işlemine izin verilmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda, bildirim konusu işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verdi. (27.05.2010; 10-38/650-218)
- Rekabet Kurulu, Maxi TV ve İktisadi Bütünlüğü'nün TMSF tarafından satışı ihalesinde en yüksek iki teklifi veren Sebil Telebizyon Yayıncılık A.Ş. ile Er Televizyon Yayıncılık Hizmetleri A.Ş. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına karar verdi. (10.06.2010; 10-42; 737-242)

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satışı sunulan Burgaz Alkollü İçkiler Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nün Mey İçki San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınmasına izin verilmesi talebiyle 24.03.2010 tarihinde yapılan nihai bildirim üzerine Rekabet Kurulu, 08.07.2010 tarihli toplantısında aldığı 10-49/900-314 sayılı kararlarla, işleme belirli koşullar dairesinde izin verdi.
- Rekabet Kurulu, Zorlu Enerji Elektrik Üretim A.Ş.'nin kontrolünde olan Amity Oil International Pty. Ltd.'nin hisselerinin ve dolayısıyla kontrolünün tamamının TransAtlantic Worldwide Ltd. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi üzerine yaptığı inceleme sonucunda; Zorlu Enerji Elektrik Üretim A.Ş. ile TransAtlantic Worldwide Ltd. arasında gerçekleştirilen; Zorlu Enerji Elektrik Üretim A.Ş. kontrolünde olan Amity Oil International Pty. Ltd.'nin hisselerinin TransAtlantic Worldwide Ltd. tarafından devralınması işlemi çerçevesinde taraflar arasında "Hisse Devir Sözleşmesi", "Çerçeve Gaz Alım Sözleşmesi", "Katılım Sözleşmesi", "Gaz Bağlantı Sözleşmesi" ve "Gaz Depolama Sözleşmesi" imzalanması ile gerçekleştirilecek olan stratejik işbirliğinin 4054 sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında olduğuna ve bununla birlikte söz konusu stratejik işbirliğine, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılama nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına karar verdi. (05.08.2010; 10-52/1047- 386)
- T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca, Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş., İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.deki %100 oranındaki hissenin özelleştirme ilanı 17.08.2010 tarihinde yayımlandı. İlane göre %100 oranındaki hisse blok olarak satış yöntemi ile özelleştirilecek. Söz konusu ihalelere ön yeterlilik için son başvuru tarihi 17.09.2010'dur.
- Özelleştirme Yüksek Kurulunun 01.10.2010 Tarihli ve 2010/86 Sayılı Kararı, 05.10.2010 tarihli ve 27720 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. İşbu karar uyarınca, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin, Fırat Elektrik Dağıtım A.Ş.deki %100 oranındaki hissesinin, İhale Komisyonu tarafından yapılan 18.02.2010 tarihli nihai pazarlık görüşmeleri sonucunda; Aksa Elektrik Perakende Satış A.Ş.ye satılmasına karar verilmiştir.

- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 19.10.2010 Tarihli ve 2010/ÖİB-K-15 Sayılı Kararı, 20.10.2010 tarihli ve 27735 sayılı Remi Gazete’de yayımlandı. İşbu karar, TCDD/Akçay-Lojman ve Zonguldak/Karaelmas Taşınmazlarının ihalelerine ilişkindir.
- Özelleştirme Yüksek Kurulunun 15.10.2010 Tarihli ve 2010/88 Sayılı Kararı, 20.10.2010 tarihli ve 27735 sayılı Remi Gazete’de yayımlandı. İşbu Karar, otoyollar ve köprülerin özelleştirme kapsam ve programına alınmasına ilişkindir.
- Anayasa Mahkemesinin E: 2008/50, K: 2010/84 Sayılı, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun’a, 5398 sayılı Yasa ile eklenen Geçici Madde 22’nin iptal edilmesine ilişkin kararı, 22.10.2010 tarihli ve 27737 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 25.10.2010 Tarihli ve 2010/ÖİB-K-16 Sayılı Kararı, 27.10.2010 tarihli ve 27742 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu karar; Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş. (TTA)’ya ait bazı taşınmazların satışına ilişkindir.
- Özelleştirme Yüksek Kurulunun 27.10.2010 Tarihli ve 2010/90 Sayılı Kararı, 28.10.2010 tarihli ve 27743 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu karar, Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.’nin Özelleştirme Programına Alınmasına ilişkindir.
- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 27.10.2010 Tarihli ve 2010/ÖİB-K-17 Sayılı Kararı, 30.10.2010 tarihli ve 27744 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu karar, Türkşeker A.Ş.’ye ait Afyonkarahisar taşınmazının satışına ilişkindir.
- Özelleştirme Yüksek Kurulunun 01.11.2010 Tarihli ve 2010/93 Sayılı Kararı, 03.11.2010 tarihli ve 27748 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu karar, Vangözü Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin özelleştirilmesine ilişkindir.
- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 11.11.2010 Tarihli ve 2010/ÖİB-K-18 Sayılı Kararı, 12.11.2010 tarihli ve 27757 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. İşbu karar, T. Halk Bankası A.Ş.’nin ortaklık portföyünde yer alan bazı şirketlerin ortaklık hisselerinin satışına ilişkindir.
- Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ)’ın bağlı şirketleri olan

Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş., İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'deki TEDAŞ'a ait %100 oranındaki hisselerinin özelleştirilmesi amacıyla açılan ihalede teklif verenlerin listesi, 25.11.2010 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın resmi web sayfasında kamuoyuna duyuruldu.

- Özelleştirme Yüksek Kurulunun 20.11.2010 Tarihli ve 2010/101 Sayılı Kararı, 01.12.2010 tarihli ve 27772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. İşbu Karar; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na (SGK) ait bazı iştirak hisselerinin özelleştirme kapsam ve programına alınmasına ilişkindir.
- İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş, Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş ve Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş`nin 07.12.2010 tarihinde gerçekleşen özelleştirilmesi ihalesinde nihai pazarlık görüşmeleri tamamlandı. MMEKA Makine İthalat Pazarlama ve Ticaret AŞ, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım AŞ için 1.813 milyon Dolar teklif ederken; Toroslar Elektrik Dağıtım için en yüksek teklifi 2.75 milyon Dolar ile Yıldızlar SSS Holding verdi. Akdeniz Elektrik Dağıtım AŞ için Park Holding 1.165 milyon dolarla en yüksek teklifi verdi.

Enerji Hukuku'nda Önemli Değişiklik ve Gelişmeler

- 16.09.2005 tarihli ve 25938 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı 04.02.2010 tarihinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlanmak suretiyle 12.02.2010 tarihine kadar kamuoyunun görüşüne sunuldu.
- Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 20.02.2010 tarihli ve 27499 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Petrol Piyasası Mevzuatının 10. Revizyonu 24.02.2010 tarihinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlandı.
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası 2009 Yılı Sektör Raporu 04.03.2010 tarihinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlandı.
- Kabuklu su Ürünlerinin Yetiştigi Sulara İlişkin Kalite Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2010/9) 10.03.2010 tarihli ve 27517 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 16.09.2005 tarihli ve 25938 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 17.03.2010 tarihli ve 27524 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı. İşbu Yönetmelik 01.04.2010 tarihinde yürürlüğe girecek.
- Enerji Piyasasında Faaliyet Gösteren Gerçek ve Tüzel Kişilerin Bağımsız Denetim Kuruluşlarınca Denetlenmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 21.03.2010 tarihli ve 27528 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı 26.03.2010 tarihinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun resmî internet sayfasında yayımlanmak suretiyle 08.04.2010 tarihine kadar kamuoyunun görüşüne sunuldu.

- Elektrik Piyasasında İletim ve Dağıtım Sistemlerine Bağlantı ve Sistem Kullanımı Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ 30.03.2010 tarihli ve 27537 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 01.04.2010 tarihli ve 27539 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Yönetmeliğin 1nci ve 2nci fıkraları ile değiştirilen aynı Yönetmeliğin 10ncu maddesinin 2nci ve 4ncü fıkraları 01.05.2010 tarihinde yürürlüğe girecektir. Geri kalan maddeler ise yayım tarihinde yürürlüğe girdi.
- Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 01.04.2010 tarihli ve 27539 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik 06.04.2010 tarihli ve 27544 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- DSİ Yeraltı Suları Teknik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 11.04.2010 tarihli ve 27549 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 17.04.2010 tarihli ve 27555 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24.04.2010 tarihli ve 27561 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 31.12.2009 tarihli ve 27449 sayılı 2. Mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanmış olan 2010/18 sayılı Akaryakıt Ürünlerinin İthalat Dene-timine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2010/27) 02.05.2010 tarihli ve 27569 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği İdarî Usuller Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ 12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.

- 10.10.2009 tarihli ve 27372 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliğinin 4üncü maddesinin 3 ve 6ncı fıkraları 12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliğine Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile değiştirildi. İşbu Tebliğ yayım tarihinde yürürlüğe girdi.
- Tehlikesiz ve İnert Atıkların Geri Kazanımı Tebliği 12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 27.12.2008 tarihli ve 27093 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliğinin “Tanımlar” başlıklı 4ncü maddesi 13.05.2010 tarihli ve 27580 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Hizmetler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Dair Yönetmelik ile değiştirildi. İşbu Yönetmelik yayım tarihinde yürürlüğe girdi.
- Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Yönetmeliğinde değişiklik yapılmasını öngören Taslak 04.06.2010 tarihine kadar kamunun görüş sunabilmesi için 17.05.2010 tarihinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’nun resmî internet sayfasında yayımlandı.
- Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde değişiklik yapılmasını öngören Taslak 04.06.2010 tarihine kadar kamunun görüş sunabilmesi için 20.05.2010 tarihinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’nun resmî internet sayfasında yayımlandı.
- Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 01.06.2010 tarihli ve 27598 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Enerji Sektörü Araştırma – Geliştirme Projeleri Destekleme Programına (ENAR) Dair Yönetmelik 08.06.2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Büyük Yakma Tesisleri Yönetmeliği 08.06.2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İşbu Yönetmeliğin 6. ve 11. maddesinin kükürt dioksit emisyonu için sınır değerleri 01.01.2012 tarihinde, 10 ve 11. maddesinin kükürt dioksit emisyonu için sınır değerleri dışında kalan emisyonlar için sınır değerleri ile 12, 13 ve

Geçici 3. maddeleri yönetmeliğin yayım tarihinden dokuz yıl sonra yürürlüğe girecek. Yönetmeliğin diğer maddeleri ise, yayım tarihinde yürürlüğe girdi.

- Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Teftiş Kurulu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 22.06.2010 tarihli ve 27619 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 24.06.2010 tarihli ve 27621 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- 07.01.2007 tarihli ve 26396 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Elektrik Piyasasında Dağıtım Sistemi Yatırımlarının Düzenlenmesi ve Planlardaki Gerçekleşmelerin Denetlenmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 06.07.2010 tarihli ve 27633 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Petrol Piyasasında Sigorta Yükümlülükleri Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” 10.08.2010 tarihli ve 27668 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 10.08.2010 tarihli ve 27668 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Doğal Gaz Piyasası İç Tesisat Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı” 19.08.2010 tarihinde kamununun 01.09.2010 tarihine kadar görüş sunabilmesi için EPDK’nın resmi internet sitesinden yayımlandı.
- Akşehir İlgın Doğal Gaz Dağıtım Lisansı ihalesi ileri bir tarihte yapılmak üzere 26.08.2010 tarih ve 2730-3 sayılı Kurul kararı ile iptal edildi.
- “Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik” 08.09.2010 tarihli ve 27696 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 15.09.2010 tarihli ve 27700 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe

girdi.

- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ile ABD petrol şirketi Chevron arasında Karadeniz Ortak İşletme Anlaşması, 20.09.2010'da imzalandı.
- “Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliği” 22.09.2010 tarihli ve 27707 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi. Söz konusu yönetmeliğe göre rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılmış lisans başvurularından aynı bölge ve/veya aynı trafo merkezi için birden fazla başvurunun bulunması durumunda sisteme bağlanacak olanı/olanları belirlemek için yarışma yapılacaktır.
- “Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik” Taslağı, 08.10.2010 günü mesai saati bitimine kadar görüş ve önerilere açık tutulmak üzere 23.09.2010 tarihinde EPDK’nın sitesinde yayımlandı.
- 12.05.2010 tarihinde Ankara’da imzalanan ve 15.07.2010 tarihli ve 6007 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde Akkuyu Sahası’nda Bir Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşma”nın onaylanmasına ilişkin 27.08.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 06.10.2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- 07.06.2010 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti Sanayi ve Enerji Bakanlığı Arasında Doğal Gaz Satışı ve Sevkiyatına İlişkin Mutabakat Zaptı”nın onaylanmasına ilişkin 13.09.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 06.10.2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 15.10.2010 tarihli ve 27730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, 06.11.2010 tarihli ve 27751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Yönetmeliğin maddeleri için

farklı yürürlük tarihleri belirlenmiştir.

- 02.11.2006 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Moğolistan Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Arasında Petrol, Doğal Gaz ve Mineral Kaynaklar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı”nın onaylanmasına ilişkin 02.11.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 11.11.2010 tarihli ve 27756 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Suriye Arap Cumhuriyeti Petrol ve Mineral Kaynaklar Bakanlığı Arasında İmzalanan Mutabakat Zaptı”nın onaylanmasına ilişkin 18.10.2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararı, 13.11.2010 tarihli ve 27758 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı.
- “Doğal Gaz Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik Taslağı”, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’nun resmi web sayfasında kamuoyunun görüşüne sunuldu. İlgili taslak hakkındaki görüşlerin 30.11.2010 tarihine kadar sunulması gerekmektedir.
- “Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik” 01.12.2010 tarihli ve 27772 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- “Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik” 03.12.2010 tarihli ve 27774 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girdi.
- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, 2010 Yılı İlk Dokuz Aya ait Petrol Piyasası Sektör Raporu’nu 08.12.2010 tarihinde yayımladı.

Önemli İçtihatlar

- Anayasa Mahkemesi 4814 Sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 1. Maddesinin Birinci Fıkrasının Birinci Tümcesinde Yer Alan "Bu Kanunun Yürürlüğe Girdiği Tarihten Önce ..." İbaresinin Anayasa'ya Aykırı Olmadığına ve İtirazın REDDİNE karar verdi (No: 2004/22; RG, 08.01.2010; 27456).
- Anayasa Mahkemesi 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 114. Maddesinin İkinci Fıkrasının Anayasa'ya Aykırı Olduğuna ve İPTALİNE karar verdi. (No:2006/124; RG, 08.01.2010; 27456)
- Anayasa Mahkemesi 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun; 28. Maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin "Karar ve ilâm harcı ödenmedikçe ilgiliye ilâm verilmez" biçimindeki İkinci Tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline, 32. Maddesinin "Yargı işlemlerinden alınacak harçlar ödenmedikçe müteakip işlemler yapılamaz" biçimindeki birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verdi. (E. No: 2009/27) Anayasa Mahkemesi'nin işbu kararı 17.03.2010 tarihli ve 27524 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Anayasa Mahkemesi 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu'nun 1. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "...kadınlardan..." ifadesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verdi. Anayasa Mahkemesi'nin işbu kararı 19.03.2010 tarihli ve 27526 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Anayasa Mahkemesi 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 24üncü maddesinin 1nci fıkrasının "...dispanser, klinik, poliklinik niteliğinde olmayan muayenehaneler bu hüküm dışındadır" bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine karar verdi (E. No: 2006/159). Anayasa Mahkemesinin işbu kararı 18.05.2010 tarihli ve 27585 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Anayasa Mahkemesi 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 5nci maddesinin 3üncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine karar verdi (E. No: 2008/38). Anayasa Mahkemesinin işbu kararı 18.05.2010 tarihli ve 27585 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.

- İstanbul Barosu Başkanlığının, Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin bazı maddelerinin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle açtığı davada, Danıştay 10. Dairesi tarafından 22.02.2010 gün ve 2007/2795 E. 2010/1399 K. sayılı ilam ile bazı maddelerin iptaline karar verildi. (www.istanbulbarosu.org.tr)
- Anayasa Mahkemesi 5216 sayılı Belediyesi Kanununun 14. maddesinin beşinci fıkrasının İPTALİNE ve iptal kararının yayım tarihinden itibaren bir yıl sonra yürürlüğe girmesine karar verdi. Anayasa Mahkemesi'nin işbu kararı 22.06.2010 tarihli ve 27619 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı. (E. No: 2008/27)
- Anayasa Mahkemesi 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 69. maddesinin 1. fıkrasının son tümcesinde yer alan "Disiplin kovuşturmasının sonuçlanmasından veya..." ibaresinin Anayasa'ya aykırılığı olduğuna ve İPTALİNE karar verdi. (E. No: 2008/73) Anayasa Mahkemesi'nin işbu kararı 22.06.2010 tarihli ve 27619 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Anayasa Mahkemesi'nin 2010/29 E. ve 2010/87 sayılı "5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Bazı Fıkralarının İptal Edilmesi" hakkında kararı 01.08.2010 tarihli ve 27659 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Anayasa Mahkemesinin E: 2008/57, K: 2010/26 Sayılı, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un bazı fıkralarının iptal edilmesine ilişkin kararı, 22.10.2010 tarihli ve 27737 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Anayasa Mahkemesinin E: 2008/102, K: 2010/14 Sayılı, Türk Medeni Kanunu'nun 181. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptal edilmesine ilişkin kararı, 22.10.2010 tarihli ve 27737 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Anayasa Mahkemesinin E: 2009/67, K: 2009/119 Sayılı, Avukatlık Kanunu'nun 14.maddesinin 1.fıkrasının Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptal edilmesine ilişkin kararı, 06.11.2010 tarihli ve 27751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

- Anayasa Mahkemesinin E: 2004/38, K: 2009/108 Sayılı, Türk Medeni Kanunu'nun 306. maddesi ile 307. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptali talebinin reddine ilişkin kararı, 06.11.2010 tarihli ve 27751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Anayasa Mahkemesinin E: 2010/29 K: 2010/90 Sayılı, 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un bazı fıkralarının iptal edilmesine ilişkin kararı, 04.12.2010 tarihli ve 27775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Anayasa Mahkemesinin E: 2009/34 K: 2010/72 Sayılı, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nu Geçici Madde 5'in birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğundan iptal edilmesine ilişkin kararı, 30.12.2010 tarihli ve 27801 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Avrupa Birliği Hukuku'nda Önemli Değişiklik ve Gelişmeler

- “Avrupa Birliği Anlaşması” ve “Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Anlaşması”ndaki maddeler, paragraflalar, başlıklar ve bölümler yeniden numaralandırıldı.
- 01.01.2010 tarihinden itibaren, Lizbon Anlaşması'nın yürürlüğü de dikkate alınarak Resmî Gazete'nin yapısı yeniden uyarlandı. Özellikle de “Yasama işlemleri” ve “Bunun dışındaki işlemler” arasındaki fark Lizbon Anlaşması'na uygun olarak dâhil edildi.
- Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Anlaşması'nın 101(3)ncü maddesinin Dikey Anlaşma Kategorileriyle Uyumlu Eylemlere Uygulanmasına Dair AB Tüzüğü Avrupa Komisyonu tarafından kabul edildi. Tüzük 23.04.2010 tarihli ve L 102/1 sayılı Avrupa Birliği Resmî Gazetesi'nde yayımlandı.
- 86/613/AT sayılı Konsey Yönergesi'ni yürürlükten kaldıran 07.07.2010 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 2010/41/AB sayılı Bir Serbest Meslek İşinde Çalışan Erkek ve Kadınlar Arasında Eşit Davranma İlkesinin Uygulanmasına İlişkin Yönerge 15.07.2010 tarihli ve L 180/6 sayılı Avrupa Birliği Resmî Gazetesi'nde yayımlandı. İşbu Yönerge yayım tarihinde 20 gün sonra yürürlüğe girecek.
- 2010 yılına ilişkin Avrupa Birliği Komisyonu Türkiye İlerleme Raporu, 09.11.2010 tarihinde Avrupa Birliği Komisyonu'nun resmi web sayfasında yayımlandı.
- Avrupa Komisyonu 14.12.2010 tarihinde TFEU 101. maddesinin yatay işbirliği anlaşmalarına uygulanmasına dair antitröst rehberini kabul etti. İşbu rehber, 01.01.2011 tarihinden itibaren uygulanacaktır.

KAVRAM DİZİNİ

A

AB, 87, 99, 101, 102, 134, 135, 140, 141, 145, 146, 149, 301, 354
Adalet Divanı, 136, 139
Adli Tatil, 232, 233
Akaryakıt, 125, 310, 311, 312, 319, 323
Akreditif, 15, 16, 17, 18
Alacaklı, 218, 240
Alenilik, 107
Amir Banka, 15
Anayasa, 67, 71, 107, 124, 147, 148, 153, 182, 225, 227, 228, 229, 230, 240, 242, 243, 244, 251, 252, 253, 274, 343, 351, 352, 353
Anayasa Mahkemesi, 67, 148, 225, 228, 229, 230, 243, 244, 251, 351, 352
Anlaşma, 18, 24, 41, 103, 104, 108, 109, 115, 124, 125, 140, 193, 320, 321, 322, 323
Anonim Şirket, 45, 46
Antlaşma, 157, 158, 159, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269
Araştırma, 38, 310, 328, 332, 347
AR-GE, 38
Avrupa Birliği, 4, 32, 57, 81, 92, 96, 98, 104, 105, 118, 126, 127, 128, 131, 132, 136, 138, 139, 145, 149, 354
AYO, 53, 54, 55
Ayrıştırma, 81, 89, 90, 146, 334

B

Bağımsızlık, 116, 117, 137
Bakanlar Kurulu, 9, 32, 148, 153, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 278, 281, 286, 349, 350
Bakanlık, 30, 31, 147, 148, 184, 221, 254, 257
Bandrol, 220, 221
BDDK, 62
Beyanname, 241
Bildirim, 18, 76, 93, 94, 97, 98, 100, 118, 119, 126, 140, 173, 192, 193, 203, 204, 205, 325, 326, 333, 334, 337, 341, 342
Bireysel Muafiyet, 82, 113, 305, 307, 310, 311, 314, 318, 320, 342
Birleşme ve Devralmalar, 57, 104, 119
Borçlar Kanunu, 186, 187, 195
Borsa, 172, 173, 284, 292

C

Ceza, 24, 110, 111, 181, 191
CFR, 5, 6
CIF, 5, 6
CIP, 5, 6
CPT, 5, 6

Ç

Çalışma İzni, 30, 184

D**DAF**, 4, 5, 8**Dağıtım**, 118, 120, 121, 122, 125, 128, 146, 147, 149, 174, 315, 319**Danıştay**, 116, 117, 122, 124, 125, 148, 153, 232, 244, 245, 251, 252, 253, 288, 308, 314, 315, 317, 318, 319, 321, 352**DAP**, 4, 5, 6, 8**DAT**, 4, 5, 6, 8**Dava**, 10, 11, 23, 26, 27, 28, 29, 48, 60, 116, 136, 137, 158, 179, 192, 193, 225, 226, 230, 232, 233, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 244, 245, 251, 288**Dava Açma**, 193, 225, 226, 237, 238**DDP**, 5, 6**DDU**, 4, 5, 8**Delil**, 104, 107, 158, 159, 170**Denetim**, 47, 52, 59, 61, 63, 64, 81, 84, 89, 90, 149, 155, 163, 164, 172, 173, 179, 278**Depo Sertifikası**, 170**DEQ**, 4, 5, 8**DES**, 4, 5, 8**Disiplin Yönetmeliği**, 179, 180, 181**Dosyaya Giriş**, 102, 312**Duyuru**, 100, 129, 163, 164, 172, 193, 313**Düzeltilme**, 237, 238**E****Elektronik**, 5, 30, 98, 172, 207, 255, 264, 278, 287, 289, 298, 299, 313, 315, 332, 333**Enerji**, 118, 122, 145, 146, 147, 148, 150, 154, 157, 268, 282, 290,

322, 325, 327, 330, 331, 334, 335, 337, 340, 342, 345, 346, 347, 349, 350

EPDK, 146, 147, 149, 152, 323, 348, 349**Esastan İnceleme**, 22**Eşik**, 93, 96, 97, 100**Eşit İşlem**, 137, 179, 183**Etkilenen Pazar**, 97, 98, 101**Etkin Rekabet**, 109**EXW**, 5**F****Faktoring**, 294**FAS**, 5**Fatura**, 65, 66, 208**Fazla Çalışma**, 189, 190**FCA**, 5**Fesih**, 46, 48, 180, 188, 192, 193, 194, 198, 199, 200, 204, 205, 206, 210**FIDIC**, 12, 13**Fikri Haklar**, 220**Finansal Kiralama**, 62, 294**FOB**, 5**G****Garanti**, 12, 13, 14, 311**Gelir**, 53, 63, 70, 125, 131, 274**Genelge**, 72**Geri Almama Şartı**, 85**Girişim Sermayesi**, 166**Gizlilik**, 93, 94, 104**Görev**, 45, 46, 48, 50, 51, 52, 86, 93, 117, 136, 137, 184, 200, 226, 277, 278, 280

Görevli Banka, 16, 17
Gümrük, 4, 6, 24
Güvenlik, 4, 6, 53, 54, 56, 69, 141,
 203, 313
GYO, 53, 55

H

Haciz, 218, 219, 233, 240, 241
Hakem, 13, 21, 22, 25, 157, 158
Haklı Neden, 47
Halka Arz, 53, 54, 55, 166, 168, 171,
 174, 175, 294
Harç, 156, 225, 226, 227, 228, 229,
 270

I

ICC, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 15, 17, 19, 20
ICSID, 157, 158, 159
Incoterms, 3, 4, 5, 6, 7, 8

İ

İbra, 195, 196, 197
İçtihat, 116, 137, 226
İdari Para Cezası, 103, 250, 307, 309,
 317, 319, 320, 333
İddianame, 128, 131, 140, 141
İhbar, 17, 66, 194, 197, 206
İhbar Bankası, 15
İhracat, 32, 33, 113, 149, 184
İİK, 218
İlan, 64, 99, 129, 164, 165, 168, 170,
 193, 227
İlgili Ürün Pazarı, 120
İMKB, 163, 166, 168, 170, 175
İptal, 8, 21, 60, 64, 67, 71, 73, 122,
 124, 125, 148, 152, 153, 154,

156, 175, 226, 228, 231, 233,
 240, 243, 244, 253, 256, 313,
 314, 318, 319, 343, 348, 352,
 353

İspat, 22, 26, 65, 104, 107, 173, 183,
 198, 199, 200

İş Kanunu, 179, 180, 181, 182, 183,
 186, 187, 188, 189, 191, 192,
 193, 194, 195, 198, 201, 204,
 205, 352

İş Kazası, 186, 201, 202, 203

İş Sözleşmesi, 180, 193, 205

İşçi, 182, 183, 186, 187, 188, 189, 190,
 191, 192, 193, 194, 195, 196,
 197, 199, 204, 205

İşe İade, 194, 199, 200

İşten Çıkarma, 181

İşveren, 180, 181, 182, 183, 186, 187,
 188, 190, 191, 192, 193, 194,
 196, 197, 198, 199, 200, 201,
 202, 204, 205, 206

İyiniyet, 180

İYUK, 232, 237, 240, 241, 242

İzahname, 55, 170

İzin, 17, 18, 22, 30, 45, 54, 57, 81, 82,
 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 96,
 97, 98, 99, 100, 101, 119, 121,
 122, 126, 134, 135, 151, 154,
 155, 175, 184, 197, 214, 232,
 256, 314, 320, 325, 326, 328,
 329, 330, 331, 332, 333, 334,
 335, 336, 337, 338, 339, 340,
 341, 342

K

Kamu Düzeni, 24, 27, 215

Kanun, 9, 21, 22, 26, 27, 29, 30, 50,
 54, 60, 74, 81, 84, 87, 88, 92,
 93, 96, 99, 102, 105, 106, 108,

117, 120, 147, 148, 149, 153,
154, 182, 187, 193, 198, 199,
200, 201, 205, 209, 213, 218,
220, 227, 229, 237, 238, 240,
243, 249, 251, 265, 268, 274,
275, 276, 277, 296, 305, 306,
307, 308, 309, 310, 311, 312,
313, 314, 315, 316, 317, 318,
319, 320, 321, 322, 323, 324,
325, 326, 327, 328, 329, 330,
331, 332, 333, 334, 335, 336,
337, 338, 339, 340, 341, 342,
343, 351, 352, 353

Karar, 21, 22, 23, 24, 25, 32, 42, 46,
47, 51, 52, 58, 59, 82, 87, 88,
89, 90, 91, 103, 104, 105, 107,
109, 112, 113, 119, 120, 121,
122, 123, 124, 127, 135, 136,
138, 139, 141, 145, 147, 148,
153, 155, 158, 164, 180, 196,
198, 199, 200, 214, 218, 229,
230, 231, 233, 239, 241, 242,
244, 262, 263, 264, 265, 270,
271, 281, 286, 305, 306, 307,
308, 309, 310, 311, 312, 313,
314, 315, 316, 317, 318, 319,
320, 321, 322, 323, 324, 325,
326, 327, 328, 329, 330, 331,
333, 334, 335, 336, 337, 340,
341, 342, 343, 351, 352

Karar ve İlam Harcı, 228

Karşılıklık, 23, 24

Kartel, 108, 109, 112, 140

Kayyum, 45, 46, 47, 48, 49

KHK, 213, 214, 218, 219

Kıdem Tazminatı, 194

Komisyon, 151, 254

Konsorsiyum, 174

Kötü Niyet, 194

L

Laboratuvar, 39

Lehtar, 15

Lisans, 30, 74, 149, 150, 219, 349

M

Maden, 76, 153, 154, 155, 156

Mahkeme, 21, 22, 136, 137, 138, 200,
227, 244

Mal, 3, 36, 37, 39, 63, 65, 71, 72, 74,
99, 109, 112, 116, 119, 120,
201, 213, 214, 215, 216, 217,
316

Marka, 36, 213, 216, 219, 296, 311

Meslekî Sır, 136, 138, 139

Milletlerarası, 3, 21, 22, 26, 27, 28,
261, 263, 267, 268

MK, 45, 46, 78

Mobbing, 186, 187, 188

Montreal Sözleşmesi, 9, 10, 11

MÖHUK, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28

Multimodal Taşıma, 19

Mülkiyet, 6, 68, 69, 70, 74, 88, 220,
251

Münhasır Yetki, 26, 27

N

New York Sözleşmesi, 21, 22, 25

O

Office of Fair Trading, 136

Orantılılık, 83

Organ, 46, 48, 116

Ortaklar, 45, 47, 48, 49, 58, 165

Ö

Özelleştirme, 118, 119, 146, 325, 340, 342, 343, 344

P

Pazar, 34, 37, 96, 98, 99, 100, 101, 114, 119, 120, 121, 126, 127, 130, 132, 135, 140, 173, 305, 324, 329, 331, 334, 335, 337

Pazar Testi, 129

Pişmanlık, 108, 109, 110

Portföy, 53, 54, 55, 56, 166, 167, 328

R

Rekabet Kurulu, 81, 87, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 101, 105, 112, 116, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 326, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 340, 341, 342

Rekabet Kurumu, 87, 92, 94, 98, 99, 100, 102, 103, 106, 111, 116, 118, 119, 125, 308, 310, 324

RES, 150, 151, 152

Resmi Gazete, 9, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 41, 72, 117, 150, 163, 168, 172, 174, 190, 220, 228, 230, 244, 249, 254, 266, 267, 268, 269, 271, 272, 273, 277, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 335, 342, 343, 344, 345, 348, 349, 350, 352, 353

Risk, 280

RKHK, 93, 94, 124, 125

S

Sağlık, 53, 134, 180, 249

Satış, 6, 75, 113, 114, 126, 127, 140, 146, 149, 167, 170, 174, 175, 198, 309, 310, 311, 313, 315, 316, 320, 322, 325, 330, 331, 340, 342

Sermaye, 36, 38, 52, 53, 56, 59, 163, 165, 168, 172, 174, 175, 267, 276, 294, 296, 297, 298

Sermaye Piyasası, 53, 54, 55, 56, 163, 165, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 296, 297, 298

Sınırlı Aynı Hak, 67, 68, 72

Sicil, 68, 69, 75, 76, 200, 218, 278

Sigara, 251

Sigorta, 5, 19, 87, 201, 282, 283, 291, 320, 321, 333, 336, 341, 342, 348

Soruşturma, 84, 102, 105, 106, 107, 109, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 132, 133, 135, 136, 138, 140, 141, 179, 180, 220, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 324

Sözlü Savunma, 105, 106, 312, 316

SPK, 172, 173

Sürekli Kontrol, 94, 97, 98, 99

Ş

Şekil, 64, 75, 199, 200, 225, 249

Şirket, 32, 45, 47, 48, 50, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 64, 67, 68, 69, 71, 72, 96, 112, 118, 136, 145, 166, 179, 184, 186, 328, 341

T

Taahhüt, 81, 89, 146, 330
Talep Garantileri, 12
Tam İşlevsel Ortak Girişim, 96
Tanıma, 22, 24
Tapu, 68, 69, 76
Tarafsızlık, 116, 117
Tasarı, 57, 58, 60, 154, 155, 156
Tasfiye, 292
Taşımacılık, 316, 320, 323
Taşınmaz, 67, 68, 69, 71, 72, 76, 123, 333
Taşıyıcı, 6, 10
Tavsiye, 145
Tazminat, 11, 159, 179, 188, 194, 226
Teamül, 15, 65
Tebliğ, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 53, 54, 55, 81, 83, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 118, 119, 121, 123, 124, 125, 163, 164, 165, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 175, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 306, 308, 309, 310, 312, 314, 316, 317, 318, 322, 323, 325, 326, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 345, 346, 347, 348
Tedavi, 254, 255, 280, 288, 289
Teknoloji, 147, 153
Temsil, 25, 45, 47, 49, 166, 220, 221, 328, 329, 339
Temsilci, 46, 169, 170
Tenfiz, 21, 22, 23, 24, 25, 42, 159
Terminal Elleçleme, 6

Tescil, 36, 51, 60, 69, 75, 76, 158, 166, 213, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 221
Ticaret, 3, 4, 8, 34, 35, 37, 48, 52, 55, 60, 64, 74, 75, 76, 108, 131, 166, 214, 215, 216
Ticari İşletme Rehni, 74, 75
Ticari Sır, 93, 102, 103, 104, 107
TPE, 213, 214, 218
Tüketici, 9, 110, 126, 128, 132, 149, 150, 208, 209, 312
Türk Ticaret Kanunu, 51, 57, 65
Tütün, 249, 251, 252
Tüzük, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 102, 103, 104, 138, 354

U

UCP, 15, 17, 18, 19
Uluslararası, 3, 4, 10, 13, 15, 19, 24, 25, 27, 32, 33, 34, 35, 36, 39, 41, 42, 68, 148, 157, 169
UNCITRAL, 157
URDG, 12, 13, 14
Usul, 21, 22, 26, 27, 28, 48, 65, 67, 68, 69, 102, 105, 107, 118, 150, 153, 154, 173, 207, 208, 218, 220, 221, 225, 237, 242, 249, 254, 270, 275, 278, 280, 281, 283, 286, 287, 290, 291, 293, 294, 295, 298, 299, 300, 301, 303, 325, 351
Uyuşmazlık, 13, 22, 157, 232

Ü

Ücret Kesme, 181, 191
Üreme, 256
Ürün, 294, 320

V

- Vade Farkı**, 65, 66
Vergi, 24, 149, 165, 229, 237, 238,
239, 243, 244, 280
Vesikalı Krediler, 15

W

- Washington Sözleşmesi**, 157

Y

- Yabancı**, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28,
29, 31, 54, 56, 58, 67, 68, 69,
71, 72, 77, 78, 157, 158, 168,
169, 170, 171, 184, 216, 274,
283
Yargıtay, 26, 27, 28, 29, 46, 48, 50, 51,
65, 66, 75, 76, 183, 187, 193,
195, 196, 198, 200, 202, 218,
226, 232

- Yatırım İndirimi**, 243

- Yatırım Ortaklığı**, 53

- Yoğunlaşma**, 81, 82, 85, 90, 95, 97

- Yönerge**, 145, 354

- Yönetim Kurulu**, 45, 46, 47, 48, 50,
51, 52, 55

- Yönetmelik**, 30, 52, 62, 63, 64, 67, 68,
69, 70, 71, 72, 108, 109, 110,
114, 115, 150, 151, 154, 190,
191, 202, 207, 208, 209, 210,
220, 249, 250, 254, 255, 256,
257, 278, 279, 280, 281, 282,
283, 284, 285, 286, 287, 288,
289, 290, 291, 292, 293, 345,
346, 347, 348, 349, 350

- Yükleme Limanı**, 19

- Yürütmenin Durdurulması**, 117,
124, 239, 240, 241, 242, 352